



جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی



برنامه درسی رشته

## فیلم نامه نویسی

Screenwriting

مقطع کارشناسی پیوسته



برنامه درسی اختصاصی

گروه هنر و سینما

ویژه دانشجو صداسیا



پایه

نام رشته: فیلم نامه نویسی

عنوان گرایش: -

گروه تحصیلی: هنر و معماری

دوره تحصیلی: کارشناسی پیوسته

زیرگروه تحصیلی: هنر

نوع مصوبه: تدوین

پیشنهادی: دانشگاه صدا و سیما

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۱۰/۱۶

برنامه درسی تدوین شده دوره کارشناسی پیوسته رشته فیلم نامه نویسی، براساس تاییدیه شماره ۱۶۴۳۲۹ اتی تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۷/۱ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی، در جلسه شماره ۹۷۲ به تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۶ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه صدا و سیما پذیرفته می شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه صدا و سیما پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می شود.

ماده سه- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر ابوالفضل واحدی

معاون آموزشی

و دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

دکتر رضا نفی زاده

مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزش عالی





برنامه درسی رشته‌ی

## فیلم‌نامه‌نویسی SCREENWRITING

مقطع کارشناسی پیوسته



بسمه تعالی



تاریخ: ۱۴۰۴/۱/۲۳  
شماره: ۹۴۴۰/۳۹۸۷۱

پیوست

مصوبه قانونی تدوین برنامه درسی رشته کارشناسی فیلم نامه نویسی - جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۱

| ردیف | شرح مصوبه                                                                                              | واحد اجرا کننده                | حوزه همکار                     | زمان اقدام |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|------------|
| ۱    | طرح تدوین برنامه درسی دوره کارشناسی فیلمنامه نویسی در جلسات مصوبات قانونی مطرح و مورد تصویب قرار گرفت. | دانشکده تولید رادیو و تلویزیون | معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی |            |

حسن زارعیان  
معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه صدا و سیما  
زارع

شهاب اسفندیاری  
رئیس دانشگاه صدا و سیما



# بنام خداوند جان و



## فهرست

|                                                          |    |
|----------------------------------------------------------|----|
| فهرست                                                    | ۱  |
| شناسنامه                                                 | ج  |
| ۱. فصل اول: تعاریف و مشخصات برنامه                       | ۱  |
| ۱-۱. مقدمه                                               | ۲  |
| ۱-۲. اهداف                                               | ۲  |
| ۱-۳. اهمیت و ضرورت                                       | ۲  |
| ۱-۴. تعداد و نوع واحدهای درسی                            | ۳  |
| ۱-۴-۱. ملاحظات برگزاری مجازی/ الکترونیکی دروس            | ۳  |
| ۱-۴-۲. ملاحظات ارائه دروس برای افراد با نیازهای ویژه     | ۳  |
| ۱-۵. نقش، توانایی و شایستگی مورد انتظار از دانش‌آموختگان | ۳  |
| ۱-۶. شرایط و ضوابط ورود به دوره                          | ۵  |
| ۱-۷. شرایط، ضوابط و الزامات اجرا و گسترش رشته            | ۶  |
| ۱-۸. زمینه‌های شغلی حال و آینده                          | ۶  |
| ۱-۹. جایگاه تمدنی، فرهنگی و اجتماعی                      | ۶  |
| ۲. فصل دوم: جداول عناوین و مشخصات دروس                   | ۷  |
| ۲-۱. دروس عمومی                                          | ۸  |
| ۲-۲. دروس پایه                                           | ۹  |
| ۲-۳. دروس تخصصی الزامی ۱                                 | ۱۰ |
| ۲-۴. دروس تخصصی الزامی ۲                                 | ۱۱ |
| ۲-۵. دروس مهارتی/ اشتغال‌پذیری                           | ۱۲ |
| ۲-۵. دروس تخصصی اختیاری                                  | ۱۳ |
| ۲-۷. برنامه درسی هر نیمسال                               | ۱۴ |
| ۳. فصل سوم: سرفصل دروس                                   | ۱۸ |



۳-۱. دروس پایه..... ۱۹

۲۰..... ۱۲۱۰۲۱۱۰ مبانی ارتباطات (انسانی-جمعی)

۲۷..... ۱۲۱۰۲۱۱۱ مبانی نگارش

۳۱..... ۱۲۱۰۲۱۱۲ مبانی پژوهش

۳۶..... ۱۲۱۰۲۳۱۳ کارگاه کامپیوتر کاربردی

۴۱..... ۱۲۱۰۲۱۱۴ آشنایی با تاریخ هنر جهان

۴۵..... ۱۲۱۰۲۱۱۵ آشنایی با تاریخ هنر ایران

۵۰..... ۱۲۱۰۲۱۱۶ آشنایی با هنر و تمدن اسلامی

۵۴..... ۱۲۱۰۲۱۱۷ تاریخ ایران معاصر

۵۸..... ۱۲۱۰۲۱۱۸ آشنایی با ادبیات روایی جهان

۶۲..... ۱۲۱۰۲۱۱۹ آشنایی با ادبیات روایی ایران

۶۶..... ۱۲۱۰۲۱۲۰ آشنایی با موسیقی

۶۹..... ۱۲۱۰۲۱۲۱ آشنایی با فلسفه

۷۳..... ۱۲۱۰۲۱۲۲ آشنایی با روان‌شناسی

۷۷..... ۱۲۱۰۲۱۲۳ آشنایی با جامعه‌شناسی هنر

۳-۲. دروس تخصصی الزامی ۱..... ۸۲

۸۳..... ۱۲۱۰۳۲۲۴ مبانی عکاسی

۸۸..... ۱۲۱۰۳۱۲۵ مبانی فنی سینما و تلویزیون

۹۲..... ۱۲۱۰۳۱۲۶ زیبایی‌شناسی تصویر سینمایی

۹۶..... ۱۲۱۰۳۱۲۷ تاریخ سینمای جهان

۱۰۲..... ۱۲۱۰۳۱۲۸ تاریخ سینمای ایران

۱۰۸..... ۱۲۱۰۳۱۲۹ تاریخ تلویزیون

۱۱۲..... ۱۲۱۰۳۱۳۰ مبانی داستان

۱۱۷..... ۱۲۱۰۳۱۳۱ مبانی درام

۱۲۱..... ۱۲۱۰۳۱۳۲ مبانی فیلم‌نامه



|          |                                                       |
|----------|-------------------------------------------------------|
| ۱۲۵..... | ۱۲۱۰۳۱۳۳ مبانی فیلم برداری.....                       |
| ۱۳۱..... | ۱۲۱۰۳۱۳۴ مبانی کارگردانی فیلم.....                    |
| ۱۳۷..... | ۱۲۱۰۳۱۳۵ مبانی تدوین فیلم.....                        |
| ۱۴۱..... | ۱۲۱۰۳۱۳۶ مبانی موسیقی فیلم.....                       |
| ۱۴۴..... | ۱۲۱۰۳۱۳۷ مبانی مدیریت تولید فیلم.....                 |
| ۱۴۹..... | ۱۲۱۰۳۱۳۸ مبانی فیلم مستند.....                        |
| ۱۵۲..... | ۱۲۱۰۳۲۳۹ مبانی برنامه سازی تلویزیونی.....             |
| ۱۵۸..... | ۱۲۱۰۳۳۴۰ نرم افزارهای کاربردی فیلم نامه نویسی.....    |
| ۱۶۱..... | ۱۲۱۰۳۱۴۱ گونه شناسی ۱: داستان و درام.....             |
| ۱۶۵..... | ۱۲۱۰۳۱۴۲ گونه شناسی ۲: فیلم و تلویزیون.....           |
| ۱۶۹..... | ۱۲۱۰۳۱۴۳ مبانی تحلیل فیلم.....                        |
| ۱۷۲..... | ۳-۳. دروس تخصصی الزامی ۲.....                         |
| ۱۷۳..... | ۱۲۱۰۴۱۴۴ تاریخ ادبیات نمایشی.....                     |
| ۱۷۸..... | ۱۲۱۰۴۲۴۵ تحلیل نمایش نامه.....                        |
| ۱۸۲..... | ۱۲۱۰۴۲۴۶ تحلیل فیلم نامه سینمایی.....                 |
| ۱۸۶..... | ۱۲۱۰۴۲۴۷ تحلیل فیلم نامه سریال.....                   |
| ۱۸۹..... | ۱۲۱۰۴۲۴۸ نادرستان (واقع نگاری).....                   |
| ۱۹۳..... | ۱۲۱۰۴۲۴۹ کارگاه داستان کوتاه.....                     |
| ۱۹۸..... | ۱۲۱۰۴۲۵۰ کارگاه نمایش نامه نویسی.....                 |
| ۲۰۱..... | ۱۲۱۰۴۲۵۱ کارگاه فیلم نامه کوتاه.....                  |
| ۲۰۴..... | ۱۲۱۰۴۲۵۲ کارگاه ایده پردازی.....                      |
| ۲۰۹..... | ۱۲۱۰۴۲۵۳ کارگاه شخصیت پردازی.....                     |
| ۲۱۴..... | ۱۲۱۰۴۲۵۴ کارگاه گفت و گونویسی.....                    |
| ۲۱۹..... | ۱۲۱۰۴۲۵۷ کارگاه فیلم نامه اقتباسی.....                |
| ۲۲۶..... | ۱۲۱۰۴۱۵۸ روایت شناسی داستان های دینی (قصص قرآنی)..... |

|          |                                                           |
|----------|-----------------------------------------------------------|
| ۲۳۱..... | روایت‌شناسی داستان‌های ملی..... ۱۲۱۰۴۱۵۹                  |
| ۲۳۷..... | روایت‌شناسی داستان‌های مقاومت..... ۱۲۱۰۴۱۶۰               |
| ۲۴۲..... | ۳-۴. دروس مهارتی/ اشتغال‌پذیری..... ۱۲۱۰۵۳۶۱              |
| ۲۴۳..... | سمینار فیلم‌نامه‌نویسان و کارگردانان..... ۱۲۱۰۵۳۶۱        |
| ۲۴۷..... | سمینار حقوق و اخلاق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویسی..... ۱۲۱۰۵۳۶۲ |
| ۲۵۱..... | کارگاه فیلم‌نامه سینمایی..... ۱۲۱۰۵۲۵۵                    |
| ۲۵۶..... | کارگاه فیلم‌نامه سریال..... ۱۲۱۰۵۲۵۶                      |
| ۲۶۰..... | پروژه پایانی..... ۱۲۱۰۵۲۶۳                                |
| ۲۶۳..... | ۳-۵. دروس تخصصی اختیاری..... ۱۲۱۰۶۲۶۴                     |
| ۲۶۴..... | کارگردانی فیلم ۱..... ۱۲۱۰۶۲۶۴                            |
| ۲۶۹..... | کارگردانی فیلم ۲..... ۱۲۱۰۶۲۶۵                            |
| ۲۷۵..... | مبانی طراحی هنری فیلم..... ۱۲۱۰۶۲۶۶                       |
| ۲۸۰..... | مبانی انتخاب و هدایت بازیگر..... ۱۲۱۰۶۱۶۷                 |
| ۲۸۵..... | کارگردانی انیمیشن..... ۱۲۱۰۶۲۶۸                           |
| ۲۸۸..... | نویسندگی برای انیمیشن..... ۱۲۱۰۶۲۶۹                       |
| ۲۹۱..... | موسیقی و انیمیشن..... ۱۲۱۰۶۲۷۰                            |
| ۲۹۳..... | تحلیل فیلم‌های انیمیشن..... ۱۲۱۰۶۱۷۱                      |
| ۲۹۶..... | مستندسازی ۱..... ۱۲۱۰۶۲۷۲                                 |
| ۳۰۰..... | مستندسازی ۲..... ۱۲۱۰۶۲۷۳                                 |
| ۳۰۴..... | کارگاه فیلم‌نامه مستند..... ۱۲۱۰۶۲۷۴                      |
| ۳۰۷..... | تاریخ و نقد فیلم مستند..... ۱۲۱۰۶۱۷۵                      |

## شناسنامه

طراحی و تدوین رشته کارشناسی «فیلم‌نامه‌نویسی» با همکاری شماری از استادان و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های برتر کشور به شرح زیر، از مرداد ماه ۱۴۰۱ تا آذر ماه ۱۴۰۲ در دانشگاه صدا و سیما به اجرا در آمده است.

### ۱. همکاران شورای علمی

|   |                          |                               |                             |
|---|--------------------------|-------------------------------|-----------------------------|
| ۱ | مسعود نقاش‌زاده          | دانشیار دانشگاه صدا و سیما    | مدیر پروژه و عضو شورای علمی |
| ۲ | احمد ضابطی‌جهرمی         | استاد تمام دانشگاه صدا و سیما | عضو شورای علمی              |
| ۳ | محمدباقر قهرمانی         | دانشیار دانشگاه تهران         | عضو شورای علمی              |
| ۴ | فرهاد (محمد مهدی) توحیدی | فیلم‌نامه‌نویس و مدرس دانشگاه | عضو شورای علمی              |
| ۵ | مجید شیخ‌انصاری          | استادیار دانشگاه هنر تهران    | عضو شورای علمی              |
| ۶ | فرشاد عسگری‌کیا          | استادیار دانشگاه سوره         | عضو شورای علمی              |
| ۷ | محمدحسن فردوسی‌زاده      | استادیار دانشگاه صدا و سیما   | عضو شورای علمی              |
| ۸ | سیدعماد حسینی            | استادیار دانشگاه صدا و سیما   | عضو شورای علمی              |
| ۹ | میلاد پرور               |                               | کارشناس پروژه               |

### ۲. همکاران طراحی دروس

|    |                          |                                                 |                                               |
|----|--------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| ۱  | شهاب اسفندیاری           | رئیس دانشگاه صدا و سیما                         | دکترای مطالعات فرهنگی                         |
| ۲  | غلامرضا آذری             | استادیار دانشگاه آزاد اسلامی (واحد تهران مرکزی) | دکترای علوم ارتباطات اجتماعی (روزنامه‌نگاری)  |
| ۳  | فارس باقری               | استادیار دانشگاه تربیت مدرس                     | دکترای تئاتر                                  |
| ۴  | رضا پورحسین              | دانشیار دانشگاه تهران                           | دکترای روانشناسی                              |
| ۵  | فرهاد (محمد مهدی) توحیدی | مدرس دانشگاه                                    | مدرک درجه یک هنری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی |
| ۶  | مرتضی جانبخش             | مدرس دانشگاه                                    | کارشناسی ارشد عکاسی                           |
| ۷  | ابوالفضل حرّی            | استادیار دانشگاه اراک                           | دکترای ترجمه                                  |
| ۸  | سیدعماد حسینی            | استادیار دانشگاه صدا و سیما                     | دکترای پژوهش هنر                              |
| ۹  | مریم دادخواه             | استادیار دانشگاه تهران                          | دکترای تئاتر                                  |
| ۱۰ | علی‌اصغر دارایی          | عضو هیأت علمی دانشگاه صدا و سیما                | کارشناسی ارشد فلسفه                           |
| ۱۱ | علی رجب‌زاده طهماسبی     | دانشیار دانشگاه صدا و سیما                      | دکترای پژوهش هنر (سینما و تلویزیون)           |
| ۱۲ | مهدی رحیمیان             | استادیار دانشگاه صدا و سیما                     | دکترای پژوهش هنر                              |
| ۱۳ | علی ستاری                | مدرس دانشگاه                                    | کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات           |

|    |                     |                                        |                                       |
|----|---------------------|----------------------------------------|---------------------------------------|
| ۱۴ | احمد سجادی صدر      | استادیار دانشگاه سوره                  | دکترای پژوهش هنر                      |
| ۱۵ | رامتین شهبازی       | مدرس دانشگاه                           | دکترای فلسفه هنر                      |
| ۱۶ | مجید شیخ‌انصاری     | استادیار دانشگاه هنر تهران             | دکترای مطالعات هنر (جلوه‌های ویژه)    |
| ۱۷ | آرش صادق‌بیگی       | مدرس دانشگاه                           | کارشناس ارشد ادبیات نمایشی            |
| ۱۸ | احمد ضابطی‌جهرمی    | استاد تمام دانشگاه صدا و سیما          | دکترای پژوهش هنر (هنرهای نمایشی)      |
| ۱۹ | فرشاد عسکری‌کیا     | استادیار دانشگاه سوره                  | دکترای پژوهش هنر                      |
| ۲۰ | محمدحسن فردوسی‌زاده | استادیار دانشگاه صدا و سیما            | دکترای هنر اسلامی                     |
| ۲۱ | محمدباقر قهرمانی    | دانشیار دانشگاه تهران                  | دکترای تئاتر و فیلم                   |
| ۲۲ | عطاءالله کوپال      | دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی (واحد کرج) | دکترای پژوهش هنر                      |
| ۲۳ | سید محمد صادق مرگبی | استادیار دانشگاه صدا و سیما            | دکترای مدیریت فرهنگی                  |
| ۲۴ | وحیدالله موسوی      | استادیار دانشگاه صدا و سیما            | دکترای پژوهش هنر                      |
| ۲۵ | مسعود نقاش‌زاده     | دانشیار دانشگاه صدا و سیما             | دکترای مطالعات هنر (سینما و تلویزیون) |
| ۲۶ | امیررضا نوری‌پرتو   | مدرس دانشگاه                           | دانشجوی دکترای فلسفه هنر              |
| ۲۷ | ویدا همراز          | دانشیار دانشگاه صدا و سیما             | دکترای تاریخ ایران (بعد از اسلام)     |
| ۲۸ | امین هنرمند         | دانشیار دانشگاه تهران                  | دکترای آهنگسازی                       |

## فصل اول

تعاریف و مشخصات کلی برنامه



## ۱-۱. مقدمه

فیلم‌نامه‌نویسی، هنر روایت مؤثر یک موضوع یا داستان برای انواع محصولات رسانه‌های دیداری و شنیداری، از جمله فیلم‌ها و سریال‌های داستانی، فیلم‌های مستند، برنامه‌های تلویزیونی، آثار پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای است. بر این اساس، رشته‌ی کارشناسی «فیلم‌نامه‌نویسی» به منظور آموزش نظری و پرورش مهارت‌های عملی نگارش متون روایی و نمایشی، برای گونه‌های مختلف آثار سینمایی، تلویزیونی و دیگر رسانه‌های نوین دیداری و شنیداری، طراحی شده است. زیرا یک فیلم‌نامه خوب، زیربنای معنایی، کانون عاطفی، و ساختار روایی یک داستان را به گونه‌ای فراهم می‌آورد که بسته به کیفیت و جذابیت فیلم‌نامه، غالباً فیلمی که بر اساس آن ساخته می‌شود، فیلمی درخشان و تأثیرگذار خواهد بود.

## ۱-۲. اهداف رشته

هدف رشته «فیلم‌نامه‌نویسی»، پرورش توانایی‌های لازم برای نگارش فیلم‌نامه انواع فیلم‌های سینمایی<sup>۱</sup> و تلویزیونی داستانی<sup>۲</sup>، مستند<sup>۳</sup>، مجموعه‌های تلویزیونی<sup>۴</sup>، سریال‌های تلویزیونی<sup>۵</sup> و اینترنتی<sup>۶</sup>، برنامه‌های تلویزیونی<sup>۷</sup>، انیمیشن و بازی‌های رایانه‌ای<sup>۸</sup> است. زیرا هر فیلم خوب و تأثیرگذار - چه یک فیلم سینمایی، چه یک سریال یا برنامه تلویزیونی، چه یک برنامه اینترنتی و حتی یک بازی رایانه‌ای - با یک فیلم‌نامه خوب شروع می‌شود. بنابراین، هدف کلان رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی، زمینه‌سازی برای جذابیت و غنابخشی به تأثیر تولیدات متنوع رسانه‌های دیداری - شنیداری، از طریق پرورش نویسندگان هنرمند و اندیشمند خواهد بود.

## ۱-۳. اهمیت و ضرورت رشته

رشد سریع و فراگیر رسانه‌های روایت‌محور<sup>۹</sup> در جهان و نقش این رسانه‌ها در جهت‌دهی رویکردهای زیستی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی جوامع مختلف از یک سو، و پیدایی بسترگاه‌های<sup>۱۰</sup> نوین دیداری - شنیداری از سوی دیگر؛ ضرورت کسب دانش و مهارت‌های تخصصی به منظور تولید روایت‌های حرفه‌ای و مؤثر برای این رسانه‌ها را بیش از پیش آشکار ساخته است. زیرا در دنیای بسیار گسترده و متنوع تولیدات رسانه‌ای، یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت یک اثر سینمایی یا تلویزیونی، کیفیت طراحی و نگارش فیلم‌نامه و شیوه‌ی داستان‌پردازی و روایت موضوع است. فقدان مهارت کافی در روایت‌گری و طراحی و پرداخت مؤثر فیلم‌نامه در سینما و تلویزیون موجب می‌شود، سطح

<sup>1</sup> Feature Films

<sup>2</sup> TV Movies

<sup>3</sup> Documentary Films

<sup>4</sup> TV Series

<sup>5</sup> TV Serials

<sup>6</sup> Web Series

<sup>7</sup> TV Programs

<sup>8</sup> PC Games

<sup>9</sup> Narrative-Based  
atforms

تأثیر تولیدات رسانه‌ای کاهش یافته و انتقال مضامین و مفاهیم، با اختلال روبرو شود. بنابراین، سینما، تلویزیون و سایر رسانه‌های روایت‌محور نوین، برای جذب حداکثری مخاطبان و تعمیق تأثیر محصولاتشان، بیش از هر چیز، نیازمند مهارت‌های حرفه‌ای نویسندگان در داستان‌پردازی و نگارش انواع گوناگون فیلم‌نامه هستند. به همین دلیل، برنامه‌ی اختصاصی دوره‌ی کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی برای پرورش نویسندگان حرفه‌ای و خلاق طراحی شده است.

#### ۱-۴. تعداد و نوع واحدهای درسی

مجموع واحدهای درسی دوره کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی ۱۴۰ واحد، به شرح و ترکیب زیر خواهد بود:

| ردیف | ماهیت دروس            | نوع     | تعداد واحد |
|------|-----------------------|---------|------------|
| ۱    | عمومی                 | الزامی  | ۲۲ واحد    |
| ۲    | پایه                  | الزامی  | ۲۷ واحد    |
| ۳    | تخصصی الزامی          | الزامی  | ۷۰ واحد    |
| ۴    | تخصصی اختیاری         | اختیاری | ۱۰ واحد    |
| ۵    | مهارتی - اشتغال‌پذیری | الزامی  | ۸ واحد     |
| ۶    | پروژه تحصیلی          | الزامی  | ۳ واحد     |
|      | جمع کل                |         | ۱۴۰ واحد   |

##### ۱-۴-۱. ملاحظات برگزاری مجازی/ الکترونیکی دروس

در شرایط اضطراری، فقط دروس نظری این رشته را می‌توان به صورت مجازی / الکترونیکی برگزار کرد. بنابراین، کلیه‌ی دروس عملی، نظری - عملی، و کارگاهی رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی، باید به صورت حضوری برگزار شوند

##### ۱-۴-۲. ملاحظات ارائه دروس برای افراد با نیازهای ویژه

دانشجویان با نیازهای ویژه و معلولین جسمی - حرکتی، برای تحصیل در رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی و برای تمامی دروس، لازم است توانایی دیدن، خواندن و نوشتن (به هر طریق و هر ترتیب) را داشته باشند.

#### ۱-۵. نقش، توانایی و شایستگی مورد انتظار از دانش‌آموختگان

در فرایند طراحی و برنامه‌ریزی رشته «فیلم‌نامه‌نویسی»، بر اساس اهداف دانشگاه‌های نسل سوم، پرورش متوازن دانش، بینش و توانش فرهنگی و هنری دانشجویان مورد توجه قرار گرفته است. زیرا فیلم‌نامه‌نویسی معمولاً یک حرفه مستقل به شمار می‌رود و فیلم‌نامه‌نویس غالباً مسئول طراحی و خلق همه‌ی ابعاد تکنیکی، داستانی، فرهنگی و هنری فیلم‌نامه است و به همین سبب مسئول تحقیق در باره‌ی موضوع، مضمون، طراحی داستان (ساختار و شخصیت‌ها)، سازماندهی روایت، نگارش و بازنویسی فیلم‌نامه نهایی و ارائه آن برای تولید است. از این رو، توانایی و مهارت‌های فیلم‌نامه‌نویس تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر جذابیت، کارکرد خلاقانه، رویکرد معنایی و تأثیر غایی فیلم‌نامه و تبعاً فیلم



تمام شده دارد. انتظار می‌رود فارغ‌التحصیلان این رشته، پس از کسب دانش و مهارت‌های لازم در نگارش انواع فیلم‌نامه‌های داستانی، بتوانند نیازهای تلویزیون، سینما، شبکه نمایش خانگی و دیگر رسانه‌های نوین را در نگارش متن برآورده سازند و در گرایش‌های مختلف این رشته جذب بازار کار شوند. دانش‌آموختگان این رشته پس از گذراندن این دوره، باید قابلیت‌های علمی و عملی زیر را کسب کرده باشند:

| مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه                                                                                 | دروس مرتبط                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| نگارش انواع فیلم‌نامه‌های داستانی                                                                                        | کارگاه فیلم‌نامه‌ی سینمایی، کارگاه فیلم‌نامه‌ی سریال<br>کارگاه فیلم‌نامه‌ی اقتباسی<br>کارگاه فیلم‌نامه‌ی کوتاه                                                                                                                          |
| کسب مهارت در فرآیند تکاملی ایده‌پردازی، تحقیق، طراحی و پیرنگ‌سازی، شخصیت‌پردازی و گفت‌وگو نویسی فیلم‌نامه                | کارگاه ایده‌پردازی و طراحی<br>کارگاه شخصیت‌پردازی<br>کارگاه گفت‌وگو نویسی                                                                                                                                                               |
| کسب مهارت در نگارش انواع آثار غیر داستانی، داستانی و نمایشی                                                              | کارگاه نادرستان<br>کارگاه داستان کوتاه<br>کارگاه نمایشنامه                                                                                                                                                                              |
| کسب مهارت در تجزیه و تحلیل و ارزیابی انواع آثار نمایشی و فیلم‌نامه‌های داستانی                                           | تحلیل نمایشنامه<br>تحلیل فیلم‌نامه‌ی سینمایی، تحلیل فیلم‌نامه‌ی سریال<br>مبانی تحلیل فیلم                                                                                                                                               |
| مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های عمومی                                                                                | دروس مرتبط                                                                                                                                                                                                                              |
| شناخت عناصر و ارکان بنیادین روایت‌های داستانی و نمایشی، آشنایی با انواع روایت‌های داستانی (داستان، نمایشنامه، فیلم‌نامه) | مبانی داستان، تاریخ ادبیات نمایشی<br>مبانی درام (هنرهای نمایشی)<br>مبانی فیلم‌نامه                                                                                                                                                      |
| شناخت تاریخی، تکنیکی و هنری ادبیات، فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی                                                         | آشنایی با ادبیات روایی ایران، روایت‌شناسی داستان‌های ملی ایران، آشنایی با هنر و تمدن اسلامی، آشنایی با تاریخ ایران معاصر، روایت‌شناسی داستان‌های دینی، روایت‌شناسی داستان‌های مقاومت، آشنایی با تاریخ هنر ایران                         |
| شناخت تاریخی، فنی و هنری رسانه‌های دیداری — شنیداری و تکنیک‌های تولید در سینما و تلویزیون                                | مبانی فنی سینما و تلویزیون، تاریخ سینمای جهان، تاریخ سینمای ایران، مبانی فیلم‌برداری، مبانی کارگردانی فیلم، مبانی تدوین فیلم، مبانی فیلم مستند، مبانی برنامه‌سازی تلویزیونی، گونه‌شناسی ۱: داستان و درام، گونه‌شناسی ۲: فیلم و تلویزیون |

## ۶-۱. شرایط و ضوابط ورود به دوره

الف) نحوه پذیرش دانشجو:

پذیرش دانشجو در رشته کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی، نیمه‌متمرکز است و داوطلبان پس از شرکت در آزمون سراسری و اخذ نمره قبولی و مجاز برای انتخاب رشته، باید در مصاحبه و آزمون حضوری شرکت کنند. بنابراین آزمون ورودی رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی در دو مرحله برگزار می‌شود:

- شرکت در آزمون گروه آزمایشی هنر
- شرکت در مصاحبه و آزمون حضوری رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی

ب) نحوه آزمون و ارزیابی:

مواد امتحانی آزمون سراسری رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی به شرح زیر است:

| ردیف | مواد امتحانی            | ضرایب |
|------|-------------------------|-------|
| ۱    | ادبیات ایران و جهان     | ۴     |
| ۲    | خلاقیت نمایشی           | ۴     |
| ۳    | درک عمومی هنر           | ۳     |
| ۴    | خلاقیت تصویری و تجسمی   | ۲     |
| ۵    | خلاقیت موسیقایی         | ۱     |
| ۶    | درک عمومی ریاضی و فیزیک | ۱     |

توضیح ۱: محاسبه و اعمال نمره آزمون سراسری، مطابق آخرین مصوبات و دستورالعمل‌های سازمان سنجش آموزش کشور خواهد بود و پذیرش نهایی، بر اساس رتبه داوطلب که از مجموع نمره آزمون سراسرس و نمره‌ی مصاحبه و آزمون حضوری به دست خواهد آمد، انجام خواهد شد.

توضیح ۲: مقررات این بند، بر اساس سیاست‌ها و قوانین جاری پذیرش دانشجو در مؤسسات آموزش عالی کشور مفروض است و در صورت تغییر در قوانین و سیاست‌های کلان آموزش عالی کشور و شرایط و ضوابط ورود به دوره‌های تحصیلی دانشگاهی، شرایط و ضوابط ورود به دوره‌ی کارشناسی رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی نیز، قهراً تابع اسناد و سیاست‌های بالادستی خواهد بود؛ اما در هر صورت روح مقررات این بند، یعنی سنجش آمادگی‌های علمی و عملی ورود به رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی، بر شرایط ورود به دوره حاکم خواهد بود.



## ۷-۱. شرایط، ضوابط و الزامات اجرا و گسترش رشته

بنا به ضرورت‌های آموزشی و حرفه‌ای و به منظور اثربخشی آموزش‌های تخصصی، فقط مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه‌هایی می‌توانند دوره‌ی کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی را اجرا کنند که حداقل یکی از رشته‌های مرتبط با فیلم‌نامه‌نویسی را در مقطع کارشناسی یا کارشناسی ارشد، در حال اجرا داشته باشند. رشته‌های سینما، تلویزیون، بازیگری، کارگردانی، تهیه‌کنندگی، ادبیات نمایشی، و رشته‌هایی با عناوین مشابه، رشته‌های مرتبط با فیلم‌نامه‌نویسی محسوب می‌شوند. همچنین اجرای رشته‌ی فیلم‌نامه‌نویسی، منوط به حضور و همکاری ۵ نفر عضو هیأت علمی است که حداقل یک نفر از ایشان دارای مرتبه دانشجویی یا استادی باشد و حداقل ۳ نفر از همکاران هیأت علمی رشته، دارای تحصیلات یا تجارب آموزشی و پژوهشی مرتبط باشند.

دوره‌ی کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی، با چشم‌انداز گسترش رشته در مقطع کارشناسی ارشد، طراحی و تدوین شده است و طراحی و اجرای دوره‌ی کارشناسی ارشد فیلم‌نامه‌نویسی، می‌تواند اهداف کلان تأسیس این رشته را تحقق بخشد.

## ۸-۱. زمینه‌های شغلی حال و آینده

انتظار می‌رود در بازار تولید محصولات رسانه‌های دیداری - شنیداری، که با شتابی روزافزون در حال گسترش است، دانش‌آموختگان این رشته بتوانند، پس از کسب دانش و مهارت‌های لازم در نگارش انواع فیلم‌نامه‌های داستانی، نیازهای تلویزیون، سینما، شبکه نمایش خانگی و دیگر رسانه‌های نوین را در نگارش متن برآورده سازند و در گرایش‌های مختلف این رشته جذب بازار کار شوند. چشم‌انداز آینده این عرصه نیز، گسترده‌تر به نظر می‌رسد.

## ۹-۱. جایگاه تمدنی، فرهنگی و اجتماعی

امروزه اهمیت روایت‌ها و هنرهای روایی<sup>۱۱</sup> در بازنمایی، بازآرایی و برجسته‌سازی اندیشه‌ها، آرمان‌ها و ارزش‌های فرهنگی و تمدنی و تأثیر آن‌ها بر جوامع انسانی، غیر قابل انکار است. سینما و تلویزیون از مهم‌ترین و مؤثرترین انواع هنرهای روایی به‌شمار می‌آیند. زیرا فیلم‌ها، علاوه بر ویژگی سرگرم‌سازی، قابلیت آگاه‌سازی، آموزش، روشنگری و الهام‌بخشی به مخاطب را دارند. فیلم‌ها، روایت‌ها یا محصولات داستانی هستند که توسط فیلم‌سازان/ روایت‌گران (فیلم‌نامه‌نویس، کارگردان، تهیه‌کننده)، به مثابه کنش‌گران فرهنگی اثرگذار در فرهنگ‌های گوناگون تولید شده و ارزش‌ها، دغدغه‌ها و آرمان‌های فرهنگ‌ها و جوامع را منعکس و منتشر می‌کنند و در عین حال از آنها تأثیر می‌پذیرند. از آنجا که روایت‌ها، زبان و کارکردی جهانی دارند، هر فیلم/ روایت مؤثر نیز، قابلیت جذب مخاطبان جهانی را دارد. آموزش عمیق و پرورش مطلوب خلاقیت‌های هنری - روایتی، یکی از مهم‌ترین عواملی است که می‌تواند در بازتولید و انعکاس دارایی‌های فرهنگی و آرمان‌های ایرانی و اسلامی در جهان کارساز باشد و در حقیقت از این رهگذر می‌توان در مسیر توسعه و پیشرفت فرهنگی و رسانه‌ای و حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی گام نهاد.

## فصل دوم

### جداول عناوین و مشخصات دروس



## ۱-۲. دروس عمومی:

دروس عمومی مطابق با آخرین مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی برنامه ریزی اجرا می شود.



## ۲-۲. دروس پایه

جدول شماره ۱: عناوین و مشخصات کلی دروس پایه/ الزامی

| پیش‌نیاز | تعداد ساعت |      |     | تعداد واحد |      |     | عنوان درس                       |
|----------|------------|------|-----|------------|------|-----|---------------------------------|
|          | عملی       | نظری | جمع | عملی       | نظری | جمع |                                 |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۱ مبانی ارتباطات (انسانی-جمعی)  |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۲ مبانی نگارش                   |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۳ مبانی پژوهش                   |
|          | ۳۲         | ۰    | ۳۲  | ۱          | ۰    | ۱   | ۴ کارگاه کامپیوتر کاربردی       |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۵ آشنایی با تاریخ هنر جهان      |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۶ آشنایی با تاریخ هنر ایران     |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۷ آشنایی با هنر و تمدن اسلامی   |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۸ آشنایی با تاریخ ایران معاصر   |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۹ آشنایی با ادبیات روایی جهان   |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۱۰ آشنایی با ادبیات روایی ایران |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۱۱ آشنایی با موسیقی             |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۱۲ آشنایی با فلسفه              |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۱۳ آشنایی با روان‌شناسی         |
|          | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۱۴ آشنایی با جامعه‌شناسی هنر    |
|          |            |      |     |            |      |     |                                 |
|          |            |      |     |            |      |     |                                 |
|          |            |      |     |            |      |     |                                 |
|          |            |      |     |            |      |     |                                 |
|          |            |      |     |            |      |     |                                 |
|          |            |      |     |            |      |     |                                 |

### ۲-۳. دروس تخصصی الزامی ۱

جدول شماره ۲: عناوین و مشخصات کلی دروس تخصصی/ الزامی ۱

| پیش‌نیاز           | تعداد ساعت |      |     | تعداد واحد |      |     | عنوان درس                               |
|--------------------|------------|------|-----|------------|------|-----|-----------------------------------------|
|                    | عملی       | نظری | جمع | عملی       | نظری | جمع |                                         |
|                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۱ مبانی عکاسی                           |
| مبانی عکاسی        | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۲ مبانی فنی سینما و تلویزیون            |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۳ زیبایی‌شناسی تصویر                    |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۴ تاریخ سینمای جهان                     |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۵ تاریخ سینمای ایران                    |
| تاریخ سینمای ایران | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۶ تاریخ تلویزیون                        |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۷ مبانی داستان                          |
| مبانی داستان       | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۸ مبانی درام (هنرهای نمایشی)            |
| مبانی درام         | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۹ مبانی فیلم‌نامه                       |
| مبانی عکاسی        | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۰ مبانی فیلم‌برداری                    |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۱ مبانی کارگردانی فیلم                 |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۲ مبانی تدوین فیلم                     |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۳ مبانی فیلم مستند                     |
| آشنایی با موسیقی   | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۴ مبانی موسیقی فیلم                    |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۵ مبانی مدیریت تولید                   |
|                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۱۶ مبانی برنامه‌سازی تلویزیونی          |
|                    | ۳۲         | ۰    | ۳۲  | ۱          | ۰    | ۱   | ۱۷ نرم‌افزارهای کاربردی فیلم‌نامه‌نویسی |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۸ گونه‌شناسی ۱: داستان و درام          |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۹ گونه‌شناسی ۲: فیلم و تلویزیون        |
|                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۲۰ مبانی تحلیل فیلم                     |

## ۲-۴. دروس تخصصی الزامی ۲

جدول شماره ۳: عناوین و مشخصات کلی دروس تخصصی / الزامی ۲

| پیش نیاز                                                          | تعداد ساعت |      |     | تعداد واحد |      |     | عنوان درس                        |
|-------------------------------------------------------------------|------------|------|-----|------------|------|-----|----------------------------------|
|                                                                   | عملی       | نظری | جمع | عملی       | نظری | جمع |                                  |
|                                                                   | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱ تاریخ ادبیات نمایشی            |
| مبانی درام                                                        | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۲ تحلیل نمایشنامه                |
| مبانی فیلمنامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۳ تحلیل فیلمنامه سینمایی         |
| مبانی فیلمنامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۴ تحلیل فیلمنامه سریال           |
| مبانی نگارش                                                       | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۵ کارگاه نادرستان                |
| مبانی داستان                                                      | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۶ کارگاه داستان کوتاه            |
| مبانی درام                                                        | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۷ کارگاه نمایشنامه               |
| مبانی فیلمنامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۸ کارگاه فیلمنامه کوتاه          |
| مبانی فیلمنامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۹ کارگاه ایده پردازی و طراحی     |
| مبانی فیلمنامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۱۰ کارگاه شخصیت پردازی           |
| مبانی فیلمنامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۱۱ کارگاه گفت و گونیویسی         |
| مبانی فیلمنامه / کارگاه ایده پردازی و طراحی / کارگاه شخصیت پردازی | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۱۲ کارگاه فیلمنامه اقتباسی       |
|                                                                   | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۳ روایت شناسی داستان های دینی   |
| آشنایی با ادبیات ایران                                            | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۴ روایت شناسی داستان های ملی    |
|                                                                   | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۵ روایت شناسی داستان های مقاومت |
|                                                                   |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                   |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                   |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                   |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                   |            |      |     |            |      |     |                                  |

## ۵-۲. دروس مهارتی - اشتغال پذیری

**جدول شماره ۴: عناوین و مشخصات کلی دروس مهارتی - اشتغال‌پذیری و پروژه‌ی پایانی\***

[illegible]

\* واحدهای ردیف ۱ و ۲ این جدول، از نوع واحدهای کاربرینی هستند و اجرای آن‌ها مطابق آیین‌نامه مربوطه خواهد بود. واحدهای ردیف ۳ و ۴ این جدول، از نوع واحدهای کارآفرینی هستند و اجرای آن‌ها مطابق آیین مربوطه خواهد بود.



## ۲-۶. دروس تخصصی اختیاری

جدول شماره ۵: عناوین و مشخصات کلی دروس تخصصی/اختیاری\*

| پیش‌نیاز                                          | تعداد ساعت |      |     | تعداد واحد |      |     | عنوان درس                     |
|---------------------------------------------------|------------|------|-----|------------|------|-----|-------------------------------|
|                                                   | عملی       | نظری | جمع | عملی       | نظری | جمع |                               |
| مبانی کارگردانی                                   | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۱ کارگردانی فیلم ۱            |
| کارگردانی ۱                                       | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۲ کارگردانی فیلم ۲            |
|                                                   | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۳ مبانی طراحی هنری فیلم       |
| کارگردانی ۱                                       | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۴ مبانی انتخاب و هدایت بازیگر |
| مبانی کارگردانی فیلم                              | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۵ کارگردانی انیمیشن           |
| کارگاه ایده‌پردازی و طراحی<br>کارگاه شخصیت‌پردازی | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۶ نویسندگی برای انیمیشن       |
| آشنایی با موسیقی                                  | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۷ موسیقی و انیمیشن            |
| زیبایی‌شناسی تصویر                                | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۸ تحلیل فیلم‌های انیمیشن      |
| مبانی فیلم مستند                                  | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۹ مستندسازی ۱                 |
| مستندسازی ۱                                       | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۱۰ مستندسازی ۲                |
| مبانی فیلم‌نامه                                   | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۱۱ کارگاه فیلم‌نامه مستند     |
| مبانی فیلم مستند                                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  | ۰          | ۲    | ۲   | ۱۲ تاریخ و نقد فیلم مستند     |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |
|                                                   |            |      |     |            |      |     |                               |

\* لازم است دانشجویان رشته فیلم‌نامه‌نویسی، ۱۰ واحد (۴ درس) از یکی از بسته‌های سه‌گانه دروس اختیاری جدول فوق را، بر اساس پیشنهاد گروه آموزشی یا دانشکده انتخاب نمایند.

## ۲-۷. برنامه درسی هر نیمسال

جدول شماره ۶: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال اول

| نیمسال اول               |    |      |      |          |
|--------------------------|----|------|------|----------|
| عنوان درس                | کل | نظری | عملی | پیش‌نیاز |
| مبانی ارتباطات           | ۲  | ۲    | ۰    |          |
| مبانی نگارش              | ۲  | ۲    | ۰    |          |
| مبانی پژوهش              | ۲  | ۲    | ۰    |          |
| مبانی عکاسی              | ۲  | ۱    | ۱    |          |
| کارگاه کامپیوتر کاربردی  | ۱  | ۰    | ۱    |          |
| آشنایی با تاریخ هنر جهان | ۲  | ۲    | ۰    |          |
| آشنایی با ادبیات جهان    | ۲  | ۲    | ۰    |          |
| زبان فارسی (عمومی)       | ۳  | ۳    | ۰    |          |
| اخلاق اسلامی (عمومی)     | ۲  | ۲    | ۰    |          |
| تربیت بدنی (عمومی)       | ۱  | ۰.۵  | ۰.۵  |          |
| جمع                      | ۱۹ | ۱۶.۵ | ۲.۵  |          |

جدول شماره ۷: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال دوم

| نیمسال دوم                   |    |      |      |                    |
|------------------------------|----|------|------|--------------------|
| عنوان درس                    | کل | نظری | عملی | پیش‌نیاز           |
| تاریخ سینمای جهان            | ۲  | ۲    | ۰    |                    |
| مبانی فنی سینما و تلویزیون   | ۲  | ۲    | ۰    | مبانی عکاسی        |
| مبانی داستان                 | ۲  | ۲    | ۰    |                    |
| مبانی درام (هنرهای نمایشی)   | ۲  | ۲    | ۰    |                    |
| کارگاه نادرستان              | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی نگارش        |
| آشنایی با تاریخ هنر ایران    | ۲  | ۲    | ۰    |                    |
| آشنایی با ادبیات روایی ایران | ۲  | ۲    | ۰    | زبان فارسی (عمومی) |
| مبانی نظری اسلام ۱ (عمومی)   | ۲  | ۲    | ۰    |                    |
| زبان انگلیسی (عمومی)         | ۳  | ۳    | ۰    |                    |
| ورزش ۱ (عمومی)               | ۱  | ۰    | ۱    | تربیت بدنی         |
| جمع                          | ۲۰ | ۱۸   | ۲    |                    |



جدول شماره ۸: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال سوم

| نیمسال سوم                   |    |      |      |              |
|------------------------------|----|------|------|--------------|
| عنوان درس                    | کل | نظری | عملی | پیش‌نیاز     |
| تاریخ سینمای ایران           | ۲  | ۲    |      |              |
| مبانی فیلم‌نامه              | ۲  | ۲    |      | مبانی درام   |
| مبانی فیلم‌برداری            | ۲  | ۲    |      | مبانی عکاسی  |
| مبانی فیلم مستند             | ۲  | ۲    |      |              |
| زیبایی‌شناسی تصویر           | ۲  | ۲    |      |              |
| کارگاه داستان کوتاه          | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی داستان |
| تاریخ ادبیات نمایشی          | ۲  | ۲    |      |              |
| تحلیل نمایشنامه              | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی درام   |
| مبانی نظری اسلام ۲ (عمومی)   | ۲  | ۲    | ۰    |              |
| دانش خانواده و جمعیت (عمومی) | ۲  | ۲    |      |              |
| جمع                          | ۲۰ | ۱۸   | ۲    |              |

جدول شماره ۹: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال چهارم

| نیمسال چهارم                   |    |      |      |                    |
|--------------------------------|----|------|------|--------------------|
| عنوان درس                      | کل | نظری | عملی | پیش‌نیاز           |
| تاریخ تلویزیون                 | ۲  | ۲    |      | تاریخ سینمای ایران |
| مبانی کارگردانی فیلم           | ۲  | ۲    |      |                    |
| مبانی تدوین فیلم               | ۲  | ۲    |      |                    |
| کارگاه نمایشنامه               | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی درام         |
| کارگاه فیلم‌نامه کوتاه         | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی فیلم‌نامه    |
| گونه‌شناسی ۱: داستان و درام    | ۲  | ۲    |      |                    |
| آشنایی با موسیقی               | ۲  | ۲    |      |                    |
| آشنایی با روان‌شناسی           | ۲  | ۲    | ۰    |                    |
| آشنایی با هنر و تمدن اسلامی    | ۲  | ۲    |      |                    |
| تاریخ تحلیلی صدر اسلام (عمومی) | ۲  | ۲    | ۰    |                    |
| جمع                            | ۲۰ | ۱۷   | ۳    |                    |



جدول شماره ۱۰: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال پنجم

| نیمسال پنجم                          |    |      |      |                  |
|--------------------------------------|----|------|------|------------------|
| عنوان درس                            | کل | نظری | عملی | پیش‌نیاز         |
| مبانی تحلیل فیلم                     | ۲  | ۲    |      |                  |
| مبانی موسیقی فیلم                    | ۲  | ۲    |      | آشنایی با موسیقی |
| کارگاه ایده‌پردازی                   | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی فیلم‌نامه  |
| کارگاه شخصیت‌پردازی                  | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی فیلم‌نامه  |
| مبانی مدیریت تولید                   | ۲  | ۲    |      |                  |
| نرم‌افزارهای کاربردی فیلم‌نامه‌نویسی | ۱  | ۰    | ۱    |                  |
| مبانی برنامه‌سازی تلویزیونی          | ۲  | ۱    | ۱    |                  |
| گونه‌شناسی ۲: فیلم و تلویزیون        | ۲  | ۲    |      |                  |
| آشنایی با فلسفه                      | ۲  | ۲    |      |                  |
| آشنایی با منابع اسلامی (عمومی)       | ۲  | ۲    | ۰    |                  |
| جمع                                  | ۱۹ | ۱۵   | ۴    |                  |

جدول شماره ۱۱: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال ششم

| نیمسال ششم                    |    |      |      |                                                                  |
|-------------------------------|----|------|------|------------------------------------------------------------------|
| عنوان درس                     | کل | نظری | عملی | پیش‌نیاز                                                         |
| کارگاه گفت‌وگو‌نویسی          | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی فیلم‌نامه                                                  |
| کارگاه فیلم‌نامه اقتباسی      | ۳  | ۱    | ۲    | مبانی فیلم‌نامه/ کارگاه ایده‌پردازی و طراحی/ کارگاه شخصیت‌پردازی |
| روایت‌شناسی داستان‌های ملی    | ۲  | ۲    | ۰    | آشنایی با ادبیات ایران                                           |
| روایت‌شناسی داستان‌های مقاومت | ۲  | ۲    | ۰    |                                                                  |
| درس اختیاری الف (۱)           | ۳  | ۱    | ۲    |                                                                  |
| درس اختیاری ج                 | ۲  | ۱    | ۱    |                                                                  |
| آشنایی با تاریخ ایران معاصر   | ۲  | ۲    | ۰    |                                                                  |
| انقلاب اسلامی (عمومی)         | ۲  | ۲    | ۰    |                                                                  |
|                               |    |      |      |                                                                  |
|                               |    |      |      |                                                                  |
| جمع                           | ۱۸ | ۱۲   | ۶    |                                                                  |



جدول شماره ۱۲: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال هفتم

| نیمسال هفتم                                 |    |      |      |                                                                    |
|---------------------------------------------|----|------|------|--------------------------------------------------------------------|
| عنوان درس                                   | کل | نظری | عملی | پیش نیاز                                                           |
| تحلیل فیلم نامه سینمایی                     | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی فیلم نامه                                                    |
| کارگاه فیلم نامه سینمایی                    | ۳  | ۱    | ۲    | مبانی فیلم نامه / کارگاه ایده پردازی و طراحی / کارگاه شخصیت پردازی |
| روایت شناسی داستان های دینی                 | ۲  | ۲    | ۰    |                                                                    |
| سمینار کارگردانان و فیلم نامه نویسان        | ۱  | ۰    | ۱    | کارگاه فیلم نامه سینمایی                                           |
| سمینار حقوق و اخلاق حرفه ای فیلم نامه نویسی | ۱  | ۰    | ۱    | کارگاه فیلم نامه سینمایی                                           |
| درس اختیاری ب (۲)                           | ۳  | ۱    | ۲    | درس اختیاری الف (۱)                                                |
| درس اختیاری د                               | ۲  | ۱    | ۱    |                                                                    |
| آشنایی با جامعه شناسی هنر                   | ۲  | ۲    | ۰    |                                                                    |
|                                             |    |      |      |                                                                    |
|                                             |    |      |      |                                                                    |
| جمع                                         | ۱۶ | ۸    | ۸    |                                                                    |

جدول شماره ۱۳: عناوین و مشخصات دروس قابل ارائه در نیمسال هشتم

| نیمسال هشتم            |    |      |      |                                                                             |
|------------------------|----|------|------|-----------------------------------------------------------------------------|
| عنوان درس              | کل | نظری | عملی | پیش نیاز                                                                    |
| کارگاه فیلم نامه سریال | ۳  | ۱    | ۲    | کارگاه ایده پردازی و طراحی / کارگاه شخصیت پردازی / کارگاه فیلم نامه سینمایی |
| تحلیل فیلم نامه سریال  | ۲  | ۱    | ۱    | مبانی فیلم نامه / تحلیل فیلم نامه سینمایی                                   |
| پروژه پایانی           | ۳  | ۱    | ۲    | کارگاه فیلم نامه سینمایی / کارگاه فیلم نامه سریال (هم نیاز)                 |
|                        |    |      |      |                                                                             |
|                        |    |      |      |                                                                             |
|                        |    |      |      |                                                                             |
|                        |    |      |      |                                                                             |
|                        |    |      |      |                                                                             |
|                        |    |      |      |                                                                             |
|                        |    |      |      |                                                                             |
| جمع                    | ۸  | ۳    | ۵    |                                                                             |



## فصل سوم

### سرفصل دروس



## ۳-۱. دروس پایه

جدول شماره ۱: عناوین و مشخصات کلی دروس پایه/ الزامی

| پیش‌نیاز | تعداد واحد |      |      | تعداد ساعت |      |      | عنوان درس                       |  |
|----------|------------|------|------|------------|------|------|---------------------------------|--|
|          | جمع        | نظری | عملی | جمع        | نظری | عملی |                                 |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۱ مبانی ارتباطات                |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۲ مبانی نگارش                   |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۳ مبانی پژوهش                   |  |
|          | ۱          | ۰    | ۱    | ۳۲         | ۰    | ۳۲   | ۴ کارگاه کامپیوتر کاربردی       |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۵ آشنایی با تاریخ هنر جهان      |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۶ آشنایی با تاریخ هنر ایران     |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۷ آشنایی با هنر و تمدن اسلامی   |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۸ آشنایی با تاریخ ایران معاصر   |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۹ آشنایی با ادبیات روایی جهان   |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۱۰ آشنایی با ادبیات روایی ایران |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۱۱ آشنایی با موسیقی             |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۱۲ آشنایی با فلسفه              |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۱۳ آشنایی با روان‌شناسی         |  |
|          | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | ۱۴ آشنایی با جامعه‌شناسی هنر    |  |
|          |            |      |      |            |      |      |                                 |  |
|          |            |      |      |            |      |      |                                 |  |
|          |            |      |      |            |      |      |                                 |  |
|          |            |      |      |            |      |      |                                 |  |
|          |            |      |      |            |      |      |                                 |  |
|          |            |      |      |            |      |      |                                 |  |

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۰

Foundations of Communication (Human - Mass)

مبانی ارتباطات (انسانی - جمعی)

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                            |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی             | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:             | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                      | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                            |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                            |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input checked="" type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

**هدف کلی:** شناخت اجمالی دانشجویان با مفاهیم و مضامین و موضوعات اصلی ارتباطات انسانی و جمعی.

**اهداف ویژه:** آشنایی با دوره‌های تاریخ، فلسفه و زمینه‌های ارتباطات، چستی ارتباطات، انواع ارتباطات، سیر تحول اندیشه، مکاتب فکری و روشی، نظریه و نظریه‌پردازان ارتباطات، الگو و الگوسازی در حوزه ارتباطات انسانی و رسانه‌های جمعی، شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌های اجتماعی.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* رؤس و سرفصل‌های مطالب این درس به گونه‌ای طراحی شده که «مبانی ارتباطات: انسانی - جمعی» به صورت ترکیبی و پایه‌ای از آغاز تا دوران کنونی، به صورت اجمالی اما گسترده، پوشش داده شود. به مباحث ارتباطات و زمینه‌های تاریخی و فلسفی و هنری آن اشاره‌ای فشرده‌ای در مفهوم جهان‌شمول آن می‌کند و مبتنی بر برنامه‌ی کلی رشته فیلم‌نامه‌نویسی، در دروس جداگانه، به تفصیل و با جزئیات دقیق‌تر، به تحلیل و تفسیر و تدریس آن در کلاس درس مبادرت خواهد شد.

## ۱) زمینه‌های تاریخ ارتباطات و رسانه

- ماقبل تاریخ: پیدایش انسان، خط و نگارش
- آشنایی با انسان‌تبارها و رسانه‌های طبیعی
- ارتباطات انسانی ابتدایی و ابزارهای آن
- هدف و کاربرد مطالعه‌ی تاریخی ارتباطات
- رابطه‌ی تاریخ و ارتباطات، هنر و رسانه
- رسانه‌های جمعی و پیشینه‌ی اثرگذار آن‌ها
- ارتباطات، رسانه‌ها، فرهنگ و جامعه
- رسانه‌های جمعی: تأثیرهای آغازین
- رسانه‌های جمعی: تأثیرهای کنونی



**(۲) فلسفه ارتباطات و رسانه‌های جمعی**

- ماهیت و چیستی ارتباطات و رسانه
- هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، ارزش‌شناسی
- هرمنوتیک و بلاغت ارتباطی و رسانه‌ای
- کنش جمعی و خرد ارتباطی
- مخاطبان: بودن، شدن و عاملیت در فضای رسانه‌ها

**(۳) ارتباطات و رسانه: تعریف و اهداف**

- ارتباط و ارتباطات چیست؟
- رسانه و وساطت چیست؟
- مخاطب چه کسی است؟
- مخاطب: بیننده و تماشاگر
- ارتباطات و جامعه‌ی شبکه‌ای
- رسانه‌ها و توده‌ای شدن جوامع
- اقناع: نهایت ارتباطات و رسانه
- ارتباطات و اجتماع جهانی

**(۴) انواع ارتباطات و رسانه‌ها: گرایش‌ها و رویکردها**

- ارتباطات درون‌فردی، میان‌فردی
- ارتباطات در گروه‌های کوچک و بزرگ
- ارتباطات میان‌فردی واسطه‌مند
- ارتباطات عمومی و گروهی و جمعی
- ارتباطات کلامی و غیرکلامی
- ارتباطات بلاغی
- ارتباطات و شبکه‌های اجتماعی
- رسانه‌های اجتماعی و مخاطبان امروزی

**(۵) ارتباطات، هنرهای نمایشی و جامعه**

- داستان و فیلم‌نامه و نمایشنامه
- رادیو و فرهنگ جمعی و عمومی
- سینما و ارتباطات توده‌وار
- تئاتر و مخاطبان واقعی: اجتماع دیداری
- دیدن، دیده‌شدن و رسانه‌های جدید
- رسانه‌های نوین و ستاره‌سازی
- ارتباطات و هنرهای دیجیتالی

**(۶) عناصر و ارکان ارتباطات و رسانه**

- عامه‌ی مردم یا توده‌ها: چه کسی، کجا، چگونه، و چرا؟
- ارتباط و رسانه: منبع/فرستنده/گیرنده/رمزگذار/بازخورد/رمزگشا
- پیام‌شناسی: مخاطب، مجرا و تأثیر
- ارتباطات و اقناع بیانی و شفاهی و گفتاری



- اقناع بصری و رسانه‌های تعاملی
- ارتباطات جدید در رسانه‌های نوین: سواد رسانه‌ای

#### ۷) سیر تحول اندیشه، مکاتب فکری و روشی

- ارتباطات، رسانه و اندیشه‌های بنیادی: رویکردهای اساسی
- مکتب و مکاتب ارتباطی و رسانه‌ای: تعریف و تفسیر و تحلیل
- پیشگامان تاریخی مطالعات ارتباطی و رسانه‌ای: لوبون، تارد، تونیس، وبر، پارک
- معاصران مطالعه‌ی ارتباطات جمعی، تبلیغات و اقناع: لاسول، برنیز، و الول
- مکتب تجربی، کارکردگرایی: لاسول، لازارسفلد، لوین، هاولند، ویور، وینر، کاتز و بلاملر
- مکتب تفسیری، انتقادی، ساختارگرایی، و تحول تاریخی: مورن، آدورنو، مارکوزه، مک‌لوهان، هابرماس
- مکتب هرمنوتیک و پدیدارشناسی: هوسرل، گادامر، مرلو-پونتی، یاکوبسن، فوکو

#### ۸) نظریه و نظریه‌پردازان ارتباطات و رسانه‌ها

- ماهیت نظریه و نظریه‌پردازی
- انواع نظریه و مفاهیم و مضامین کلیدی آن
- نظریه‌پردازان کلاسیک: دیویی، جیمز، کولی و پارک
- پدران بنیانگذار: لاسول، لازارسفلد، لوین و هاولند
- نظریه‌پردازان معاصر: مید، کری، مک‌لوهان، هابرماس و سایرین
- ارتباطات و گستره نظریه‌ورزی
- رسانه‌ها و قلمرو نظریه‌آزمایی

#### ۹) ارتباطات و رسانه‌ها: الگو و الگو سازی

- الگوی ارتباطی و رسانه‌ای: تفاوت‌ها و تشابه‌ها
- ماهیت الگو و الگوسازی
- الگوهای ارتباطات انسانی
- الگوهای ارتباطات جمعی
- هنر و رسانه: الگوی ترکیبی
- رسانه‌های جدید: الگوهای میان‌رشته‌ای
- ارتباطات و الگوسازی در رسانه‌های اجتماعی

#### ۱۰) ارتباطات و رسانه‌های تعاملی

- ارتباطات یا تعامل: رویکردهای متوازن
- رسانه‌ها یا تبادل: رویکردهای متقارن
- ارتباطات و افکار عمومی در جوامع رسانه‌گرایز
- ارتباطات و هواخواهی مخاطبان
- رسانه‌های اجتماعی و توده‌های جوگیر
- شبکه‌های اجتماعی و رقابت‌های نامرئی
- ارتباطات و رسانه‌های جدید: مُنازعه‌ی بی‌پایان

#### ۱۱) ارتباطات، رسانه‌های اجتماعی و رویارویی جدید



- ارتباطات، رسانه و سبک زندگی معاصر: سواد رسانه‌ای
- رسانه‌های اجتماعی: حامل سبک‌های جدید ارتباطی
- رویارویی جدید در فضای مجازی جدید: دوستی‌ها و دشمنی‌های ناپایدار
- رسانه‌های اجتماعی: ویرانگر یا سازنده

#### ۱۲) جامعه‌ی جدید و شیوه‌های دیدن: رسانه‌های بدیل

- عکاسان، عکاسی شهرت‌ساز و عدسی‌های شهرت‌طلب
- سینما: مرگ خلاقیت و اشباع پراکنده‌ی کارگردان‌ها
- تأثیر: رسانه بیدار، مستقل و متمرکز در عصر مجازی شدن
- داستان خوب، فیلم‌نامه مؤثر و نمایش مطلوب: مطبوعات و نشر خلاق
- بودن با فضای مجازی و فاصله از دیگران: سواد رسانه‌ای نامنظم
- زوال فرصت و افزونگی دیده شدن دیجیتالی
- لحظه‌های بی‌ثمر در فضای رسانه‌ای جدید

#### ۱۳) رسانه‌های دیجیتالی و ارتباطات ماشین‌وار

- چرا دیجیتالی شدن: افسون‌زداییِ خاطره‌ها
- دیده شدن در فضای ارتباطات چندگانه: سواد رسانه‌ای
- میراث فرازمانی و ارتباطات بدنمند در فضای مجازی
- ارتباطات و فرمانش بی‌حد و مرز: مرزهای صدق و کذب
- ارتباطات و رسانه‌های بی‌برنامه: فقدانِ سواد رسانه

#### ۱۴) رسانه‌ها و ارتباطات مفهومی اثرگذار

- نقاشی، مجسمه‌سازی و پیکرتراشی
- هنرهای تزئینی و آداب و رسوم جمعی
- ارتباطات مفهومی و رسانه‌های دیجیتالی
- فرا ارتباط و چندگانگی پیام‌های ارتباطی و رسانه‌ای
- اقناع و ارتباطات مفهومی اثرگذار

#### ۱۵) ارتباطات و شبکه‌های اجتماعی: در معرض قرار گرفتن

- شبکه‌های اجتماعی: موافقان و مخالفان
- ارتباطات فزاینده در فضای شبکه‌های اجتماعی
- هواخواهی مخاطبان آرمانی و نزاع فرهنگ‌ها
- بی‌ثباتی و فقدان ارزش‌ها: مجادله‌ای دائمی
- آرامش و اضطراب در شبکه‌های اجتماعی: رویکردهای انفصالی

#### ۱۶) ارتباطات و رسانه‌های جدید: خودیت اخلاقی و مرزهای انسانی

- اخلاق ارتباطی و رویکردهای خودبودگی
- اخلاق رسانه‌ای و معرفت‌دیداری
- رسانه‌ها، فضای مجازی و اخلاق بومی
- ارتباطات، رسانه‌ها و اخلاق منطقه‌ای و جهانی
- ارتباطات جمعی و اخلاق ملی و محلی



- رسانه‌های جدید و اخلاق هنجاری-تجویزی
- اخلاق راهبردی و جامعه‌ی دیداری جدید
- نتیجه‌گیری
- پیشنهادها
- رهنمودها

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

آگاهی و شناخت و ارزیابی دانشجویان از مفاهیم، مضامین و رویکردهای تاریخی و معاصر ارتباطات و رسانه‌ها و تمرکز بر سرفصل‌های به‌روز شده و پرورش و توانمندسازی آن‌ها در تحلیل و بررسی مباحث سنتی و جدید.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- آموزش نظری و تدریس توأم با مثال و نمونه‌های تاریخی و معاصر از آن‌چه محتوای ارتباطات و رسانه است.
- بحث‌های تجربی و کاربردی برای رمینه‌سازی ذهن دانشجو و علاقه‌افزایی او و مشارکت در کلاس با شیوه‌های علمی.
- در اغلب جلسه‌های درس، نمایش فیلم و دیدن تله‌تاترهای آرشیوی یا مرور داستان‌ها و فیلم‌نامه‌ها بسیار مؤثر است.
- تهیه و تدوین گزارش دانشجویی و یا پاورپوینت کلاسی از تاریخ یا سیر تحولی ارتباطات و رسانه‌ها کارآمد خواهد بود.
- پرسش و پاسخ در آغاز و پایان هر کلاس برای نظم‌بخشی تدریس و سایر موارد آموزشی اهمیت یاددهی را اثرگذار می‌کند.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها       | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|---------------|-----------------|----------------|-------------|----------------|
| تمرینات هفتگی | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰           | ٪۲۰             | -              | ٪۳۰         | ٪۳۰            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فراهم بودن امکانات عادی و مرسوم کلاس‌های علمی دانشگاهی مانند: وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی آسان به آرشیو کتابخانه، و فیلم‌های مستند تاریخ ارتباطات و رسانه.

#### ح) منابع و مراجع درسی



\* به‌طور کلی، مباحث نظری و عملی درس مبانی ارتباطات (انسانی-جمعی) در زمینه‌های گوناگون به‌خصوص از موضع متن‌های مرجع و نوشتارهای دانشگاهی به «ارتباطات و رسانه‌های جمعی سنتی و جدید» و به تازگی «ترکیبی» مربوط می‌شود. اما در فراهم آوردن این شرح درس از منابع زیر بهره بیشتری گرفته شده است:

- بودوریس، گُستانتین و پولاکاس، تاکیس (۱۳۹۹). *فلسفه‌ی ارتباطات: دیدگاه‌ها و بینش‌های معاصر*. جلد دوم، مترجمان: غلامرضا آذری و حسین کیانی، تهران: انتشارات لوگوس.
- بودوریس، گُستانتین و پولاکاس، جان (۱۳۹۴). *فلسفه‌ی ارتباطات: جستارهایی در فلسفه‌ی یونانی*. جلد یکم، مترجمان: غلامرضا آذری و حسین کیانی، تهران: انتشارات ققنوس.
- راجرز، اورت میچل (۱۳۸۷). *تاریخ تحلیلی علم ارتباطات: رویکردی شرح حال نگارانه*. مجلدهای یکم و دوم، ترجمه و تحشیه: غلامرضا آذری، تهران: نشر دانش.
- گریفین، ام؛ لِدبتر، آندرو و اسپارکس، گلن (۱۴۰۱). *نگاه اول به نظریه‌ی ارتباطات*. مجلدهای یکم و دوم، ترجمه: غلامرضا آذری، تهران: انتشارات سمت.
- لائوئی، شرون ای. و دی فلور، ملوین ال. (۱۳۹۰). *نقاط عطف در پژوهش‌های ارتباط جمعی: «تأثیرات رسانه‌ها»*. ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: نشر دانش.
- هارت، هانو (۱۳۹۱). *مطالعات انتقادی ارتباطات: (جستارهایی در ارتباطات، تاریخ و نظریه در امریکا)*. ترجمه: غلامرضا آذری، تهران: انتشارات خجسته.
- Adams, D. & Hamm, M. (2001). *Literacy in a Multimedia Age*. Christopher-Gordon, Norwood, MA.
- Aufderheide, P. (Ed.) (1993). *Media Literacy: A Report of the National Leadership Conference on Media Literacy*. Aspen Institute, Aspen.
- Axford, B. & Huggins, R. (Eds.) (2001). *New Media and Politics*. Sage, London.
- Barker, C. (1999). *Television, Globalization and Cultural Identities*. Open University Press, Buckingham.
- Briggs, A. & Burke, P. (2002). *A Social History of the Media: From Gutenberg to the Internet*. Polity Press, Cambridge.
- Curran, J. & Gurevitch, M. (Eds.) (2000). *Mass Media and Society (3<sup>rd</sup> edn)*. Arnold, London.
- Dayan, D. & Katz, E. (1992). *Media Events: The Live Broadcasting of History*. Harvard University Press, Cambridge, MA.
- Durham, M. & Kellner, D. (Eds.) (2002). *Media and Cultural Studies Keywords*. Blackwell, Oxford.
- Flew, T. (2005). *New Media: An Introduction (2<sup>nd</sup> edn)*. Oxford University Press, Melbourne.
- Gorman, L. & McLean, D. (2003). *Media and Society in the Twentieth Century: A Historical Introduction*. Blackwell, Oxford.
- Jones, M. & Jones, E. (1999). *Mass Media*. Macmillan, Basingstoke.
- Kellner, D. (1995). *Media Culture: Cultural Studies, Identity, and Politics Between the Modern and the Postmodern*. Routledge, New York.
- Kellner, D. (2003). *Media Spectacle*. Routledge, New York.
- McLuhan, M. (1994). *Understanding Media: The Extensions of Man*. MIT Press, Cambridge, MA.
- McQuail, D. (1987). *Mass Communication Theory: An Introduction (2<sup>nd</sup> edn)*. Sage, London.
- McQuail, D. (Ed.) (1972). *Sociology of Mass Communications: Selected Readings*. Penguin, London.
- Newbold, C. et al. (Eds.) (2002). *The Media Book*. Hodder, London.
- O'Shaughnessy, M. & Stadler, J. (2002). *Media and Society: An Introduction (2<sup>nd</sup> edn)*. Oxford University Press, Melbourne.
- Ward, K. (1989). *Mass Communications and the Modern World*. Macmillan Education, Basingstoke.



- Wardrip-Frum, N. & Montfort, N. (Eds.) (2003). *The New Media Reader*. MIT Press, Cambridge, MA.
- Williams, R. (1975). *Television: Technology and Cultural Form*. Schocken, New York.
- Winston, B. (1998). *Media Technology and Society: A History from the Telegraph to the Internet*. Routledge, London.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۱

|             |                       |
|-------------|-----------------------|
| مبانی نگارش | The Basics of writing |
|-------------|-----------------------|

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: ارتقای مهارت‌های فارسی‌نویسی دانشجویان، با هدف نگارش صحیح، سلیس و روان در انواع نوشته‌هاست.         |
| اهداف ویژه: دانشجو در این درس، در دو بخش نگارش و ویرایش، با مبانی درست‌نویسی در انواع نوشته‌ها، آشنا می‌شود. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* مهارت‌هایی که دانشجویان در این درس بر آن مسلط می‌شوند، به‌علت ماهیت عملی، بیشتر مبتنی بر تمرین و تکرار است، انتظار می‌رود دانشجویان با فراگیری آموزه‌های این درس بتوانند اصول نگارش و ویرایش زبان فارسی را در نوشته‌های خود به کار بندند و مفاهیم مورد نظر را با دقت، صحت و سلاست به مخاطب انتقال دهند.

## (۱) ویژگی‌های متن مطلوب

- وحدت و انسجام
- نظم و ساختار
- ایجاز و اختصار
- تنوع و گیرایی
- استدلال و استنتاج
- صداقت و صمیمیت
- سلاست، سادگی و وضوح
- هماهنگی اندیشه، موضوع و سبک بیان



**(۲) چستی ویرایش**

- چستی ویرایش
- اهمیت ویرایش
- انواع ویرایش
- ویرایش فنی و حدود آن

**(۳) شیوه خط فارسی ۱**

- دیدگاه‌های گوناگون درباره رسم‌الخط فارسی
- واژگان عربی در زبان فارسی
- واژگان بیگانه در زبان فارسی

**(۴) شیوه خط فارسی ۲**

- درست‌نویسی واژگان
- قواعد درست‌نویسی
- جدانویسی و پیوسته‌نویسی
- همزه و تنوین در زبان فارسی

**(۵) نشانه‌گذاری**

- انواع نشانه‌ها
- نشانه‌گذاری و زبان گفتاری
- نشانه‌گذاری در آثار ادبی و هنری

**(۶) مباحث فنی**

- آوانگاری، اعراب‌گذاری، نشانه‌های اختصاری
- عددنویسی و فرمول‌نویسی، ضبط اعلام بیگانه

**(۷) ویرایش زبانی ۱**

- جایگاه زبان فصیح در زندگی، نیاز به درست‌نویسی و علل آن و...
- آشنایی با ویرایش زبانی و حدود آن

**(۸) ویرایش زبانی ۲**

- انواع غلط‌های تلفظی، معنایی، ساختاری، کاربردی در زبان فارسی
- گره‌برداری

**(۹) کاربردهای نادرست زبانی ۱**

- واژگانی، تعبیری، اصطلاحی
- درازنویسی

**(۱۰) کاربردهای نادرست زبانی ۲**

- تکرار زاید واژگان (حشو)
- ابهام و کژتابی

**(۱۱) خطاهای کاربرد نادرست فعل و حرف ۱**

- ناهماهنگی نهاد با فعل
- حذف بی‌قرینه فعل

#### ۱۲) خطاهای کاربرد نادرست فعل و حرف ۲

- مجهول نابہ‌جا
- خطاهای کاربرد نادرست حرف اضافه، نشانه، ربط

#### ۱۳) مستندسازی و صفحه‌آرایی ۱

- شیوه‌های استناد در انواع گونه‌های نوشتاری (مقاله، رساله، کتاب، و...)
- استناد به منابع الکترونیک

#### ۱۴) مستندسازی و صفحه‌آرایی ۲

- بندنویسی و پاراگراف‌بندی
- ساختار شکلی مقاله و کتاب
- تدوین فهرست منابع
- نمایه‌سازی

#### ۱۵) چکیده‌نگاری

- انواع خلاصه‌نویسی
- شیوه‌های خلاصه‌نویسی
- خلاصه آثار ادبی و هنری
- خلاصه آثار علمی

#### ۱۶) سبک و لحن

- لحن علمی و دانشگاهی (مقاله، تحقیق، پایان‌نامه، کتاب)
- لحن روزنامه‌نگاری (خبری، تبلیغاتی، ارتباط روزمره)
- لحن گفتاری (غیر رسمی، خودمانی، خیابانی)
- لحن ادبی (آمیخته با صناعات ادبی و هنری)

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- دانشجو با کاربست صحیح و سلیس زبان فارسی برای نگارش انواع متون آشنا می‌شود.
- با انواع و گونه‌های ویرایش آشنا می‌شود و می‌تواند متون فارسی را از حیث ویراستگی ارزیابی کند.
- می‌تواند در سطوح مقدماتی، انواع متون فارسی را ویرایش کند.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- آموزش توأمان شیوه‌های نگارش و ویرایش زبان فارسی
- تکیه بر نگارش و ویرایش متن در کلاس به شیوه‌ی کارگاهی

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمون‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|----------|----------------|-------------|------------|
| تکالیف هفتگی | ندارد    | ندارد          | دارد        | -          |
| ٪۲۰          | -        | -              | ٪۸۰         | -          |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش.

## ح) منابع و مراجع درسی

- ذوالفقاری، حسن (۱۳۹۶). آموزش ویراستاری و درست‌نویسی (چاپ سوم). تهران: علم.
- نجفی، ابوالحسن (۱۳۹۱). غلط‌نویسیم (چاپ هفدهم). تهران: انتشارات مرکز نشر دانشگاهی.
- یاحقی، محمدجعفر و ناصح، محمدمهدی (۱۳۶۸). راهنمای نگارش و ویرایش. مشهد: آستان قدس رضوی.
- صدیق‌بهبزادی، ماندانا (۱۳۷۵). شیوه‌نامه ضبط/اعلام/انگلیسی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- غلامحسین‌زاده، غلامحسین (۱۳۸۵). نگارش و ویرایش (چاپ چهارم). تهران: سمت.
- غلامحسین‌زاده، غلامحسین (۱۳۹۶). راهنمای ویرایش. تهران: انتشارات سمت.
- احمدی گیوی، حسن و احمدی، حسن (۱۳۹۸). دستور زبان فارسی ۱ و ۲ (چاپ هشتم). تهران: نشر فاطمی.
- سمیعی، احمد (۱۳۷۴). نگارش و ویرایش. تهران: سمت.
- فرهنگستان زبان و ادب فارسی (۱۳۸۶)، دستور خط

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۲

|             |                 |
|-------------|-----------------|
| مبانی پژوهش | Research Basics |
|-------------|-----------------|

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input checked="" type="checkbox"/>     | تخصصی <input type="checkbox"/>  | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | نظری: ۲ <input checked="" type="checkbox"/>  | عملی: <input type="checkbox"/>  | کارگاهی: <input type="checkbox"/>         | کارورزی: <input type="checkbox"/>               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی: <input type="checkbox"/>  | کارگاهی: <input type="checkbox"/>         | کارورزی: <input type="checkbox"/>               |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | کلاس درس <input checked="" type="checkbox"/> | سمینار <input type="checkbox"/> | بازدید/ سفر علمی <input type="checkbox"/> | کار در کارگاه/ استودیو <input type="checkbox"/> |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی مقدماتی با پژوهش علمی و دانشگاهی                                                                                                                                         |
| اهداف ویژه: شناخت مقدماتی مفاهیم، روش‌ها، ابزارها و مراحل پژوهش و درک صحیح اهداف، پرسش‌ها و فرضیات پژوهش؛ و نیز شناخت منابع دانش و ابزارهای گردآوری اطلاعات؛ و تدوین و تنظیم گزارش تحقیق |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که مفاهیم، روش‌ها و ابزارهای پژوهش را به صورت مقدماتی و اجمالی، به گونه‌ای پوشش دهند که نیازهای یک دانشجوی کارشناسی را برآورده سازد و در عین حال در صورت ادامه تحصیل، مقدمه‌ای بر مباحث «روش تحقیق پیشرفته» در مقاطع تحصیلات تکمیلی، به حساب آید.

## ۱) چستی تحقیق

- ریشه واژگانی تحقیق
- مفهوم تحقیق
- کاربرد تحقیق
- اهمیت تحقیق
- تحقیق علمی
- تحقیق و تفکر انتقادی

## ۲) رویکردهای اصلی در تحقیق

- رویکرد کمی - تجربی
- رویکرد کیفی - تفسیری
- رویکردهای ترکیبی

## ۳) سنج‌شناسی تحقیق



- تحقیق بنیادی
- تحقیق کاربردی
- تحقیق توسعه‌ای

**(۴) روش‌شناسی تحقیق**

- روش توصیفی
- روش تحلیلی
- روش تطبیقی
- روش تجربی

**(۵) خاستگاه تحقیق**

- تفاوت موضوع و عنوان تحقیق
- هدف تحقیق
- مسئله تحقیق
- فرضیه تحقیق
- رابطه هدف، مسئله، فرضیه و عنوان تحقیق

**(۶) مسئله تحقیق**

- تفاوت سؤال و مسئله
- فرآیند تبدیل دغدغه به مسئله
- محدود کردن مسئله
- شناخت دقیق مسئله
- مطالعه اکتشافی (اولیه)
- تبیین مسئله تحقیق

**(۷) بررسی ادبیات تحقیق**

- شناخت زمینه مسئله تحقیق
- بررسی ادبیات موجود تحقیق
- شناخت مبانی نظری تحقیق

**(۸) طرح تحقیق**

- کاربرد طرح تحقیق
- اجزا و ساختار طرح تحقیق
- نگارش طرح تحقیق

**(۹) جستجو و گردآوری اطلاعات**

- روش‌های جستجو در منابع چاپی
- آشنایی با بانک‌های اطلاعاتی برخط
- آشنایی با ابزارهای جستجوی برخط
- جستجو در مواد دیداری و شنیداری

**(۱۰) سازماندهی اطلاعات**

- آشنایی با ابزارهای سازماندهی اطلاعات



- آشنایی با ابزارهای استناد و ارجاع

#### (۱۱) پردازش اطلاعات

- تبیین اطلاعات
- تحلیل اطلاعات
- تفسیر اطلاعات

#### (۱۲) ساختار تحقیق

- چکیده و واژگان کلیدی
- کلیات تحقیق
- ادبیات تحقیق
- روش تحقیق
- یافته‌های تحقیق
- نتیجه تحقیق

#### (۱۳) گزارش نهایی تحقیق

- قالب‌بندی و صفحه‌بندی
- تنظیم صفحات آغازین
- تنظیم نوشتار و رسم‌الخط
- تنظیم ساختار عناوین اصلی و فرعی
- تنظیم جدول، نمودار، نقشه و عکس
- تنظیم فهرست، منابع و پیوست‌ها

#### (۱۴) آشنایی با استناد و ارجاع

- ضرورت استناد
- اجزای استناد
- انواع استناد: برون متنی و درون متنی
- شیوه‌های مرسوم استناد علمی (APA, MLA, Harvard, Chicago)
- رابطه استنادات و فهرست منابع

#### (۱۵) استناد به شیوه APA

- نسخه‌شناسی شیوه استناد APA
- ساختار عمومی و استاندارد شیوه APA
- ارجاع به مقالات به شیوه APA
- ارجاع به کتاب‌ها به شیوه APA
- ارجاع به صفحات اینترنتی به شیوه APA
- ارجاع به مواد صوتی و تصویری به شیوه APA
- تنظیم فهرست منابع به شیوه APA

#### (۱۶) انواع گزارش تحقیق

- ارائه تحقیق در قالب مقاله



- ارائه تحقیق در قالب کتاب
- ارائه تحقیق در قالب پایان‌نامه
- ارائه تحقیق در قالب سخنرانی
- ارائه تحقیق در قالب مواد صوتی و تصویری
- فیلم جستار

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت و کسب مهارت‌های اولیه در مراحل مختلف پژوهش به ویژه از منظر شکلی.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مباحث اصلی و آشنایی با مراحل تحقیق در جلسات درس.
- لازم است این درس با تمرینات مستمر به عنوان کار عملی همراه گردد.
- بررسی نمونه‌هایی در هریک از مباحث می‌تواند کمک زیادی به تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش برساند.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمون‌ها        | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|---------------|-----------------|----------------|-------------|----------------|
| تمرینات هفتگی | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | ندارد       | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰           | -               | -              | -           | ٪۸۰            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

#### ح) منابع و مراجع درسی

- نظری، علی اشرف (۱۴۰۱). روش پژوهش و نگارش علمی (چاپ ششم). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.



- حافظ‌نیا، محمدرضا (۱۳۸۸). *مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی* (چاپ شانزدهم). تهران: انتشارات سمت.
- عدالت‌نژاد، سعید (۱۳۹۳). *راهنمای نگارش پژوهش دانشگاهی* (چاپ اول). تهران: انتشارات نیلوفر.
- براون، ام. نیل و استیوارت، ام. کیلی (۱۳۹۱). *راهنمای تفکر نقادانه* (چاپ سوم). ترجمه: کورش کامیاب، تهران: انتشارات مینوی خرد.
- ماحوزی، مهدی (۱۳۹۷). *گزارش نویسی: نگارش، ویرایش و پژوهش*. تهران: انتشارات زوار.
- نظری، مریم (۱۳۹۵). *پژوهش مولد و ماندگار* (چاپ اول). تهران: ناشر مؤلف.
- بارنت، سیلوان (۱۳۹۳). *راهنمای تحقیق و نگارش در هنر* (چاپ سوم). ترجمه: بتی آواکیان، تهران: انتشارات سمت.
- ذوالفقاری، حسن (۱۳۸۷). *راهنمای ویراستاری و درست‌نویسی* (چاپ اول). تهران: نشر علمی.
- بوریج، و. ا. ب. (۱۳۸۶). *هنر تحقیق علمی* (چاپ اول). ترجمه: محمد تقی فرامرزی، تهران: انتشارات مازیار.
- تهامی‌نژاد، محمد (۱۳۹۸). *پژوهش سینمایی* (چاپ اول). تهران: انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- چتر، کتی (۱۳۸۸). *راهنمای تحقیق برای تولیدات رسانه‌ای*. ترجمه: عبدالله گیویان، تهران: انتشارات دانشکده صدا و سیما.
- Andrews, Grant (2017). *Research Proposal: Academic Writing Guide for Graduate Students*. Kindle Edition.
- Terrell, Steven R. (2015). *Writing a Proposal for Your Dissertation: Guidelines and Examples*. The Guilford Press.

شماره درس ۱۲۱۰۲۳۱۳

Practical Computer Workshop

کارگاه کامپیوتر کاربردی

## الف) مشخصات درس

|                  |                                          |                                             |                                           |                                                            |                                 |
|------------------|------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                           | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input type="checkbox"/> نظری:           | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:                          |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                    | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                                   |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                        |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                        |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| روش آموزش        | <input type="checkbox"/> کلاس درس        | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input checked="" type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی با نرم‌افزارهای کاربردی و دانشگاهی

**اهداف ویژه:** شناخت نرم‌افزارهای جستجو، ویرایش و پژوهش در متن و کار با نرم‌افزارهای اصلی و رایج در هر سه حوزه مذکور به‌علاوه آشنایی با ۵ قالب محتوایی (صوت، تصویر متحرک، انیمیشن، عکس و متن) و آشنایی با فرمت‌های آن‌ها و کار با نرم‌افزارهای جستجو در آن‌ها.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجوی رشته کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی ضمن آشنایی با کلیدواژه‌های مرتبط با این حرفه بتواند با بهره‌گیری از جستجوی صحیح آن‌ها در موتورهای جستجو و نرم‌افزارهای آرشیو، اقدام به تهیه محتوای مورد نیاز در قالب‌های مختلف محتوایی (صوت، تصویر، متن، انیمیشن و عکس) کرده و با توجه به پارامترهای تعریف شده در این حرفه و برای عملیات آرشیو، محتوای موجود را دسته‌بندی کند. آشنایی با نرم‌افزارهای ویرایش و پژوهش در متن و همچنین کار با یکی از پرکاربردترین نرم‌افزارهای این دو حوزه به‌همراه آشنایی با مفهوم متن‌کاوی با استفاده از هوش مصنوعی، بخش دوم این درس خواهد بود.

## ۱) کلیدواژه‌ها و قالب‌های محتوایی

- مروری بر کلیدواژه‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- قالب‌های محتوایی (صدا، تصویر، متن، انیمیشن، عکس)
- بررسی کلیدواژه‌ها در قالب‌های محتوایی
- آشنایی با نرم‌افزارهای ارائه فایل‌های صوتی و کدک‌های مربوطه
- آشنایی با نرم‌افزارهای ارائه فایل‌های تصویری (فیلم و عکس) و کدک‌های مربوطه
- آشنایی با نرم‌افزارهای ارائه فایل‌های متنی و کدک‌های مربوطه
- آشنایی با نرم‌افزارهای ارائه فایل‌های تعاملی و کدک‌های مربوطه



**۲) آشنایی با نرم‌افزارهای جستجو ۱**

- آشنایی با مهم‌ترین دانش‌نامه‌های آنلاین و بانک‌های اطلاعاتی
- آشنایی با موتورهای جستجوی ملی و بین‌المللی
- مفاهیم و اصول اساسی جستجوی اطلاعات در منابع چاپی
- منابع الکترونیکی و شیوه‌های جستجوی اطلاعات از منابع الکترونیکی

**۳) کار با نرم‌افزارهای جستجو ۲**

- ترفندهای جستجوی متن، عکس، پادکست و ویدئو
- جستجو در آمازون، گوگل اسکالر، گوگل بوک، پروکوئست
- نحوه کار با شبکه تخصصی لینکدین و جستجوی متخصصان آنلاین

**۴) متن‌کاوی**

- متن و هوش مصنوعی
- کاربرد هوش مصنوعی در متن‌کاوی
- آشنایی با نرم‌افزارهای متن‌کاوی

**۵) آشنایی با نرم‌افزارهای آفیس (ویرایش متن)**

- Microsoft Word Document
- Microsoft Powerpoint Presentation
- Microsoft Excel Worksheet
- Microsoft Publisher Document
- Microsoft Access Database
- Microsoft OneNote
- Microsoft Outlook

**۶) کار با نرم‌افزار Microsoft Word (جلسه اول)**

- تنظیم فاصله پاراگراف‌ها، متن و خطوط
- اضافه کردن و چینش صحیح تصاویر و متن
- دستورات تنظیم فونت، خطوط و پاراگراف‌ها
- ایجاد و تغییر لیست‌های نشانه‌دار
- ایجاد نیم‌فاصله در ورد موقع تایپ
- نوشتن متن روی تصویر
- رسم و ویرایش انواع شکل‌ها
- ساخت جدول‌های زیبا و ویرایش آن‌ها
- چگونه در نرم‌افزار ورد خط بکشیم؟

**۷) کار با نرم‌افزار Microsoft Word (جلسه دوم)**

- ویراستاری و ترجمه
- مقایسه کردن مدارک
- ارجاع در متن و کاربرد فرمت APA
- نحوه تبدیل و ویرایش فایل‌های PDF
- ترفندهای کاربردی



**۸) کار با نرم‌افزار Microsoft Word (جلسه سوم)**

- آموزش صفحه‌آرایی
- چگونه در نرم‌افزار ورد با چندین شکل و رنگ، کادر بگذاریم؟
- طراحی تراکت
- فهرست‌نویسی
- ایجاد و ویرایش یک فهرست چند سطحی
- آموزش سکشن‌بندی
- پاورقی و ته‌نویس

**۹) کار با نرم‌افزار Microsoft Powerpoint (جلسه اول)**

- ایجاد صفحات و فایل های پاورپوینت
- انواع فرمت های اسلاید در پاورپوینت و نحوه ایجاد آنها
- نحوه قرار دادن فیل م و عکس در اسلایدها
- لینک و هایپرلینک در پاورپوینت
- طراحی و فرمت های پاورپوینت
- خلاقیت و زیبایی در اسلایدها

**۱۰) کار با نرم‌افزار Microsoft Powerpoint (جلسه دوم)**

- قالب های ارائه، صدا گذاری و تبدیل کردن فایل پاورپوینت به فیلم
- انیمیشن در پاورپوینت
- تبدیل فایل پاورپوینت به سایر فرمت ها
- ارائه گزارش های پژوهشی در قالب پاورپوینت
- مقاله نویسی با الگوی پاورپوینت: پاورپوینت به مقاله و مقاله به پاورپوینت
- اجرای پروژه هایی در نرم افزار Powerpoint

**۱۱) اشتراک‌گذاری اطلاعات**

- آشنایی با Google+
- اشتراک‌گذاری اطلاعات
- نکته‌ها و ترفندها

**۱۲) آشنایی با نرم‌افزارهای پژوهش در متن**

- Endnote
- Zotero
- Mendeley
- Citavi
- Note Express

**۱۳) کار با نرم‌افزارهای پژوهش در متن (Endnote: جلسه اول)**

- شروع برنامه
- آشنایی با سربرها
- روش اضافه کردن مقاله



**(۱۴) کار با نرم‌افزارهای پژوهش در متن (Endnote: جلسه دوم)**

- رفرنس‌گذاری
- وارد کردن رفرنس‌ها
- استانداردسازی و تغییر فرمت رفرنس‌ها
- پیدا کردن اتوماتیک رفرنس‌ها و مقاله‌ها
- ویرایش فرمت رفرنس‌ها
- نحوه جستجوی پیشرفته

**(۱۵) پروژه عملی (جلسه اول)**

- کار روی پروژه عملی (قسمت اول)
- نحوه تایپ دو دست

**(۱۶) پروژه عملی (جلسه دوم)**

- کار روی پروژه عملی (قسمت دوم)
- نحوه تندنویسی

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

شناخت نرم‌افزارهای کاربردی مورد استفاده در تولید و ویرایش متن و پژوهش‌های دانشگاهی و مهارت کار عملی با این نرم‌افزارها برای تولید علمی و عملی یک فیلم‌نامه.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- معرفی و تدریس نرم‌افزارهای کاربردی در جلسات درس و آشنایی و کار با قالب‌های محتوایی که فیلم‌نامه‌نویس به دنبال جستجوی محتوا در این قالب‌ها است.

- لازم است این درس به صورت کارگاه عملی ارائه شود و با استفاده از کارگاه رایانه، پروژه‌ای عملی در راستای ارتقای مهارت استفاده از نرم‌افزارهای دانشگاهی، انجام و ارائه شود.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|---------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| تمرینات هفتگی | ندارد     | ندارد          | دارد        | -          |
| ٪۴۰           | -         | -              | ٪۶۰         | -          |

**(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، کارگاه کامپیوتر شامل رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو برای استاد و رایانه‌های مجهز به نرم‌افزارهای مورد اشاره در طرح درس برای دانشجویان و استاد، دستگاه ویدئو پروژکتور و پرده نمایش.



## ح) منابع و مراجع درسی

- گذرآبادی، محمد (۱۳۹۳). فرهنگ فیلم‌نامه: واژگان و اصطلاحات تخصصی برای فیلم‌نامه‌نویسان. نشر بنیاد سینمایی فارابی.
- ..... ۱۳ فرمت محتوایی که خوش‌شانسی می‌آورد: انواع قالب‌ها و فرمت‌های محتوایی. نشر فرامحتوا.
- رضایی، محمدرضا (۱۳۹۶). تکنیک‌های طلایی جستجوی علمی در اینترنت. نشر کتاب کسرا.
- داورپناه، محمدرضا (۱۳۸۲). جستجوی اطلاعات علمی و پژوهشی در منابع چاپی و الکترونیکی، نشر دبیزش.
- واریستون، میگل (۱۳۹۱). راهنمای Google+. ترجمه: محمدرضا رشیدی، نشر گویا آی‌تی.
- خضری، الیاس (۱۳۹۲). آموزش نرم‌افزار EndNote X7. کتاب الکترونیک.
- رسولی، فردوس (۱۳۹۶). آموزش نرم‌افزار Microsoft Word 2019. کتاب الکترونیک.
- <https://digitaling.org/content-format-types/#lwptoc9>
- <https://b2n.ir/n65782>
- <https://blog.faradars.org/introduction-to-text-mining/>

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۴

Introduction to History of World Art

آشنایی با تاریخ هنر جهان

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input checked="" type="checkbox"/>     | تخصصی <input type="checkbox"/>  | مهارتی <input type="checkbox"/>                      | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:                    | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                             | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                                      |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                                      |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input checked="" type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی اجمالی با تاریخ تحولات هنر در سراسر جهان                                                                                                                                                         |
| اهداف ویژه: شناخت دوره‌های مختلف شکوفایی هنر در تمدن‌های مختلف جهان؛ آشنایی با آثار برجسته نقاشی، پیکرتراشی، معماری، و هنرهای صناعی در گذر تاریخ؛ آشنایی با پیشینه‌ی زیباشناختی گرایش‌ها، گونه‌ها و سبک‌های هنری |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که تاریخ هنر جهان را از سپیده‌دم تاریخ تا عصر حاضر، به صورت اجمالی اما فراگیر، پوشش دهند. در این درس، مباحث هنر ایران و هنر اسلامی در سپهر هنر جهان، با اشاره‌هایی بسیار کوتاه و گذرا معرفی و مرور خواهند شد و بر اساس برنامه‌ی کلی رشته، این مباحث در دروس مستقل و مشخص، به تفصیل تشریح و تدریس خواهند شد.

## ۱) مبانی تاریخ هنر

- مروری بر نظریه‌ها و روش‌های تاریخ‌نگاری
- آشنایی با تاریخچه‌ی تاریخ‌نگاری هنر
- معرفی معتبرترین منابع تاریخ هنر
- هدف و فایده‌ی مطالعه‌ی تاریخ هنر
- رابطه‌ی هنر، فرهنگ و تمدن

## ۲) هنر دوران پیشاتاریخی

- دوره‌ی دیرینه‌سنگی: هنر انسان غارنشین؛ اشکال، پیکره‌ها، نحوه‌ی کنده‌کاری
- دوره میان‌سنگی
- دوره‌ی نوسنگی



**۳) هنر خاور نزدیک کهن / بین‌النهرین**

- هنر سومر
- هنر اکد و هنر بابل
- هنر آشور
- هنر ایران

**۴) هنر مصر**

- آثار پادشاهی کهن: لوحه‌ی آرایش نارمر، معماری، پیکرتراشی و نقش‌برجسته
- پادشاهی میانه: مقبره‌های تخته‌سنگی، نقاشی و پیکرتراشی
- پادشاهی جدید و دوره‌ی آخن‌اتون

**۵) هنر اژه‌ای**

- هنر سیکلادی
- هنر مینوسی
- هنر میسنی

**۶) هنر یونان**

- شیوه‌ی باستانی: نقاشی و پیکره‌سازی
- دوره‌ی کلاسیک: نقاشی، پیکرتراشی و معماری (اکروپولیس، پارتنون)
- دوره‌ی هلنی: پیکرتراشی و معماری، موزاییک و سگه

**۷) هنر رومی**

- هنر اتروسک
- هنر رومی: معماری، نقاشی و موزاییک

**۸) هنر صدر مسیحیت و بیزانس**

- هنر مسیحیت آغازین: مقابر دخمه‌ای، معماری، پیکرتراشی، نقاشی و صنایع دستی
- هنر بیزانسی و بیزانسی پسین
- هنر سرزمین‌های اسلامی و ایران

**۹) هنر سده‌های میانه**

- هنر قرون وسطایی پیشین
- هنر رومی‌وار (رومانسک)
- هنر گوتیک

**۱۰) هنر رنسانس و باروک**

- رنسانس آغازین/ تسخیر واقعیت: ایتالیا در نیمه دوم قرن چهاردهم و قرن پانزدهم
- رنسانس پیشرفته/ سنت و نوآوری: ایتالیا در سده‌ی شانزدهم؛ داوینچی، رافائل و میکل‌آنژ
- رنسانس در اروپای شمالی: فلاندر، فرانسه و آلمان
- هنر باروک: در ایتالیا و آلمان؛ در فلاندر، هلند و اسپانیا؛ در فرانسه و انگلستان

**(۱۱) هنر دنیای مدرن: قرن نوزدهم**

- شیوه‌ی نئوکلاسیک و رمانتیسم
- شیوه‌ی رئالیسم و امپرسیونیسم
- شیوه‌ی پست امپرسیونیسم و اکسپرسیونیسم

**(۱۲) هنر دنیای مدرن: قرن بیستم**

- شیوه‌ی فوویسم، کوبیسم و کانستراکتیویسم
- سوررئالیسم و دادائیسم
- رئالیسم اجتماعی

**(۱۳) هنر معاصر**

- هنر تجربی
- اندیشه پسامدرن
- هنر پسامدرن

**(۱۴) هنر بومیان آمریکا و آفریقا و اقیانوسیه**

- هنر سرخپوستان آمریکای شمالی و اسکیموها
- هنر آفریقا
- هنر اقیانوسیه/ استرالیا

**(۱۵) هنر چین و ژاپن**

- هنر چین: دروه‌های شانگ، چو و تانگ
- هنر چین: دروه‌های سونگ شمالی، سونگ جنوبی، مینگ و چینگ
- هنر ژاپن: دوره‌های سنت‌های بومی، ظهور آیین بودا، هیان
- هنر ژاپن: دوره‌های رئالیسم کاماکورایی و آشیکاگا
- هنر ژاپن: سبک تزئینی و معماری مسکن

**(۱۶) هنر هند**

- نخستین دوران هنر هند با تأکید بر یافته‌های هنر دره سند
- سلطه‌ی آیین بودا در معماری و پیکرتراشی
- رستاخیز آیین هندو در معماری و پیکرتراشی

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

شناخت آثار هنری فرهنگ‌ها و تمدن‌های مختلف و پیشینه‌ی زیباشناختی گرایش‌ها، گونه‌ها و سبک‌های هنری در جهان.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با آثار برجسته تاریخ هنر جهان در طول نیم‌سال؛  
 - لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم و تصاویر، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.  
 - بازدید از موزه‌ها و سفرهای علمی می‌تواند کمک زیادی به تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش برساند.



## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمون‌ها        | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|---------------|-----------------|----------------|-------------|----------------|
| تمرینات هفتگی | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| -             | -               | -              | ٪۸۰         | ٪۲۰            |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ هنر

## ح) منابع و مراجع درسی

- گاردنر، هلن (۱۴۰۰). هنر در گذر زمان (چاپ سی‌وپنجم). ترجمه: محمدتقی فرامرزی، تهران: انتشارات نگاه.
- جنسن، هورست ولدمار (۱۴۰۰). تاریخ هنر (چاپ هفتم). ترجمه: پرویز مرزبان، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- گامبریج، ارنست (۱۴۰۰). تاریخ هنر (چاپ هفدهم)، ترجمه: علی رامین، تهران: انتشارات نی.
- آرناسن، یورواردور هاروارد (۱۳۸۹). تاریخ هنر نوین. ترجمه: محمدتقی فرامرزی، تهران: انتشارات نگارستان کتاب.
- هاووزر، آرنولد (۱۳۷۵). تاریخ/اجتماعی هنر. ترجمه: ابراهیم یونسی، تهران: انتشارات خوارزمی.
- پاکباز، رویین (۱۴۰۰)، در جستجوی زبان نو (چاپ نهم). تهران: انتشارات نگاه.
- استاکستد، مریلین (۱۳۹۵). تاریخ هنر. ترجمه: آناهیتا مقبلی و بهراد امین‌سلماسی، تهران: انتشارات فخراکیا.
- هارت، فردریک (۱۳۸۲). سی و دو هزار سال تاریخ هنر. ترجمه: گروه مترجمان، تهران: انتشارات پیکان.
- آژند، یعقوب (۱۳۹۴). هنر جهان باستان. تهران: انتشارات سمت.
- هاووزر، آرنولد (۱۴۰۰). فلسفه تاریخ هنر (چاپ هشتم). ترجمه: محمدتقی فرامرزی، تهران: انتشارات نگاه.

- Collins Big Book of Art: From Cave Art to Pop Art (2005). United Kingdom: Collins

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۵

Introduction to History of Iranian Art

آشنایی با تاریخ هنر ایران

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input checked="" type="checkbox"/>     | تخصصی <input type="checkbox"/>  | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | نظری: ۲ <input checked="" type="checkbox"/>  | عملی: <input type="checkbox"/>  | کارگاهی: <input type="checkbox"/>         | کارورزی: <input type="checkbox"/>               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی: <input type="checkbox"/>  | کارگاهی: <input type="checkbox"/>         | کارورزی: <input type="checkbox"/>               |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | کلاس درس <input checked="" type="checkbox"/> | سمینار <input type="checkbox"/> | بازدید/ سفر علمی <input type="checkbox"/> | کار در کارگاه/ استودیو <input type="checkbox"/> |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی اجمالی با تاریخ هنر ایران از دوران باستان تا عصر حاضر

اهداف ویژه: شناخت دوره‌های مختلف و شکوفایی ارزش‌ها و جلوه‌های بالنده‌ی هنر ایران؛ آشنایی با آثار برجسته نگارگری، معماری، پیکرتراشی، و هنرهای کاربردی و تزئینی ایران بزرگ در گذر تاریخ؛ آشنایی با پیشینه‌ی زیباشناختی گرایش‌ها، گونه‌ها و مکاتب هنری در ایران

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* مطالب و محورهای این درس در چهار بخش کلی و به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که چشم‌اندازی تاریخی از هنر ایران به دست دهند. بخش اول در دو جلسه به دوران پیشاتاریخی اختصاص یافته که نخست به سپیده‌دم هنر و تمدن در فلات ایران می‌پردازد، سپس هنر و تمدن ایلام، و فرهنگ و تمدن اقوامی که به مناطق مختلف ایران کوچ کردند، تشریح خواهد شد. در بخش دوم و در پنج جلسه، هنر و تمدن ماد، هخامنشی، اشکانی و ساسانی، و هنر مانوی بررسی می‌شود. در بخش سوم درشش جلسه، هنر و تمدن ایران، از آغاز ورود اسلام به ایران تا سده‌های دهم و یازدهم هجری مطالعه و بررسی می‌شود و در بخش آخر، در سه جلسه و به صورت خلاصه به هنر ایران در دوره معاصر، در سده‌های دوازدهم و سیزدهم هجری، دورا پهلوی اول و دوم و دوره‌ی جمهوری اسلامی پرداخته خواهد شد.

## ■ دوره پیشاتاریخی

## ۱) آغاز هنر و تمدن فلات ایران

- سکونت انسان در فلات ایران
- تپه سیلک کاشان
- تپه مارلیک و تپه حسنلو
- آریاییان
- شهر سوخته جیرفت

## ۲) هنر و تمدن ایلام



- ایلام و تمدن شهرنشینی
- دوران سومری - ایلامی
- دوران «کاسی‌ها» و فرمانروایی بر میان‌رودان
- تجدید عظمت ایلام

#### ■ دوره تاریخی

#### ۳) هنر زاگرس و فلات مرکزی ایران

- هنر مانایی
- هنر و تمدن ماد

#### ۴) هنر و تمدن هخامنشی

- معماری
- حجاری و نقش برجسته
- ظروف و یراق‌آلات
- زیورآلات و سگه‌ها
- الواح گلی و سفالی

#### ۵) هنر و تمدن سلوکی و اشکانی یا پارتی

- معماری و شهرسازی
- نقش برجسته و پیکره‌سازی اشکانی
- سگه‌ها و آثار دیگر

#### ۶) هنر و تمدن ساسانی

- معماری و شهرسازی
- نقش برجسته و پیکره‌سازی
- تحول سنگ‌نگاری
- هنر گچ‌بری و موزاییک
- سگه‌ها، مهرها، نقش تاج‌ها
- فلزکاری و شیشه‌گری
- پارچه‌های ابریشمی
- فرش و بافته‌های دیگر
- موسیقی، شعر و هنرهای دیگر

#### ۷) هنر مانوی

- دیوارنگاره‌ها
- نقاشی و مینیاتور
- کتاب‌ارایی و کتاب‌سازی

#### ■ دوره میانه / هنر ایران پس از اسلام



**۸) هنر ایران در سده‌های اول تا چهارم هجری**

- هنر دوران آغازین اسلام در ایران
- معماری
- مساجد کاملاً ایرانی
- مساجد چهارتاقی یا مسجد - کوشک
- مسجدهای ایوانی
- مسجدها و مدارس چهار ایوانی با حیاط مرکزی
- مقبره‌ها و گنبد‌ها

**۹) هنر سلجوقی در سده‌های پنجم و ششم هجری**

- معماری
- آجرکاری
- گچ‌بری، رنگ و آذین‌های ساختمانی

**۱۰) هنر دوران مغول در سده‌های هفتم و هشتم هجری**

- آثار نخستین مغولان یا ایلخانان
- آذین‌گری ایلخانان و گورکانیان

**۱۱) هنر دوران تیموریان در اواخر سده هشتم و نهم هجری**

- هنر تیموریان
- دوران تیمور لنگ
- دوران شاه‌رخ و بالندگی هنر
- شکوفایی مکاتب نگارگری

**۱۲) هنر دوران صفوی در سده‌های دهم و یازدهم هجری (۱)**

- معماری صفوی
- آثار برجسته معماری صفوی

**۱۳) هنر دوران صفوی در سده‌های دهم و یازدهم هجری (۲)**

- هنرهای تجسمی
- نقاشی، خطاطی و نگارگری
- سفال، فلز، فرش و پارچه

**■ دوران جدید****۱۴) هنر زندیه و قاجاریه در سده‌های دوازدهم و سیزدهم هجری**

- میراث هنری صفویان
- دگرگونی هنر در دوران زند و قاجار
- معماری دوران زندیه، آثار برجسته
- معماری دوران قاجار، آثار برجسته
- نقاشی، خطاطی و نگارگری
- سفال، فلز، فرش و پارچه
- هنرهای تجسمی و تأثیرات هنر اروپایی

۱۵) هنر دوره معاصر ایران (۱)، دوره پهلوی اول و دوم

۱۶) هنر دوره معاصر ایران (۲)، دوره جمهوری اسلامی

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت آثار هنری دوره‌های مختلف تاریخ و تمدن ایران و آشنایی با گرایش‌ها، گونه‌ها و سبک‌های هنری در ایران به منظور ایجاد نگرش عمیق هویتی و شناخت پیام‌های فرهنگی و تمدنی دوره‌های مختلف هنر ایران.

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با دوره‌ها و آثار برجسته تاریخ هنر ایران در طول نیمسال؛  
 - لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم و تصاویر، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.  
 - بازدید از موزه‌ها و سفرهای علمی کمک زیادی به تعمیق مفاهیم و جلوه‌های هنر ایران در روند آموزش خواهد کرد.

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|--------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| ندارد        | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک پژوهش کوتاه |
| -            | -         | -              | ٪۶۰         | ٪۴۰            |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ هنر ایران

ح) منابع و مراجع درسی

- پرادا، ادیت (۱۳۷۶). هنر/ایران باستان. ترجمه: یوسف مجیدزاده، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.



- دیاکونوف، ا.م. (۱۳۴۰). *تاریخ ماد*. ترجمه: کریم کشاورز.
- کامرون، جرج (۱۳۶۵). *ایران در سپیده‌دم تاریخ*. ترجمه: حسن انوشه، انتشارات علمی فرهنگی.
- گیرشمن، رومان (۱۳۴۹). *ایران از آغاز تا اسلام*. ترجمه: محمد معین، انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- گذار، آندره (۱۳۷۷). *هنر ایران*. ترجمه: بهروز حبیبی، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- پوپ، آرتور آپهم (۱۳۵۵). *هنر ایران در گذشته و آینده*. ترجمه و تنظیم: عیسی صدیق، مدرسه عالی خدمات جهانگردی و اطلاعات.
- گیرشمن، رومان (۱۳۷۶). *فرهنگ‌های هنری ایران*. ترجمه: یعقوب آژند، تهران: نشر موسی.
- پوپ، آرتور آپهم (۱۳۸۷). *سیری در هنر ایران*. گروه مترجمان، انتشارات علمی و فرهنگی.
- سرفراز، علی‌اکبر و فیروزمندی، بهمن (۱۳۸۸). *باستان‌شناسی و هنر دوران تاریخی (ماد، هخامنشی، اشکانی، ساسانی) (چاپ چهارم)*. تهران: مارلیک.
- Curtis, John (2000). *Ancient Persia, British Museum*. Press Amirsadeghi, Hossein, ... 2009, different Sames, Trans Globe.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۶

Introduction to Islamic Art and Civilization

آشنایی با هنر و تمدن اسلامی

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>هدف کلی:</b> آشنایی کلی با تمدن اسلامی، مفهوم «هنر اسلامی» و جایگاه هنر در تمدن اسلامی                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>اهداف ویژه:</b> آشنایی با ویژگی‌های تمدن اسلامی و دلایل اطلاق عنوان تمدن به آن؛ آشنایی با تعاریف و ویژگی‌های «هنر اسلامی» و جایگاه آن در تمدن اسلامی؛ شناخت شاخه‌های مختلف هنر اسلامی و آشنایی با مصادیق آن در کشورهای مرتبط؛ شناخت مسیر طی شده در هنرهای اسلامی برای رسیدن به نقطه مطلوب رابطه هنر و دین؛ ایجاد چشم‌انداز در مورد رابطه هنر و اسلام در تمدن نوین اسلامی. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) هنر و تمدن

- تعریف تمدن
- مؤلفه‌های تمدن‌ساز
- رابطه هنر و تمدن در تاریخ

## ۲) تمدن اسلامی

- پیشینه‌ی تاریخی
- مؤلفه‌های تمدن اسلامی
- گستره و ابعاد تمدن اسلامی

## ۳) رابطه اسلام و هنر

- دیدگاه اسلام نسبت به هنر
- استفاده از هنر در قرآن و مناسک دینی
- هنر اسلامی؛ تعاریف، شاخه‌ها
- جایگاه هنر اسلامی در تمدن اسلامی



**۴) رویکردهای مختلف در هنرهای اسلامی**

- رویکردهای عرفانی
- رویکردهای فلسفی
- رویکرد سنت‌گرایان
- رویکرد شیعی

**۵) معماری اسلامی**

- آشنایی با مبانی معرفتی معماری اسلامی
- معماری اسلامی در ایران و نسبت آن با معماری پیش از اسلام
- معماری اسلامی در حوزه کشورهای عرب‌زبان
- معماری اسلامی در آسیای میانه و شرقی
- معماری اسلامی در اروپا
- نقش معماری اسلامی در معرفی، گسترش و تثبیت تمدن اسلامی

**۶) هنرهای دستی در تمدن اسلامی**

- سفالگری
- شیشه‌گری
- فلزکاری
- قالی‌باقی

**۷) ادبیات و شعر در تمدن اسلامی**

- ادبیات و شعر به منزله هنر
- رابطه میان ادبیات و شعر با اسلام
- سیر تطور تاریخی ادبیات و شعر در ارتباط با اسلام

**۸) هنرهای ترسیمی ۱: کتاب‌سازی در تمدن اسلامی**

- دلایل گسترش هنرهای مرتبط با کتاب‌سازی در کشورهای اسلامی
- خوشنویسی
- تشعیر
- تذهیب

**۹) هنرهای ترسیمی ۲: نقاشی در تمدن اسلامی**

- دیدگاه اسلام در مورد نقاشی و صورت‌گری
- نگارگری؛ نحوه ظهور و ویژگی‌ها
- مکاتب مختلف نگارگری

**۱۰) تأملی در مورد برخی هنرهای خاص**

- بررسی دلایل ممنوعیت یا کراهت برخی هنرها در اسلام
- نظرگاه اسلام در مورد مجسمه‌سازی و رقص؛ آشنایی با تلقی‌های متفاوت پیرامون این هنرها
- آشنایی با تاریخ تطور این هنرها در ایران و برخی سرزمین‌های اسلامی



**(۱۱) اسلام و موسیقی**

- دیدگاه اسلام در مورد آواز، قرائت و موسیقی
- قرآن و موسیقی
- مروری بر تحولات موسیقی در پهنه تمدن اسلامی

**(۱۲) اسلام و هنرهای نمایشی**

- شناخت دیدگاه اسلام در مورد هنرهای نمایشی
- سابقه هنرها و آداب نمایشی در ایران پیش از ظهور اسلام
- تأملی تاریخی بر رابطه میان نقالی، تعزیه و رسوم نمایشی با اسلام

**(۱۳) مروری بر مقتضیات امروز و ارتباط آن با اسلام و هنر اسلامی****(۱۴) اسلام و هنرهای نوظهور**

- ظهور مکاتب و گونه‌های جدید هنری و موضع اسلام در برابر آنها
- مروری تاریخی بر رابطه سینما و تلویزیون با دین در ایران و جهان

**(۱۵) بررسی دیدگاه‌های متفکران پیرامون رابطه دین و سینما (دوره پس از انقلاب اسلامی)****(۱۶) تمدن نوین اسلامی و چشم‌انداز هنر در آن با تمرکز بر سینما و هنرهای نمایشی****(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- درک ریشه‌های رابطه میان هنر و دین اسلام
- شناخت اجمالی نسبت به سیر تطور هنرها در پهنه تمدن اسلامی
- توانایی درک و تفسیر رابطه هنرهای امروز با اسلام

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- استفاده از منابع تصویری گسترده به منظور آشنایی با مصادیق هنر اسلامی در گستره تمدن اسلامی
- بهره بردن از شیوه ایجاد پرسش به منظور تحریک قوه تفکر دانشجویان و با هدف ایجاد زمینه‌ی تأمل پیرامون رابطه هنر و دین در دنیای امروز و توانایی حل مسئله در موضوعات مربوطه

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|---------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| تمرینات هفتگی | دارد      | ندارد          | دارد        | دارد       |
| ٪۲۰           | ٪۱۰       | -              | ٪۵۰         | ٪۲۰        |

**(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های مرتبط با هنر و تمدن اسلامی

### (ح) منابع و مراجع درسی

- اتینگهاوزن، ریچارد و گرابار، اولگ (۱۳۹۶). هنر و معماری اسلامی (۱) (۶۵۰ - ۱۲۵۰) (چاپ دوازدهم). ترجمه: یعقوب آژند. تهران: انتشارات سمت.
- اتینگهاوزن، ریچارد و یارشاطر، احسان (۱۳۷۹). *اوج‌های درخشان هنر ایران*. مترجم: روئین پاکباز و هرمز عبداللهی، تهران: نشر آگاه.
- آوینی، سیدمرتضی (۱۳۹۸). *آینه جادو* (چاپ هشتم). جلد اول، تهران: انتشارات واحه.
- بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۴). *قدر؛ نظریه هنر و زیبایی در تمدن اسلامی*. تهران: انتشارات سوره مهر.
- بلر، شیلا و بلوم، جاناناتان (۱۳۹۷). هنر و معماری اسلامی (۲) (۱۲۵۰ - ۱۸۰۰) (چاپ هشتم). ترجمه: یعقوب آژند، تهران: انتشارات سمت.
- البنهیسی، عفیف (۱۳۸۷). هنر اسلامی (چاپ دوم). ترجمه: محمود پورآقاسی، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و هنر اسلامی.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۹۳). هنر اسلامی، زبان و بیان (چاپ دوم). ترجمه: مسعود رجب‌نیا، تهران: انتشارات سروش.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۹۹). هنر مقدس؛ اصول و روش‌ها (چاپ دهم). ترجمه: جلال ستاری، تهران: انتشارات سروش.
- ربیعی، هادی (۱۳۹۹). *جستارهایی در چیستی هنر اسلامی (مجموعه مقالات و درسگفتارها)* (چاپ هشتم). تهران: انتشارات متن.
- رجبی دوانی، محمدعلی (۱۴۰۱). حکمت و آداب معنوی در هنر اسلامی و تجلیات آن بر هنر انقلاب اسلامی ایران. تهران: انتشارات متن.
- گرابار، اولگ (۱۳۷۹). *شکل‌گیری هنر اسلامی*. ترجمه: مهرداد وحدتی دانشمند، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- مددپور، محمد (۱۳۸۷). *تجلیات حکمت معنوی در هنر اسلامی*. تهران: چاپ و نشر بین‌الملل.

## Contemporary History Of Iran

## تاریخ ایران معاصر

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input checked="" type="checkbox"/>     | تخصصی <input type="checkbox"/>  | مهارتی <input type="checkbox"/>                      | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:                    | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                             | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                                      |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                                      |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input checked="" type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با تاریخ معاصر ایران.                                                                                                                                         |
| اهداف ویژه: بازخوانی اجمالی تاریخ دو قرن اخیر ایران به منظور آشنایی با هویت تاریخی به‌دست آوردن شناخت و قدرت تحلیل شخصیت‌ها و رویدادهای تاریخی برای تولید روایت‌های رسانه‌ای. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* با توجه به اهمیت آشنایی دانشجویان با تاریخ معاصر ایران و تحولات داخلی و خارجی موثر بر صورت‌بندی کنونی جامعه ایرانی، سعی می‌شود در این درس اهم موضوعات سیاسی اجتماعی و فرهنگی به‌طور فشرده با رویکرد تحلیلی و تفسیری و بر اساس نظریه‌های علمی در تاریخ‌نگاری نوین و همچنین بر اساس منابع و اسناد معتبر مطرح شود. بر این اساس مباحث تاریخی از شروع قاجاریه تاکنون که به‌زعم اکثر تاریخ‌نگاران آغاز دوره تاریخ معاصر ایران است به چند بخش تقسیم و تدریس می‌شود. بدیهی است اشراف کامل به مباحث تاریخ معاصر ایران در دو واحد نظری میسر نیست و نیازمند مطالعات تکمیلی است.

## ۱) مبانی و مفاهیم تاریخ معاصر ایران

- آشنایی با مفاهیم رایج در تاریخ
- آشنایی با دوره‌بندی‌های تاریخی و اهمیت تاریخ معاصر ایران

## ۲) آشنایی با مکاتب مختلف تاریخ‌نگاری

- اهمیت آن‌ها در فهم تاریخی
- شناخت انواع منابع تاریخی برای مطالعه تاریخ معاصر

## ۳) تاریخ سیاسی دوره قاجار از آغاز تا مشروطه

- آغاز دوران جدید در سیاست داخلی و خارجی (تمرکزگرایی در داخل و تعارض با قدرت‌های نوظهور اروپایی در خارج)
- روابط ایران با دولت‌های غربی و کشورهای همسایه
- عباس‌میرزا و کوشش برای جبران عقب‌ماندگی ایران در امور نظامی و فرهنگی

## ۴) تاریخ سیاسی قاجاریه از مشروطیت تا کودتا سوم اسفند ۱۲۹۹

- مشروطه‌خواهان و مشروطه‌خواهان، شکل‌گیری اولین احزاب سیاسی در ایران
- اوج‌گیری رقابت‌های روس و انگلیس در ایران (امتیاز نفت جنوب و شمال و قراردادهای ۱۹۰۷ و ۱۹۱۹)



- علل شکل‌گیری قیام‌های سیاسی-اجتماعی (نهضت جنگل، قیام کلنل پسیان، شیخ محمد خیابانی)
- کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ و نقش انگلستان در انقراض قاجاریه

#### ۵) تاریخ اجتماعی-فرهنگی دروان قاجار

- تغییر ساختار جامعه ایرانی در آغاز قرن ۱۹ میلادی (۱۲ هجری قمری)
- وضعیت نهادهای فرهنگی و دینی، تأسیس روزنامه، دارالفنون، مدارس ابتدایی جدید ایرانی و خارجی، ترجمه کتب، اعزام محصل به فرنگ، وضعیت بهداشت و امور خیریه، تلقیح واکسن و تأسیس بیمارستان و پرورشگاه
- ورود اولین صنایع مدرن و رواج برخی مظاهر تمدن غربی بر اثر گسترش ارتباط و سفر بین ایرانیان و خارجیان
- شکل‌گیری اولین انجمن‌های مخفی سیاسی، مانند فراماسونری در کشور

#### ۶) تاریخ سیاسی دوره پهلوی اول

- رضاخان از کودتا تا سقوط ۱۲۹۹-۱۳۲۰ شمسی
- اجرا طرح‌های نوگرایی فرهنگی، اداری، اقتصادی و مقایسه آن با نمونه‌های ترکیه و ژاپن
- توسعه ارتش با ساختار جدید و ایجاد بوروکراسی و نهادهای نظارتی
- رواج ناسیونالیسم و باستان‌گرایی تحت تأثیر اندیشه‌های منورالفکری دوره قاجار برای تقویت هویت حکومت جدید
- محدود ساختن اختیارات مجلس و هیأت دولت و تمرکز بیشتر قدرت در دست شاه
- تغییر در روابط خارجی از گرایش به انگلیس تا چرخش به سوی آلمان
- اشغال ایران به وسیله متفقین در شهریور ۱۳۲۰

#### ۷) تاریخ اجتماعی-فرهنگی دوره پهلوی اول

- غیردینی ساختن جامعه (تغییر قوانین شرعی به عرفی، تغییر لباس و کشف حجاب، تأسیس سازمان پرورش افکار)
- استقرار نظام آموزشی جدید
- بهره‌مندی از ظرفیت‌های ارتباطی و رسانه‌ای جدید مانند رادیو و سینما و... برای برنامه‌های فرهنگی حکومتی
- گسترش مهاجرت و تغییر بافت اجتماعی شهر و روستایی و عشایری
- شکل‌گیری طبقه کارگر در شهرهای بزرگ

#### ۸) تاریخ سیاسی دوره پهلوی دوم (۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲)

- تلاش برای تثبیت پایه‌های قدرت
- استقرار دولت نظامی و ادامه سیاست توسعه ناهمگون
- تلاش بیگانگان علیه تمامیت ارضی ایران در غرب و شمال کشور
- ملی شدن صنعت نفت نماد تقابل خواسته مردم و دربار

#### ۹) ادامه تاریخ سیاسی دوره پهلوی دوم (۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲)

- نهادینه ساختن الگوی سیاسی اقتصادی غرب‌محور
- کودتا ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و نقش‌آفرینان داخلی و خارجی آن
- جابه‌جایی قدرت میان آمریکا و انگلیس در سیاست خارجی ایران
- وابستگی به کمک‌های اقتصادی نظامی آمریکا (اصل چهار ترومن، قانون قولبرایت و...)

#### ۱۰) ادامه تاریخ سیاسی دوره پهلوی دوم (۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷)

- توسعه نیافتگی سیاسی و عوارض آن
- فشار آمریکا برای حفظ متحد خود در برابر شوروی و خرید تسلیحات نظامی
- اجبار برای پیاده‌سازی الگوی توسعه پیشنهادی آمریکا در جهان سوم با عنوان داخلی انقلاب سفید



- جهش در قیمت نفت و سپس فراگیری عوارض توسعه نامتوازن در کشور

#### (۱۱) تاریخ اجتماعی-فرهنگی دوره پهلوی دوم

- فراگیری قحطی، بیماری و تعارضات اجتماعی در دوران اشغال متفقین
- شکل‌گیری طبقه متوسط و تأثیر آن در بافتار اجتماعی و فرهنگی
- رشد مهاجرت و فقر و حاشیه‌نشینی در شهرهای بزرگ پس از اصلاحات ارضی، خالی شدن روستاها از نیروی مولد
- پیاده‌سازی الگوی غربی در نهادهای اجتماعی و فرهنگی

#### (۱۲) دوران انقلاب اسلامی ایران

- زمینه‌ها و عوامل مؤثر در پیروزی انقلاب اسلامی
- افزایش مخالفت روحانیون و گروه‌های سیاسی، شدت یافتن مشی مسلحانه علیه حکومت
- تحولات اجتماعی فرهنگی اقتصادی در سالهای آخر حکومت پهلوی

#### (۱۳) پیروزی انقلاب و استقرار حکومت اسلامی

- شورای انقلاب، دولت موقت و تدوین قانون اساسی جدید
- بحران‌آفرینی گروه‌های سیاسی در دهه ۱۳۶۰، ترورها و عملیات مسلحانه

#### (۱۴) جنگ تحمیلی

- علل و زمینه‌های بروز جنگ تحمیلی
- تحولات نظامی هشت ساله و اقدامات بین‌المللی
- علل پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و نتایج داخلی و خارجی آن

#### (۱۵) ارتحال امام خمینی و رهبری آیت‌الله خامنه‌ای

#### (۱۶) نتایج و تأثیرات منطقه‌ای و بین‌المللی انقلاب اسلامی

- تغییر نظام دوقطبی و نقش‌آفرینی منطقه‌ای و بین‌المللی ایران
- اوج‌گیری حرکت‌های اسلامی تحت‌تأثیر انقلاب اسلامی

#### (د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت مفاهیم تاریخی و تحلیل علل رویدادهای تاریخ معاصر براساس مبانی علم تاریخ

#### (ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با مقاطع برجسته تاریخ معاصر ایران؛ لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، اسناد تاریخی و عکس‌های باقیمانده از دوره معاصر به‌عنوان آموزش مکمل همراه گردد. بازدید از موزه‌ها و اماکن مرتبط با تاریخ معاصر هم می‌تواند کمک زیادی به تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش برساند.

#### (و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|--------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| حضور در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک پژوهش کوتاه |



|     |   |   |     |     |
|-----|---|---|-----|-----|
| ٪۱۰ | - | - | ٪۷۰ | ٪۲۰ |
|-----|---|---|-----|-----|

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه، دستگاه ویدئو پروژکتور و پرده نمایش برای پخش پاورپوینت، عکس، فیلم و همچنین در صورت امکان بازدید از موزه‌ها و اماکن تاریخی.

### ح) منابع و مراجع درسی

- نوایی، عبدالحسین (۱۳۹۲). *ایران و جهان (۳ جلد)*. تهران: نشر فاطمی.
- شمیم، علی اصغر (۱۳۸۴). *ایران در دوره سلطنت قاجار*. تهران: انتشارات علمی فرهنگی.
- آبراهامیان، پرواند (۱۳۷۷). *ایران بین دو انقلاب*. ترجمه: احمد گل محمدی، تهران: نشر نی.
- آبراهامیان، پرواند (۱۴۰۱). *مردم در سیاست ایران*. ترجمه: بهرنگ رجبی، تهران: نشر نی.
- نجفی، موسی و فقیه‌حقانی، موسی (۱۳۹۸). *تاریخ معاصر ایران*. تهران: آرما.
- فوران، جان (۱۳۷۷). *مقاومت شکننده (تاریخ تحولات اجتماعی ایران از صفویه تا سال‌های پس از انقلاب اسلامی)*. ترجمه: احمد تدین، انتشارات رسا.
- خلیلی‌خو، محمدرضا (۱۳۷۳). *توسعه و نوسازی ایران در دوره رضاشاه*. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- ژانت، آفاری (۱۳۸۵). *انقلاب مشروطه ایران*. ترجمه: رضا رضایی، تهران: نشر بیستون.
- ژانت، آفاری (۱۳۷۷). *انجمن‌های نیمه‌سری زنان در نهضت مشروطه*. ترجمه: جواد یوسفیان، تهران: نشر بانو.
- اشرف، احمد (۱۳۶۹). *موانع تاریخی رشد سرمایه‌داری در ایران*. تهران: پیام.
- اعتمادالسلطنه (۱۳۴۶). *روزنامه خاطرات*. تهران: امیرکبیر.
- نانز، الن و الکساندر، یونا (۱۳۷۸). *تاریخ مستند روابط دوجانبه ایران و ایالات متحده آمریکا*. ترجمه: احمد صادقی و سعیده لطفیان، تهران: قومس.
- اسناد لانه جاسوسی آمریکا
- بهار، محمدتقی (۱۳۲۳). *تاریخ احزاب سیاسی در ایران*. تهران: امیرکبیر.
- رایین، اسماعیل (۱۳۴۷). *فراموشخانه و فراماسوئری در ایران (۳ جلد)*. تهران: امیرکبیر.
- بیل، جیمز (۱۳۷۱). *شیر و عقاب یا تراژدی روابط بد فرجام ایران و آمریکا*. ترجمه: مهوش غلامی، شهر ابگون.
- همراز، ویدا (۱۳۸۱). *بررسی اهداف و عملکرد اصل چهار ترومن*. تهران: انتشارات وزارت امور خارجه.
- ذوقی، ایرج (۱۳۷۲). *ایران و قدرت‌های بزرگ در جنگ جهانی دوم*. تهران: نشر پاژنگ.
- فردوست، حسین (۱۳۶۹). *ظهور و سقوط سلطنت پهلوی (۲ جلد)*. انتشارات مؤسسه اطلاعات و مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۸

Introduction to world literature

آشنایی با ادبیات روایی جهان

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

## هدف کلی:

آشنایی با شاهکارهای ادبیات روایی و داستانی جهان

## اهداف ویژه:

با شناخت و مطالعه آثار ادبی جهان، دانشجو با دستاوردهای روایت‌گری بشر و از این رهگذر با ارزش‌های فکری، فرهنگی، اجتماعی، اخلاقی و دینی ملل جهان آشنا خواهد شد. در عین حال، آشنایی با آثار بزرگ ادبیات جهان، زمینه‌ساز درک گسترده و عمیق‌تری از تجربیات بشر در داستان‌گویی و روایت‌گری فراهم خواهد آورد.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که تاریخ ادبیات روایی و داستانی جهان را به صورت اجمالی اما فراگیر، پوشش دهند. در سپهر ادبیات جهان، عرصه ادبیات ایران با اشاره‌هایی بسیار کوتاه و گذرا مرور خواهد شد و بر اساس برنامه‌ی کلی رشته، تفصیل مباحث ادبیات ایران، در دروس جداگانه، تشریح و تدریس خواهند شد.

## ۱) روایت و ادبیات روایی

- انسان و تفکر روایی
- روایت‌های داستانی
- روایت‌های اسطوره‌ای
- روایت‌های منظوم و شعر حماسی
- روایت‌های نمایشی
- روایت‌های تاریخی
- ادبیات داستانی و رمان



**(۲) ادبیات مصری و آشوری**

- پاپیروس‌های مصری
- کتاب مردگان
- حماسه گیلگمش

**(۳) ادبیات هند باستان**

- آثار مذهبی؛ وداها
- منظومه‌های حماسی؛ مه‌ابهاراتا، بهاگاواد گیتا
- نمایشنامه شکونتلا یا انگشتی تقدیر
- قصه‌های پنجه تنتره یا پنج کتاب

**(۴) ادبیات یونان باستان ۱**

- شعر حماسی در یونان باستان
- هومر و هسیود
- اپیلید
- ادیسه

**(۵) ادبیات یونان باستان ۲**

- نمایش در یونان باستان
- تراژدی در یونان باستان؛ پرومته در زنجیر، ادیپ شهریار، آنتیگونه و مده‌آ
- کمدی در یونان باستان؛ پلوتوس و گوکان از آریستوفان

**(۶) ادبیات روم**

- حیات مردان نامی از پلوتارک
- مکالمات مردگان از لوكیانوس
- انئید از ویرژیل
- زنان تروا از سنکا

**(۷) ادبیات لاتین**

- ادبیات لاتین و شاعران روم
- ادبیات لاتین در زمان انقلاب روم
- ادبیات و زبان لاتین در سده‌های میانه و روزگار نوزایی

**(۸) ادبیات آلمان**

- کلاسیک‌گرایی در ادبیات آلمان؛ سرودنیلونگن‌ها
- ادبیات آلمان در سده هجدهم و نوزدهم
- ادبیات آلمان پس از جنگ دوم جهانی

**(۹) ادبیات ایتالیا**

- کمدی الهی از دانته آلیگیری
- دکامرون از بوکاچیو
- برخی آثار لوئیجی پیراندلو

**(۱۰) ادبیات اسپانیا**

- تولد رمان در ادبیات اسپانیا
- دُن کیشوت

**(۱۱) ادبیات فرانسه**

- تریستیان و ایزوت
- خسیس از مولیر
- ادبیات فرانسه در سده‌های هجدهم و نوزدهم
- ادبیات فرانسه در سده بیستم

**(۱۲) ادبیات روسی**

- ادبیات روسی از آغاز تا سده هجدهم
- ادبیات روسی در سده نوزدهم و بیستم

**(۱۳) ادبیات انگلیسی (۱)**

- ادبیات انگلیسی در سده شانزدهم
- ادبیات انگلیسی از سال ۱۶۶۰ تا ۱۸۰۰
- رمان دوره رمانتیک در ادبیات انگلیسی

**(۱۴) ادبیات انگلیسی (۲)**

- ادبیات انگلیسی در سده نوزدهم
- ادبیات انگلیسی در سده بیستم

**(۱۵) ادبیات آمریکا**

- جنبش تاریخ پردازی در آمریکا
- ادبیات آمریکا در سده نوزدهم
- ادبیات آمریکا در سده بیستم

**(۱۶) ادبیات آمریکای لاتین**

- ادبیات استعماری
- رمانتیسیم در ادبیات آمریکای لاتین
- جنبش‌های نوی ادبی در آمریکای لاتین
- ادبیات سیاه‌پوستان

(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد



- آشنایی مقدماتی با آثار بزرگ ادبی جهان و توانایی ارتباط با فرهنگ و هنر دیگران
- شناخت گستره ارزش‌ها و نظام‌های فرهنگی ملل دیگر
- شناسایی نقاط افتراق و همچنین جنبه‌های هم‌تا و یکسان میان خود و دیگری

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس، مانند: تمرین، کارگروهی
- استفاده از ابزار و فن‌آوری‌های آموزشی مناسب در کلاس درس

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمون‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|--------------|----------|----------------|-------------|----------------|
| ندارد        | ندارد    | ندارد          | دارد        | یک پژوهش کوتاه |
| -            | -        | -              | ٪۸۰         | ٪۲۰            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

#### ح) منابع و مراجع درسی

- فرهنگ آثار (۷ جلدی)، انتشارات سروش.
- تراویک، باکتر (۱۳۷۳). تاریخ ادبیات جهان. ترجمه: عربعلی رضایی، تهران: نشر فرزاد روز.
- هایت، گیلبرت (۱۳۷۶). ادبیات و سنت‌های کلاسیک. ترجمه: محمد کلباسی، تهران: نشر آگه.
- پریستلی، جی. بی (۱۳۵۶). سیری در ادبیات غرب. ترجمه: ابراهیم یونسی، تهران: انتشارات امیرکبیر.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۱۹

Introduction to Iranian literature

آشنایی با ادبیات روایی ایران

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با نمونه‌های برجسته نظم و نثر روایی در ادبیات ایران                                                                                 |
| اهداف ویژه: شناخت اجمالی جنبه‌های روایی و نمایشی در ادب فارسی.<br>شناخت مضامین و ساختارهای روایی داستان‌ها و آثار برجسته منظوم و منثور ادبیات ایران |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که تاریخ ادبیات روایی و داستانی جهان را به صورت اجمالی اما فراگیر، پوشش دهند. در سپهر ادبیات جهان، عرصه ادبیات ایران با اشاره‌هایی بسیار کوتاه و گذرا مرور خواهد شد و بر اساس برنامه‌ی کلی رشته، تفصیل مباحث ادبیات ایران، در دروس جداگانه، تشریح و تدریس خواهند شد.

## ۱) انواع ادبی در ایران ۱

- ادبیات دینی
- ادبیات اسطوره‌ای
- ادبیات حماسی
- ادبیات غنایی
- ادبیات تعلیمی
- ادبیات تاریخی
- ادبیات نمایشی
- ادبیات داستانی
- ادبیات عامیانه

## ۲) انواع ادبی در ایران ۲

- مرثیه و مدیحه
- اخلاق و عرفان
- تذکره و شرح حال نویسی
- طنز و فکاهی



- قصه و حکایت

### ۳) ادبیات ایران پیش از اسلام ۱

- یادگار زریران
- درخت آسوریک
- ماتیگان شترنگ
- زند و هومن یسن

### ۴) ادبیات ایران پیش از اسلام ۲

- ماتیگان یوشت فریان
- ارداویراف نامه
- کارنامه اردشیر بابکان
- بُندهشن

### ۵) آثار سده‌های نخست اسلامی

#### ۶) آثار قرن چهارم

- مقدمه شاهنامه ابومنصوری ۴
- شاهنامه فردوسی ۴
- ترجمه تفسیر طبری ۴
- ترجمه تاریخ طبری (تاریخ بلعمی) ۴

#### ۷) آثار قرن پنجم

- تاریخ بیهقی ۵
- تاریخ سیستان ۵
- اخبار خوارزم از ابوریحان بیرونی ۵
- قابوسنامه از قابوس بن وشمگیر ۵
- سیاستنامه یا سیرالملوک از نظام‌الملک ۵

#### ۸) آثار قرن ششم ۱

- خمسه نظامی ۶
- فارسنامه ابن بلخی ۶
- مجمل‌التواریخ والقصص ۶
- تاریخ بخارا ۶

#### ۹) آثار قرن ششم ۲

- عقل سرخ ۶
- کلیله و دمنه ۶
- منطق‌الطیر ۶
- تذکره الاولیاء ۶
- اسرارالتوحید از محمد بن منور ۶

#### ۱۰) آثار قرن ششم ۳

- سمک عیار ۶



- سندبادنامه از کاتب سمرقندی ۶
- جوامع‌الحکایات از محمد عوفی ۷
- تاریخ طبرستان ۷

**(۱۱) آثار قرن هفتم و هشتم ۱**

- گلستان سعدی ۷
- داستان‌های مثنوی ۷

**(۱۲) آثار قرن هفتم و هشتم ۲**

- مرزبان‌نامه ۷
- تاریخ جهانگشای جوینی ۷
- طوطی‌نامه یا جواهرالاسمار ۸
- جامع‌التواریخ رشیدالدین فضل‌الله ۸

**(۱۳) آثار قرن نهم و دهم**

- بهارستان جامی ۹
- سلامان و ابسال جامی ۹
- تذکره‌الشعراء ۹
- انوار سهیلی از ملا حسین کاشفی ۹
- بدایع الوقایع از زین‌الدین محمود واصفی ۱۰

**(۱۴) آثار قرن سیزدهم و چهاردهم**

- هزار و یک شب ۱۳
- پریشان از حبیب قآنی ۱۳
- سفرنامه از ناصرالدین شاه قاجار ۱۳
- قصص‌العلماء از میرزا محمد تنکابنی ۱۳
- شمس و طغرا از محمد باقر میرزا خسروی ۱۴
- سیاحت‌نامه ابراهیم بیک از زین‌العابدین مراغه‌ای ۱۳
- سفینه طالبی یا کتاب احمد از عبدالرحیم طالبوف تبریزی ۱۴
- سفرنامه امین‌الدوله ۱۴

**(۱۵) آغاز گران ادبیات نوین ایران**

- علی اکبر دهخدا، چرند و پرند ۱۴
- سعید نفیسی، جوانمرد خراسان
- صادق هدایت، داش آکل
- محمد علی جمالزاده
- جلال آل احمد

**(۱۶) نویسندگان پس از انقلاب اسلامی**

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت آثار برجسته روایی نویسندگان ادب فارسی و آثار منظوم و منثور ادوار گوناگون



- شناخت داستان‌ها و حکایات کهن ایرانی
- شناخت اجمالی جنبه‌های روایی و نمایشی ادب فارسی

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- استفاده از الگوهای مناسب تدریس، مانند: تمرین، کارگروهی
- استفاده از ابزار و فن‌آوری‌های آموزشی مناسب در کلاس درس

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|--------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| ندارد        | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک پژوهش کوتاه |
| -            | -         | -              | ۵۰٪         | ۵۰٪            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

#### ح) منابع و مراجع درسی

- ناتل خانلری، پرویز (۱۴۰۲). تاریخ زبان فارسی (چاپ دوازدهم). تهران: نشر نو.
- صفا، ذبیح‌الله (۱۴۰۱). تاریخ ادبیات ایران (چاپ بیست‌ودوم). انتشارات فردوس.
- کشاورز، کریم (۱۴۰۱). هزار سال نشر پارسی (چاپ دهم). انتشارات علمی و فرهنگی.
- صفا، ذبیح‌الله (۱۳۷۹). حماسه‌سرایی در ایران. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- زرین‌کوب، عبدالحسین (۱۳۷۵). از گذشته ادبی ایران. تهران: انتشارات المهدی.
- آرین‌پور، یحیی (۱۳۷۹). از صبا تا نیما. تهران: انتشارات زوار.
- میرعابدینی، حسن (۱۳۶۸). صدسال داستان‌نویسی در ایران (سه جلد). تهران: نشر چشمه.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۲۰

|                  |                       |
|------------------|-----------------------|
| آشنایی با موسیقی | Introduction to Music |
|------------------|-----------------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با مفاهیم کاربردی، سبک‌ها و سازهای موسیقی                                                                                                                                         |
| اهداف ویژه: درک مفاهیم کلیدی موسیقی نظیر فاصله، گام، ملودی، آکورد، هارمونی و فرم، شناخت سبک‌ها، گونه‌ها (ژانرها) و دوره‌های مهم تاریخی، برخی آهنگسازان تاثیرگذار و همین‌طور سازهای غربی و ایرانی. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) تئوری مقدماتی (۱)

- درک مفهوم ریتم و آشنایی غیرتخصصی با مفهوم متر و میزان
- شناخت کلی و غیرتخصصی فواصل
- آشنایی با مفهوم ملودی و نحوه ایجاد آن توسط ترکیب دو مورد قبل

## ۲) تئوری مقدماتی (۲)

- آشنایی غیرتخصصی با مفهوم گام، تنالیت، مدهای مینور و ماژور و موسیقی آتنال
- درک مفهوم آکورد، هارمونی و کادانس

## ۳) تئوری مقدماتی (۳)

- آشنایی با سایر اصطلاحات پرکاربرد عمومی موسیقی نظیر پارتیتور، تمپو، آنسامبل، مترونم، تنظیم، ارکستراسیون، کنترپوان، دوئت، تریو، کوارتت و غیره

## ۴) فرم و ساختار (۱)

- آشنایی غیرتخصصی با واحدهای مهم ساختاری نظیر موتیف، عبارت، پریود و بخش
- تمرین جهت درک تکرار عناصر موسیقایی و آشنایی شنیداری با فرم دوبخشی

## ۵) فرم و ساختار (۲)



- آشنایی با فرم سه‌بخشی و روندو با ارائه چندباره نمونه‌های صوتی کوتاه

#### ۶) فرم و ساختار (۳)

- آشنایی با مفهوم بسط و گسترش همراه با ارائه نمونه‌های ساده و کوتاه

#### ۷) سبک‌شناسی (۱)

- معرفی سبک‌های باروک و کلاسیک، ویژگی‌های کلی آثار و آشنایی با برخی آهنگسازان مهم این دو دوره
- آشنایی سطحی و غیرتخصصی با ژانرهای مرتبط با این دوره‌ها نظیر انوانسیون، فوگ، کنسرتو و سمفونی

#### ۸) سبک‌شناسی (۲)

- معرفی دوره رمانتیک و مدرن، ویژگی‌های کلی آثار و آشنایی با برخی آهنگسازان مهم این دوره
- پیگیری ژانرهای مطرح شده از جلسات قبل در این دوره

#### ۹) سبک‌شناسی (۳)

- معرفی موسیقی جز، موسیقی الکترونیک و انواع موسیقی مردم‌پسند (پاپ، راک، رپ و غیره)
- آشنایی با برخی افراد شاخص سبک‌های مورد نظر

#### ۱۰) موسیقی فیلم

- آشنایی با کارکرد، تاریخچه و آهنگسازان تاثیرگذار موسیقی فیلم

#### ۱۱) سازشناسی (۱)

- شناخت سازهای بادی چوبی ارکستر سمفونیک، توانایی تشخیص صدای آنها و همینطور کلیت گستره صوتی

#### ۱۲) سازشناسی (۲)

- شناخت سازهای بادی برنجی ارکستر سمفونیک، توانایی تشخیص صدای آنها و درک گستره کلی

#### ۱۳) سازشناسی (۳)

- شناخت سازهای زهی و منتخب سازهای کوبه‌ای ارکستر سمفونیک، توانایی تشخیص صدای آنها و گستره کلی

#### ۱۴) سازشناسی (۴)

- شناخت گزیده‌ای از سازهای ایرانی نظیر تار، سه‌تار، سنتور، تمبک، دف، قانون، عود و نی.

#### ۱۵) آشنایی با کاربرد کامپیوتر در موسیقی (۱)

- معرفی نرم‌افزارهای نت‌نویسی مانند سیلیوس
- معرفی نرم‌افزارهای ضبط و تولید موسیقی مانند پروتولز

#### ۱۶) آشنایی با کاربرد کامپیوتر در موسیقی (۲)

- آشنایی با سمپل‌ها و کاربرد آنها در تولید موسیقی
- آشنایی با فرایند و مفهوم میکس و ماستر کردن

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

درک مؤثرتر انواع موسیقی، افزایش مهارت در تحلیل آثار موسیقایی و تعامل سازنده‌تر با آهنگسازان



## ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

نکته بسیار مهم در ارتباط با ارائه مطالب، تفاوت نحوه تدریس به دانشجویان موسیقی و دانشجویان فیلم‌نامه‌نویسی است. برخلاف شیوه تدریس تئوری به دانشجویان موسیقی که در آن حصول «مهارت تخصصی» مهم است، لازم است دانشجویان رشته‌های دیگر صرفاً «مفاهیم، کاربرد و تأثیر» این اصطلاحات را درک کنند. به عنوان مثال، اگر دانشجوی موسیقی باید در مواجهه با فواصل کمیت و کیفیت آن‌ها را تشخیص دهد، دانشجوی فیلم‌نامه‌نویسی کفایت بداند که فواصل مربوط به دوری و نزدیکی نت‌هاست که در تئوری عمومی به ملایم و ناملایم تقسیم می‌شود؛ فواصل ملایم احساس سکون را القا می‌کنند و فواصل ناملایم پرتنش و نیازمند حل هستند. در آموزش این موارد باید از زبان نوشتاری موسیقی پرهیز و مطالب صرفاً با صوت، نشانه یا زبان عمومی تفهیم شود. در واقع دانشجویان باید در ارتباط با موسیقی، دانشی که کاربرد مؤثر در رشته خودشان دارد را بیاموزند.

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها                | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|---------------|--------------------------|----------------|-------------|------------|
| تمرینات هفتگی | آزمون‌های شنیداری/تحلیلی | ندارد          | دارد        | ندارد      |
| -             | ٪۴۰                      | -              | ٪۶۰         | -          |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو موسیقی

## ح) منابع و مراجع درسی

- پورتراب، مصطفی کمال (۱۴۰۱). تئوری موسیقی (چاپ هفتادوپنجم). تهران: نشر چشمه.
- کیمی‌ین، راجر (۱۴۰۱). درک و دریافت موسیقی (چاپ بیست‌وهفتم). ترجمه: حسین یاسینی، تهران: نشر چشمه.
- Diagram Group (1997). *Musical Instruments of the World: An Illustrated Encyclopedia*. Sterling Publishing Company.
- Kalinak, Kathryn (2010). *Film Music: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۲۱

|                 |                            |
|-----------------|----------------------------|
| آشنایی با فلسفه | Introduction to Philosophy |
|-----------------|----------------------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با سیر اندیشه فلسفی در فلسفه غرب و اسلامی                                       |
| اهداف ویژه: شناخت دوره‌های مختلف فلسفی و تحولات فکری، ادبی و هنری به‌ویژه در قلمرو تصویر و فیلم |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) تاریخچه گونه‌های تفکر بشری

- تفکر دینی
- تفکر عرفانی
- تفکر فلسفی
- تفکر علمی

## ۲) تفکر پیشافلسفی

- اسطوره
- قصه
- نماد

## ۳) ادوار فلسفه غرب (پیشارنسانس)

- فلسفه کهن
- فلسفه قرون وسطا

## ۴) ادوار فلسفه غرب (پسارنسانس)

- فلسفه مدرن
- فلسفه معاصر

## ۵) فلسفه در قلمرو اسلام



- بیت‌الحکمه و نهضت ترجمه
- درآمدن فلسفه در اندیشه اسلامی

**۶) نحله‌های فلسفه اسلامی**

- حکمت مشائی
- حکمت اشراق
- حکمت متعالیه

**۷) داستان‌های رمزی فلسفی**

- ابن‌طفیل
- ابن‌سینا
- شیخ‌شهاب‌الدین سهروردی

**۸) فلسفه و اخلاق**

- مکتب وظیفه
- مکتب سود انگاری
- مکتب فضیلت
- اخلاق دیگری

**۹) فلسفه و زیبایی‌شناسی**

- کانت
- هگل
- نیچه
- هایدگر

**۱۰) فلسفه و هرمنیوتیک**

- ویلهلم دیلتای
- فردریش شلایرماخر
- پل ریکور
- هانس گئورگ گادامر

**۱۱) فلسفه و معنای زندگی**

- افسوردیزم
- نهیلیزم
- لوگوتراپی

**۱۲) فلسفه و ادبیات**

- شوپنهاور
- نیچه
- داستایفسکی
- کامو، سارتر، کوندرا

**۱۳) فلسفه در عصر پسامدرن**

- واقعیت مجازی
- واقعیت افزوده
- حاد واقعیت
- وانموده‌سازی

**۱۴) فلسفه، زبان و سینما**

- هایدگر
- ویتگنشتاین
- دریدا
- کریپکی

**۱۵) فلسفه و فیلم**

- روابط چهارگانه
- فیلم به‌مثابه فلسفه

**۱۶) فلسفه و تحلیل فیلم**

- تحلیل انتقادی
- مکتب فرانکفورت و اگزیستانسیالیسم
- لاکان، دلوز، ژیرک

**د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

آشنایی با منطق و تاریخ اندیشه

**ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی فلسفه در جلسات درس و آشنایی با رمان‌ها و فیلم‌هایی که این مفاهیم را به کار گرفته‌اند
- خوانش رمان‌ها و فیلم‌های مرتبط

**و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                      |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------------------------|
| آشنایی با مغالطات | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک پژوهش کوتاه براساس رابطه فیلم و مفاهیم فلسفی |
| ٪۲۰               | -         | -              | ٪۵۰         | ٪۳۰                                             |

**ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

### (ح) منابع و مراجع درسی

- کاپلستون، فردریک (۱۴۰۱). تاریخ فلسفه. گروه مترجمان، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- راسل، برتراند (۱۳۴۰). تاریخ فلسفه غرب. ترجمه: نجف دریابندری، شرکت سهامی کتاب‌های جیبی.
- کنی، آنتونی (۱۴۰۲). تاریخ فلسفه غرب. ترجمه: رضا یعقوبی، نشر کتاب پارسه.
- نصر، سیدحسین و لیمن، الیور (۱۳۸۵). تاریخ فلسفه اسلامی. گروه مترجمان، انتشارات حکمت.
- نصر، سیدحسین (۱۴۰۲). تاریخ فلسفه اسلامی. ترجمه: مهدی نجفی‌افرا، انتشارات جامی.
- مطهری، مرتضی (۱۳۸۲). کلیات علوم اسلامی: منطق و فلسفه (جلد اول). انتشارات صدرا.
- هایلند، دریوا (۱۳۸۴). بنیادهای فلسفه در اساطیر و حکمت پیش از سقراط. ترجمه: رضوان صدقی‌نژاد و کتایون مزداپور، نشر علم.
- مگی، براین (۱۳۸۷). سرگذشت فلسفه (چاپ دوم). ترجمه: حسن کامشاد، نشر نی.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۲۲

|                      |                            |
|----------------------|----------------------------|
| آشنایی با روان‌شناسی | Introduction to Psychology |
|----------------------|----------------------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی با تعاریف، شاخه‌ها، اصول و برخی قوانین روان‌شناختی قابل استفاده در هنر و ادبیات

## اهداف ویژه:

- آشنایی با تعاریف، اهداف و قلمرو علم روان‌شناسی.
- آشنایی با برخی رویکردهای اساسی روان‌شناسی.
- آشنایی با برخی اصول و قوانین روان‌شناختی.
- آشنایی با روش‌های مطالعه در روان‌شناسی.
- آشنایی با کاربردهای روان‌شناسی در ادبیات و هنر.
- آشنایی با برخی روش‌های درمانگری، فقط در حد آشنایی.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) روان‌شناسی چیست؟

- تعریف روان‌شناسی
- اهداف روان‌شناسی
- تاریخچه مختصری درباره پدیدآیی و تحول روان‌شناسی

## ۲) حیطه‌ها و قلمرو روان‌شناسی در زندگی فردی و اجتماعی

## ۳) موضوع اصلی روان‌شناسی: سازش (Adaptation)

- هدف اصلی روان‌شناسی
- سازش چیست؟
- قلمرو سازش تا کجاست و در چه زمینه‌هایی؟

## ۴) روش‌های مطالعه در روان‌شناسی



- روش آزمایشی
- مصاحبه: تشخیصی و درمانی
- مشاهده
- روش بالینی

#### ۵) روان‌شناسی شخصیت

- شخصیت چیست؟ شاکله چیست؟
- عوامل موثر بر پدیدآیی و تحول شخصیت
- عناصر و مولفه‌های شخصیت

#### ۶) روان‌شناسی تحولی (رشد)

- رشد و تحول چیست؟
- ابعاد رشد و رشد متعادل
- برخی نظام‌های تحولی (شناختی، پویشی)
- رشد انسان و آموزش
- رشد جسمانی، شناختی، عاطفی، هیجانی و اجتماعی
- معیارها و شاخص‌های رشدیافتگی

#### ۷) روان‌شناسی یادگیری

- یادگیری (Learning) و تفاوت آن با آموزش (Training)
- برخی قوانین روان‌شناسی یادگیری قابل استفاده در هنر
- تغییر رفتار

#### ۸) انگیزش و هیجان

- تعاریف و جنبه‌های انگیزش و هیجان
- مبنای انگیزش (انگیزه و نیاز و جنبه‌های سرشتی و محیطی)
- ایجاد و تغییر انگیزش
- انواع هیجانات

#### ۹) نگرش (Attitude)

- نگرش چیست؟ تفاوت آن با شناخت؟
- عناصر و مؤلفه‌های نگرش
- قوانین تغییر نگرش
- نقطه عزیمت تغییر نگرش
- متقاعدسازی برای تغییر نگرش

#### ۱۰) روان‌شناسی اجتماعی

- روان‌شناسی اجتماعی چیست؟
- قلمرو روان‌شناسی اجتماعی؟
- برخی قوانین در روان‌شناسی اجتماعی
- فرد و گروه و پویایی گروه



- اقناع و شیوه‌های آن
- روش‌های مطالعه در روان‌شناسی اجتماعی

**(۱۱) تبلیغات و رسانه**

- تبلیغات سیاسی اجتماعی (Propaganda) و بازرگانی (Advertisement)

**(۱۲) جنبه‌ها و روش‌های درمانگری**

- معرفی برخی اختلالات روانی
- درمان‌های شناختی
- درمان‌های روان‌تحلیلگرانه (روانکاوی)
- کاتارسیس و پالایش روانی
- مکانیزم‌های دفاعی
- تعارض‌ها و حل آن‌ها

**(۱۳) روان‌شناسی هنر، رسانه و تبلیغات**

- قوانین روان‌شناسی در هنر، ارتباطات و رسانه

**(۱۴) زیبایی‌شناسی از منظر روان‌شناسی**

- تخیل و خیال‌پردازی روان‌شناسانه

**(۱۵) ساخت شخصیت**

- شخصیت‌پردازی و حل تعارض‌ها و چالش‌های شخصیتی
- ارتباطات درون فردی (Intrapersonal C.) و بین‌فردی (Interpersonal C.)
- هنر و مدیریت استرس
- روان‌نمایشگری (سایکودراما)

**(۱۶) شخصیت و شخصیت‌پردازی**

- انواع و ریخت‌های مختلف شخصیت با توجه بر برخی نظریه‌ها
- شخصیت و رفتار
- شخصیت‌های داستانی و نمایشی

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- تحلیل رفتار انسان
- تحلیل شخصیت انسان
- ایجاد موقعیت‌هایی برای تغییر رفتار و نگرش
- آشنایی اجمالی با اختلالات روانی

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- پیشنهاد می‌شود حتماً این درس توسط یک روان‌شناس مجرب تدریس شود.
- استفاده از مثال‌ها و نمونه‌های هنری در بحث‌های روان‌شناختی مثل تحلیل فیلم و تحلیل شخصیت
- نشان دادن رگه‌های فکری و رفتاری در نمونه‌های هنری

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| ٪۱۰          | ٪۱۰       | -              | ٪۸۰         | -          |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات یک کلاس درس استاندارد، تجهیزات نمایش فیلم و دسترسی به برخی از فیلم‌های روانشناختی

## ح) منابع و مراجع درسی

- اتکینسون، ریچارد، بَم، داریل، اسمیت، ادوارد و همکاران (۱۴۰۱). زمینه روان‌شناسی هیلگارد (چاپ پنجاه و یکم). گروه مترجمان، انتشارات رشد.
- سیاسی، علی‌اکبر (۱۴۰۲). روان‌شناسی شخصیت. انتشارات دانشگاه تهران.
- بونک، آبراهام و ون‌وگت، مارک (۱۴۰۲). روان‌شناسی اجتماعی کاربردی (از مشکلات تا راه‌حل‌ها). ترجمه: مجید صفاری‌نیا و پرستو حسن‌زاده، انتشارات دانشگاه پیام‌نور.
- پورحسین، رضا (بی‌تا). روان‌شناسی رسانه و تبلیغات. جزوه دانشگاهی.
- جوانمرد، غلامحسین (۱۳۹۳). تاریخچه و مکاتب روان‌شناسی. انتشارات دانشگاه پیام‌نور.
- گروه مؤلفان (۱۳۹۹). روان‌شناسی عمومی (چاپ بیستم). انتشارات دانشگاه پیام‌نور.

شماره درس ۱۲۱۰۲۱۲۳

Introduction to Sociology of Art

آشنایی با جامعه‌شناسی هنر

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی با نظریه‌های جامعه‌شناسی هنر و روش‌های تحلیل جامعه‌شناختی آثار هنری

## اهداف ویژه:

- شناخت مبانی و تاریخ جامعه‌شناسی هنر
- آشنایی با نظریه‌ها و نظریه‌پردازان برجسته جامعه‌شناسی هنر
- آشنایی با روش‌های استفاده از نظریه‌های جامعه‌شناسی برای تحلیل آثار هنری.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که کلیاتی پیرامون دانش جامعه‌شناسی و نیز نظریه‌های کلیدی جامعه‌شناسی هنر و رویکردهای اصلی در تحلیل جامعه‌شناختی آثار هنری، نهادهای هنری، تولیدکنندگان (هنرمندان) و مصرف‌کنندگان (مخاطبان) آثار هنری را پوشش دهند و به مقولاتی مانند نسبت هنر و جامعه، کارکرد هنر در جامعه، نسبت هنر با اقتصاد و دولت، و دریافت و ادراک مخاطبان نیز پرداخته شود.

## ۱) مبانی جامعه‌شناسی

- مروری بر نظریه‌ها و روش‌های تحقیق جامعه‌شناختی
- آشنایی با تاریخچه‌ی دانش جامعه‌شناسی
- معرفی معتبرترین منابع جامعه‌شناسی
- هدف و فایده‌ی دانش جامعه‌شناسی
- رابطه‌ی جامعه‌شناسی با دین، فرهنگ و هویت

## ۲) مسائل اصلی جامعه‌شناسی هنر



- بازاندیشی معنا و مفهوم هنر
- بازاندیشی معنا و مفهوم هنرمند
- بررسی پیوند متقابل «هنر» و «جامعه»
- عملکرد «جهان‌های هنری»

### ۳) رویکرد بازتاب (۱)

- هنر به مثابه متن جامعه‌شناختی
- نقدها بر شناخت جامعه از طریق مطالعه آثار هنر
- راهبردهای تحقیق در رویکرد بازتاب:
  - تحلیل تفسیری
  - تحلیل محتوا
  - نشانه‌شناسی ساختاری
  - فهم مناسک و آیین‌ها

### ۴) رویکرد بازتاب (۲)

- بررسی نمونه مطالعات جامعه‌شناختی با رویکرد بازتاب
- نمونه خارجی: بازتاب مفهوم نژاد در آثار ادبی و هنری غربی
- نمونه داخلی: بازتاب اقشار و طبقات مختلف اجتماعی در سینما و تلویزیون ایران

### ۵) رویکرد شکل‌دهی (۱)

- تأثیر هنر بر جامعه چگونه است؟
- نظریه هنر و تعالی فرهنگی
- نظریه هژمونی
- مکتب فرانکفورت
- نظریه هنر توده‌ای

### ۶) رویکرد شکل‌دهی (۲)

- نظریه تأثیر رسانه‌ها
- نظریه امپریالیسم فرهنگی
- نظریه تهاجم فرهنگی
- نمونه موردی: نقش رسانه‌ها در گسترش خشونت

### ۷) نظریه الماس فرهنگی

- تبیین چهار وجهی نسبت هنر، جامعه، خالقان هنر، مخاطبان هنر
- نقش «نظام توزیع» در نهاد هنر
- نمونه موردی: نظام آکادمی هنر در فرانسه و فروپاشی آن
- نمونه موردی: نظام «دلال-منتقد» و سبک امپرسیونیسم

### ۸) نظریه میدان فرهنگ (۱)

- شرایط اجتماعی تولید و مصرف هنر



- هنر و طبقات اجتماعی
- مفهوم سرمایه فرهنگی
- مصرف هنر به مثابه «تمایز» اجتماعی

#### ۹) نظریه میدان فرهنگ (۲)

- بررسی جامعه‌شناختی سیر شکل‌گیری و تحول «سینمای هنری اروپا»

#### ۱۰) نظریه جهان‌های هنر

- فرآیند تولید و توزیع هنر
- تقسیم کار در هنر
- قواعد جهان‌های هنر
- دروازه‌بانان جهان‌های هنر

#### ۱۱) دولت، سیاستگذاری فرهنگی و هنری

- کارکردهای هنر برای دولت‌ها
- رویکردهای مختلف به نقش دولت‌ها در هنر
- مفهوم سیاستگذاری فرهنگی
- هنر و هویت ملی

#### ۱۲) جامعه‌شناسی هنرمندان

- انواع هنرمندان از دیدگاه جامعه‌شناسان
- ویژگی‌های کار هنری
- جامعه‌شناسی شهرت و مفهوم سلبریتی
- مفهوم نبوغ هنری
- فراز و فرود جایگاه هنرمند در جوامع غربی

#### ۱۳) نظریه دریافت

- جامعه‌شناسی ادراک مخاطبان از هنر
- نظریه «استفاده‌ها و خشنودی‌ها»
- مطالعات فرهنگی (مکتب بیرمنگام)
- نظریه رمزگذاری/ رمزگشایی
- بررسی موردی: فیلم وسترن و مخاطبان سرخ‌پوست

#### ۱۴) هنر و مطالعات زنان

- بازنمایی زنان در هنر
- تبعیض جنسیتی در نهاد هنر
- استفاده ابزاری از زنان در هنر
- روایت زنانه در هنر

#### ۱۵) هنر و مطالعات پسااستعماری

- بازنمایی مردمان مستعمره‌ها توسط استعمارگران



- نظریه شرق‌شناسی
- بازنمایی مسلمانان در سینمای هالیوود
- بازنمایی ایران و ایرانی در فیلم‌های «جشنواره‌ای»

#### ۱۶) جامعه‌شناسی هنر انقلاب اسلامی

- مفهوم هنر انقلاب و هنر مقاومت
- دگرگونی نهاد هنر پس از انقلاب اسلامی
- سیاستگذاری فرهنگی و هنری پس از انقلاب اسلامی
- جامعه‌شناسی هنرمندان انقلاب اسلامی
- سبک‌ها و ژانرها در هنر انقلاب اسلامی

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت مبانی و نظریه‌های جامعه‌شناسی هنر و روش‌های تحقیق و تحلیل جامعه‌شناختی آثار هنری

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با نظریه‌ها و مکاتب کلیدی و روش‌های تحقیق و تحلیل جامعه‌شناختی در طول نیمسال
- لازم است این درس به صورت دیداری شنیداری ارائه و با نمایش فیلم و تصاویر، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- جلسات درس به صورت تعاملی و همراه با گفت‌وگو برگزار شود و دانشجویان با تحقیق و ارائه کلاسی طبق برنامه در تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش مشارکت خواهند کرد.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها       | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-----------------|-----------------|----------------|-------------|----------------|
| ارائه های هفتگی | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰             | -               | -              | ٪۶۰         | ٪۲۰            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ هنر

#### ح) منابع و مراجع درسی



- الکساندر، ویکتوریا (۱۴۰۰). *جامعه‌شناسی هنرها* (چاپ چهارم). ترجمه: اعظم راودراد، انتشارات فرهنگستان هنر.
- انگلیس، دیوید و هاگسون، جان (۱۳۹۵). *جامعه‌شناسی هنر*. ترجمه: جمال محمدی، تهران: نشر نی.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۸۶). *جامعه‌شناسی*. ترجمه: حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
- رامین، علی (۱۳۹۱). *مبانی جامعه‌شناسی هنر*. تهران: نشر نی.
- هواکو، جرج (۱۳۶۱). *جامعه‌شناسی سینما*. ترجمه: بهروز تورانی، نشر آینه.
- اسفندیاری، شهاب (۱۳۹۳). *سینمای ملی و جهانی شدن*. سروش.
- گروه مؤلفان (۱۳۹۸). *دولت‌ها چگونه به سینما کمک می‌کنند؟*. ترجمه: شهاب اسفندیاری و فرزاد امین‌صالحی، انتشارات خانه هنرمندان.
- اسفندیاری، شهاب (۱۳۹۵). *سینمای مقاومت: نظریه‌ها، سیاست‌ها، نقدها*. انتشارات سوره مهر.
- عباس طاهری (۱۴۰۰). *نگاه خیره؛ تحلیلی پساستعماری بر نگرش‌های شرق‌شناسانه به سینمای ایران*. انتشارات سروش.
- رایت، کریستین و داوتی، روث (۱۳۹۷). *درک تئوری فیلم*. ترجمه: رحیم قاسمیان، نشر واحد.
- شهبازی، رامین (۱۳۹۲). *جستاری در جامعه‌شناسی فیلم: مجموعه مقالات پژوهشی*. نشر افراز.
- Jarvie, I.C. (1999). *Towards a Sociology of the Cinema*. Routledge.
- Sutherland, Feitey (2012). *Cinematic Sociology*. Sage.

## ۳-۲. دروس تخصصی ۱

جدول شماره ۲: عناوین و مشخصات کلی دروس تخصصی/الزامی ۱

| پیش‌نیاز         | تعداد ساعت |      |     | تعداد واحد |      |     | عنوان درس                            |    |
|------------------|------------|------|-----|------------|------|-----|--------------------------------------|----|
|                  | عملی       | نظری | جمع | عملی       | نظری | جمع |                                      |    |
|                  | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | مبانی عکاسی                          | ۱  |
| مبانی عکاسی      | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی فنی سینما و تلویزیون           | ۲  |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | زیبایی‌شناسی تصویر                   | ۳  |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | تاریخ سینمای جهان                    | ۴  |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | تاریخ سینمای ایران                   | ۵  |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | تاریخ تلویزیون                       | ۶  |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی داستان                         | ۷  |
| مبانی داستان     | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی درام (هنرهای نمایشی)           | ۸  |
| مبانی درام       | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی فیلم‌نامه                      | ۹  |
| مبانی عکاسی      | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی فیلم‌برداری                    | ۱۰ |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی کارگردانی فیلم                 | ۱۱ |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی تدوین فیلم                     | ۱۲ |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی فیلم مستند                     | ۱۳ |
| آشنایی با موسیقی | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی موسیقی فیلم                    | ۱۴ |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی مدیریت تولید                   | ۱۵ |
|                  | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | مبانی برنامه‌سازی تلویزیونی          | ۱۶ |
|                  | ۳۲         | ۰    | ۳۲  | ۱          | ۰    | ۱   | نرم‌افزارهای کاربردی فیلم‌نامه‌نویسی | ۱۷ |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | گونه‌شناسی ۱: داستان و درام          | ۱۸ |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | گونه‌شناسی ۲: فیلم و تلویزیون        | ۱۹ |
|                  | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | مبانی تحلیل فیلم                     | ۲۰ |

شماره درس

۱۲۱۰۳۲۲۴

The Basics of Photography

مبانی عکاسی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی اجمالی با تاریخ تحولات و مهم‌ترین موارد فنی عکس و دوربین عکاسی

## اهداف ویژه:

- معرفی مهم‌ترین پیشرفت‌های علمی در اختراع عکاسی
- اشاره به تحولات فنی در ساختمان دوربین عکاسی و مواد مربوط به فیلم و کاغذ در دوران آنالوگ
- آشنایی با روند اختراع دوربین‌های عکاسی دیجیتال و عکاسی با گوشی هوشمند
- آشنایی با ساختمان دوربین عکاسی و مسائل فنی مهم در گرفتن عکس

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجو بتواند ضمن شناخت اجمالی تاریخ تحولات عکس و دوربین عکاسی، با مهم‌ترین ملاحظات فنی در فرآیند گرفتن عکس با دوربین‌های دیجیتال و گوشی‌های هوشمند آشنا شود و بتواند بر اساس انتخاب آگاهانه عوامل مؤثر در ثبت تصویر، از جمله نورسنجی و وضوح تصویر، عکسی بگیرد که از نظر فنی بی‌نقص باشد.

## ۱) نظریات، اکتشافات و اختراعات علمی منتهی به تولید عکس

- غار افلاطون و ایده اتاق تاریک
- مطالعات ارسطو و ابن هیثم درباره نور
- اختراع اتاقک تاریک توسط داوینچی و بکارگیری آن در ترسیم و طراحی
- اکتشافات فنی درباره موارد حساس به نور به ویژه نمک نقره
- نحوه تولید اولین عکس تاریخ عکاسی توسط نی‌پس
- روش‌های مهم تولید عکس در تکنیک داگر و تالبوت

**۲) تحولات مهم عکاسی در دوران آنالوگ**

- اولین بارقه‌های خلاقیت در صحنه‌پردازی و مستندگرایی
- فتومونتاژهای هنری پیچ رابینسون
- پرتوهای جولیا مارگارت کامرون
- منظره‌نگاری و سیر و سیاحت
- حرکت‌نگاری ادوارد مایبریج
- همگانی‌شدن عکاسی با دوربین‌های کدک
- اختراع سینما

**۳) ماهیت نور**

- امواج الکترومغناطیس و بخش‌های مهم آن
- نور سفید
- رنگ‌های اضافی (RGB) و تفریقی (CMYK) نور
- تفاوت رنگ انواع منابع نوری طبیعی و مصنوعی
- کلوین و طیف رنگی نور

**۴) لنزهای عکاسی**

- لنز و فاصله کانونی
- لنز نرمال و خواص بصری آن
- لنز تله و خواص بصری آن
- لنز واید و خواص بصری آن
- سایر لنزها و ملحقات لنزها (ماکرو، کانورتورها)
- امکانات و محدودیت لنزها در انواع دوربین‌ها

**۵) ظهور و تکامل دوربین‌های دیجیتال**

- اولین دوربین دیجیتال و اهمیت سنسور
- طبقه‌بندی دوربین‌های دیجیتال (کامپکت، SLR، بریج، فاقد آینه، گوشی‌های هوشمند)
- تشریح ساختمان دوربین‌های SLR و اجزای مهم آن

**۶) عکاسی با گوشی هوشمند**

- تحولات دوربین‌های تلفن همراه
- وضعیت خودکار عکاسی با دوربین تلفن همراه
- انتخاب‌ها در وضعیت خودکار
- موارد مهم برای گرفتن عکس صحیح از نظر فنی

**۷) حساسیت از فیلم تا سنسور**

- سیر تحول مواد حساس به نور در فیلم از سیاه و سفید تا رنگی
- ذرات نمک نقره و استانداردهای حساسیت
- ماهیت حساسیت در سنسور دوربین دیجیتال

- ضرورت‌ها و کاربرد حساسیت در عکاسی

#### ۸) زمان نوردهی به عکس (سرعت)

- مکانیسم شاتر
- انواع شاترهای دوران آنالوگ
- شاتر مکانیکی و الکترونیکی دوربین‌های دیجیتال
- ضرورت‌ها و کاربرد سرعت‌های مختلف شاتر

#### ۹) مقدار نوردهی به عکس (دهانه)

- مکانیسم دیافراگم
- عدد دیافراگم، فاصله کانونی و قطر دهانه
- تأثیر دیافراگم بر نحوه ثبت عکس

#### ۱۰) نورسنجی

- ترکیب و تعامل عوامل مهم در نورسنجی
- مثلث حساسیت، شاتر و دیافراگم
- وضعیت‌های نیمه‌خودکار دوربین‌های دیجیتال (A, P, یا Av, S یا Tv)
- کاربرد وضعیت‌های نیمه‌خودکار
- سیستم‌های نورسنجی از صحنه

#### ۱۱) تنظیم وضوح و عمق میدان

- اهمیت وضوح و وضعیت‌های دستی و خودکار تنظیم آن
- سیستم‌های تنظیم وضوح صحنه
- عمق میدان و عوامل مؤثر بر آن
- کاربرد وضوح محدود و گسترده

#### ۱۲) تنظیم توازن سفیدی

- انطباق دوربین با وضعیت رنگ منبع نور
- انواع وضعیت‌های تنظیم توازن سفیدی
- دستکاری در تنظیم توازن سفیدی

#### ۱۳) منابع نور مصنوعی و فلاش

- معرفی انواع منابع نور مصنوعی
- فلاش و تاریخ تحول فنی آن
- فلاش در استودیو و روی دوربین
- فلاش نصب‌شده و فلاش الحاقی
- جزئیات و ظرایف کار با فلاش

#### ۱۴) وضعیت عکاسی تماماً دستی (M)

- بررسی و مرور تمام تنظیمات در منوی دوربین در وضعیت (M)

- وضعیت (M) در دوربین‌های SLR، کامپکت و گوشی هوشمند
- مرور تمامی وضعیت‌های عکاسی از تمام خودکار و نیمه‌خودکار تا تمام دستی

#### ۱۵) فیلم‌برداری با دوربین عکاسی دیجیتال

- تنظیمات تصویر در وضعیت فیلم‌برداری
- تنظیمات صدا در وضعیت فیلم‌برداری
- ملاحظات مهم در فیلم‌برداری

#### ۱۶) کلیات حفظ، نگهداری و ویرایش عکس‌های دیجیتال

- معرفی فرمت‌های عکاسی (RAW و JPG)
- معرفی فرمت‌های ذخیره و اندازه عکس
- مسئله کیفیت و چاپ در عکاسی دیجیتال
- مهم‌ترین تنظیمات نرم‌افزاری برای عکس
- نحوه آرشیو و نگهداری عکس‌ها

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت تاریخ تحولات فنی عکاسی و ایجاد مهارت کار با دوربین‌های عکاسی دیجیتال از SLR تا دوربین گوشی‌های هوشمند

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی تاریخ تحولات فنی عکاسی از آغاز پیدایش تا دوربین‌های گوشی هوشمند و ایجاد مهارت برای کنترل عناصر فنی در عکاسی دیجیتال در طول نیمسال.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- بررسی موضوعات و موارد فنی در دوربین دیجیتال یا دوربین گوشی هوشمند از ضروریات هر جلسه باید باشد.
- مرجع است که برای این درس، دانشجویان به دوربین عکاسی دیجیتال SLR و یا کامپکت مجهز باشند اما دوربین گوشی‌های هوشمند نیز به نیاز تجهیزاتی دانشجو در این درس پاسخگو خواهد بود.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی       | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                    |
|--------------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------|
| تمرینات هفتگی عملی | -         | -              | ندارد       | ارزیابی بر اساس تمرینات هفتگی |
| ٪۱۰۰               | -         | -              |             |                               |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و یک دوربین عکاسی دیجیتال SLR (ترجیحاً Full Frame) و دسترسی به آرشیو تصاویر تاریخ عکاسی و فیلم‌های آموزشی عکاسی

### ح) منابع و مراجع درسی

- لنگفورد، مایکل (۱۴۰۰). *داستان عکاسی* (چاپ سوم). ترجمه: رضا نبوی، انتشارات افکار.
- عباسی، اسماعیل (۱۳۹۸). *عکاسی مقدماتی* (چاپ پنجم). تهران: انتشارات پرگار.
- خرمی‌راد، نادر (۱۳۹۵). *راهنمای عکاسی دیجیتال* (چاپ دوم). تهران: انتشارات کانون نشر علوم.
- نیوهال، بیومونت (۱۳۹۶). *تاریخ عکاسی*. ترجمه: آذرنوش غضنفری، تهران: انتشارات مرکب هنر.
- Freeman, Michael (2011). *The Complete Guide to Digital Photography* (5<sup>th</sup> Ed). Pixiq Pub., United States.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۲۵

|                                               |                            |
|-----------------------------------------------|----------------------------|
| Technical Principles of Cinema and Television | مبانی فنی سینما و تلویزیون |
|-----------------------------------------------|----------------------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                           |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی عکاسی                                  |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی:<br>آشنایی با بنیان‌های فنی و فناوری سینما و تلویزیون                                                                                                                                                            |
| اهداف ویژه:<br>شناخت پیش‌نیازها و اصول فنی تصویر متحرک در سینما؛<br>شناخت پیشرفت‌های فناوریانه در بازتولید صدا و رنگ در سینما و گذار از سینمای آنالوگ به دیجیتال؛<br>شناخت مبانی فنی تلویزیون در دوران آنالوگ و دیجیتال. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ■ مبانی فنی سینما (دوره‌ی سینمای آنالوگ):

## ۱) بنیان‌های فنی و علمی تصویر متحرک

- تجربه‌ها، آزمایشات و دستگاه‌های نمایش تصویر متحرک در قرن نوزدهم میلادی
- نظریه پیترو مارک راجت
- پسماند نور در شبکیه و لختی دید
- پدیده‌ی فای و نظریه گشتالت

## ۲) اختراع سینماتوگرافی

- کروئوفتوگرافی
- تجربه‌های ادوارد مایبریچ و امیل رنو
- ادیسون
- لومیر

## ۳) دوره سینمای صامت



- مواد خام
- ساختار و اجزای دوربین های فیلم برداری
- فن آوری های تولید، تدوین و نمایش فیلم

#### (۴) اختراع صدا

- میکروفون های اولیه
- انواع صدا (اپتیک و مگنتیک)

#### (۵) فناوری در دوره سینمای ناطق

- فرآیند فتو شیمیایی ثبت تصاویر
- تصویر و صدای فیلم
- شیوه های ظهور و چاپ فیلم
- فن آوری های تدوین فیلم ناطق

#### (۶) اختراع فیلم رنگی

- روش های بازتولید رنگ
- پیشرفت در تولید مواد خام و دستگاه های ظهور و چاپ

#### (۷) فناوری های نمایش

- فرمت ها و نسبت های ابعاد قاب پرده نمایش فیلم
- سیستم های پرده عریض
- فیلم سه بعدی

#### (۸) فناوری های صدا

- ابزارها و روش های ضبط صدا، ترکیب صداها و صداگذاری
- صدای تک کاناله و چند کاناله
- صدای استریو فونیک
- صدای دالبی

### ■ مبانی فنی تلویزیون (دوره ی تلویزیون آنالوگ)

#### (۹) تاریخچه اختراع تلویزیون

- تلویزیون مکانیکی
- تلویزیون الکترونیکی (۱۹۵۰-۱۹۲۵)
- چگونگی تشکیل تصویر تلویزیونی
- ویژگی های تصویر تلویزیونی: لختی دید، رج زدن،
- ساختار تصویر تلویزیونی

#### (۱۰) ساختار دوربین های تلویزیونی



- ساختار فنی دوربین‌های تلویزیونی (سیاه و سفید و رنگی)
- اجزای اصلی دوربین تلویزیونی
- فرآیند فتو الکتریک ثبت تصویر
- تلویزیون رنگی
- نسبت‌های ابعاد قاب در گیرنده‌ها

#### (۱۱) ضبط تصویر

- حامل‌های ضبط صدا و تصویر
- اختراع نوار مغناطیسی
- فن‌آوری‌های تدوین مغناطیسی و الکترومغناطیسی
- تدوین ویدئو تیپ
- تدوین خطی و غیرخطی

#### (۱۲) پخش تلویزیونی

- استودیو و تجهیزات آن، دوربین، نور، صدا، اتاق فرمان یا رژی، واحد نودال یا کنترل مرکزی
- شکل‌گیری ایستگاه‌ها و فرستنده‌های تلویزیونی
- فرستنده یا آنتن پخش، واحد سیار
- تلویزیون کابلی
- نظام‌های فنی پخش تلویزیونی
- آنتن‌های زمینی، پخش ماهواره‌ای
- آنتن‌های دریافت، گیرنده‌های خانگی

#### (۱۳) تلویزیون با وضوح بالا

- تلاش برای کیفیت در ژاپن و آمریکا
- پخش تلویزیونی آنالوگ با وضوح بالا

#### (۱۴) گذار از فن‌آوری آنالوگ به دیجیتال (دهه ۱۹۹۰ میلادی)

- توسعه و ابداع دوربین‌های دیجیتال
- ضبط دیجیتال صدا و تصویر: نوار مغناطیسی و حافظه الکترونیکی
- حرکت به سمت زنجیره کامل ضبط، ویرایش و پخش دیجیتال صدا و تصویر
- فناوری‌های پخش دیجیتال صدا و تصویر

#### (۱۵) توسعه و ترکیب فن‌آوری‌های دیجیتال در سینما و تلویزیون

- پیشرفت فناوری ساخت حسگرهای تصویری
- فرمت‌های فشرده‌سازی، رمزگذاری و رمزگشایی تصویر
- مؤلفه‌های اصلی تصاویر دیجیتال: وضوح، عمق رنگ، فشرده‌سازی
- پیوند پیشرفت فناوری‌های رایانه و صنعت سینما و تلویزیون
- توسعه و تکامل نرم‌افزارهای ویرایش صدا و تصویر در مرحله پساتولید

#### (۱۶) فناوری‌های تولید و ساخت دیجیتالی تصاویر



- پیدایش نرم‌افزارهای جلوه‌های ویژه رایانه‌ای
- فناوری دیجیتال در زنجیره پخش سینمایی
- فناوری دیجیتال در زنجیره پخش تلویزیونی
- ورود هوش مصنوعی به صنعت سینما و تلویزیون

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- ارتقای دانش تخصصی پیرامون زیرساخت‌های صنعت تصویر متحرک و فرآیند تحول آن‌ها؛
- شناخت ویژگی‌ها، ظرفیت‌ها و کاربردهای فناوری‌ها در سینما و تلویزیون

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی تاریخ تحولات فنی سینما و تلویزیون از آغاز پیدایش تا عصر دیجیتال در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| حضور در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | ندارد      |
| ٪۱۰          | -         | -              | ٪۹۰         | -          |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش.

#### ح) منابع و مراجع درسی

- آلبرتو بندازی، جیان (۱۳۸۵). یکصد سال سینمای انیمیشن. ترجمه: سعید توکلیان، انتشارات دانشگاه صدا و سیما.
- مالک‌وپیچ، کریس (۱۳۶۴). فیلم‌برداری ۱۶ میلی‌متری. ترجمه: مسعود مدنی، انتشارات سروش.
- کمپل، راسل (۱۳۶۱). کاربرد اصول فیلم‌برداری. ترجمه: حسن سراج زاهدی، انتشارات سروش.
- میلرسون، جرال (۱۳۸۷). تکنیک‌های تصویربرداری. جرال میلرسون، ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر ساقی.
- فیلدینگ، ری‌موند (۱۴۰۰). تکنیک فیلم‌برداری جلوه‌های ویژه. ترجمه: حمید احمدی‌لاری، انتشارات سروش.
- میلرسون، جرال (۱۳۹۲). فن برنامه‌سازی تلویزیونی. ترجمه: مهدی رحیمیان، انتشارات سروش.
- زتل، هربرت (۱۳۸۴). راهنمای تولید برنامه‌های تلویزیونی. ترجمه: علی رجب‌زاده‌طهماسبی، دانشگاه صدا و سیما.
- ویلر، پل (۱۳۸۶). فیلم‌برداری دیجیتال. ترجمه: سعید لاهوتی، انتشارات دانشگاه صدا و سیما.
- مک‌کرنان، برایان (۱۳۹۷). سینمای دیجیتال. ترجمه: حسام موسوی‌ریزی، انتشارات سوره‌مهر.
- گروه مؤلفان (۱۳۹۷-۹۸). بنیان‌های سینمای دیجیتال (دوره سه جلدی). فصلنامه سینمایی فارابی (شماره‌های ۸۲، ۸۳، ۸۴).

## Cinematic Composition

## زیبایی‌شناسی تصویر سینمایی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه     | تخصصی  | مهارتی           | اختیاری                | جبرانی |
|------------------|----------|--------|------------------|------------------------|--------|
| نوع و تعداد واحد | نظری: ۲  | عملی:  | کارگاهی:         | کارورزی:               |        |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲ | عملی:  | کارگاهی:         | کارورزی:               |        |
| دروس پیش‌نیاز    | -        |        |                  |                        |        |
| دروس هم‌نیاز     | -        |        |                  |                        |        |
| روش آموزش        | کلاس درس | سمینار | بازدید/ سفر علمی | کار در کارگاه/ استودیو |        |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با عناصر مهم در سازمان‌دهی تصویر و ترکیب‌بندی سینماتیک                                                                                                                                        |
| اهداف ویژه: تبیین مفهوم زیبایی‌شناسی کاربردی در تصویر سینمایی، آشنایی با ارکان ساختاربخش به تصویر سینمایی از عناصر بصری مانند خط و قاب و نور و رنگ تا عناصر ویژه سینمایی نظیر لنز و حرکت و روایت بصری و تدوین |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌است که آشنایی با ارکان تشکیل‌دهنده تصویر سینمایی و کارکرد هر یک از آنها فراهم شود به نحوی که بتوان در کنار روایت داستان، اصول درام و قصه و بیان دراماتیک که در آموزش سایر دروس رشته فیلم‌نامه‌نویسی اجرا می‌شود، به شناسایی اجزای روایت دیداری و عناصر ترکیب‌بندی تصویر سینمایی نیز نائل آمد.

## ۱) زیبایی‌شناسی

- تبیین مفهوم زیبایی‌شناسی
- اشاره مختصر به سیر تطور تاریخی مفهوم زیبایی‌شناسی
- زیبایی‌شناسی در هنرهای تصویری پیشاسینما
- ارتباط زیبایی‌شناسی با فیزیولوژی ادراک
- روانشناسی ادراک و زمینه‌های فرهنگی

## ۲) نور و سایه

- انواع، اهداف و کارکرد منابع نور
- انواع، اهداف و کارکرد سایه‌ها
- تأثیر نور و سایه در ایجاد حالت و فضای بصری نظیر مایه روشن و مایه تیره
- وضعیت‌های شاخص و نامدار در نورپردازی نظیر رامبراندی، کیاروسکورو، سیلوئت، تخت

## ۳) رنگ

- چگونگی ادراک رنگ نور و رنگدانه‌ها



- رنگ‌های گرم و سرد
- تصویر بی‌رنگ و تک‌رنگ
- نمادشناسی رنگ

#### (۴) موارد فنی تصویر دو بعدی در سینما

- استانداردهای نسبت ابعاد تصویر
- کاربردها و قاب‌بندی انواع نسبت ابعاد
- قاب‌های بصری داخل قاب اصلی
- تقسیم قاب اصلی به چندقاب

#### (۵) موارد ویژه قاب

- سوژه و زمینه
- فاصله سوژه از تمامی لبه‌ها (بالا، پایین، چپ و راست)
- تقارن و عدم تقارن
- توازن و عدم توازن

#### (۶) خطوط و بردارها

- خطوط افقی، عمودی و قطری و کارکرد آن‌ها
- انواع بردارهای بصری
- ایستایی و پویایی تصویر
- مرکزگرایی و مرکززدایی در تصویر

#### (۷) بعد سوم تصویر سینمایی

- عمق و حجم
- روش‌های عمق‌نمایی و سطوح عمقی
- وضوح و عمق
- ارتباط سوژه و زمینه
- تصویر سه‌بعدی برجسته‌نما

#### (۸) خصوصیات زیباشناختی لنزها

- خصوصیات لنزها در نمایش عمق
- تأثیر لنزها در نحوه نمایش صحنه فیلم بر روی سطح حساس
- کاربرد ویژگی بصری لنزها در تصویر

#### (۹) نمای نقطه‌دید

- ارتباط نقطه‌دید روایت و نمای نقطه‌دید
- روایت ذهنی و عینی
- دوربین ذهنی

#### (۱۰) زاویه‌دید دوربین

- انواع زاویه‌دید

- کاربرد زاویه‌دید در روایت شخصیت
- زوایای دید چندگانه
- زاویه‌دید و حفظ تداوم
- زاویه‌دید و سبک‌پردازی

**(۱۱) حرکات وضعی دوربین**

- حرکت افقی Pan
- حرکت عمودی Tilt
- حرکات سریع وضعی
- حرکت دور محور دید

**(۱۲) حرکات انتقالی دوربین**

- جابجایی افقی
- جابجایی عمودی
- جابجایی با وسایل پروازی (بالگرد، پهباد)
- دوربین روی دست
- سایر حرکات نامعمول و جلوه‌های ویژه حرکتی

**(۱۳) سرعت نمایش حرکت**

- حرکت تندشده
- حرکت کندشده
- نمایش حرکت با ترکیب سرعت تند و کند و معمولی

**(۱۴) روایت بصری و تدوین**

- نحوه اتصال نماها، صحنه‌ها و سکانس‌ها به یکدیگر
- برهم‌کنش تصاویر در طی یک سکانس و کل فیلم
- ملاحظات تدوینی در نگارش فیلم‌نامه

**(۱۵) سبک، روش و رویکرد بصری حاکم بر فیلم**

- واقعیت، واقع‌نمایی و باورپذیری در تصویر سینمایی
- چگونگی بازنمایی سبک‌های هنری در تصویر سینمایی
- ویژگی تصویری ژانرهای سینمایی

**(۱۶) روش تحلیل زیبایی‌شناختی تصویر سینمایی**

- فیلم‌های کلاسیک
- فیلم‌های مدرن
- فیلم‌های پست‌مدرن

(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد



شناخت عناصر و اجزای شاکله تصویر سینمایی به منظور به کارگیری در نگارش فیلم‌نامه و پرورش توان تحلیل زیباشناختی تصویر سینمایی

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با آثار برجسته تاریخ هنر سینما در ارتباط با مباحث هر جلسه.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم و تصاویر، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- ارائه نمونه و مثال برای تمامی مباحث درس باید متمرکز بر سینما و با در نظر گرفتن تنوع تاریخی و جغرافیایی باشد.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمون‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|--------------|----------|----------------|-------------|----------------|
| -            | -        | -              | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| -            | -        | -              | ٪۶۰         | ٪۴۰            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ سینما

#### ح) منابع و مراجع درسی

- وارد، پیتز (۱۳۹۷). ترکیب‌بندی تصویر در سینما و تلویزیون (چاپ دوم). ترجمه: حمید احمدی‌لاری، تهران: انتشارات کتاب آبان.
- جی. بوون، کریستوفر و تامپسون، روی (۱۴۰۰). دستور زبان نما (چاپ چهارم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات ساقی.
- Sandler, Morgan (2018). *Visual Storytelling: How to Speak to the Audience Without Saying a Word* (1<sup>st</sup>. Ed.). Michael Wiese Productions Pub., United States.
- Mercado, Gustavo (2022). *The Filmmaker's Eye: Learning (and Breaking) the Rules of Cinematic Composition* (2<sup>nd</sup>. Ed.). Focal Press, United States.
- Zettle, Herbert (2016). *Sight, Sound, Motion: Applied Media Aesthetics* (8<sup>th</sup>. Ed.). Cengage Learning, United States, 2016.

## Film History/History of Cinema

## تاریخ سینمای جهان

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                           |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با تاریخ پیدایش، و تحول تکنیک‌ها و سبک‌های سینمایی و تولید و پخش فیلم در مقاطع مهم و کشورهای مختلف |
| اهداف ویژه: شناخت زمینه‌های اجتماعی و روند تحولات فنی، زبانی و زیباشناسی سینما با تکیه بر فیلم‌های داستانی         |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) زمینه‌های شناختی در پیدایش فیلم

- عکاسی
- تصویر متحرک
- نظریه‌های شناختی و تحولات فنی
- گام‌های اولیه در فرانسه، آمریکا، انگلستان، ایتالیا
- دستگاه نمایش
- برادران لومیر
- ادیسون

## ۲) سینمای اولیه (۱۹۰۳-۱۸۹۳)

- ژورژ ملیز
- ادوین اس. پورتر
- زبان سینمایی
- تدوین تداومی
- تحول روایی و داستانی فیلم

## ۳) صنعتی شدن سینما

- فرایندهای اولیه تولید

- ابداع فیلم بلند داستانی
- ستاره‌های سینما
- استودیوهای سینمایی
- ایجاد کمپانی‌های تولید و پخش فیلم
- پیدایش سینمای کلاسیک هالیوود (۱۹۲۷-۱۹۰۸)

#### ۴) تحولات بین‌المللی و روایت‌گری فیلم تا پیش از جنگ جهانی اول

- حرکت به سمت کالیفرنیا و هالیوود
- فیلم‌های پرخرج و چشم‌نواز ایتالیایی
- شرکت‌های تولید و پخش فیلم اروپایی و آمریکایی
- دی دبلیو گریفیث، فرم و ساختار کلی موسیقی
- ابداعات سینمایی

#### ۵) سینمای اکسپرسیونیسم آلمان (۱۹۱۹-۱۹۲۶)

- زمینه‌های اجتماعی رشد و تحول بیان سینمایی
- پایه‌گذاری استودیو یوفا
- آثار برجسته سینمای آلمان

#### ۶) سینمای اتحاد جماهیر شوروی و نظریه‌های اولیه سینمایی

- آغاز سینمای شوروی
- کولشاو
- ایزنستاین
- پودافکین
- داوژنگو
- نظریه مونتاز (۱۹۳۰-۱۹۲۴)
- فیلم‌های برجسته سینمای شوروی

#### ۷) سینمای صامت هالیوود در دهه ۱۹۲۰ میلادی

- نظام استودیویی
- گونه‌های فیلم
- مک سنت
- چارلی چاپلین
- باستر کیتن
- هارولد لوید
- مهاجرت و نقش سینماگران بین‌المللی در سینمای آمریکا
- فیلم‌های برجسته سینمای کلاسیک در دوره صامت

#### ۸) ورود صدا به فیلم‌های سینمایی (۱۹۲۷)

- ابداعات اولیه و فناوری‌های ضبط و پخش صدا

- مشکلات فنی
- نظریه‌های سینمای صامت و صدا
- سینمای کلاسیک هالیوود پس از ورود صدا
- گسترش استودیوهای سینمایی
- فیلم‌سازان مطرح و تاثیرگذار
- اولین فیلم‌های ناطق

#### ۹) تحولات اجتماعی و سینمایی در دهه ۳۰ میلادی

- تثبیت صدا و نقش آن در تحولات سینمایی
- سینمای پیشتاز
- آلمان
- ایتالیا
- انگلستان
- فرانسه
- آمریکا
- فیلم‌های اجتماعی و واقع‌گرا
- روند تکاملی حضور رنگ و صدا در فیلم
- تحولات اجتماعی، رکود اقتصادی و نقش سیاست
- فیلم‌های برجسته دهه ۳۰ میلادی

#### ۱۰) تأثیرات جنگ جهانی دوم و تحولات بین‌المللی بر سینمای دهه ۴۰ میلادی

- شرایط تولید فیلم در هنگام جنگ و نقش فیلم‌سازان و فیلم‌های مستند
- نئورئالیسم ایتالیا و تأثیرات آن
- رواج سینمای بعد از جنگ
- گونه سینمایی فیلم نوآر
- ظهور تلویزیون و تأثیر آن بر سینما
- قوانین جدید چرخه تولید و پخش

#### ۱۱) تسلط هالیوود و تحولات فنی سینما در دهه ۵۰ میلادی

- تحولات فناوری و رواج فیلم رنگی
- پرده عریض و ابعاد قاب سینمایی
- سینمای سه بعدی
- گونه‌های سینمایی
- گونه علمی و تخیلی
- مک‌کارتیزم در آمریکا و فهرست سیاه
- بازسازی سینمای بعد از جنگ اروپا
- تغییر قوانین سانسور

#### ۱۲) احیاء سینمای اروپا و شرق

- جنگ سرد و سینما

- درجه‌بندی فیلم
- تحولات فنی
- فیلم ملی
- موج نو سینمای فرانسه
- سینمای ژاپن
- سینمای چین
- سینمای استرالیا
- سینمای نیوزیلند

### ۱۳) فیلم هنری

- سینمای تجاری
- سینمای هنری
- اینگمار برگمن
- فردریکو فلینی
- مایکل آنجلو آنتونیونی
- برناردو برتولوچی
- لوئیز بونوئل
- سینمای جوانان آلمانی
- سینمای اسپانیا
- سورثالیسم
- ورنر هرزوغ
- آکیرا کروسوا

### ۱۴) سینمای ملل

- شوروی
- چکوسلواکی
- کوبا
- مکزیک
- آرژانتین
- آفریقا
- آسیا
- چین
- ژاپن
- هند
- ایران
- مصر

### ۱۵) گسترش سینما و تحولات زیباشناسی و تولیدی جدید

- هالیوود جدید



- حضور وال استریت
- تولیدات مشترک بین‌المللی
- تاثیر دانشکده‌های سینمایی بر تولید فیلم
- سرمایه‌گذاری سینمایی
- ویدیو

#### ۱۶) سینما در قرن بیست و یک

- فراگیر شدن تولید دیجیتال
- پخش دیجیتال سینمایی
- توسعه فناوری جلوه‌های ویژه
- پخش رسانه‌ای
- افول تماشاخانه‌ها
- عرضه و تقاضا و تولید انبوه
- زیباشناسی سینمایی
- سریال‌های سینمایی
- سینمای آهسته
- سینمای مستقل
- نگاه به آینده

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت مقاطع و تحولات مهم سینمایی
- شناخت شرایط تولید فیلم با توجه به زمینه‌های تاریخی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فنی سینما در جهان
- شناخت فیلم‌ها و فیلم‌سازان برجسته تاریخ سینما که بر زبان و زیباشناسی و ایده‌پردازی فیلم تاثیرگذار بوده‌اند
- شناخت زمینه‌های بالقوه سینمایی و مشارکت بین‌المللی در توسعه زبان و ایده‌های سینمایی
- تقویت قوه نقد، بررسی، خلاقیت و ادراک و ارزشیابی سینمایی

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

معرفی فیلم‌های مطرح تاریخ سینما و نمایش برخی از آن‌ها و نیز فیلم‌های مستند تاریخ سینما در کلاس الزامی است.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی                             | آزمونک‌ها   | آزمون میان ترم    | آزمون نهایی | پروژه عملی                      |
|------------------------------------------|-------------|-------------------|-------------|---------------------------------|
| مطالعه منابع و تماشای فیلم‌های معرفی شده | آزمون کوتاه | نیم قرن اول سینما | تاریخ سینما | پژوهش در یکی از مکاتب مهم سینما |
| ٪۱۰                                      | -           | ٪۲۰               | ٪۴۰         | ٪۳۰                             |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه



کلاس با امکانات صوتی و تصویری برای نمایش و بررسی فیلم و تخته وایت‌برد

### ح) منابع و مراجع درسی

- کوک، دیوید ا. (۱۴۰۰). *تاریخ جامع سینمای جهان* (چاپ هفتم). ترجمه: هوشنگ آزادی‌ور، تهران: نشر چشمه.
- نایت، آرتور (۱۳۷۳). *تاریخ سینما*. ترجمه: نجف دریابندری، تهران: امیرکبیر.
- بوردول، دیوید و تامسون، کریستین (۱۳۸۸). *تاریخ سینما*. ترجمه: روبرت صافاریان، تهران: نشر مرکز.
- Cook, David & Norton, W.W. (2016). *A History of Narrative Film*. Company
- Gomery, Douglas & Paport-Overduin, Clara (2011). *Movie History: A Survey*. Routledge.
- Cousins, Mark (2013). *The Story of Film*. Pavilion.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۲۸

History of Iranian Cinema

تاریخ سینمای ایران

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی اجمالی با دوره‌ها، فیلم‌سازان و آثار مهم تاریخ سینمای ایران

## اهداف ویژه:

- آشنایی با مهم‌ترین و تأثیرگذارترین فیلم‌ها و سینماگران در دوره‌های مهم و شاخص سینمای ایران.
- تأثیر رخدادها و دگرگونی‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی تاریخ معاصر ایران بر روند تولید و پخش فیلم در سینمای ایران؛ و تحلیل این تأثیرات بر روند شکل‌گیری مؤلفه‌های سبکی، ژانری، محتوایی، دراماتیک و تماتیک فیلم‌های سینمای ایران.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) سینمای ایران پیش از پیدایش

- از زمان ورود دستگاه «سینماتوگراف»- به فرمان «مظفرالدین‌شاه» و به‌دست «میرزا ابراهیم‌خان عکاس‌باشی» تا ساخته‌شدن نخستین فیلم بلند تاریخ سینمای ایران «آبی و رابی» (اوانس اوهانیانس/اوغانیانس، ۱۳۰۹)

## ۲) دوره نخست حیات سینمای ایران (۱۳۰۹-۱۳۱۶)

- از «آبی و رابی» (۱۳۰۹) تا «للی و مجنون» (عبدالحسین سپنتا، ۱۳۱۶)
- تشریح و تبیین شرایط سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی سینمای ایران در یک دوره‌ی رکود یازده‌ساله (از سال ۱۳۱۶ تا ۱۳۲۷)

## ۳) آغاز دوره دوم حیات سینمای ایران (۱۳۲۷)



- از «توفان زندگی» (علی دریابیگی، ۱۳۲۷) تا دوره‌ی پس از وقوع کودتای «۲۸ مردادماه ۱۳۳۲» و تشریح دلایل تأثیرناپذیری سینمای ایران از فراز و نشیب‌های سیاسی و اجتماعی ملت‌هپ آن دوران.
- به تولید نخستین ملودرام‌های پر فروش ایرانی اشاره شود؛ برای نمونه می‌توان به آثاری همانند «شرم‌سار» (دکتر اسماعیل کوشان، ۱۳۲۹)، «ولگرد» (مهدی رییس‌فیروز، ۱۳۳۱)، «گرداب» (حسن خردمند، ۱۳۳۲)، در پایان دهه‌ی بیست خورشیدی و ابتدای دهه‌ی سی اشاره کرد.
- به دلایل تاریخی و فرهنگی و اقتصادی رواج ساخت فیلم‌هایی به اصطلاح تاریخی/حماسی - که دکتر «اسماعیل کوشان» یکی از بانیان‌شان بود - اشاره شود.

#### ۴) سینمای ایران، از کودتای ۲۸ مرداد ماه ۱۳۳۲ تا ظهور موج «قارونیسیم» در میانه دهه‌ی چهل

- به ساخته شدن فیلم «جنوب شهر» (فرخ غفاری، ۱۳۳۷) و پی آمدها و حاشیه‌های فرامتنی پیرامون این فیلم، پرداخته شود. برخی بر این باورند اگر فیلم «جنوب شهر» گرفتار ممیزی و توقیف نمی‌شد، به عنوان نخستین فیلم سینمای مستقل ایران، موجی نوین را در کنار جریان اصلی تولید در سینمای ایران پدید می‌آورد.
- دلایل استقبال از فیلم‌های «ساموئل خاچیکیان» - از «چهارراه حوادث» (۱۳۳۳) تا «دلهره» (۱۳۴۱) و «ضربت» (۱۳۴۳) - و تأثیر فیلم‌های «خاچیکیان» بر بهبود کیفیت دیداری فیلم‌های آن دوران.
- واکاوی دلایل اجتماعی و فرهنگی ظهور ستاره‌ای محبوب به نام «محمدعلی فردین» در نیمه‌ی اول دهه چهل.

#### ۵) سینمای ایران، از «گنج قارون» تا «قیصر» و پیدایش جریان موسوم به «موج نو سینمای ایران»

- تشریح این که پس از موفقیت چشم‌گیر فیلم «گنج قارون» (سیامک یاسمی، ۱۳۴۴) در گیشه و رونق اقتصادی فراینده‌ی سینمای ایران، چرا فیلم‌های برآمده از جریان اصلی سینمای آن دوران به سوی تکرار بی‌ظرافت فرمول‌ها و الگوهای فیلم عامه‌پسند «سیامک یاسمی» رفتند.
- واکاوی ظهور جریان‌ها و جنبش‌های ضد حکومتی در میانه‌های دهه‌ی چهل خورشیدی و تأثیر این جنبش‌ها علیه حکومت پهلوی دوم بر شکل‌گیری تماتیک و محتوایی جریان «موج نو سینمای ایران»

#### ۶) سینمای ایران، از ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۷ (۱)

- تشریح چگونگی و حتی چرایی ساخته شدن دو فیلم «گاو» (داریوش مهرجویی، ۱۳۴۸) و «قیصر» (مسعود کیمیایی، ۱۳۴۸) - به عنوان پایه‌گذاران رسمی جریان موسوم به «موج نو سینمای ایران» - همراه با تحلیل سیاسی و اجتماعی و فرهنگی پیدایش این جریان و دلایل استقبال نسبی منتقدان و مخاطبان از بیش‌تر فیلم‌های مربوط به این گروه.

#### ۷) سینمای ایران، از ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۷ (۲)

- آثار جای گرفته شده در ساب‌ژانر «سینمای خیابانی ایران» و ریشه‌های سیاسی و اجتماعی ساخته شدن این دسته از فیلم‌های به اصطلاح اعتراضی و انتقادی:
- به عنوان نمونه درباره‌ی فیلم‌های «رضا موتوری» (مسعود کیمیایی، ۱۳۴۹)، «خدا حافظ رفیق» (امیر نادری، ۱۳۵۰)، «صبح روز چهارم» (کامران شیردل، ۱۳۵۱)، «کافر» (فریدون گله، ۱۳۵۱)، «تنگنا» (امیر نادری، ۱۳۵۲)، «زیر پوست شب» (فریدون گله، ۱۳۵۳)، «کندو» (فریدون گله، ۱۳۵۴) و «مرثیه» (امیر نادری، ۱۳۵۴)، به عنوان شمایل‌های مشهور «سینمای خیابانی ایران» تحلیل‌هایی ارائه شوند.
- چرایی فرایند زوال و سقوط تدریجی کمی و اقتصادی جریان اصلی تولید در سینمای ایران تا سال ۱۳۵۶ نیز واکاوی و تشریح شود.

#### ۸) سینمای ایران در پنج سال نخست پس از انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷



- اشاره به فیلم «فریاد مجاهد» (مهدی معدنیان، ۱۳۵۸) به عنوان نخستین فیلم رسمی سینمای پس از انقلاب.
- بیان روند تولید فیلم‌های به اصطلاح انقلابی‌نما از سوی برخی عوامل اصلی و شناخته‌شده سینمای پیش از انقلاب و نیز به دست تازه‌واردانی که یا قصد رسیدن به شهرت داشتند و یا در سودای درآمدی هنگفت بودند و البته تشریح دلایل توقیف بسیاری از این فیلم‌های ضعیف و کم‌مایه.
- اشاره به ماجرای ساخته شدن فیلم پرستاره و بحث‌برانگیز «برزخی‌ها» (ایرج قادری، ۱۳۵۹-۱۳۶۰) و حاشیه‌های پیرامون آن که بر روند تولید در سینمای جریان اصلی دهه‌ی شصت نیز تأثیری آشکار و انکارناپذیر گذاشت.
- اشاره به فیلم‌هایی شخصیت‌محور که نسبت به زمام‌داران و گردانندگان و مأموران امنیتی ایران پیش از انقلاب می‌کوشیدند نگاهی روان‌کاوانه و متفاوت‌تر از فیلم‌های تجاری هیجان‌زده‌ی زمان خود داشته باشند.
- به عنوان نمونه می‌توان به فیلم‌های «شباح» (رضا میرلوحی، ۱۳۶۰)، «خط قرمز» (مسعود کیمیایی، ۱۳۶۱)، «هیولای درون» (خسرو سینایی، ۱۳۶۲)، «خانه‌ی عنکبوت» (علی‌رضا داوودنژاد، ۱۳۶۲) و «نقطه ضعف» (محمدرضا اعلامی، ۱۳۶۲) اشاره کرد.

#### ۹) سینمای ایران، از ابتدای سال ۱۳۶۲ تا پایان دهه‌ی شصت خورشیدی (۱)

- بررسی دوران تازه سینمای پس از انقلاب که با پایه‌گذاری «بنیاد سینمایی فارابی» و شکل‌گیری فرآیند اعمال مقررات و قوانین جدید در واردات، تولید، پخش و نمایش فیلم‌ها آغاز شد.
- به سیاست‌های «بنیاد سینمایی فارابی» از میانه‌های دهه‌ی شصت، برای تولید فیلم‌هایی با روی‌کردی عرفانی و اسلامی و ایرانی اشاره شود؛ روندی که به تولید فیلم‌هایی هم‌چون «آن سوی مه» (منوچهر عسگری‌نسب، ۱۳۶۴)، «نار و نی» (سعید ابراهیمی‌فر، ۱۳۶۷) و «نقش عشق» (شهریار پارسی‌پور، ۱۳۶۹) انجامید و بر فرآیند تولید در جریان اصلی سینمای آن دوران تأثیر گذاشت.
- تحلیل سینمای جنگی ایران - یا سینمای «دفاع مقدس» - و معرفی و تحلیل آثار پیشگامی هم‌چون «عقاب‌ها» (ساموئل خاچیکیان، ۱۳۶۳)، «پرواز در شب» (رسول ملاقلی‌پور، ۱۳۶۵)، «کانی مانگا» (سیف‌الله داد، ۱۳۶۶)، «دیدمیان» (ابراهیم حاتمی‌کیا، ۱۳۶۷) و «مهاجر» (ابراهیم حاتمی‌کیا، ۱۳۶۸)، که از شملیل‌های این ژانر در سینمای ایران به‌شمار می‌آیند و برخی مؤلفه‌های وطنی و بومی را به این گونه‌ی سینمایی افزودند.
- بررسی روند ظهور و افول جریان فیلم‌سازی سینماگران انقلابی «حوزه‌ی هنری سازمان تبلیغات اسلامی» و معرفی و بررسی آثار مربوط به این فیلم‌سازان.

#### ۱۰) سینمای ایران، از ابتدای سال ۱۳۶۲ تا پایان دهه‌ی شصت خورشیدی (۲)

- اشاره به روند رو به رشد تولید فیلم‌هایی درباره‌ی کودکان و نوجوانان، و نقش «کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان» در این فرآیند.
- تحلیل دلایل آغاز موفقیت فیلم‌های ایرانی در جشن‌واره‌های جهانی
- دسته‌بندی، مرور و بررسی متحواپی، تماتیک و تاریخی فیلم‌های ایرانی در ژانرهای زیر:
  - «ملودرام»: فیلم‌های مترسک (حسن محمدزاده، ۱۳۶۳)، «گل‌های داوودی» (رسول صدرعاملی، ۱۳۶۴)، «بگذار زندگی کنم» (شاپور قریب، ۱۳۶۵)، «پرنده‌ی کوچک خوش‌بختی» (پوران درخشنده، ۱۳۶۶).
  - «کمدی‌درام‌های شهری و به اصطلاح اجتماعی»: فیلم‌های «اجاره‌نشین‌ها» (داریوش مهرجویی، ۱۳۶۵)، «خارج از محدوده» (رخشان بنی‌اعتماد، ۱۳۶۷)، «زرد قناری» (رخشان بنی‌اعتماد، ۱۳۶۸)، «زیر بام‌های شهر» (اصغر هاشمی، ۱۳۶۸)، «آپارتمان شماره‌ی ۱۳» (یدالله صمدی، ۱۳۶۹)، «رنو تهران ۲۹» (سیامک شایقی، ۱۳۶۹).
  - «تریلرهای سیاسی و حادثه‌ای»: فیلم‌های «سناتور» (مهدی صبّاغ‌زاده، ۱۳۶۲)، «تاراج» (ایرج قادری، ۱۳۶۴)، «تشریفات» (مهدی فخیم‌زاده، ۱۳۶۴)، «تشکیلات» (منوچهر مصیری، ۱۳۶۶)، «دست‌نوشته‌ها»



(مهرزاد مینویی، ۱۳۶۶)، «شرایط عینی» (احمدرضا گرشاسبی، ۱۳۶۸) و «تعقیب سایه‌ها» (علی شاه‌حاتمی، ۱۳۶۹).

- «درام‌های موزیکال و فانتزی برای کودکان و نوجوانان»: فیلم‌های «شهر موش‌ها» (مرضیه برومند، محمدعلی طالبی، ۱۳۶۴)، «گلنار» (کامبوزیا پرتوی، ۱۳۶۷)، «دزد عروسک‌ها» (محمدرضا هنرمند، ۱۳۶۸)، و «گربه‌ی آوازخوان» (کامبوزیا پرتوی، ۱۳۷۰).

#### ۱۱) سینمای ایران، از ابتدای دهه‌ی هفتاد و آغاز دوباره‌ی جریان سینمای ستاره‌محور تا سال ۱۳۷۶

- ساخته‌شدن فیلم پرفروش «عروس» (بهروز افخمی، ۱۳۶۹) که با معرفی دو بازیگر نقش اصلی‌اش، به‌گونه‌ای، آغازی بود بر جریان ستاره‌سازی در سینمای پس از انقلاب.
- بازگشت دوباره‌ی «جمشید هاشم‌پور» در دو شمایل متفاوت؛ یکی با شمایل کاراکتر «زینال بندری» (که از فیلم «تاراج» آغاز شده بود و رسیدن به همین محبوبیت، سبب شد که او برای چندسال از بازی در نقش‌های اصلی فیلم‌ها کنار گذاشته شود) در فیلم «قافله» (مجید جوانمرد، ۱۳۷۱) و سپس «نیش» (همایون اسعدیان، ۱۳۷۳)؛ و دیگری نقش آفرینی او به‌عنوان قهرمان فیلم «افعی» (محمدرضا اعلامی، ۱۳۷۲) که این بازیگر را به ستاره‌ی بی‌چون‌وچرای سینمای اکشن و حادثه‌ای نیمه‌ی نخست دهه‌ی هفتاد خورشیدی تبدیل کرد.
- شکسته‌شدن پی‌درپی رکورد فروش تاریخ سینمای ایران که از استقبال عامه‌ی مخاطبان از سینمای وطنی در آن دوران خبر می‌داد.
- تشریح چگونگی شکل‌گیری نقطه‌ی اوج فرآیند حضور موفق آثار برگزیده‌ی سینمای پس از انقلاب ایران در جشن‌واره‌ها و جشن‌های سینمایی در درازای یک‌دهه، با نامزدی فیلم «بچه‌های آسمان» (مجید مجیدی، ۱۳۷۵) در بخش بهترین فیلم‌های غیر انگلیسی‌زبان جشن «اسکار» و نیز اعطا و اهدای جایزه‌ی نخل طلای جشن‌واره‌ی کن به فیلم «طعم گیلان» (عباس کیارستمی، ۱۳۷۶).

#### ۱۲) سینمای ایران در دوره‌ی موسوم به «اصلاحات»: از ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۳

- رویکرد مدیران سینمایی به جشنواره‌ها، فرآیند جشنواره‌گرایی و تأثیرات آن بر صنعت سینمای ایران
- تشریح دلایل سیاسی و اجتماعی تولید «درام‌های عاشقانه و جوانانه» از یک‌سو، و آن‌دسته از «درام‌های به‌اصطلاح اجتماعی» که سراغ سوژه‌هایی ملتهب رفتند و حاشیه‌های سیاسی و اجتماعی فراوانی پدید آوردند.
- فیلم‌های «دختری با کفش‌های کتانی» (رسول صدرعاملی، ۱۳۷۷)، «مصائب شیرین» (علی‌رضا داوودنژاد، ۱۳۷۷)، «قرمز» (فریدون جیرانی، ۱۳۷۷)، «دو زن» (تهمینه میلانی، ۱۳۷۷)، «سیاوش» (سامان مقدم، ۱۳۷۷)، «شوکران» (بهروز افخمی، ۱۳۷۷-۱۳۷۹)، «عروس آتش» (خسرو سینایی، ۱۳۷۸)، «اعتراض» (مسعود کیمیایی، ۱۳۷۸)، «متولد ماه مهر» (احمدرضا درویش، ۱۳۷۸)، «زیر پوست شهر» (رخشان بنی‌اعتماد، ۱۳۷۹)، «پارتی» (سامان مقدم، ۱۳۷۹)؛ و تحلیل محتوایی و مضمونی این آثار، با توجه به همان دلایل فرامتنی.

#### ۱۳) سینمای ایران از ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸

- تحلیل تاریخی و فرهنگی و اقتصادی این مسئله چرا که کم‌کم فیلم‌هایی با موضوع‌های اجتماعی و جوان‌پسندانه در سال‌های نخست دهه‌ی هشتاد خورشیدی، جای خود را به گم‌دی‌ها و یا درام گم‌دی‌هایی عامه‌پسند و همه‌فهم در میانه‌ها و نیمه‌ی دوم همین دهه دادند.
- بررسی چرایی استقبال از دو قسمت نخست سه‌گانه‌ی «خراجی‌ها» (مسعود ده‌نمکی) در دو اکران نوروزی سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۸، و تأثیر این دو فیلم بر روند ساخته‌شدن گم‌دی‌هایی عامه‌پسند.

#### ۱۴) سینمای ایران از ابتدای دهه ۹۰ تا پایان سال ۱۴۰۰ (۱)



- تحلیل تاریخی تأثیر روی داده‌های سیاسی و اجتماعی سال‌های پایانی دهه‌ی هشتاد خورشیدی بر کاهش تدریجی میزان استقبال از سینما.
- بررسی میزان تأثیر موفقیت جهانی دو فیلم «درباره‌ی الی...» (۱۳۸۷) و «جدایی نادر از سیمین» (۱۳۸۹) و البته نقش دگرگونی‌های آشکار در شرایط اقتصادی ایران عصر تحریم‌ها بر روند گرایش نسل جدید فیلم‌سازان به‌سوی تولید درام‌های اجتماعی کم هزینه و به‌اصطلاح آپارتمانی.

#### ۱۵) سینمای ایران از ابتدای دهه ۹۰ تا پایان سال ۱۴۰۰ (۲)

- رقابت، همکاری و هم‌سازی سینما و تلویزیون
- توسعه سینمای مستند
- توسعه سینمای انیمیشن

#### ۱۶) سینمای ایران از ابتدای دهه ۹۰ تا پایان سال ۱۴۰۰ (۳)

- ظهور فیلم‌سازان نسل جوان که کار خود در سینمای حرفه‌ای را از دهه‌ی نود خورشیدی آغاز کردند.
- تحلیل شرایط و مناسبات تولیدی و اقتصادی جدید در سینمای امروز ایران.
- تحولات فناوری و توسعه سینمای دیجیتال
- توسعه زیرساخت‌های سینمای ایران
- ظهور شبکه‌های خانگی.

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت جزئی‌نگرانه‌ی آثار مهم و نامی در هر دوره و برهه‌ی زمانی ویژه از تاریخ سینمای ایران
- رسیدن به مرتبه‌ای از تسلط و چیرگی تاریخی و تئوریک بر کارنامه‌ی فیلم‌سازی بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین فیلم‌سازان و سینماگران ایرانی در درازای تاریخ معاصر کشورمان
- رساندن دانشجو به مرتبه‌ای پذیرفتنی از تحلیل دراماتیک و تماتیک فیلم‌های تاریخ سینمای ایران، چه با درنظرگرفتن مؤلفه‌های ژانری و سبکی و چه با تکیه بر روی‌کردی تاریخی و انتقادی

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- لازم است که این درس به‌شکلی «شنیداری-دیداری» ارائه و تدریس شود. بنابراین جدا از تدریس این درس به‌شکلی کلاسیک و از سوی مدرس به دانشجویان، بهتر است که هم‌زمان با بیان نکته‌های تاریخی در پیوند با این درس، با نمایش همراه با تحلیل بخش‌هایی برگزیده از فیلم‌های مهم هر دوره از تاریخ سینمای ایران، دانشجویان ویژگی‌های دراماتیک و محتوایی و تماتیک و به‌ویژه مشخصه‌های سبکی و دیداری این آثار را از نگاه بگذرانند و در بررسی‌های آکادمیک‌شان نسبت به این فیلم‌ها، تکیه‌گاه‌های دیداری و ذهنی بهتری را همراه خود داشته باشند.
- هم‌چنین بازدید از «موزه‌ی ملی سینمای ایران» و نیز «فیلم‌خانه‌ی ملی ایران» و نیز دعوت از اندک تاریخ‌نگاران و تاریخ‌دانان و آرشیداران حاضر در کشور که با سینمای ایران آشنایی دیرینه‌ای دارند (آن‌هم در قالب برگزاری کارگاه‌هایی بیرون از ساعت‌های موظفی درنظرگرفته‌شده برای این درس)، می‌تواند درک موضوع‌ها و جزئیات بیان‌شده در این درس را آسان‌تر و جذاب‌تر کند.

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی                         | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                          |
|--------------------------------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------------|
| مطالعه و ارائه مباحث کلاسی دانشجویان | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک پژوهش کوتاه در باره سینمای ایران |
| ٪۱۰                                  | -         | -              | ٪۵۰         | ٪۴۰                                 |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

کلاس استاندارد با امکانات صوتی و تصویری برای نمایش و بررسی فیلم و همچنین تخته وایت‌برد.

## ح) منابع و مراجع درسی

- بهارلو، عباس (۱۳۹۰). روزشمار سینمای ایران: از آغاز تا انقراض قاجاریه. انتشارات فرهنگستان هنر.
- امید، جمال (۱۳۹۹). تاریخ سینمای ایران (۱۲۷۹-۱۳۵۷) (چاپ سوم). انتشارات روزنه.
- امید، جمال (بی‌تا). تاریخ سینمای ایران (۱۳۶۹-۱۳۷۲). انتشارات روزنه.
- بهارلو، عباس (۱۳۹۷). فیلم‌شناخت ایران (دوره چهارجلدی). نشر قطره.
- حسینی، حسن (۱۴۰۱). راهنمای فیلم سینمای ایران (جلد نخست) ۱۳۰۹-۱۳۶۱. نشر روزنه‌کار.
- مهرایی، مسعود (۱۳۸۳). تاریخ سینمای ایران (۱۲۷۹-۱۳۵۷). نشر پیکان.
- نفیسی، حمید (۱۳۹۴). تاریخ اجتماعی سینمای ایران: (جلد نخست) تولید کارگاهی: ۱۲۷۶-۱۳۲۰. ترجمه: محمد شهباز، انتشارات مینوی خرد.
- اجلالی، پرویز (۱۳۹۵). دگرگونی اجتماعی و فیلم‌های سینمایی در ایران؛ جامعه‌شناسی فیلم‌های عامه‌پسند ایرانی (۱۳۵۷-۱۳۰۹). انتشارات فرهنگ و اندیشه.
- صدر، حمیدرضا (۱۳۸۱). درآمدی بر تاریخ سیاسی سینمای ایران. نشر نی.
- تهامی‌نژاد، محمد (۱۳۶۵). سینمای رؤیایپرداز ایران. انتشارات عکس معاصر.
- عشقی، بهزاد (۱۳۹۹). عشق سال‌های فیلم‌فارسی و نوزایی سینمای ایران. مؤسسه انتشارات نگاه.
- طالبی‌نژاد، احمد (۱۳۷۳). یک اتفاق ساده: مروری بر جریان موج نو در سینمای ایران. مؤسسه شیدا.
- غلامعلی، اسدالله (۱۳۹۳). روایت مدرن و موج نوی سینمای ایران. نشر و پژوهش رسم.
- عشقی، بهزاد (۱۴۰۰). کهن‌الگوهای سینمای ایران. مؤسسه انتشارات نگاه.
- ارژمند، محمود و حیدری، محمدعلی (۱۳۹۳). گفت‌وگوهای سینمایی محمد بهشتی. انتشارات روزنه.
- فدایی، مجید (۱۴۰۰). سودای سیمرغ: پژوهشی در سیاست‌های سینمایی بعد از انقلاب اسلامی در ایران. نشر فراهستی.
- طالبی‌نژاد، احمد (۱۳۷۷). در حضور سینما: تاریخ تحلیلی سینمای پس از انقلاب. انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- حسینی، سیدمجید (۱۳۹۳). تن‌دال؛ تحول فرهنگ سیاسی در سینمای پرمخاطب ایران. نشر رخداد نو.
- راودراد، اعظم (۱۳۹۹). جامعه‌شناسی سینما و سینمای ایران. انتشارات دانشگاه تهران.
- راودراد، اعظم؛ نوربخش، یونس و حسینی، روح‌الله (۱۳۹۷). جامعه ایران در آینه سینما. انتشارات پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- مدقق، حمیدرضا (۱۳۹۷). تحلیل ژانر سینمای گم‌مدی رمانتیک ایران (۱۳۶۰-۱۳۹۰). انتشارات افراز.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۲۹

History of Television

تاریخ تلویزیون

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>هدف کلی:</b> آشنایی اجمالی با سیر تحولات فنی، ساختاری و برنامه‌ای رسانه تلویزیون                                                                                                                                                                                         |
| <b>اهداف ویژه:</b> مطالعه پیش‌تاریخ و دوره‌های مختلف پدیده تلویزیون از تجربیات اولیه در زمینه انتقال تصویر تا تلویزیون مکانیکی و تلویزیون دیجیتال و شناخت تجربیات جهانی در زمینه ایجاد این نهاد رسانه‌ای از ابعاد فنی، تشکیلاتی و ساختار و تحولات برنامه‌ای در جهان و ایران |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* تلویزیون را نمی‌توان یک اختراع دانست بلکه باید آن را حاصل تجمیع، تکوین و هم‌افزایی تجربیات متعدد و ابداعات مختلف فنی در حوزه‌های الکتریسیته، الکترونیک، اپتیک، مخابرات، ارتباطات جمعی و دستاوردهای رسانه‌های پیشین آن چون تئاتر، رادیو و سینما به شمار آورد. مجموعه مطالب درس تاریخ تلویزیون چنان تنظیم و تدوین شده است که سیر تحولات و شکل‌گیری جهانی این پدیده فنی، ارتباطی و رسانه‌ای را از چند منظر تحولات فنی، تحولات نهادی و تحولات برنامه‌ای بصورت اجمالی بررسی کند و تاریخ تلویزیون در ایران را نیز با همین رویکرد معرفی نماید.

## ۱) پیش‌تاریخ تلویزیون

- از ایده‌زایی تا تجربه‌اندوزی
- تجربیات الکتریکی
- دیسک نیپکوف
- لامپ پرتو کاتود
- چهره‌های شاخص در روند تحولات فنی
-

**(۲) دوره تجربه و ابداع**

- تلویزیون مکانیکی
- تلویزیون الکترونیکی

**(۳) دوران تثبیت یک رسانه**

- عصر شبکه‌سازی و گسترش کمی
- استانداردسازی نظام‌های تلویزیونی
- توسعه کیفی: از ضبط تلویزیونی تا تلویزیون رنگی

**(۴) دوره تکامل فناوری**

- توسعه ابزار فنی: از دوربین تا شکل تصویر
- تلویزیون پروژوس
- تلویزیون دیجیتال
- نظام‌های 4K و 8K

**(۵) سیر تحولات در ارسال صدا و تصویر**

- تجربیات اولیه
- پخش رادیو تلویزیونی
- تلویزیون کابلی
- تلویزیون ماهواره‌ای

**(۶) تحول در تشکیلات و ساختار**

- گونه‌های تشکیلاتی رسانه
- تلویزیون آموزشی
- تلویزیون عمومی
- تلویزیون تجاری

**(۷) تحولات در شیوه تماشا**

- انواع و قالب‌های تلویزیون: از تلویزیون کودکان تا تلویزیون حیات وحش
- تغییر در زمان و مکان تماشا

**(۸) تحولات برنامه‌سازی**

- تجربیات اولیه
- تلویزیون زنده
- رقابت تلویزیون و سینما
- توسعه برنامه‌ای و تکثیر قالب‌ها و گونه‌ها

**(۹) عصر تلویزیون دیجیتال**

- دوره همگرایی رسانه‌ها
- اینترنت و پخش برخط

**(۱۰) تلویزیون و آینده**

- از تلویزیون کابلی تا برنامه درخواستی (VOD)
- تلویزیون تعاملی
- نمایشگرهای بزرگ

**(۱۱) تلویزیون در ایران**

- دوران اولیه و تلویزیون زنده
- تلویزیون ملی ایران
- نظام‌های سیاه و سفید و رنگی

**(۱۲) تلویزیون بعد از پیروزی انقلاب اسلامی**

- تلویزیون در سال‌های آغازین پیروزی انقلاب
- تلویزیون در دهه ۱۳۶۰
- تلویزیون در دهه ۱۳۷۰

**(۱۳) شبکه‌سازی و گسترش فنی**

- شبکه‌های سراسری و پوشش جمعیتی
- تلویزیون در دهه ۱۳۸۰
- تلویزیون به‌عنوان یک نهاد اجتماعی و فرهنگی
- تأثیرگذاری و فرهنگ‌سازی
- تلویزیون در دهه ۱۳۹۰

**(۱۴) تحولات ساختاری**

- تشکیلات و ساختار شبکه‌ها
- گسترش برنامه‌ای در داخل و خارج
- شبکه‌های بین‌المللی
- مدیریت کمی‌نگر

**(۱۵) تحولات برنامه‌ای**

- عدول از قوالب آشنا
- تقلید از قوالب برنامه‌سازی خارجی
- تنظیم‌گری بر اساس ژئوپولیتیک رسانه‌ای

**(۱۶) رقابت رسانه‌ای**

- دوران فترت و رقبای جدید
- فضای مجازی و شبکه نمایش خانگی
- چرخش‌های مدیریتی و آینده رسانه

## (د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت روند تاریخی تحولات شکلی و محتوایی و همچنین نحوه فراگیر شدن رسانه تلویزیون در ایران و جهان

## (ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

مباحث درسی بصورت کلاسی در طول نیمسال تحصیلی مطرح خواهد شد و حسب نیاز از ابزار پاور پوینت و نمایش تکه‌ویدئوهای تاریخی برای تبیین مفاهیم و مطالب استفاده خواهد شد.

## (و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی          |
|--------------|-----------|----------------|-------------|---------------------|
| حضور در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک پژوهش ۱۵ صفحه‌ای |
| -            | -         | -              | ٪۵۰         | ٪۵۰                 |

## (ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات یک کلاس درس + رایانه و دستگاه نمایش ویدئو و پرده نمایش

## (ح) منابع و مراجع درسی

- اشترون نیز، آلن (۱۳۹۵). *فایلو فارنزورس و اختراع تلویزیون*. ترجمه: محمد همت‌خواه، انتشارات عصر اندیشه.
- نجف‌قلیان، جواد (بی‌تا). *همه‌چیز در مورد تلویزیون*.
- ..... (۱۳۸۰). *تاریخچه رادیو و تلویزیون در ایران*. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

- Burns, R.W. (2007). *Television: An international history of the formative years*. London: IETHistory of Technology.
- Parsons, Patrick R. (2008). *Blue Skies: A history of cable television*. US: Temple University Press.
- Eboch, M.M. (2015). *A history of television*. US: Essential Library.
- Fickers, Andreas & Johnson, Catherine (2012). *Transnational Television History*. Routledge.
- Magnoun, Alexander B. (2007). *Television: A life story of a technology*. London: Greenwood press.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۳۰

|              |                     |
|--------------|---------------------|
| مبانی داستان | The Basics of Story |
|--------------|---------------------|

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input checked="" type="checkbox"/> | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی اجمالی با هنر داستان و ادبیات داستانی                         |
| اهداف ویژه:                                                                   |
| - شناخت ماهیت، عناصر و ساختار آثار ادبیات داستانی با تمرکز بر داستان کوتاه    |
| - آشنایی با داستان‌نویسان بزرگ و آثار برجسته‌ی ادبیات داستانی در ایران و جهان |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب:

\* محورهای این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که دانشجویان با مبانی هنر داستان و آثار برجسته ادبیات داستانی آشنا شوند. بنابراین در ابتدا ماهیت ادبیات و انواع داستان در فرم‌های کهن و نوین مورد بحث قرار می‌گیرند، سپس عناصر داستان، با عطف توجه به فرم رمان و تمرکز بر داستان کوتاه بررسی خواهند شد و در نهایت با معرفی داستان‌نویسان بزرگ ایران و جهان و مهم‌ترین آثارشان، مباحث این درس به پایان خواهد رسید. انتظار می‌رود مباحث این درس مقدمات نظری برای درس «کارگاه داستان کوتاه» را فراهم آورد.

## ۱) ماهیت ادبیات

- انواع ادبی
- ادبیات روایی
- انواع ادبی در یونان باستان
- ادبیات داستانی (fiction)
- اهمیت ادبیات داستانی

**۲) ادبیات داستانی**

- نظام‌های طبقه‌بندی داستان‌ها
- انواع داستان از نظر زبان روایت
- انواع داستان از نظر فرم روایت
- تفاوت قصه و داستان

**۳) فرم‌های داستانی کهن**

- قصه
- افسانه
- اسطوره
- حماسه
- رومانس
- سرگذشت
- حکایت، مثل و لطیفه
- معرفی نمونه‌های برجسته

**۴) فرم‌های داستانی نوین**

- رمان
- داستان بلند/رمان کوتاه
- داستان کوتاه
- داستانک
- معرفی نمونه‌های برجسته

**۵) عناصر داستان ۱**

- جهان داستان
- موضوع داستان
- موقعیت داستانی
- شخصیت‌های داستان
- ماجرا یا رویدادهای داستان
- پیرنگ یا طرح داستان
- مضمون یا درون مایه داستان

**۶) عناصر داستان ۲**

- راوی و روایت‌گری
- سه ابزار عمده روایت:
- تلخیص یا گفتن
- صحنه یا نمایش دادن
- توصیف
- گفت‌وگو
- زاویه دید و دیدگاه روایت

**۷) عناصر داستان ۳**

- گونه داستان
- زبان داستان
- لحن داستان
- سبک داستان
- نماد و کنایه
- فضا و فضاسازی
- رئالیسم، مدرنیسم و پست مدرنیسم

#### ۸) عناصر بنیادین داستان

- شخصیت
- پیرنگ
- درون‌مایه
- وحدت داستان
- وحدت شخصیت، ساختار و اندیشه
- وحدت اندام‌وار

#### ۹) شخصیت

- ماهیت شخصیت داستانی
- شخصیت واقعی و شخصیت داستانی
- انواع شخصیت‌های داستانی

#### ۱۰) پیرنگ یا طرح

- ساختار و ساختمان داستان
- تفاوت داستان و پیرنگ
- انواع پیرنگ
- معماری ماجرا
- پیرنگ رمان
- پیرنگ داستان کوتاه

#### ۱۱) درون‌مایه

- معنای غایی داستان
- معنای داستان و پیام تبلیغاتی
- حقایق و ارزش‌های جهان‌شمول

#### ۱۲) ماهیت و کارکرد داستان

- داستان و خیال
- داستان و واقعیت
- داستان و حقیقت
- داستان در رسانه‌ها
- داستان و سینما

#### ۱۳) آشنایی با داستان‌نویسان جهان ۱



- داستان نویسان برجسته اروپا و آمریکا

#### ۱۴) آشنایی با داستان‌نویسان جهان ۲

- داستان‌نویسان برجسته آسیا، آفریقا و خاورمیانه

#### ۱۵) آشنایی با داستان‌نویسان ایران ۱

- داستان‌نویسی در ایران پیش از انقلاب اسلامی

- ادبیات داستانی دوران مشروطه

- داستان‌نویسان برجسته ایرانی و آثار آن‌ها:

- محمد علی جمال‌زاده، حسینقلی مستعان، علی اکبر دهخدا، صادق هدایت، بزرگ علوی، صادق چوبک، جلال

آل احمد، سیمین دانشور، ابراهیم گلستان، غلامحسین ساعدی، علی محمد افغانی، بهرام صادقی، احمد محمود،

محمود دولت‌آبادی

#### ۱۶) آشنایی با داستان‌نویسان ایران ۲

- داستان‌نویسی در ایران پس از انقلاب اسلامی

- داستان‌نویسان برجسته ایرانی و آثار آن‌ها:

- رضا براهنی، نادر ابراهیمی، اسماعیل فصیح، محسن مخملباف، هوشنگ مرادی کرمانی، هوشنگ گلشیری،

محمد رضا سرشار، راضیه تجار، جعفر مدرس صادقی، سید مهدی شجاعی، شهرنوش پارس‌پور، مرتضی

سرهنگی، مصطفی مستور، رضا امیرخانی، احمد دهقان

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت مبانی و اصول زیبایی شناختی هنر داستان‌نویسی

- شناخت انواع فرم‌ها و قالب‌های داستانی کهن و نوین

- آشنایی با ساختار و عناصر داستان کوتاه و رمان

- آشنایی با داستان‌نویسان برجسته خارجی و مهم‌ترین آثار ایشان

- آشنایی با داستان‌نویسان برجسته ایرانی و مهم‌ترین آثار ایشان

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با عناصر داستان و آثار برجسته ادبیات داستانی در طول نیمسال؛

- لازم است این درس با مطالعه نمونه‌های معرفی شده و تمرین مستمر توسط دانشجویان همراه گردد.

- بررسی نمونه‌های مهم در هریک از مباحث می‌تواند کمک زیادی به تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش برساند.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی



| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                    |
|--------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------|
| تمرین هفتگی  | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک پژوهش کوتاه پیرامون داستان |
| ٪۲۰          | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰                           |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش.

### ح) منابع و مراجع درسی

- ایرانی، ناصر (۱۳۶۴). *داستان: تعاریف، ابزارها و عناصر* (چاپ اول). تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- پرین، لارنس (۱۳۸۷). *تأملی دیگر در باب داستان* (چاپ هفتم). ترجمه: محسن سلیمانی، تهران: سوره مهر.
- اسکولز، رابرت ای. (۱۴۰۱). *عناصر داستان* (چاپ نهم). ترجمه: فرزانه طاهری، تهران: نشر مرکز.
- لاج، دیوید (۱۳۸۸). *هنر داستان‌نویسی*. ترجمه: رضا رضایی، تهران: نشر نی.
- فورستر، ادوارد مورگان (۱۳۹۱). *جنبه‌های رمان* (چاپ ششم). ترجمه: ابراهیم یونسی، تهران: نگاه.
- لامارک، پیتر (۱۳۹۸). *فلسفه ادبیات*. ترجمه: میثم محمدامینی، تهران: نشر فرهنگ نو.
- حدّاد، حسین (۱۳۹۶). *زیر و بم داستان ۱ (تجربه‌های نویسندگان ایران و جهان)*. تهران: علمی و فرهنگی.
- حدّاد، حسین (۱۳۹۶). *زیر و بم داستان ۲ (تجربه‌های نویسندگان ایران و جهان)*. تهران: علمی و فرهنگی.
- حدّاد، حسین (۱۳۹۶). *زیر و بم داستان ۳ (تجربه‌های نویسندگان ایران و جهان)*. تهران: علمی و فرهنگی.
- اسکات بل، جیمز (۱۳۹۴). *طرح و ساختار رمان*. ترجمه: محسن سلیمانی، تهران: سوره مهر.
- می، چارلز ای. (۱۴۰۱). *داستان کوتاه (حقیقت هنر)*. ترجمه: راشین گلشن، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- ژوو، ونسان (۱۳۹۴). *بوطیقای رمان*. ترجمه: نصرت حجازی، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- بیشاپ، لئونارد (۱۳۹۰). *درس‌هایی در باره داستان‌نویسی* (چاپ چهارم). ترجمه: محسن سلیمانی، تهران: سوره مهر.
- اینگرمسن، رندی و اکونومی، پیتر (۱۳۹۳). *داستان‌نویسی* (چاپ دوم). ترجمه: سارا کاظمی‌منش، تهران: آوند دانش.
- ایرانی، ناصر (۱۳۸۰). *هنر رمان*. تهران: آبانگاه.
- اخوت، احمد (۱۴۰۰). *تفنگ چخوف*. تهران: جهان کتاب.
- میرصادقی، جمال (۱۳۹۲). *عناصر داستان* (چاپ هشتم). تهران: انتشارات سخن.
- آلوت، میریام (۱۳۹۸). *رمان به روایت رمان‌نویسان* (چاپ چهارم). ترجمه: علی محمد حق‌شناس، تهران: مرکز.
- موام، سامرست (۱۳۹۰). *درباره رمان و داستان کوتاه* (چاپ هفتم). ترجمه: کاوه دهگان، تهران: کتاب‌های جیبی.
- عابدینی، حسن (۱۳۶۶). *صد سال داستان‌نویسی در ایران* (جلد اول). تهران: نشر تندر.
- عابدینی، حسن (۱۳۶۸). *صد سال داستان‌نویسی در ایران* (جلد دوم). تهران: نشر تندر.

## The Basics of Drama

## مبانی درام

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی داستان                                 |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                               |
|-----------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با مبانی و اصول هنرهای نمایشی |
| اهداف ویژه:                                   |
| - شناخت عناصر و مؤلفه‌های بنیادین درام        |
| - شناخت اجمالی تمهیدات و ساختارهای نمایشی     |
| - شناخت گونه‌ها و سبک‌های متنوع نمایشی        |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب:

\* محورهای این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که ابتدا به عناصر و ارکان و ساختار نمایش و نمایشنامه، سپس به رویکردها، انواع و سبک‌ها و گونه‌های نمایشی می‌پردازد.

## ۱) مقدمه‌ای بر نمایش

- تعریف قصه (fiction)
- تفاوت داستان (story) با قصه (fiction)
- تفاوت نمایشنامه با داستان و رمان
- بنیان نمایشنامه

## ۲) عناصر درام ۱

- طرح در نمایشنامه
- داستان در نمایشنامه
- شخصیت در نمایشنامه
- درونمایه در نمایشنامه

## ۳) عناصر درام ۲



- موقعیت در نمایشنامه
- ساختار در نمایشنامه
- گفت‌وگو و زبان در نمایشنامه
- صحنه در نمایشنامه (صحنه/پرده)

#### ۴) ساختار نمایشی ۱

- آشنایی با مؤلفه‌های اصلی ساختار یک نمایشنامه شامل: معرفی، کنش افزایشی، اوج، کنش کاهشی و گره‌گشایی

#### ۵) ساختار نمایشی ۲

- تحلیل ساختار سه پرده ای و کاربرد آن در قصه گویی نمایشی
- درک نقش تقابل و گره‌گشایی در داستان سرایی دراماتیک

#### ۶) شخصیت نمایشی

- شخصیت‌های واقعی و شخصیت‌های نمایشی
- بررسی رشد شخصیت‌ها در یک نمایشنامه
- شناسایی ویژگی‌های شخصیت، انگیزه‌ها و روابط

#### ۷) گفت‌وگوی نمایشی

- تحلیل کاربرد دیالوگ و مونولوگ در نمایش
- چگونه دیالوگ و مونولوگ به رشد شخصیت و داستان گویی کمک می‌کند
- تجزیه و تحلیل لحن، سبک و ریتم زبان مورد استفاده شخصیت‌ها

#### ۸) صحنه نمایشی

- جهان داستان و صحنه
- اهمیت صحنه از منظر دراماتیک
- اهمیت صحنه از منظر کارگردانی و اجرا
- تحلیل اهمیت مکان و دوره زمانی در یک نمایشنامه
- درک اینکه چگونه محیط و دوره زمانی به مضمون و پیام کلی نمایشنامه کمک می‌کند
- نقش هنرهای مرتبط با صحنه، از جمله طراحی صحنه، طراحی نور و صدا، در کمک به تجربه کلی تئاتر

#### ۹) مضامین و نمادهای نمایشی

- شناسایی مضامین و نمادهای محوری در یک متن نمایشی
- چگونگی توسعه و تقویت این مضامین و نمادها در طول نمایش
- درک اینکه چگونه مضامین و نمادها در بافتار متن نمایشی پدید می‌آیند

#### ۱۰) نمایشنامه و انواع آن ۱

- نمایشنامه و نظریه (بوطیقا)
- تعریف و ساختار تراژدی با بررسی یک نمونه منتخب
- تعریف و ساختار کمدی با بررسی یک نمونه منتخب
- تعریف و ساختار تراژدی-کمدی با بررسی یک نمونه منتخب

#### ۱۱) نمایشنامه و انواع آن ۲

- ساختار ملودرام با بررسی یک نمونه منتخب



- ساختار اپیزودیک با بررسی یک نمونه منتخب
- ساختار مدرن با بررسی یک نمونه منتخب

**(۱۲) نمایشنامه مدرن**

- تراژدی و کمدی در عصر مدرن با بررسی یک نمونه منتخب
- نمایشنامه در عصر مدرن با بررسی یک نمونه منتخب
- نمایشنامه در عصر پست مدرن با بررسی یک نمونه منتخب
- نمایشنامه زبان بنیاد با بررسی یک نمونه منتخب

**(۱۳) گونه و سبک نمایشی**

- شناسایی گونه‌ها و سبک‌های مختلف نمایشی مانند رئالیسم، اکسپرسیونیسم و ابزوردیسم
- تجزیه و تحلیل قراردادها و تکنیک‌های مرتبط با هر سبک

**(۱۴) بازیگری و اجرا**

- آشنایی با هنر بازیگری و اجرا در نمایش
- نظریه‌ها و شیوه‌های مهم بازیگری و اجرا
- تکنیک‌ها و مهارت‌های مورد نیاز برای اجرای نمایشی موثر

**(۱۵) کارگردانی و تولید نمایش**

- درک نقش کارگردان در جان بخشیدن به یک نمایشنامه
- بررسی فرآیند تولید نمایش، از جمله انتخاب بازیگران، تمرینات و صحنه‌پردازی

**(۱۶) روندهای درام معاصر**

- بررسی سیر تحول درام در تئاتر معاصر
- تغییر در نگرش به تراژدی و کمدی در نظریه
- گفتمان‌های متنوع تراژدی و کمدی در نظریه
- تحلیل استفاده از فناوری، چندرسانه‌ای و داستان‌گویی غیرسنتی در آثار نمایشی مدرن

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت اجزاء، عناصر، و ساختارهای مهم آثار نمایشی
- ارزیابی و تحلیل مقدماتی یک نمایشنامه

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی، عناصر و ساختارهای اصلی آثار نمایشی در کلاس درس.
- بهتر است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش نمونه‌هایی از آثار نمایشی، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی       | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                      |
|--------------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------------------------|
| مطالعه و حضور مؤثر | ندارد     | ندارد          | دارد        | تحقیق پیرامون ساختار یا مؤلفه‌های درام با نمونه |
| ٪۲۰                | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰                                             |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش.

### ح) منابع و مراجع درسی

- زرین کوب، عبدالحسین (۱۳۹۳). / ارسطو و فن شعر (چاپ نهم). تهران: امیرکبیر.
- ارسطو (۱۳۴۳). فن شعر (چاپ دوم). ترجمه: عبدالحسین زرین کوب، انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- لتوین، دیوید و استاکدیل (۱۳۹۷). معماری درام. ترجمه: امیر راکعی، نشر ساقی.
- امجد، حمید (۱۳۸۷). تئاتر قرن سیزدهم: نخستین نمایشنامه‌های ایرانی به عنوان آغازگر دوران جدید ادبی. نشر نیلا.
- اسمایلی، سام (۱۳۹۲). نمایشنامه‌نویسی: ساختارکنش. ترجمه: صادق رشیدی و پرستو جعفری، نشر افراز.
- کترون، لوئیس (۱۴۰۲). نمایشنامه‌نویس بودن، نمایشنامه‌نویس شدن. ترجمه: فارس باقری، نشر افق.
- گریگ، نوئل (۱۳۹۰). راهنمای عملی نمایشنامه‌نویسی. ترجمه: مصطفی امینی، نشر افراز.
- حاجی ملاعلی، علی (۱۳۹۹). شگردهای نمایشنامه‌نویسی (چاپ یازدهم). نشر ساقی.
- تروبی، جان (۱۳۹۸). آناتومی داستان. ترجمه: محمد گذرابادی، نشر ساقی.
- باقری، فارس (۱۳۹۲). کارکرد و کاربرد زبان در فرآیند نمایشنامه‌نویسی. نشر افراز.
- گربانیه، برنارد (۱۴۰۱). هنر نمایشنامه‌نویسی. ترجمه: ابراهیم یونسی، نشر قطره.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۳۲

|                 |                          |
|-----------------|--------------------------|
| مبانی فیلم‌نامه | The Basics of Screenplay |
|-----------------|--------------------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                           |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی درام                                   |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با مبانی و اصول فیلم‌نامه‌نویسی                                                                                                                                          |
| اهداف ویژه: آشنایی با ویژگی‌ها، کارکردها، و نحوه تدوین فیلم‌نامه داستانی؛ شناخت اجزاء، عناصر و ساختارهای پرکاربرد در فیلم‌نامه داستانی؛ شناخت رویکردها و الگوهای کلان در فیلم‌نامه‌نویسی |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب:

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که ابتدا شناختی کلی از مفاهیم، رویکردها و فرآیندهای فیلم‌نامه‌نویسی به دست دهند، و سپس به معرفی مقدماتی عناصر ساختاری در یک فیلم‌نامه داستانی پرداخته خواهد شد. بر اساس برنامه‌ی کلی رشته، مباحث تخصصی و تکمیلی در دروس جداگانه، به تفصیل تشریح و تدریس خواهند شد.

## ۱) ماهیت فیلم‌نامه

- مروری بر انواع روایت
- روایت داستانی
- روایت داستانی دراماتیک
- روایت داستانی دراماتیک سینماتیک
- تفاوت رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه

## ۲) اهمیت فیلم‌نامه

- نقش فیلم‌نامه در تولید فیلم
- نقش فیلم‌نامه در اقتصاد فیلم
- نقش فیلم‌نامه در جذب مخاطب
- نقش فیلم‌نامه در فرم و ساختار فیلم



**۳) قالب‌بندی فیلم‌نامه ( Formatting )**

- قالب‌بندی اطلاعات سر صحنه
- قالب‌بندی شرح صحنه
- قالب‌بندی نام و اطلاعات شخصیت
- قالب‌بندی گفتگو یا گفتار
- قالب‌بندی تمهیدات انتقالی
- قالب‌بندی حروف، فواصل سطرها، صحنه‌ها و صفحات

**۴) اجزای ساختمان فیلم‌نامه**

- داستان
- پرده
- سکانس
- صحنه
- لحظه

**۵) عناصر بنیادین فیلم‌نامه**

- شخصیت
- پیرنگ
- مضمون / درون‌مایه

**۶) فیلم‌نامه خوب**

- داستان خوب
- روایت جذاب
- روایت تأثیرگذار
- روایت معنادار

**۷) واقعیت و تخیل**

- رابطه داستان و واقعیت
- رابطه واقعیت و تخیل
- ضرورت باورپذیری
- تفاوت واقع‌نمایی و واقع‌گرایی

**۸) جهان داستان**

- زمان و مکان وقوع داستان
- فضای وقوع داستان (جو یا اتمسفر)
- دوران وقوع داستان (شرایط تاریخی، دینی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی)

**۹) تحلیل فیلم‌نامه**

- تحلیل ساختاری
- تحلیل مضمونی
- تحلیل فرهنگی

**(۱۰) کلان‌الگوها**

- الگوی شاه‌پیرنگ
- الگوی خرده‌پیرنگ
- الگوی ضد پیرنگ

**(۱۱) کلان‌ساختارها**

- کلان‌ساختار ارسطویی
- کلان‌ساختار اسطوره‌ای
- ساختارهای غیر خطی

**(۱۲) ساختار فیلم‌نامه ۱**

- ساختار چیست؟
- رابطه ساختار و الگو
- مدل‌های ساختاری

**(۱۳) ساختار فیلم‌نامه ۲**

- ساختار سه‌پرده‌ای
- طراحی ساختار سه‌پرده‌ای
- مقدمه‌چینی و آشوب
- گره‌افکنی و کشمکش

**(۱۴) ساختار فیلم‌نامه ۳**

- معماری ماجرا
- پروتاگونیست و آنتاگونیست
- شخصیت‌پردازی و ساختار

**(۱۵) فیلم‌نامه‌نویس ۱**

- عادات مفید و مؤثر
- پیش‌نیازهای فیلم‌نامه‌نویسی
- پرورش ذهنیت و خلاقیت
- روش‌ها و روندهای کار

**(۱۶) فیلم‌نامه‌نویس ۲**

- انتظارات حرفه‌ای
- رابطه نویسنده با کارگردان و تهیه‌کننده
- رابطه نویسنده یا شرکت یا کمپانی سازنده
- رابطه با مشاور(ان) فیلم‌نامه

## د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت اجزاء، عناصر، و ساختارهای مهم فیلم‌نامه داستانی
- ارزیابی و تحلیل مقدماتی یک فیلم‌نامه داستانی
- شناخت نحوه تدوین استاندارد یک فیلم‌نامه

## ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی، عناصر و ویژگی‌های فیلم‌نامه داستانی در سینما و تلویزیون در کلاس درس.
- بهتر است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | ندارد       | مطالعه و تحقیق |
| ٪۲۰               | -         | -              | -           | ٪۸۰            |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش.

## ح) منابع و مراجع درسی

- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). *داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). *سفر نویسنده*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- لتوین، دیوید؛ استاکدین، جو و رابین (۱۳۹۴). *معماری درام*. ترجمه: امیر راکعی، انتشارات ساقی.
- بونت، جیمز (۱۳۹۲). *سرقت آتش از خدا/یان*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- موریتز، چارلی (۱۳۸۴). *نگارش فیلم‌نامه داستانی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- فیلد، سید (۱۳۷۸). *چگونه فیلم‌نامه بنویسیم*. ترجمه: عباس اکبری و مسعود مدنی، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۰). *راهنمای خلاقیت فیلم‌نامه‌نویس*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات نیلوفر.
- بتی، کریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). *نویسندگی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- آرمر، آلن (۱۳۸۳). *فیلم‌نامه‌نویسی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات سوره مهر.
- تامپسون، کریستین (۱۳۸۴). *داستان‌گویی در سینما و تلویزیون*. ترجمه: بابک تبرآیی، بنیاد سینمایی فارابی.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۳۳

## The Basics of Cinematography

## مبانی فیلم‌برداری

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input checked="" type="checkbox"/> | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input type="checkbox"/>                           | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:                          |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                                   |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی عکاسی                                  |                                           |                                           |                                                            |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                            |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input checked="" type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

**هدف کلی:** شناخت اجمالی مبانی فیلم‌برداری شامل مفاهیم پایه، اصلی‌ترین ابزارها، ترفندها و کاربرد زیباشناسانه ترفندها

**اهداف ویژه:**

- آشنایی با ساختار دوربین و لنز
- آشنایی با شاخصه‌های کیفی دوربین فیلم‌برداری و تأثیرات آن در پیش‌برد داستان
- آشنایی با شاخصه‌های کیفی لنز و تأثیرات آن در پیش‌برد داستان
- شناخت سیزده ویژگی قابل رؤیت تصویر سینمایی - تلویزیونی و تأثیرات بیانی آن‌ها
- آشنایی با ابزار و ترفندهای کنترل‌کننده ویژگی‌های قابل رؤیت تصویر سینمایی - تلویزیونی

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای طراحی شده است که دانشجویان، اول با ساختار دوربین، لنز و اصلی‌ترین تجهیزات فیلم‌برداری آشنا شوند؛ دوم از ویژگی‌های قابل رؤیت تصویر سینمایی - تلویزیونی شناخت پیدا کنند؛ سوم کاربرد این ویژگی‌ها در بیان بصری ایده‌های ذهنی، پیش‌برد تصویری داستان و شخصیت‌پردازی تصویری را فراگیرند؛ چهارم بتوانند در فیلم‌نامه، زمینه لازم برای اجرای ترفندهای ویژه فیلم‌برداری و تنظیم ویژگی‌های قابل رؤیت تصویر در مرحله فیلم‌برداری را ایجاد کنند و در نهایت به فیلم‌بردار در ساخت خلاقانه تصویر کمک کنند و بستر لازم را برای روایت تصویری فیلم‌نامه فراهم نمایند.

## ۱) دوربین فیلم‌برداری

- مختصری از فرایند تولید و ثبت تصویر در دوربین‌های فیلم‌برداری آنالوگ
- آشنایی با چهار بخش اصلی دوربین فیلم‌برداری (Lens, Body, View finder, Recorder)
- آشنایی با شاخصه‌های کیفی دوربین‌های فیلم‌برداری دیجیتال (رزولوشن، اندازه حسگر، دامنه پویایی، حساسیت، نسبت سیگنال به نویز، فرمت) و تأثیر آن‌ها در روایت فیلم



**۲) لنز**

- آشنایی اجمالی با ماهیت نور
- آشنایی با قوانین اپتیک عدسی‌ها
- آشنایی با ساختار لنز و قسمت‌های اصلی لنز شامل حلقه‌ها و مانت
- آشنایی با شاخصه‌های کیفی لنز (قدرت تفکیک، خطاهای اپتیکی، سرعت لنز)
- کاربرد زیبایی‌شناختی خصوصیات لنز در روایت فیلم

**۳) فاصله کانونی لنز**

- آشنایی با مفهوم «فاصله کانونی لنز»
- مفاهیم مرتبط با فاصله کانونی لنز (زاویه دید، میزان بزرگنمایی، قدرت همگرایی، دایره تصویر، قدرت پوشش)
- انواع لنز از نظر فاصله کانونی (نرمال، بینابین، زاویه بسته، بسیار زاویه بسته، زاویه باز، بسیار زاویه باز، چشم ماهی)
- لنز Fixed-focal و Vari-focal؛ مزیت‌های هر کدام
- ضریب برش دوربین و ارتباط آن با فاصله کانونی لنز
- انواع لنز زوم به لحاظ دامنه فواصل کانونی
- ضریب زوم

**۴) تجهیزات فیلم‌برداری و نورپردازی**

- آشنایی با ابزارهای استقرار دوربین
- آشنایی با ابزارهای پایدار کننده دوربین
- آشنایی با ابزارهای حرکتی دوربین
- آشنایی با ابزارهای الحاقی دوربین و لنز شامل External recorder, Monitor, Mattebox, filters و ...
- آشنایی با ابزارهای نورپردازی شامل منابع نور و «مادیفایرها»
- تاثیر برخی تجهیزات فیلم‌برداری و نورپردازی در روایت فیلم و پیشبرد داستان

**۵) نوردهی تصویر**

- فرایند نوردهی تصویر
- انواع تصویر به لحاظ نوردهی (Normal exposed, Over exposed, Under exposed)
- ابزارهای کنترل نوردهی تصویر داخل و بیرون از دوربین
- تأثیر نوردهی نرمال و غیرنرمال بر روایت فیلم و بیان بصری ایده‌ها

**۶) وضعیت کانونی تصویر**

- فرایند کانونی کردن تصویر
- انواع تصویر به لحاظ وضعیت کانونی (Focus, out of focus)
- تأثیرات زیباشناسانه تصویر Out of focus
- فرایندهای تغییر وضوح Change focus و Focus pulling
- کاربرد روایی تغییرات فوکوس یا وضوح تصویر

**۷) عمق میدان تصویر**

- مفهوم عمق میدان وضوح تصویر
- انواع تصویر به لحاظ عمق میدان (Deep focus, Shallow focus)
- عوامل مؤثر بر عمق میدان تصویر
- زیبایی‌شناسی کاربرد عمق میدان کم یا زیاد
- تأثیر عمق میدان بر روایت فیلم

**۸) دقت وضوح تصویر**

- مفهوم دقت وضوح (Sharpness)
- انواع تصویر به لحاظ دقت وضوح (Sharp, Soft)
- عوامل مؤثر بر دقت وضوح تصویر (Lens MTF, Resolution, bit depth, Compression, bit rate)
- گزینه‌های الکترونیک تغییردهنده دقت وضوح تصویر در دوربین و نرم‌افزارهای ویرایش تصویر
- فیلترهای کاهنده دقت وضوح تصویر
- لنز Soft-focus
- تأثیرات زیبایی‌شناسانه تصویر Sharp و Soft

**۹) بزرگنمایی (اندازه نما) و زاویه دوربین**

- رابطه بزرگنمایی موضوع در تصویر و اندازه نما
- عوامل تعیین کننده بزرگنمایی (فاصله کانونی لنز، فاصله دوربین تا موضوع، اندازه حسگر دوربین)
- تأثیرات زیبایی‌شناسانه انواع اندازه نما
- انواع زاویه افقی و عمودی دوربین نسبت به موضوع
- تأثیرات زیبایی‌شناسانه انواع زاویه دوربین

**۱۰) پرسپکتیو تصویر**

- مفهوم پرسپکتیو تصویر و عوامل مؤثر بر پرسپکتیو
- انواع تصویر به لحاظ پرسپکتیو (Deep perspective, Flat perspective)
- تأثیر پرسپکتیو بر بیان بصری ایده‌های ذهنی و پیشبرد تصویری داستان فیلم

**۱۱) رنگ تصویر**

- سه ویژگی مهم رنگ (Hue, Saturation, Value)
- رنگ‌های اصلی، ثانویه و مکمل
- انواع تصویر به لحاظ رنگ (سیاه و سفید، مونوکروم، رنگی)
- انواع تصویر رنگی (با رنگ طبیعی، با رنگ غیرطبیعی)
- مفهوم «طول موج نور» و «دمای رنگ نور»
- شروط بازسازی طبیعی رنگ‌ها در تصویر (تشخیص ساختار طیفی نور، انجام وایت بالانس)
- شیوه‌های تغییر طیف و دمای رنگ نور
- شیوه‌های انجام وایت بالانس (Auto, Preset, Custom)
- مفهوم پالت رنگی و عوامل سازنده آن (رنگ اشیا، رنگ نور، رنگ حاصل از نرم‌افزار)
- کاربرد زیبایی‌شناسانه پالت رنگی

**(۱۲) کنتراست تصویر**

- مفهوم کنتراست و انواع آن (کنتراست اندازه، فرم، رنگ و تیرگی-روشنایی)
- تعریف کنتراست تیرگی - روشنایی
- انواع تصویر به لحاظ کنتراست تیرگی-روشنایی (High contrast, Medium contrast, Low contrast)
- مفهوم تنالیت و انواع آن (تاریک‌مایه، روشن‌مایه، مایه‌میانی، مایه تدریجی)
- عوامل تعیین کننده کنتراست تیرگی-روشنایی
- کاربرد نمایشی کنتراست زیاد و کم

**(۱۳) نسبت ابعاد قاب و حرکت**

- مفهوم نسبت ابعاد قاب
- رایج‌ترین نسبت‌های ابعاد قاب در سینما و تلویزیون
- عوامل تعیین کننده نسبت ابعاد قاب
- کاربرد نمایشی قاب‌های عریض
- انواع حرکت (حرکت موضوع، حرکت دوربین، حرکت حاصل از ترکیب‌بندی)
- انواع حرکات دوربین
- کاربرد زیباشناسانه رایج‌ترین انواع حرکات دوربین

**(۱۴) نورپردازی**

- کیفیت نور و انواع نور به لحاظ کیفیت (نور سخت، نور نرم)
- تأثیرات بصری و کاربرد نمایشی نور سخت و نور نرم
- جهت تابش نور و انواع نور به لحاظ جهت تابش (نور تخت، نور جهت‌مند)
- تأثیرات بصری و کاربرد نمایشی نور تخت و نور جهت‌مند
- دامنه تابش نور و انواع نور به لحاظ دامنه تابش (نور موضعی، نور گسترده)
- تأثیرات بصری و کاربرد نمایشی نور موضعی و نور گسترده
- کمیت نور و انواع نور به لحاظ کمیت (نور کم شدت، نور پرشدت)
- تأثیرات بصری و کاربرد نمایشی نور کم شدت و نور پرشدت
- رنگ نور و انواع نور به لحاظ رنگ (نور تک‌رنگ، نور سفید، نوری با کلورین کم، نوری با کلورین زیاد)
- تأثیرات روانشناسانه و کاربرد نمایشی رنگ‌های مختلف نور

**(۱۵) ترکیب‌بندی**

- معنای ترکیب‌بندی و نقطه توجه تصویر
- مراحل انجام ترکیب‌بندی (قاب‌بندی و چیدمان)
- مفهوم «تشابه» و «تفاوت» در ترکیب‌بندی
- اصلی‌ترین قوانین پایه ترکیب‌بندی (قانون خارج از مرکز، قانون فرد، قانون یک-سوم‌ها، قانون تقسیم طلایی، ترکیب‌بندی مثلثی، ترکیب‌بندی قطری، ترکیب‌بندی قرینه، قانون فیبوناچی و ...)
- فضای مثبت و منفی قاب
- مصادیق معروف فضای منفی قاب (Head room, Look room, Foot room) و نحوه تنظیم آن‌ها
- داستان‌گویی تصویری از طریق ترکیب‌بندی خلاقانه تصویر
- نقش ترکیب‌بندی در فضا سازی و شخصیت‌پردازی



## (۱۶) سبک

- مفهوم سبک در فیلم‌برداری
- انواع سبک‌های فیلم‌برداری
- انواع سبک‌های نورپردازی
- تناسب سبک فیلم‌برداری و نورپردازی با ژانر
- تناسب سبک فیلم‌برداری و نورپردازی با داستان فیلم
- ایجاد بستر مناسب در فیلم‌نامه برای اجرای سبک خاصی از فیلم‌برداری و نورپردازی

## (د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- مهارت تحلیل ویژگی‌های قابل رویت تصویر و میزان انطباق آن‌ها با داستان و ساختار نمایشی فیلم
- توانایی تشخیص میزان انطباق شاخصه‌های کیفی دوربین با نیاز نمایشی متن
- توانایی تشخیص میزان هم‌سازی شاخصه‌های کیفی لنز با روایت فیلم
- مهارت تحلیل تأثیر فاصله کانونی لنز بر بیان بصری ایده‌ها، شخصیت‌پردازی و پیشرفت داستان
- مهارت زمینه‌سازی در فیلم‌نامه برای اجرای سبک خاصی از فیلم‌برداری و نورپردازی در مرحله تولید
- توانایی توصیف تأثیر برخی از تجهیزات فیلم‌برداری و نورپردازی بر روایت فیلم

## (ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- ضروری است در کلاس درس، امکان نمایش تصاویر آموزشی (عکس، فیلم و گرافیک) وجود داشته باشد.
- ضروری است در جلساتی که به تشخیص مدرس در کلاس اجرا می‌شود دوربین فیلم‌برداری و متعلقات، سه‌پایه و دو شعله چراغ نورپردازی (نور سخت و نور نرم) با تجهیزات جانبی وجود داشته باشد.
- لازم است به تشخیص مدرس امکان اجرای بعضی از جلسات در استودیو یا پلاتو وجود داشته باشد.
- لازم است در جلساتی که به تشخیص مدرس در استودیو یا پلاتو اجرا می‌شود تمامی تجهیزات ذکر شده در فهرست تجهیزات وجود داشته باشند.

## (و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                 |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|----------------------------|
| حضور فعال در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | اجرای مجموعه نماهای تمرینی |
| ۲۰ درصد           | --        | --             | ۴۰ درصد     | ۴۰ درصد                    |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

وایت‌برد، کامپیوتر، ویدئو پروجکشن، دسترسی به اینترنت، دوربین فیلم‌برداری و متعلقات، سه پایه، چهار شعله چراغ نورپردازی (سه شعله نور سخت و یک شعله نور نرم) به همراه پایه نور، انواع مادیفایرهای نور

## ح) منابع و مراجع درسی

- رحیمی، محمد (۱۳۹۵). مفاهیم و تکنیک‌های فیلم‌برداری. نشر ساقی.
- مجیدی، فرخ (۱۳۹۱). فیلم و ویدئو در عصر دیجیتال. ناشر مؤلف.
- جعفریان، حسین (۱۴۰۱). عدسی در عکاسی و فیلم‌برداری (چاپ هفتم). انتشارات سروش.
- جعفریان، حسین (۱۴۰۰). دوربین مؤلف (چاپ سوم). نشر چشمه، تهران.
- مرادیان، داود (۱۳۹۷). لنز بازی. نشر ساقی.
- بلاک، بروس (۱۳۹۹). داستان‌گویی بصری. ترجمه: الهام کشاوری. نشر ساقی.
- میلرسون، جرالد (۱۳۹۹). تکنیک نورپردازی در تلویزیون و سینما (چاپ هشتم). ترجمه: حمید احمدی لاری و فؤاد نجف‌زاده، انتشارات سروش.
- براون، بلین (۱۳۹۳). نورپردازی سینما و ویدئو. ترجمه: رضا نبوی، انتشارات افکار.
- اتدگوئی، پیتر (۱۴۰۰). حرفه من مدیر فیلم‌برداری (چاپ دوم)، ترجمه: نازنین مفخم و محمد آلا‌دپوش، نشر گویا.
- وارد، پیتر (۱۳۹۷). ترکیب‌بندی تصویر در سینما و تلویزیون (چاپ دوم)، ترجمه: حمید احمدی لاری، نشر کتاب آبان.
- جان‌بخش، مرتضی (۱۳۹۵). تکنیک‌ها و مفاهیم تصویربرداری. انتشار اول (کتاب الکترونیک)، تهران: انتشارات مدیریت پژوهش مرکز طرح، برنامه‌ریزی و نظارت سیما.
- Mercado, Gustavo (2019). *The filmmaker's eye: the language of the lens* (1<sup>st</sup> published). New York and London: Routledge taylor & francis group.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۳۴

The Basics of Film Directing

مبانی کارگردانی فیلم

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی اجمالی با ماهیت و مراحل کارگردانی یک فیلم داستانی

## اهداف ویژه:

- آشنایی با وظایف و مسئولیت‌های کارگردان در مراحل مختلف تولید فیلم‌های داستانی
- آشنایی مقدماتی با دستور زبان نما و نحوه کارگردانی فیلم‌های داستانی

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که ابتدا شناختی کلی از مفاهیم، مسئولیت‌ها و فرآیندهای کارگردانی فیلم به دست دهند، و سپس به معرفی مقدماتی دستور زبان نما و نحوه کارگردانی یک فیلم‌نامه داستانی پرداخته خواهد شد. بر اساس برنامه‌ی کلی این رشته، مباحث تخصصی و تکمیلی در دروس جداگانه، به تفصیل تشریح و تدریس خواهند شد.

## ۱) کار کارگردان فیلم ۱

- فیلم‌سازی: کار گروهی
- اهمیت کار کارگردان
- مسئولیت‌های هنری
- مسئولیت‌های اجرایی
- عوامل اصلی تیم تولید
- عوامل اصلی تیم خلاقه
- کار با فیلم‌نامه‌نویس
- کار با تهیه‌کننده

## ۲) کار کارگردان فیلم ۲



- مدیریت هنری و هدایت اجرا در مراحل سه‌گانه‌ی تولید
- کارِ کارگردان در مرحله‌ی پیش‌تولید
- کارِ کارگردان در مرحله‌ی تولید/ فیلم‌برداری
- کارِ کارگردان در مرحله‌ی پس‌تولید

### ۳) کارگردان و فیلم‌نامه

- داستان سینمایی و داستان ادبی
- کارگردان در نقش داستان‌گو
- ساختارِ فیلم‌نامه داستانی
- تجزیه و تحلیل فیلم‌نامه
- شناخت ساختار و روایت دراماتیک
- شناخت شخصیت و کنش دراماتیک
- بررسی یک نمونه

### ۴) کارگردان و بازیگر

- فرآیند انتخاب بازیگر
- کار با بازیگر
- تمرین با بازیگر
- شیوه‌های هدایت بازیگر

### ۵) صحنه‌پردازی (میزانسن)

- تحلیل کارکرد و کنش صحنه
- طراحی و چیدمان صحنه
- سازماندهی کنش در صحنه
- پی‌ریزی ریتم صحنه
- کانون عاطفی صحنه
- بررسی نمونه‌های برجسته

### ۶) دستور زبان فیلم ۱

- دستور زبان نما (اندازه، زاویه، لنز، حرکت)
- انواع نما بر حسب اندازه
- انواع نما بر حسب زاویه
- انواع نما بر حسب بازیگران
- انواع نما بر حسب حرکت
- نمای ثابت و نمای متحرک
- قاب‌بندی و کاربرد روایی و زیبایی‌شناختی
- کاربرد بیانی و زیبایی‌شناختی انواع نماها
- نمایش و بررسی برخی نمونه‌های برجسته

### ۷) دستور زبان فیلم ۲



- انواع نمای حرکتی
- نماهای حرکتی اپتیک: زوم
- نماهای حرکتی روی محور ثابت
- نماهای حرکتی روی محور متحرک
- تجهیزات مورد استفاده برای حرکت دوربین
- کاربرد بیانی و زیبایی‌شناختی نماهای حرکتی
- نمایش و بررسی برخی نمونه‌های برجسته

#### ۸) پوشش صحنه

- درک پوشش صحنه
- فرآیند پوشش استاندارد
- پوشش با استفاده از نمای اصلی ثابت
- پوشش با استفاده از نمای اصلی متحرک
- فرآیند پوشش و تداوم

#### ۹) سبک تداومی ۱

- مؤلفه‌های سبک تداومی
- بازنمایی جغرافیای صحنه
- جایگاه افراد و اشیاء در صحنه
- شرایط انطباق صحنه
- جهت نگاه
- جهت حرکت
- تداوم جهت
- تداوم حرکت
- ورود و خروج بازیگران به/از صحنه
- نماهای عینی (ابژکتیو) و نماهای ذهنی (سوبژکتیو)
- نمایش و بررسی برخی نمونه‌های برجسته

#### ۱۰) سبک تداومی ۲

- خط فرضی - قانون ۱۸۰ درجه
- قانون ۳۰ درجه
- پوشش صحنه
- اصل مثلث
- مثلث تک‌نفره
- موقعیت‌های بنیادی بدن
- پنج گونه‌ی بنیادی اصل مثلث
- انواع تأکید بصری به کمک ترکیب‌بندی

#### ۱۱) صحنه‌پردازی و دکوپاژ ۱



- سه نوع صحنه‌ی سینمایی
- صحنه‌پردازی گفتگوی دو نفره
- الگوهای دکوپاژ گفتگوی دو نفره
- صحنه‌پردازی گفتگوی سه نفره
- الگوهای دکوپاژ گفتگوی سه نفره
- صحنه‌پردازی گفتگوی چهار نفره و بیشتر
- استفاده از بازیگر لولا
- نمایش و بررسی برخی نمونه‌های برجسته

#### ۱۲) صحنه‌پردازی و دکوپاژ ۲

- کانون توجه
- انواع تأکید بر کانون توجه
- بهترین موقعیت دوربین
- تغییر و عبور از خط فرضی
- صحنه‌پردازی صحنه‌های حرکتی
- دوربین ثابت و سوژه متحرک
- دوربین متحرک و سوژه ثابت
- دوربین متحرک و سوژه متحرک

#### ۱۳) فرآیند تجسم صحنه ۱

- پیش تجسم
- طراحی تولید
- ابزارها و فنون تجسم
- تحلیل بصری صحنه
- استوری بورد

#### ۱۴) فرآیند تجسم صحنه ۲

- کاربردهای فیلم‌نامه‌ی مصور
  - تقطیع فیلم‌نامه
  - انتخاب نماها و کادربندی
  - کنترل فضا و ریتم بصری
  - کنترل تداوم بصری نماها
  - برنامه‌ریزی دقیق اجرا
- نرم‌افزارهای طراحی استوری بورد
- نمادها و قراردادهای استوری بورد
- نمودارهای شماتیک
- بررسی استوری بورد فیلم‌های مهم تاریخ سینما

#### ۱۵) مدیریت اجرا

- مسئولیت‌های اجرایی کارگردان



- تقسیم وظایف و نظارت بر بخش‌های مختلف
- دستیار اول کارگردان و هماهنگی با عوامل
- آماده‌سازی صحنه
- آماده‌سازی بازیگران
- دستیاران دیگر
- منشی صحنه
- تیم کارگردانی

#### ۱۶) کارگردان و فرآیند پس‌تولید

- همکاری با تدوین‌گر و پرداخت نهایی ریتم و روایت
- کار منشی صحنه، حافظه کارگردان و فرآیند تولید
- نظارت بر ساخت موسیقی و صدا
- نظارت بر ساخت و پرداخت جلوه‌های ویژه
- نظارت بر تولید نسخه نهایی فیلم

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- آشنایی مقدماتی با دستور زبان فیلم و کار کارگردان فیلم
- آشنایی با وظایف و مسئولیت‌های کارگردان در مراحل مختلف تولید فیلم‌های داستانی

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی، عناصر و ویژگی‌های فیلم‌نامه داستانی در سینما و تلویزیون در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- بازدید از پشت صحنه‌ی تولید یک فیلم سینمایی یا سریال داستانی و گفتگو با کارگردان و سایر عوامل اصلی به آشنایی عمیق دانشجویان با روند حرفه‌ای کارگردانی فیلم کمک خواهد کرد.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰               | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه



امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: وایت‌برد، رایانه‌ی مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده‌ی نمایش دسترسی به آرشیو منابع کمک آموزشی که در بخش شرح درس اشاره شده است.

### ح) منابع و مراجع درسی

- تامپسون، روی و بوون، کریستوفر (۱۴۰۱). دستور زبان نما (چاپ چهارم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: نشر ساقی.
- تراویس، مارک (۱۳۹۱). سفر کارگردان: کارگردانی فیلم‌های بلند داستانی. ترجمه: رحیم قاسمیان، تهران: مینوی خرد.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). نمایه‌نما (جلد اول) کارگردانی فیلم: از تصویر ذهنی تا تصویر سینمایی (چاپ هشتم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). نمایه‌نما (جلد دوم) کارگردانی فیلم: نمای متحرک (چاپ هشتم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- ون سی جل، جنیفر (۱۳۹۵). صد صحنه - صد قاعده روایت سینمایی: ۱۰۰ قاعده سینمایی که تمام سینماگران باید بدانند. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- کنورثی، کریستوفر (۱۳۹۴). صد صحنه گفتگو: ۱۰۰ الگو برای صحنه‌های گفتگو در فیلم‌های سینمایی. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- کنورثی، کریستوفر (۱۳۹۶). صد نمای معرف سینمایی: ۱۰۰ تکنیک استفاده از دوربین برای انتقال ایده اصلی صحنه. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- آریخن، دانیل (۱۴۰۰). چگونه کارگردانی کنیم (دستور زبان فیلم) (چاپ هشتم). ترجمه: عباس اکبری، تهران: انتشارات نیلوفر.
- لومت، سیدنی (۱۳۹۴). فیلم ساختن. ترجمه: بهمن فرمان‌آرا، تهران: نشر چشمه.
- مکندریک، الکساندر (۱۳۹۸). در مسیر فیلم‌سازی: مقدمه‌ای بر مهارت کارگردان. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- پروفرس، نیکلاس (۱۳۹۴). اصول اساسی کارگردانی سینما. ترجمه: شاپور عظیمی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- دنسینگر، کن (۱۳۹۴). ایده‌ی کارگردان: راهی به سوی کارگردانی عالی. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- شرایبمن، مرل ای. (۱۳۸۹). کارگردان آماده می‌شود. ترجمه: محمد صدیقیان، تهران: نشر ساقی.
- بر، ریچارد ال. (۱۳۶۷). کارگردان فیلم (راهنمای عملی فنون سینما و تلویزیون). ترجمه: رکسانا بهرامی‌تاش، تهران: انتشارات سروش.

## The Basics of Film Editing

## مبانی تدوین فیلم

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی اجمالی با تاریخ و تکنیک تدوین فیلم                                                                                                      |
| اهداف ویژه: شناخت مفاهیم و کاربردهای تدوین در سینما؛<br>شناخت اجمالی دستور زبان فیلم و روش‌های تدوین<br>شناخت تکنیک‌های تدوین در سینمای مستند و داستانی |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که شناختی اجمالی اما فراگیر، از تاریخچه، مفاهیم، تکنیک‌ها و کاربردهای تدوین در سینما به دست دهند. بر اساس برنامه‌ی کلی رشته، در صورت لزوم مباحث تخصصی و تکمیلی، در دروس جداگانه (و در قالب دروس تخصصی تدوین)، به تفصیل، تشریح و تدریس خواهند شد.

## ۱) مفاهیم و تعاریف تدوین

- تدوین چیست؟ (تعاریف)
- تدوین گر کیست؟

## ۲) کاربردهای تدوین

- کاربردهای روایتی
- کاربردهای معنی‌سازی
- کاربردهای تولیدی

## ۳) تاریخچه تدوین

- چکیده‌ای از تاریخ پیدایش تدوین



- تدوین در دوره‌ی سینمای اولیه
- شکوفایی تدوین در سینمای صامت
- تدوین در سینمای ناطق
- تدوین و آغاز تولید تلویزیونی

#### ۴) برش و انواع آن

- کاربردهای برش
- برش متعارف (معمولی)
- برش منطبق (همانگ)
- برش پرشی
- برش فازی

#### ۵) انتقالات تدوینی

- تکنیک‌های تغییر نما
- انواع انتقالات تدوینی (جلوه‌های بصری تدوینی)

#### ۶) اجزای فیلم از منظر تدوینی

- اجزای تشکیل‌دهنده ساختار فیلم داستانی
- انواع نما، صحنه و سکانس

#### ۷) شکل‌شناسی تدوین

- تدوین تداومی
- تدوین غیرتداومی
- «مونتاژ»

#### ۸) روابط نماها در تدوین فیلم ۱

- رابطه گرافیکی نماها
- رابطه حرکتی نماها
- رابطه زمانی نماها
- رابطه فضایی نماها
- ساختارهای فضا و زمان در فیلم

#### ۹) روابط نماها در تدوین فیلم ۲

- رابطه متریک نماها
- رابطه ریتمیک نماها

#### ۱۰) اصول مکانیکی تدوین ۱

- اصول مکانیکی تداوم تصویری
- اصول مکانیکی تداوم صوتی



- تدوین صدا و موسیقی

### (۱۱) اصول مکانیکی تدوین ۲

- مؤلفه‌های نما در برش

### (۱۲) روش‌های تدوین

### (۱۳) مراحل تدوین

### (۱۴) سکانس «مونتاز»

- تعریف سکانس مونتاز

- کاربرد سکانس مونتاز

### (۱۵) تدوین در فیلم مستند

- تکنیک‌های تدوین در فیلم مستند

- ویژگی‌های تدوین در فیلم مستند

### (۱۶) تدوین در ادبیات

- ریشه‌های تدوین در ادبیات داستانی

- ریشه‌های تدوین در ادبیات توصیفی و شاعرانه

### (د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- آشنایی با کاربردها و روش‌های تدوین تدوین در سینما؛
- شناخت تکنیک‌های تدوین در سینمای مستند و داستانی

### (ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی تدوین در سینما و تلویزیون در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

### (و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمون‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|----------|----------------|-------------|------------|
| حضور در کلاس | ندارد    | ندارد          | دارد        | دارد       |
| ٪۱۰          | -        | -              | ٪۶۰         | ٪۳۰        |

### (ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: وایت‌برد، رایانه‌ی مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده‌ی نمایش دسترسی به آرشیو منابع کمک آموزشی پیرامون محورهایی که در بخش شرح درس اشاره شده است.



## ح) منابع و مراجع درسی

- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۲). تکنیک‌های تدوین (جلد اول: تدوین صدا/ویدیو). انتشارات دانشگاه صدا و سیما.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۴). تکنیک‌های تدوین (جلد دوم: تدوین غیرتداویمی). انتشارات دانشگاه صدا و سیما.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۲). تاریخ، زیبایی‌شناسی و نظریه‌های تدوین فیلم. انتشارات دانشگاه صدا و سیما.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۵). پژوهش‌ها و اندیشه‌های تدوینی. انتشارات رونق.
- رایتس، کارل و میلر، گاوین (۱۴۰۰). فن تدوین فیلم. ترجمه: وازریک درساهاکیان، انتشارات سروش.
- دیمیتریک، ادوارد (۱۳۹۲). درباره تدوین فیلم. ترجمه: آزاده دهقانی، نشر ساقی.
- کریتندن، راجر (۱۳۹۰). تدوین فیلم و ویدئو. ترجمه: روبرت صافاریان، نشر مرکز.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۸۳). سینما و ساختار تصاویر شعری در شاهنامه. کتاب فرا.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۳۶

|                            |                   |
|----------------------------|-------------------|
| Introduction to Film Music | مبانی موسیقی فیلم |
|----------------------------|-------------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                           |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی: *          | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | آشنایی با موسیقی                             |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

\* بخش عملی شامل تمرینات دانشجویان در منزل است و لزوماً کار عملی در کلاس را شامل نمی‌شود.

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با کارکرد، تاریخچه و آهنگسازان شاخص موسیقی فیلم                                                  |
| اهداف ویژه: درک زیبایی‌شناسی و تاثیر موسیقی در ارتباط با تصویر، شناخت آثار مهم و آهنگسازان تاثیرگذار موسیقی فیلم |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) کارکرد موسیقی فیلم (۱)

- هماهنگی و ارتباط تمپو و ریتم در موسیقی و تصویر
- بررسی تاثیر فواصل موسیقایی (ملایم و ناملایم) و ترکیب آنها (ملودی و هارمونی) در ارتباط با تصویر

## ۲) کارکرد موسیقی فیلم (۲)

- هماهنگی و ارتباط تراکم و بافت در موسیقی و تصویر
- ارتباط رنگ و ارکستراسیون در موسیقی با تصویر

## ۳) کارکرد موسیقی فیلم (۳)

- عناصر مهم در شروع و پایان یک قطعه (کیو)
- اهمیت سکوت، تعامل مناسب موسیقی با دیالوگ و افکت

## ۴) کارکرد موسیقی فیلم (۴)

- عناصر تماتیک، هارمونیک و افکت‌های خاص صوتی در موسیقی فیلم
- فرم و ساختار کلی موسیقی

## ۵) سبک و سازبندی در موسیقی فیلم



- استفاده از ارکستر، آنسامبل و کر غربی، موسیقی و سازهای بومی، انواع موسیقی پاپ و موسیقی الکترونیک در موسیقی فیلم، معرفی کارکرد و تاثیر هر یک با بررسی نمونه‌های مربوطه

#### ۶) نقد و بررسی پروژه نخست دانشجویان شامل انتخاب موسیقی برای صحنه(های) تعیین شده (۱)

- بررسی عناصر مطروحه شامل نقاط شروع و پایان کیو، تناسب تمپو، ریتم، فواصل و ترکیب آنها (ملودی/هارمونی)، رنگ، تراکم، سبک و غیره

#### ۷) نقد و بررسی پروژه نخست دانشجویان شامل انتخاب موسیقی برای صحنه(های) تعیین شده (۲)

- بررسی عناصر مطروحه شامل نقاط شروع و پایان کیو، تناسب تمپو، ریتم، فواصل و ترکیب آنها (ملودی/هارمونی)، رنگ، تراکم، سبک و غیره

#### ۸) تاریخ/تحلیل موسیقی فیلم (۱)

- معرفی/تحلیل گزیده آثار و آشنایی با آهنگسازان شاخص موسیقی فیلم از اوایل قرن بیستم تا زمان حاضر

#### ۹) تاریخ/تحلیل موسیقی فیلم (۲)

- معرفی/تحلیل گزیده آثار و آشنایی با آهنگسازان شاخص موسیقی فیلم از اوایل قرن بیستم تا زمان حاضر

#### ۱۰) تاریخ/تحلیل موسیقی فیلم (۳)

- معرفی/تحلیل گزیده آثار و آشنایی با آهنگسازان شاخص موسیقی فیلم از اوایل قرن بیستم تا زمان حاضر

#### ۱۱) روند کار آهنگساز

- بررسی فرآیند و چالش‌های تعامل آهنگساز با عوامل فیلم از مرحله عقد قرارداد تا تحویل کار و همین‌طور معرفی اصطلاحات رایج مربوطه

#### ۱۲) کاربرد تکنولوژی در تولید موسیقی فیلم

- معرفی شیوه‌های آهنگسازی، تولید و ضبط با استفاده از کامپیوتر و نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای مرتبط

#### ۱۳) ارائه‌های دانشجویی با موضوعات از قبل تعیین شده

- دانشجویان می‌توانند در مورد موسیقی یک یا چند فیلم، یا یک آهنگساز ارائه داشته باشند.

#### ۱۴) ارائه‌های دانشجویی با موضوعات از قبل تعیین شده

#### ۱۵) ارائه‌های دانشجویی با موضوعات از قبل تعیین شده

#### ۱۶) ارائه‌های دانشجویی با موضوعات از قبل تعیین شده

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

درک و تحلیل مؤثرتر موسیقی فیلم، انتخاب موسیقی مناسب برای فیلم/ فیلم‌نامه و تعامل سازنده‌تر با آهنگسازان



## ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

در هر موضوع، پس از صحبت‌های مقدماتی، لازم است نمونه‌های کوتاه موسیقی فیلم به همراه تصویر نمایش داده و تحلیل شود. پروژه نخست شامل انتخاب موسیقی برای صحنه(های) تعیین شده یا دلخواه توسط دانشجویان است و می‌تواند به وسیله نرم‌افزارهای ترکیب موسیقی و تصویر انجام و در کلاس نمایش داده شود. پروژه پایانی شامل انتخاب مجموعه‌ای از تکه‌های موسیقی برای یک داستان یا فیلم‌نامه کوتاه است. انتخاب موسیقی می‌تواند از هر آنچه دانشجو در اختیار دارد، انجام شود.

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                                                                               |
|--------------|-----------|----------------|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ارائه        | ندارد     | ندارد          | ندارد       | ۱- انتخاب موسیقی برای یک صحنه<br>۲- انتخاب مجموعه‌ای از تکه‌های موسیقی برای یک داستان یا فیلم‌نامه کوتاه |
| ٪۳۰          | -         | -              | -           | ٪۷۰ (۴۰+۳۰)                                                                                              |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو موسیقی

## ح) منابع و مراجع درسی

- Bellis, Richard (2007). *The Emerging Film Composer: An Introduction to the People, Problems, and Psychology of the Film Music Business*. BookSurge Publishing.
- Cooke, Mervyn (2008). *A History of Film Music*. Cambridge University Press.
- Kalinak, Kathryn (2010). *Film Music: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.
- Neumeyer, David (ed.) (2014). *The Oxford Handbook of Film Music Studies*. Oxford University Press.

## Film Production Management Basics

## مبانی مدیریت تولید فیلم

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input checked="" type="checkbox"/> پایه     | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

**هدف کلی:** آشنایی مقدماتی با فرآیند مدیریت تولید فیلم و فراگیری نظام‌مند مبانی و روش‌های مدیریت مؤثر و بهینه‌ی تولید آثار سینمایی و تلویزیونی.

**اهداف ویژه:** شناخت مقدماتی مفاهیم، روش‌ها، ابزارها و مراحل مدیریت پروژه‌های سینمایی و تلویزیونی و درک صحیح فرآیندهای طراحی، برنامه‌ریزی، بودجه‌بندی و اجرای یک پروژه سینمایی یا تلویزیونی؛ و نیز شناخت چارچوب‌ها، نظام‌ها و الزامات حرفه‌ای، صنعتی و اقتصادی در پروژه‌های سینمایی و تلویزیونی

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که مفاهیم، روش‌ها، ابزارها و مراحل مدیریت پروژه‌های سینمایی و تلویزیونی و فرآیندهای عملیاتی پروژه‌ها را به گونه‌ای پوشش دهند که نیازهای حرفه‌ای یک دانشجوی کارشناسی را برآورده سازد و در عین حال، مقدمه‌ای بر مباحث «مدیریت تولید پیشرفته» در مقطع کارشناسی ارشد، به حساب آید.

## ۱) مبانی مدیریت

- ریشه و معنای مدیریت
- اهمیت مدیریت
- تاریخچه مدیریت
- مدیریت و رقابت
- مدیریت و توسعه

## ۲) مفهوم مدیریت

- مدیریت در سازمان و پروژه
- کارکردهای مدیریت
- تعریف مدیریت

## ۳) مدیریت سیستمی



- تفکر سیستمی
- مدیریت سیستمی
- مدیریت و بهره‌وری
- سطوح مدیریت

#### (۴) مبانی مدیریت پروژه ۱

- ماهیت پروژه
- تاریخچه و مفاهیم
- مدیریت پروژه
- کنترل پروژه
- ابزارهای کنترل پروژه
- نمودار گانت
- ساختار شکست کار (WBS)

#### (۵) مبانی مدیریت پروژه ۲

- ساختار مدیریت پروژه
- متغیرهای مدیریت پروژه
- چرخه عمر پروژه
- ارزیابی پروژه
- تحلیل هزینه - فایده
- تحلیل SWOT

#### (۶) مدیریت پروژه در سینما و تلویزیون

- چهار مرحله اساسی پروژه‌های سینمایی
- افراد و اجزای مؤثر در هر مرحله

#### (۷) تیم مدیریت پروژه در سینما و تلویزیون

- شرکت یا نهاد تهیه‌کننده
- تهیه‌کننده اصلی و تهیه‌کننده اجرایی
- مدیر تولید
- برنامه‌ریز
- سایر افراد تیم

#### (۸) مدیر تولید

- مدیر تولید کیست؟
- ویژگی‌های مدیر تولید چیست؟
- وظایف مدیر تولید چیست؟
- فنون مذاکره و استخدام عوامل

#### (۹) مدیریت تولید



- طراحی برنامه کلان پروژه
- برنامه‌ریزی پیش‌تولید
- مراحل برنامه‌ریزی تولید
- نرم‌افزارهای برنامه‌ریزی تولید

**۱۰) برنامه‌ریزی تولید ۱**

- اهمیت فیلم‌نامه تولید
- ویژگی‌های فیلم‌نامه تولید
- نحوه تنظیم فیلم‌نامه تولید

**۱۱) برنامه‌ریزی تولید ۲**

- تجزیه فیلم‌نامه به عناصر اجرا
- شیوه‌ها و ابزارهای تجزیه فیلم‌نامه
- فرم تجزیه فیلم‌نامه (Breakdown Sheet)

**۱۲) برنامه‌ریزی تولید ۳**

- برنامه‌ریزی تولید (فیلم‌برداری)
- شناخت پارامترهای برنامه‌ریزی تولید
- اعمال پارامترهای برنامه‌ریزی تولید
- تعیین برنامه نهایی فیلم‌برداری
- تهیه جدول / برنامه نهایی تولید

**۱۳) بودجه‌بندی تولید ۱**

- بودجه‌بندی اولیه و بودجه‌بندی نهایی
- تعیین هزینه‌های بالای خط و پایین خط
- مذاکرات مالی و قرارداد

**۱۴) بودجه‌بندی تولید ۲**

- گروه‌بندی مؤلفه‌های هزینه‌ای
- مدل‌سازی اجزای گروه‌های هزینه‌ای
- تنظیم فهرست تفصیلی بودجه
- تنظیم خلاصه بودجه

**۱۵) کتابچه تولید**

- کتابچه تولید چیست؟
- اجزای کتابچه تولید
- ترتیب تنظیم کتابچه تولید
- فایده و کاربرد کتابچه تولید

**۱۶) مدیریت اجرای پروژه**

- مدیریت عوامل و هنرمندان
- کار با هنرمندان گران و صاحب‌نام
- برنامه روزانه تولید
- مدیریت اجرای برنامه
- مدیریت اجرای بودجه
- نظارت و کنترل تولید
- مدیریت و برنامه‌ریزی مرحله پساتولید

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت و کسب مهارت‌های اولیه در درک صحیح فرآیندهای طراحی، برنامه‌ریزی، بودجه‌بندی و اجرای حرفه‌ای یک پروژه سینمایی یا تلویزیونی؛ و نیز شناخت چارچوب‌ها، نظام‌ها و الزامات حرفه‌ای، صنعتی و اقتصادی پروژه‌های سینمایی و تلویزیونی

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مباحث اصلی و آشنایی با مفاهیم، روش‌ها و مراحل مدیریت پروژه‌های سینمایی و تلویزیونی در جلسات درس؛
- بررسی نمونه‌هایی در هریک از مباحث می‌تواند کمک زیادی به تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش برساند.
- برای تعمیق مهارت‌های آموخته شده لازم است این درس با اجرای پروژه عملی همراه گردد.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمون‌ها        | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                       |
|---------------|-----------------|----------------|-------------|--------------------------------------------------|
| تمرینات هفتگی | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی<br>یک فیلم‌نامه سینمایی |
| -             | -               | -              | ٪۲۰         | ٪۸۰                                              |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

#### ح) منابع و مراجع درسی



- توماریک، جیسن جی. (۱۳۹۴). *جعبه ابزاری برای فیلم‌ساز*. ترجمه: لیدا کاووسی، انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- کلو، باستین (۱۳۷۷). *مدیریت تولید فیلم*. ترجمه: تقی علیقلی‌زاده، انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- سینگلتون، رالف. اس. (۱۳۷۲). *برنامه‌ریزی تولید فیلم*. ترجمه: نیاز یعقوبشاهی، انتشارات زمانه.
- پاسدار، محمدرضا (۱۳۸۷). *تهیه‌کنندگی برای تلویزیون*. انتشارات دانشکده صدا و سیما.
- بورک، رُری (۱۳۸۳). *فنون برنامه‌ریزی، مدیریت و کنترل پروژه*. ترجمه: محمدرضا زرگر آزاد، انتشارات اطلاعات.
- Honthaner, E. L. (2010). *The Complete Film Production Handbook*. Netherlands: Focal Press.
- Landry, P. (2017). *Scheduling and Budgeting Your Film: A Panic-Free Guide*. Taylor & Francis.
- Stradling, L. (2010). *Production Management for TV and Film: The Professional's Guide*. Bloomsbury Academic.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۳۸

The Basics of Documentary Film

مبانی فیلم مستند

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: شناخت اجمالی مبانی و تاریخ فیلم مستند

## اهداف ویژه:

- آشنایی با نظریه‌ها، نظریه‌پردازان و فیلم‌سازان برجسته فیلم مستند
- شکل‌شناسی، گونه‌شناسی و آشنایی با ویژگی‌های ساختاری فیلم مستند

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

- ۱) تعاریف فیلم مستند
- ۲) ویژگی‌های ساختاری و بصری فیلم مستند (کدهای تصویری، صوتی و تدوینی مستند)
- ۳) اصول و ارکان بینشی (ایدئولوژیک) فیلم مستند (اصل اخلاقی، اصل معرفت‌شناختی و اصل زیبایی‌شناختی)
- ۴) تاریخچه پیدایش و تحول فیلم مستند (بخش اول: سال‌های ۱۹۵۰-۱۸۹۵)
- ۵) کاربردهای فیلم مستند
- ۶) نظریه‌های فیلم مستند
- ۷) مکاتب فیلم مستند
- ۸) انواع طبقه‌بندی‌های فیلم مستند
- ۹) شکل‌شناسی و گونه‌شناسی فیلم مستند



۱۰) تلفیق و تلاقی فیلم مستند با گونه‌های دیگر فیلم (مستندهای دورگه یا مستندهای هیبرید، انواع مستند داستانی و مستند انیمیشن)

۱۱) انواع روش‌های بازسازی یا بازآفرینی (اجرای مجدد) در فیلم مستند

۱۲) مستند محض در برابر روش‌های بازسازی

۱۳) تحول تاریخی شکل و محتوای مستند در تلویزیون (بخش دوم: ۲۰۲۰-۱۹۵۰)

۱۴) شکل‌شناسی، گونه‌شناسی و مضامین انواع مستندهای تلویزیونی (انواع فرم در مجموعه‌سازی مستند تلویزیونی، فرم‌های خبری، ژورنالیستی و گزارشات مستند)

۱۵) عصر پسامستند در تلویزیون (طیف برنامه‌های تلویزیون «واقعیت» / Reality TV، پیدایش و توسعه شبکه‌های اختصاصی مستند)

۱۶) مستند در جهان اینترنت (مستندهای تحت وب / Web، تولید مستندهای گروهی در اینترنت)

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت مفاهیم و مؤلفه‌های فیلم مستند
- توانایی طبقه‌بندی انواع فیلم مستند
- شناخت شکل، گونه و مضمون انواع فیلم مستند
- شناخت نظریه‌ها و شیوه‌های مستندسازی

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی سینمای مستند در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                           |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|--------------------------------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه<br>پیرامون فیلم مستند |
| ٪۲۰               | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰                                  |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: وایت‌برد، رایانه‌ی مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده‌ی نمایش

دسترسی به آرشیو منابع کمک آموزشی پیرامون محورهایی که در بخش شرح درس اشاره شده است.

### (ح) منابع و مراجع درسی

- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۴). شکل‌شناسی و گونه‌شناسی فیلم مستند. انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۴۰۰). نظریه‌ها و گفتمان‌های سینمای مستند. نشر قلم شاملو.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۷). فیلم مستند دورگه (فیلم‌های هیبرید). نشر رونق.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۵). پژوهش‌ها و اندیشه‌های سینمایی (بخش مقالات فیلم مستند از گزیده مقالات سینمایی: ۱۳۹۵-۱۳۸۵). رونق.
- نیکولز، بیل (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر فیلم مستند. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کیلبرن، ریچارد و آیزود، جان (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر مستند تلویزیونی. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، انتشارات اداره‌کل پژوهش‌های سیما.
- بارنو، اریک (۱۳۹۰). تاریخ سینمای مستند. ترجمه: احمد ضابطی جهرمی، انتشارات سروش.
- مک‌لین، بتسی (۱۳۹۴). تاریخ نوین سینمای مستند. گروه مترجمان، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کوران‌برنارد، شیلان (۱۳۹۰). قصه‌گویی در فیلم مستند. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- وارد، پل (۱۳۹۱). مستند: حواشی واقعیت. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- روتمن، ویلیام (۱۳۷۹). آثار کلاسیک سینمای مستند. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- میران‌بارسام، ریچارد (۱۳۶۲). سینمای مستند. ترجمه: مرتضی پاریزی، انتشارات فیلمخانه ملی ایران.
- نفیسی، حمید (۱۳۵۷). فیلم مستند (جلد ۱ و ۲). دانشگاه آزاد ایران.

شماره درس ۱۲۱۰۳۲۳۹

|                             |                             |
|-----------------------------|-----------------------------|
| The Basics of TV Production | مبانی برنامه‌سازی تلویزیونی |
|-----------------------------|-----------------------------|

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                           | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:                          |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                                   |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input checked="" type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی پایه و اجمالی با مباحث نظری و کسب مهارت‌های عملی آغازین در تولید برنامه‌های تلویزیونی                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>اهداف ویژه:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- آشنایی با شناخت یک مرکز تلویزیونی (بخش‌ها، عوامل، روابط و اصطلاحات تولیدی، فنی و پشتیبانی)</li> <li>- آشنایی با گرامر و ساختار تولید در تلویزیون (زبان و بیان، اصول و قواعد، فنون و تکنیک‌های تولید برنامه)</li> <li>- آشنایی با شیوه‌ها و روش‌های تولید برنامه (عمل به اثر، اثر به عمل، شیوه‌های چند دوربینه و تک‌دوربینه)</li> <li>- کسب مهارت در تولید یک برنامه ساده استودیویی با بهره‌گیری از امکانات و عوامل (تولید یک برنامه مصاحبه و گفت‌وگومحور)</li> </ul> |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) مقدمات تولید برنامه تلویزیونی

- تلویزیون چیست (تعریف و هدف از تولید برنامه در آن)
- آشنایی اولیه با زبان و بیان در تلویزیون و نقش آن در تولید برنامه‌های تلویزیونی
- آشنایی با قسمت‌های مختلف تولید در یک مرکز تلویزیونی، شامل: شناخت مکان، ابزار و عوامل تولید تلویزیونی (استودیو تلویزیونی/ اتاق کنترل تولید/ اتاق کنترل فنی/ اتاق ضبط مغناطیسی/ اتاق‌های صدا، نور، گریم/ انبار دکور و وسایل صحنه)
- دیدن نوار کمک‌آموزشی مقدمه‌ای بر تلویزیون (Introduction to television) از BBC، همراه با توضیح استاد در شناخت یک مرکز تلویزیونی و تولید یک برنامه ساده

**۲) عوامل و مراحل تولید تلویزیونی**

- شناخت عوامل گروه‌های تولیدی و فنی در تولید یک برنامه تلویزیونی (بالا و پائین خط تولید/ تهیه‌کننده، کارگردان تلویزیونی، کارگردان هنری، مدیر صحنه، منشی‌صحنه و نقش‌های سه‌گانه او، صداپرداز، نورپرداز، تصویرپرداز، گریمر، دکوراتور، مسئول فنی، مسئول ضبط مغناطیسی و...)
- آشنایی با فرآیند تولید یک برنامه از ایده تا اجرا و مراحل سه‌گانه تولید و زیرمجموعه آن (طراحی، تدارک، اجرا)
- شناخت اولیه مراحل سه‌گانه پیش‌تولید، تولید، پس‌تولید در تولید یک برنامه تلویزیونی
- بازدید از استودیو و آشنایی عملی با امکانات آن

**۳) دوربین تلویزیونی ۱**

- آشنایی با دوربین تلویزیونی و قسمت‌های سه‌گانه آن (پایه، بدنه، لنز)
- آشنایی اولیه با تصویر و چگونگی تشکیل آن تا انتقال به گیرنده‌های تلویزیونی
- اصول اولیه تصویربرداری و آشنایی با نسبت ابعاد در قاب
- آشنایی با لنزها و ویژگی‌های آن در تولید تلویزیونی (نرمال، تله، واید، زوم، همراه با شناخت دیافراگم، عمق میدان، فوکوس و پیش‌فوکوس)
- انواع نماهای سه‌گانه در دوربین تلویزیونی (براساس اندازه و تعداد سوژه/ زاویه دوربین و نسبت آن با سوژه/ محتوا و وضعیت نماها)
- دیدن نوار کمک‌آموزشی BBC به نام: Lenses

**۴) دوربین تلویزیونی ۲**

- آشنایی با حرکات سه‌گانه دوربین‌های تلویزیونی (ثابت، متحرک، پدستال)
- تفاوت زوم و دالی و زیبایی‌شناسی تصویر در آن‌ها
- وایت‌بالانس، نور و رنگ در دوربین، روشنایی تصویر
- آشنایی با کمراکارت (کارت دوربین)، نقشه صحنه (Floor plan) و شیوه چینش دوربین روی آن
- روش‌های دوربین‌گذاری مثلثی (درون زاویه، برون زاویه) و قائمه در برنامه‌های تلویزیونی
- دیدن نوار کمک‌آموزشی BBC به نام: On Camera

**۵) دوربین تلویزیونی ۳**

- کسب مهارت و تجربه عملی هر یک از دانشجویان در گرفتن نماها، قاب‌بندی، انجام انواع حرکات ثابت، متحرک و پدستال با دوربین تلویزیونی
- تمرین شیوه‌های دوربین‌گذاری مثلثی و قائمه
- تمرین گرفتن نماهای ضربدری، Cross shooting در استودیو تلویزیونی

**۶) اتاق فرمان استودیو**

- شناخت میز ملانژور
- آشنایی با انواع انتقالات تصویری شامل کات، فید، دیزالو، کراس‌فید، سوپر، روبش و تروکاژهای تصویری (تعاریف و کاربردها، مفاهیم، زیبایی‌شناسی)
- مبانی دکوپاژ و میزانس در تلویزیون
- تمرین دانشجویان با میز ملانژور در رژی استودیوی تلویزیونی

**۷) اصول کارگردانی تلویزیونی ۱**

- آشنایی با اصول و قواعد تولید در طراحی یک برنامه تلویزیونی
- شناخت خط فرضی (تعریف، ویژگی و کاربرد) و برش‌های عکس جهت و نگاه و نماهای زاویه معکوس
- شناخت پرش‌های تصویری و انواع آن
- برش و عوامل مؤثر بر آن (برش قبل از حرکت، در حین حرکت، بعد از حرکت و برش روی محور تصویر)
- آشنایی با انواع ورود و خروج و مباحث جایگزینی در تصویر (حرکت درون نما، حرکت برون نما، حرکات جایگزینی)
- نقش تدوین لحظه‌ای و کارگردانی تلویزیونی و مفاهیم زیباشناختی پیوند تصاویر در ضبط یک برنامه تلویزیونی
- میزانشن و دکوپاژ (آشنایی، تعاریف، کاربرد) در تولید یک برنامه تلویزیونی
- دیدن نوار کمک‌آموزشی BBC به نام: TV Grammar

### ۸) اصول کارگردانی تلویزیونی ۲

- تمرین و کسب مهارت در اجرای خط فرضی، پرش‌های تصویری، ورود و خروج‌های به کادر و بیرون از کادر
- تمرین‌های جایگزینی در تصویر و اجرای یک میزانشن و دکوپاژ ساده در یک صحنه مصاحبه برای تلویزیون
- تمرین فرامین و اصطلاحات خاص در شروع یک برنامه و آشنایی با کاربرد آن‌ها توسط دانشجویان

### ۹) تصویرنامه تلویزیونی

- آشنایی با تصویرنامه‌نویسی در تلویزیون (تعریف، ویژگی‌ها و کاربرد)
- تفاوت تصویرنامه و فیلم‌نامه
- آشنایی با تهیه طرح اولیه برای نگارش یک تصویرنامه
- انواع فرمت‌های نگارش یک تصویرنامه
- آشنایی با شیوه نگارش اجزاء یک تصویرنامه (موقعیت‌های تصویری و دکوپاژ، میزانشن، موقعیت‌های صوتی، شماره دوربین‌ها، انواع نماها، انتقالات تصویری)
- تمرین نگارش یک تصویرنامه با دانشجویان برای یک برنامه مصاحبه و گفت‌وگو محور با نظارت استاد

### ۱۰) نورپردازی تلویزیونی ۱

- آشنایی با نور و ویژگی‌های آن در تولید یک برنامه تلویزیونی
- آشنایی اولیه با اصول نورپردازی کلاسیک تک‌نفره و دونفره با شناخت نورهای اصلی
- آشنایی با سه سبک اولیه نورپردازی در تلویزیون (واقع‌گرا، اکسپرسیون، آبستره)
- آشنایی با مشخصات و مختصات نور در تلویزیون
- انواع چراغ‌ها و نورافکن‌های استودیویی (نورهای گرم و نورهای سرد)
- آشنایی با روش‌های نورپردازی High Key و Low Key در تلویزیون
- شناخت کنترل‌های فیزیکی و الکتریکی نور و کار با دیمر

### ۱۱) نورپردازی تلویزیونی ۲

- کسب مهارت‌های عملی و تجربه کاری در نورپردازی یک‌نفره، دونفره و جمعی
- نورپردازی با استفاده از دیمر و انجام کنترل‌های فیزیکی و الکتریکی نور در استودیو
- استفاده از وسایل مرتبط با کنترل نور، شامل: شیدر، توری‌های فلزی، اسپن‌گلاس، فیلترها، کالک و...
- کسب مهارت در به‌کارگیری شدت و حجم نور، همراه تمرین در سبک‌های ساده نورپردازی در استودیو
- دیدن فیلم آموزشی BBC به نام: «نورپردازی در تلویزیون»

### ۱۲) صدا و صدا برداری ۱



- آشنایی با صدا و ویژگی‌های آن در تولید یک برنامه تلویزیونی
- آشنایی با صدابرداری و نقش صدا در ضبط یک برنامه
- آشنایی با میکروفن‌های تلویزیونی پر کاربرد (الکترومکانیکی، الکترواستاتیکی، الکترومغناطیسی)
- آشنایی با میکروفن‌های نوی‌مان U87، گان، مینی‌گان، گردنی و رومیزی
- آشنایی با طرح‌گیری میکروفن‌ها (تک‌جهته، دلواری، دوجهته، تمام‌جهته)
- آشنایی با میز صدا و متعلقات کارکردی آن در ضبط برنامه (ورودی‌ها و خروجی‌ها)
- آشنایی با منابع صوتی (موسیقی، افکت و...)
- آشنایی با سرعت‌های نوارهای صوتی
- نقش آکوستیک در استودیو و ضبط صدا

### ۱۳) صدا و صدابرداری ۲

- کسب مهارت علمی و تجربه کاری با میز صدا، نصب میکروفن‌ها در استودیو، کارکرد میکروفن در ضبط تمرینی
- یک برنامه، استفاده از منابع صوتی و ترکیب صدا در ارائه صدای خروجی همراه تصویربرداری ضبط برنامه (تمرین ضبط یک برنامه مصاحبه با استفاده از منابع مختلف صوتی در استودیو)
- دیدن نوار آموزشی BBC در خصوص «صدا در تلویزیون»

### ۱۴) گرافیک تلویزیونی

- آشنایی با گرافیک و کاربرد آن در تلویزیون
- آشنایی با انواع گرافیک‌های مورد استفاده در ضبط یک برنامه تلویزیونی (ثابت و متحرک) و آشنایی با گرافیک دیجیتال و نقش آن در تولید یک برنامه
- آشنایی با کپشن و انواع آن در کاربرد گرافیکی یک برنامه
- آشنایی با CG (دستگاه مولد حروف در یک برنامه تلویزیونی)
- تیتراژ و نقش آن در تولید یک برنامه
- دیدن فیلم آموزشی BBC: «گرافیک در تلویزیون»

### ۱۵) تولید پروژه عملی ۱

- راهبری پروژه عملی دانشجویان: کسب مهارت علمی و تجربه کاربردی در تولید یک برنامه ساده استودیویی (مصاحبه و گفت‌وگومحور) با استفاده از کلیه منابع تصویری از جمله: عکس، اسلاید، TC، LD، گزارش و... و منابع صوتی آماده شده و تهیه شده از موسیقی، افکت و... و تهیه یک دکور ساده با استفاده از لته‌های موجود در انبار دکور و وسایل صحنه مورد نیاز که توسط دانشجویان تهیه و جهت ضبط برنامه به استودیو آورده می‌شوند.

### ۱۶) تولید پروژه عملی ۲

- راهبری پروژه عملی دانشجویان: تهیه پروژه نهایی دانشجویان در تولید یک برنامه مصاحبه ۵ الی ۷ دقیقه‌ای، همراه با تهیه منابع تصویری و صوتی، ارائه کارت دوربین‌ها، فلور پلان، اسکریپت برنامه، دکوپاژ و دفترچه تولید برنامه و استفاده از کلیه دانشجویان در نقش‌های مختلف تولیدی و فنی برنامه، از جمله: مدیر صحنه، منشی صحنه، تصویربرداران، دکوراتور، نورپرداز و... که با نظارت استاد تهیه و ساخته می‌شود.

**د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت مراحل سه‌گانه پیش‌تولید، تولید و پس‌تولید در تهیه و ساخت برنامه‌های تلویزیونی
- آشنایی با بخش‌های مختلف یک مرکز تلویزیونی و شناخت عوامل تولیدی آن
- شناخت اصول اولیه قواعد، روش‌ها، فنون و تکنیک‌های تولید در تهیه و ساخت یک برنامه ساده تلویزیونی
- کسب مهارت اولیه در تهیه و تولید یک برنامه مصاحبه با بهره‌گیری از منابع تصویری و صوتی مورد نیاز در ضبط یک برنامه

**ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی در گسترش قدرت شناخت دانشجویان نسبت به تهیه و تولید برنامه‌های تلویزیونی
- آشنایی با اصول اولیه تولید در تلویزیون و کسب مهارت عملی در ساخت یک برنامه ساده استودیویی
- لازم است در این درس از منابع کمک‌آموزشی دیداری و شنیداری BBC در طول تدریس استفاده شود.
- بازدید از سازمان صداوسیما و استودیوهای تولیدی در داخل و خارج سازمان جهت کمک در تعمیق و تثبیت مفاهیم ارائه شده در کلاس هماهنگ و برنامه‌ریزی گردد.

**و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی             | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                    |
|--------------------------|-----------|----------------|-------------|-----------------------------------------------|
| تمرینات هفتگی در استودیو | دارد      | -              | دارد        | ساخت یک برنامه ۵-۷ دقیقه‌ای مصاحبه تلویزیونی* |
| ٪۱۰                      | ٪۱۰       | -              | ٪۳۰         | ٪۵۰                                           |

\* با امکانات تصویری و صوتی، ارائه مستندات برنامه شامل اسکرپت، کمراکارت، فلورپلان و دفترچه تولید.

**ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

- امکانات یک استودیوی تلویزیونی استاندارد با کلیه امکانات تصویری و صوتی مورد نیاز.
- لازم است در این درس از منابع کمک‌آموزشی دیداری و شنیداری شامل: مقدمه‌ای بر تلویزیون / گرامر تلویزیون / دوربین تلویزیونی / در مقابل دوربین / صدا در تلویزیون / نور در تلویزیون / لنزها / گرافیک در تلویزیون، از منابع کمک‌آموزشی BBC در طول تدریس استفاده شود.

## ح) منابع و مراجع درسی

- زتل، هربرت (۱۳۸۴). *راهنمای تولید برنامه‌های تلویزیونی*. ترجمه: علی رجبزاده طهماسبی و مجیدالدین طباطبایی‌راد، تهران: انتشارات دانشگاه صداوسیما.
- رجبزاده طهماسبی، علی (۱۳۹۵). *ساختارشناسی نوشتار در گونه‌های تلویزیونی*. تهران: انتشارات دانشگاه صداوسیما.
- باتلر، جرمی (۱۳۸۹). *تلویزیون، کاربرد و شیوه‌های نقد*. ترجمه: مهدی رحیمیان، تهران: انتشارات دانشگاه صداوسیما.
- شهبا، محمد (۱۳۸۹). *بررسی و آسیب‌شناسی ساختارهای برنامه‌های ترکیبی در تلویزیون*. تهران: نشر مرکز تحقیقات صداوسیما.
- متالینوس، نیکوس (۱۳۸۴). *زیبایی‌شناسی تلویزیون، مبانی ادراکی، شناختی و ترکیبی*. ترجمه: جمال آل‌احمد، تهران: اداره کل پژوهش‌های سیما.
- دوسینی، هلن (۱۳۸۴). *تلویزیون و برنامه‌هایش*. ترجمه: لیلا ملا، تهران: اداره کل پژوهش‌های سیما.
- میلرسون، جرالد (۱۳۸۹). *فرهنگ جامع تولید برنامه‌های تلویزیونی*. ترجمه: جواد شبانی، تهران: مارلیک.
- پاسدار، محمدرضا (۱۳۸۹). *تهیه‌کنندگی برای تلویزیون به روش سیستمی*. تهران: انتشارات دانشگاه صداوسیما.
- چشایر، دیوید (۱۳۷۷). *کتاب جامع ویدئو: شناخت، آموزش ابزار، فنون و زیبایی‌شناسی تصویر*. ترجمه: احمد وخشوری، تهران: بنیاد سینمایی فارابی.
- میلرسون، جرالد (۱۳۸۵). *فن برنامه‌سازی تلویزیونی*. ترجمه: مهدی رحیمیان، تهران: سروش.
- میلرسون، جرالد (۱۳۸۹). *تولید و کارگردانی در تلویزیون*. ترجمه: غلامرضا طباطبائی، تهران: سمت.
- Bignell, Jonathan & Orlebar, Jeremy (2005). *The Television Handbook*. Routledge press.
- Miller, Toby; Casey, Bernadette; Casey, Neil (2002). *Television studies: The key concepts*. Routledge press.
- Timberg, Bernard M & Erler, Bob (2002). *Television Talk: A History of the TV Talk Show*. University of texas press.
- Jacobs, Jason & Peacock, Steven (2013). *Television Aesthetics and Style*. Routledge press.

شماره درس ۱۲۱۰۳۳۴۰

Professional software in screenwriting

نرم‌افزارهای کاربردی فیلم‌نامه‌نویسی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                           | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input type="checkbox"/> نظری:               | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:                          |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                                   |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input checked="" type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

**هدف کلی:** آشنایی با نرم‌افزارهای تخصصی و حرفه‌ای مورد استفاده در فرآیند فیلم‌نامه‌نویسی

**اهداف ویژه:** شناخت امکانات ویژه نرم‌افزارهای تخصصی و حرفه‌ای مورد استفاده در فرآیند فیلم‌نامه‌نویسی و توان تشخیص نوع و محدوده کاربرد آن‌ها.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجو با دسته‌بندی کلی نرم‌افزارهای تخصصی و حرفه‌ای مورد استفاده در فرآیند فیلم‌نامه‌نویسی به صورت اجمالی اما فراگیر، آشنا شده و ضمن آشنایی با نمونه‌هایی از آن توان کاربست عملی یکی از آنها را پیدا کند. در سراسر این متن می‌توان به جای مفهوم «نرم‌افزار» به تناسب شرایط و زمان ارائه درس مفهوم «افزونه‌های کاربردی-اپلیکیشن» را نیز در نظر داشت.

## ۱) مقدمه‌ای بر فناوری‌های نوین در سینما و تلویزیون

- مقدمه‌ای در باب کاربرد پلتفرم‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در روش‌های نوین تولید در سینما و تلویزیون
- مروری کلی و انگیزشی بر تاریخچه تحولات ایجاد شده در حوزه سینما و تلویزیون در پی تحولات ناشی از فناوری‌های نوین و دیجیتال

## ۲) فرمت استاندارد در فیلم‌نامه‌نویسی

- آشنایی با مفهوم فرمت استاندارد در فیلم‌نامه‌نویسی و اهمیت آن
- آشنایی با نرم‌افزارهای عمومی (نرم‌افزارهای نگارش و پردازش متن چون «میکروسافت ورد» و یا «کیت سناریست» و یا مشابه آن همراه با امکانات افزونه‌های صوتی و یا نرم‌افزارهایی که به منظم کردن فرایند فیلم‌نامه‌نویسی از ایده تا متن کمک می‌کنند)

## ۳) آشنایی با انواع نرم‌افزارهای تخصصی فیلم‌نامه‌نویسی



- آشنایی کلی با سه دسته کلی نرم‌افزارهای تخصصی و حرفه‌ای مورد استفاده در فرایند فیلم‌نامه‌نویسی:
- نرم‌افزارهای تسهیل‌گر فرایند فیلم‌نامه‌نویسی
- نرم‌افزارهای تحلیل‌گر و ارزیابی‌کننده در فرایندهای فیلم‌نامه‌نویسی
- نرم‌افزارهای خلاقه و مشارکت‌گر در فرایند فیلم‌نامه‌نویسی

#### ۴) نرم‌افزارهای تسهیل‌گر در فیلم‌نامه‌نویسی

- آشنایی با نرم‌افزارهای تسهیل‌گر فرایند فیلم‌نامه‌نویسی

#### ۵) نرم‌افزارهای استاندارد فیلم‌نامه‌نویسی

- معرفی و آشنایی با نرم‌افزارهای عمومی و استاندارد در فرایند نگارش فیلم‌نامه در تولیدات حرفه‌ای (از قبیل: Writer Duet, Final Draft, Fade In, Movie Magic و...)
- انتخاب یک نرم‌افزار مرتبط، تحلیل یا نمونه‌موردی

#### ۶) آشنایی با نظریه‌های ساختارگرا در فیلم‌نامه‌نویسی

- مقدمه مختصر در باب نظریه‌های ساختارگرا در حوزه ادبیات داستانی و نمایشی، کهن‌الگوها و الگوهای رایج در روایت و داستان و ژانر

#### ۷) نرم‌افزارهای تحلیل‌گر در فیلم‌نامه‌نویسی ۱

- آشنایی با نرم‌افزارهای تحلیل‌گر در فرایندهای فیلم‌نامه‌نویسی

#### ۸) نرم‌افزارهای تحلیل‌گر در فیلم‌نامه‌نویسی ۲

- معرفی و آشنایی با نرم‌افزارهای عمومی و یا استاندارد در فرایند گام‌به‌گام و تحلیل‌گر در فرایند فیلم‌نامه‌نویسی (از قبیل storyweaver, contour, Dramatica)

#### ۹) تحلیل یک نمونه موردی

- انتخاب یک نرم‌افزار مرتبط، تحلیل یک نمونه موردی

#### ۱۰) نرم‌افزارهای خلاقه و مشارکت‌گر در فیلم‌نامه‌نویسی

- آشنایی با نرم‌افزارهای خلاقه و مشارکت‌گر در فرایند فیلم‌نامه‌نویسی (۱)

#### ۱۱) آشنایی با کاربرد اینترنت نوین و هوش مصنوعی در نگارش خلاق

- مقدمه‌ای مختصر در باب اینترنت نسل سوم، هوش مصنوعی، موتورهای تولید داستان و نظریه‌های مرتبط (مثل theory of mind و نظریه شناختی)

#### ۱۲) نرم‌افزارها و افزونه‌های عمومی نگارش خلاق

- معرفی و آشنایی با نرم‌افزارهای عمومی و یا افزونه‌های کاربردی مرتبط در فرایند نگارش خلاق و مشارکتی در فرایند فیلم‌نامه‌نویسی (از قبیل محصولات شرکت‌های OpenAi مانند ChatGPT، شرکت گوگل مانند Bard، و شرکت مایکروسافت مانند Copilot، و یا اصولاً چت‌بات‌های مرتبط و یا رایج در زمان تدریس)

#### ۱۳) نرم‌افزارها و افزونه‌های اختصاصی نگارش خلاق



- معرفی و آشنایی با نرم‌افزارهای اختصاصی تر و یا افزونه‌های کاربردی مرتبط در فرایند نگارش خلاق و مشارکتی در فرایند فیلم‌نامه‌نویسی (از قبیل DeepMind و یا زیرساخت‌های مرتبط رایج در زمان تدریس)

#### ۱۴) تحلیل یک نمونه موردی

- انتخاب یک زیرساخت مرتبط، آشنایی و تحلیل یک نمونه موردی

#### ۱۵) نرم‌افزارهای بومی و رایج در سینما و تلویزیون ایران

- معرفی نرم‌افزارهای رایج و یا بومی مورد استفاده در سینما و تلویزیون ایران

#### ۱۶) جمع‌بندی و پرسش و پاسخ

- جمع‌بندی و پرسش و پاسخ پیرامون موضوعات ارائه شده و شرح پروژه پایانی

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

آشنایی با نرم‌افزارهای تخصصی و حرفه‌ای مورد استفاده در فرایند فیلم‌نامه‌نویسی و توان کاربردی عملی موردی آن‌ها.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با نمونه‌های موردی.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه و با امکانات کمک‌آموزشی از قبل دسترسی به اینترنت همراه شود.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                |
|---------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------------------|
| تمرینات هفتگی | -         | ندارد          | دارد        | ارائه پروژه با کاربردی یکی از نرم افزارها |
| ٪۲۰           | -         | -              | ٪۲۰         | ٪۶۰                                       |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

#### ح) منابع و مراجع درسی

با توجه به تغییر سریع مفاهیم این حوزه و ماهیت درس، بهترین منابع در این خصوص پایگاه داده‌های رسمی نرم‌افزارهای مورد اشاره در زمان تدریس است.

## Genreology 1: Fiction and Drama

## گونه‌شناسی ۱: داستان و درام

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                           |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: شناخت گونه‌های اصلی ادبیات داستانی و ادبیات نمایشی                                                                      |
| اهداف ویژه: شناخت ژانرهای مختلف ادبی و نمایشی، شناخت سیر تحولات آنها در طول تاریخ، و چگونگی باززایی ژانرهای گوناگون در طول تاریخ |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجویان ضمن آشنایی با ژانرهای مختلف ادبیات داستانی و ادبیات نمایشی، تفاوت‌ها و شباهت‌های این ژانرها را دریابند و تاریخ تغییرات ژانری، استفاده از ژانرهای مختلف در زمینه‌های اجتماعی گوناگون و تعامل میان این ژانرها را بشناسند.

## ۱) اسطوره‌ها و روایت اسطوره‌ای

- آشنایی با اسطوره‌ها و چرایی محبوبیت روایت‌های اسطوره‌ای
- آشنایی اجمالی با نظریات مربوط به روایت‌های اسطوره‌ای
- بازیابی و احیای اسطوره‌ها در ادبیات مدرن

## ۲) ادیسه و روایت‌های ادیسه‌ای

- «خانه» و معنای آن
- داستان‌گویی در دوران باستان
- پیوند تاریخ، اسطوره و زبان
- مفهوم حماسه

## ۳) تراژدی کلاسیک

- مفاهیم تراژدی کلاسیک (پروتاگونیست، هامارتیا، آگون و...)
- کاتارسیس
- میراث تراژدی کلاسیک

## ۴) کمدی کلاسیک

- ساختارهای کمدی



- فلسفه‌ی کمدی
- میراث کمدی کلاسیک

#### ۵) قرون وسطا: رمانس

- ساختار رمانس‌های قرون وسطایی
- موتیف‌های تکرارشونده
- تأثیر رمانس بر شکل‌گیری ژانرهای ادبی دوران رنسانس

#### ۶) درام رنسانس: شکسپیر

- تراژدی‌های شکسپیر
- کمدی‌های شکسپیر
- رمانس‌های شکسپیر
- تأثیر نگاه شکسپیری بر درام بعد از خود

#### ۷) آغاز رمان: دون کیشوت

- زمینه‌های شکل‌گیری رمان
- تأثیر رمانس بر رمان
- جامعه و ژانر

#### ۸) نوولا

- تفاوت رمان، نوولا و داستان کوتاه
- آشنایی با انواع نوولا

#### ۹) درام و انواع آن

- شکل‌گیری مفهوم درام
- انواع درام در فرانسه
- ساختارهای متفاوت درام‌ها
- تأثیر مفهوم درام بر شکل‌گیری ملودرام

#### ۱۰) ادبیات گوتیک

- زمینه‌های شکل‌گیری ادبیات گوتیک
- تفاوت داستان گوتیک و درام گوتیک
- ماهیت روانشناسانه‌ی ژانر گوتیک

#### ۱۱) ملودرام در قرن نوزدهم

- تأثیر ژانرهای قبلی بر شکل‌گیری ملودرام
- زمینه‌های ایجاد ملودرام
- تأثیر ملودرام بر ژانرهای پس از خود

#### ۱۲) درام مدرنیستی

- آشنایی با درام مدرنیستی آغاز قرن بیستم



- روایت‌های مدرنیستی

### (۱۳) ژانر وحشت

- تأثیر ژانرهای پیشین بر شکل‌گیری ژانر وحشت
- درون‌مایه‌ها
- روایت‌های وحشت

### (۱۴) ژانر جنایی

- انواع روایت‌های جنایی
- آشنایی با نمونه‌های داستانی و دراماتیک
- زمینه‌های شکل‌گیری ژانر جنایی

### (۱۵) درام معاصر

- باززایی روایت‌های پیشین
- ژانرهای معاصر (کمدی رمانتیک، ملودرام و ...)
- مطالعه‌ی نمونه‌های مهم

### (۱۶) ژانر علمی-تخیلی

- روایت‌های علمی - تخیلی در رمان‌ها
- زمینه‌های ایجاد ژانر علمی - تخیلی

### (د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت و ارزیابی ژانرهای داستانی و دراماتیک و تشخیص آنها در متون مختلف

### (ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با ژانرهای مختلف
- لازم است در طول ترم نمونه‌های مختلف مورد مطالعه و تحلیل قرار بگیرند

### (و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها       | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|---------------|-----------------|----------------|-------------|----------------|
| تمرینات هفتگی | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| -             | -               | -              | ٪۸۰         | ٪۲۰            |

### (ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه



امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو رمان‌ها و نمایشنامه‌ها

### ح) منابع و مراجع درسی

- دوبرو، هیثر (۱۳۸۹). ژانر. ترجمه: فرزانه طاهری، تهران: نشر مرکز.
- فراو، جان (۱۳۹۸). ژانر. ترجمه: لیلا میرصفیان، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- قاسمی‌پور، قدرت (گردآوری و ترجمه) (۱۴۰۱). گفتارهایی در نظریه‌ی مدرن ژانر. اصفهان: نشر خاموش.
- زرقانی، سیدمهدی و قربان‌صباغ، محمودرضا (۱۳۹۵). نظریه ژانر: رویکرد تحلیلی-تاریخی. تهران: نشر هرمس.

شماره درس ۱۲۱۰۳۱۴۲

Genreology 2: Film and TV Programs

گونه‌شناسی ۲: فیلم و تلویزیون

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:             | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                      | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                            |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                            |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input checked="" type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: شناخت گونه‌های اصلی فیلم و برنامه‌های تلویزیونی             |
| اهداف ویژه: کسب مهارت در استفاده از قواعد ژانری برای نگارش فیلم‌نامه |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) کلیات مفهوم ژانر (۱)

- نگاه انتقادی به تعاریف ژانر
- بررسی مفاهیم اصلی در نظریه ژانری
- بررسی مبنای تقسیم‌بندی‌های ژانری

## ۲) کلیات مفهوم ژانر (۲)

- بررسی کارکردهای چندگانه ژانری
- تقسیم‌بندی‌های ژانری در سینمای جریان اصلی، تلویزیون و سینمای هنری
- ژانرهای داستان‌محور و غیرداستان‌محور در سینما و تلویزیون

## ۳) ژانر فانتزی در سینما و تلویزیون (۱)

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

## ۴) ژانر فانتزی در سینما و تلویزیون (۲)



- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۵) ژانرهای کارآگاهی و تریلر در سینما و تلویزیون (۱)

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۶) ژانرهای کارآگاهی و تریلر در سینما و تلویزیون (۲)

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۷) ژانر گنگستری در سینما و تلویزیون

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۸) ملودرام و سب اپرا در سینما و تلویزیون

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۹) ژانر کمدی در سینما و تلویزیون

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۱۰) ژانر زندگی‌نگاره در سینما و تلویزیون

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۱۱) ژانر وحشت در سینما و تلویزیون

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

#### ۱۲) ژانر علمی تخیلی در سینما و تلویزیون

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر



- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

**۱۳) ژانر اکشن در تلویزیون و سینما**

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

**۱۴) ژانر اسطوره (تاریخی، اپیک) در سینما و تلویزیون**

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

**۱۵) ژانر جنگی در سینما و تلویزیون**

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

**۱۶) ژانر نوجوانان و مشکل اجتماعی در سینما و تلویزیون**

- ارائه تاریخچه مختصری از این ژانر
- بررسی لحظات داستانی، گام‌ها و تکنیک‌های فیلم‌نامه‌نویسی
- فیلم‌نامه‌کاوی چند اثر سینمایی و تلویزیونی

**د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت قواعد کلی ژانری برنامه‌های داستان‌محور و غیرداستانی در سینما و تلویزیون
- توانایی نگارش آثار گوناگون ژانری در سینما و تلویزیون

**ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی هر مبحث با استفاده از ابزارهای کمک‌آموزشی
- نمایش دیداری و شنیداری آثار مورد بررسی

**و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

|              |           |                |             |            |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|



|                                                                     |   |   |   |                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------|---|---|---|--------------------------------------------------------------------|
| نگارش و تحلیل صحنه‌های<br>مبتنی بر ژانر / مطالعه منابع<br>معرفی شده | - | - | - | تحقیق و نگارش فیلم‌نامه<br>مبتنی بر ژانر / بازسازی<br>سکانسی ژانری |
| ۲۰٪                                                                 |   |   |   | ۸۰٪                                                                |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش باکیفیت

### ح) منابع و مراجع درسی

- دانکن، استفن (۱۳۹۱). *فیلم‌نامه‌نویسی ژانر*. ترجمه: وحیداله موسوی، تهران: نشر ساقی.
- دنسیگر، کن و راش، جف (۱۳۹۳). *فیلم‌نامه‌نویسی متفاوت: گسست موفق از قواعد*. ترجمه: محمد شهباز، تهران: نشر هرمس.
- موان، رافائل (۱۳۹۳). *ژانرهای سینمایی*. ترجمه: علی عامری‌مهابادی، تهران: انتشارات مینوی خرد.
- موسوی، وحیداله (۱۴۰۱). *کتاب ژانر سینما: زیبایی‌شناسی و کارکردهای ژانر*. تهران: دانشگاه سوره.
- موسوی، وحیداله (۱۴۰۰). *رهیافتی انتقادی به نظریه‌های زیبایی‌شناسی و کارکردی ژانر در سینما*. رهپویه هنرهای نمایشی، دوره ۱، شماره ۲ - شماره پیاپی ۲، صص. 25-38.

- Altman, Rick (2000). *Film/Genre*. London: BFI.
- Neale, Steve (2000). *Genre and Hollywood*. Routledge, London and New York.
- Schatz, Thomas (1981). *Hollywood Genres: Formulas, Filmmaking, and the Studio System*. Austin: University of Texas Press.
- Grant, Barry Keith (2007). *Film Genre: from Iconography to Ideology*. London: Wallflower Press.

## The Basics of Film Analysis

## مبانی تحلیل فیلم

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه               | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲ | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                    | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                           |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                           |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input type="checkbox"/> کلاس درس           | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی اجمالی با مفاهیم، اصول و روش‌های کلیدی تحلیل فیلم.                                                                                                   |
| <b>اهداف ویژه:</b> - آشنایی با تفاوت‌های تحلیل فیلم و نقد فیلم<br>- آشنایی با انواع تحلیل فیلم<br>- آشنایی با روش‌های تحلیل فیلم<br>- آشنایی با مؤلفه‌های تحلیل فیلم |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که مفاهیم، رویکردها، روش‌ها، ابزارها و مراحل تحلیل فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی را به گونه‌ای پوشش دهند که نیازهای یک دانشجوی کارشناسی را برآورده سازد و رویکردی ساختاریافته برای درک مفاهیم و اصول بنیادی تحلیل فیلم در اختیار دانشجو قرار دهد. بنابراین سرفصل‌های این درس، طیف نسبتاً گسترده‌ای از موضوعات تاریخی و زیباشناختی، از جنبه‌های فنی فیلم‌سازی تا چارچوب‌های انتقادی و نظری لازم برای درک سینما و کارکردهای هنری فیلم را پوشش می‌دهد. در عین حال، مباحث این درس می‌تواند مقدمه‌ای بر مباحث «تحلیل فیلم پیشرفته» در مقطع کارشناسی ارشد، به حساب آید.

## ۱) تفاوت‌های تحلیل فیلم و نقد فیلم

## ۲) تعاریف، اهداف و رویکردهای تحلیل فیلم

## ۳) انواع تحلیل‌های مضمونی فیلم (تلاقی نظریه و نقد فیلم)

## ۴) روش‌های عمده تحلیل آناتومی فیلم (روش کل‌نگر، روش جزءنگر/ روش شکل‌گرا، روش جزءگرا)

## ۵) تحلیل عناصر زبانی و بیانی فیلم



- ۶) فرم و سبک فیلم: روایت، میزانشن، فیلم‌برداری، تدوین و صدا
- ۷) تحلیل فرم‌های باز و بسته فیلم (روایت و فرم فیلم/ تحلیل فرم‌های روایی و غیرروایی فیلم)
- ۸) تحلیل فرم‌های مبتنی بر میزانشن و تدوین (تلاقی نظریه و نقد در زیبایی‌شناسی فرم فیلم)
- ۹) تحلیل انواع فرم‌های میزانشن (وضوح عمیق، نمای بلند)
- ۱۰) سینه‌متریک فیلم (تحلیل کمی/ آماری فیلم)
- ۱۱) تحلیل انواع فرم‌های تدوینی (فرم تدوین تدوایی، غیرتدوایی، «مونتاز»)
- ۱۲) تحلیل فضاهای صوتی فیلم: کارکردهای روایی و ساختاری انواع صدا و موسیقی فیلم
- ۱۳) رابطه فرم با سبک فیلم (فرم و مکاتب سینمایی، فرم و ژانرهای سینمایی)
- ۱۴) ژانر و نظریه و تحلیل فیلم
- ۱۵) فیلم و رسانه: بینامتنیت، هم‌گرایی و کارکرد فرارسانه‌ای
- ۱۶) فیلم، فرهنگ و جامعه

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

این درس رویکردی ساختاریافته برای کاوش در مفاهیم و اصول کلیدی تحلیل فیلم در اختیار دانشجو قرار می‌دهد و دانشجو را به چارچوب‌های انتقادی و نظری برای درک و تحلیل فیلم مسلط می‌کند.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مباحث اصلی و آشنایی با مفاهیم، رویکردها و روش‌های تحلیل فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی در جلسات درس؛  
 - نمایش و بررسی نمونه‌هایی در هریک از مباحث می‌تواند کمک زیادی به تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش برساند.  
 بنابراین ضروری است این درس با نمونه‌های دیداری - شنیداری همراه گردد.  
 - برای تعمیق مهارت‌های آموخته شده لازم است این درس با اجرای پروژه عملی همراه گردد. زیرا در این صورت دانشجویان فرصت خواهند داشت با انواع فیلم‌ها درگیر شوند و مهارت‌های تحلیلی خود را برای تعمیق درک ساختاری و زیباشناختی از فیلم افزایش دهند.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی



| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| حضور در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | تحقیق      |
| ٪۲۰          | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰        |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو فیلم‌های سینمایی

### ح) منابع و مراجع درسی

- دیک، برنارد اف. (۱۳۹۱). *آناتومی فیلم*. ترجمه: حمید احمدی لاری، نشر ساقی.
- باکلند، وارن (۱۴۰۰). مبانی مطالعات سینمایی و نقد فیلم. ترجمه: پژمان طهرانیان، نشر نی.
- بوردول، دیوید و تامسون، کریستین (۱۳۷۷). *هنر سینما*. ترجمه: فتاح محمدی، نشر مرکز.
- شارف، استفان (۱۳۹۶). *عناصر سینما*. ترجمه: فریدون خامنه‌پور و محمد شهباز، نشر هرمس.
- لنگفورد، بری (۱۳۹۳). *ژانر فیلم*. ترجمه: حسام‌الدین موسوی، انتشارات سوره مهر.
- برچ، نوئل (۱۳۶۴). *زمان و مکان در سینما*. ترجمه: حسن سراج‌زاهدی، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- استیونسون، رالف و دبیری، ژان (۱۳۹۹). *هنر سینما*. ترجمه: پرویز دوی، انتشارات امیر کبیر.
- جانتی، لوئیس (۱۳۷۲). *شناخت سینما*. ترجمه: ایرج کریمی، انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری شیدا.
- ضابطی‌جهرمی، احمد (۱۳۹۷). *ساختار و سبک فیلم*. انتشارات نیشکر.
- هیوارد، سوزان (۱۳۸۱). *مفاهیم کلیدی در مطالعات سینمایی*. ترجمه: فتاح محمدی، نشر هزاره سوم.

- Ryan, M., Lenos, M. (2020). *An Introduction to Film Analysis: Technique and Meaning in Narrative Film*. United Kingdom: Bloomsbury Publishing.
- Lewis, J. (2017). *Essential Cinema: An Introduction to Film Analysis (with MLA Update Card)*. United States: Wadsworth.
- Benshoff, H. M. (2015). *Film and Television Analysis: An Introduction to Methods, Theories, and Approaches*. United Kingdom: Taylor & Francis.
- Bellour, R. (2000). *The analysis of film*. Bloomington: Indiana University Press.
- Norton, W.W. (2013). *Film Analysis: A Norton Reader*. United Kingdom.
- *Style and Meaning: Studies in the Detailed Analysis of Film* (2005). United Kingdom: Manchester University Press.

## ۳-۴. دروس تخصصی ۲

جدول شماره ۳: عناوین و مشخصات کلی دروس تخصصی/الزامی ۲

| پیش‌نیاز                                                           | تعداد ساعت |      |     | تعداد واحد |      |     | عنوان درس                        |
|--------------------------------------------------------------------|------------|------|-----|------------|------|-----|----------------------------------|
|                                                                    | عملی       | نظری | جمع | عملی       | نظری | جمع |                                  |
|                                                                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱ تاریخ ادبیات نمایشی            |
| مبانی درام                                                         | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۲ تحلیل نمایشنامه                |
| مبانی فیلم‌نامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۳ تحلیل فیلم‌نامه سینمایی        |
| مبانی فیلم‌نامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۴ تحلیل فیلم‌نامه سریال          |
| مبانی نگارش                                                        | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۵ کارگاه نادرستان                |
| مبانی داستان                                                       | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۶ کارگاه داستان کوتاه            |
| مبانی درام                                                         | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۷ کارگاه نمایشنامه               |
| مبانی فیلم‌نامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۸ کارگاه فیلم‌نامه کوتاه         |
| مبانی فیلم‌نامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۹ کارگاه ایده‌پردازی و طراحی     |
| مبانی فیلم‌نامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۱۰ کارگاه شخصیت‌پردازی           |
| مبانی فیلم‌نامه                                                    | ۳۲         | ۱۶   | ۴۸  | ۱          | ۱    | ۲   | ۱۱ کارگاه گفت‌وگونویسی           |
| مبانی فیلم‌نامه / کارگاه ایده‌پردازی و طراحی / کارگاه شخصیت‌پردازی | ۶۴         | ۱۶   | ۸۰  | ۲          | ۱    | ۳   | ۱۲ کارگاه فیلم‌نامه اقتباسی      |
|                                                                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۳ روایت‌شناسی داستان‌های دینی   |
| آشنایی با ادبیات ایران                                             | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۴ روایت‌شناسی داستان‌های ملی    |
|                                                                    | ۰          | ۳۲   | ۳۲  |            | ۲    | ۲   | ۱۵ روایت‌شناسی داستان‌های مقاومت |
|                                                                    |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                    |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                    |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                    |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                    |            |      |     |            |      |     |                                  |
|                                                                    |            |      |     |            |      |     |                                  |

شماره درس ۱۲۱۰۴۱۴۴

History of Dramatic Literature

تاریخ ادبیات نمایشی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input checked="" type="checkbox"/> | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: شناخت آثار برجسته نمایشنامه‌نویسان بزرگ و سبک‌های نمایشی در طول تاریخ        |
| اهداف ویژه: آشنایی با دوره‌ها و دگرگونی‌های ادبیات نمایشی از یونان باستان تا به امروز |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به‌گونه‌ای تنظیم شده که دانشجویان از بدو پیدایش ادبیات نمایشی در یونان باستان با نویسندگان و آثار برجسته و همچنین تحولات آثار نمایشی در ادوار گوناگون تاریخ و تا به امروز آشنایی یابند و بتوانند ویژگی‌های منحصربه‌فرد هر دوره و ویژگی‌های سبکی در هر عصر را به تفکیک، در جهان و ایران تشخیص دهند.

## ۱) مقدمه‌ای بر ادبیات نمایشی

- تعریف ادبیات نمایشی و انواع آن
- شناخت نقش تئاتر در جامعه و فرهنگ
- مروری بر عناصر درام از جمله: طرح، شخصیت، ساختار، درونمایه، دیالوگ و صحنه

## ۲) آشنایی با تراژدی‌های یونانی

- کاوش در منشأ نمایش در یونان باستان
- درک قراردادهای و مضامین تراژدی و کمدی یونانی
- آیسخولوس
- سوفوکل
- اورپید
- تحلیل آثار برجسته آیسخولوس، سوفوکل و اورپید



**۳) آشنایی با کمدی‌های یونانی**

- کمدی قدیم، میانه، نو
- آریستوفان
- مناندر

**۴) آشنایی با تراژدی‌ها و کمدی‌های رومی**

- پلاوتوس
- ترنس
- سنه‌کا

**۵) ادبیات نمایشی در سده‌های میانه و رنسانس**

- تحلیل توسعه نمایشنامه در اروپای قرون وسطی و رنسانس
- تأثیر زمینه‌های مذهبی و سیاسی بر ادبیات نمایشی
- نمایش‌های مذهبی و کلیسایی
- احیای تراژدی و کمدی
- کمدی‌های عامه‌پسند
- کمدی‌لارته

**۶) تراژدی‌های شکسپیر**

- مقدماتی در آثار شکسپیر، مارلو، و دیگر نمایشنامه‌نویسان
- لیرشاه
- اتللو
- مکبث
- هملت

**۷) کمدی‌ها و تراژدی‌های کمدی‌های شکسپیر**

- بررسی قراردادهای و مضامین کمدی بازسازی و درام احساساتی
- رویا در شب نیمه تابستان
- شب دوازدهم
- تاجر ونیزی

**۸) تراژدی و کمدی در سبک نئوکلاسیک**

- پی‌یر گرنی
- ژان راسین
- مولیر

**۹) نمایشنامه‌نویسان سبک رمانتیک**

- گوته
- شیلر
- هوگو

**(۱۰) درام مدرن در اروپا**

- تحلیل تأثیر رمانتیسیسم بر ادبیات نمایشی
- ایبسن
- استریندبرگ
- چخوف

**(۱۱) درام مدرن در آمریکا**

- پیدایش رئالیسم و ناتورالیسم در ادبیات نمایشی
- اونیل
- میلر
- ویلیامز

**(۱۲) درام پوچ‌انگار و درام نمادین**

- تأثیر زمینه‌های اجتماعی و سیاسی بر درام ابزورد
- آثار بکت
- آثار یونسکو
- برخی آثار پینتر و ژنه
- برخی آثار آلبی و کوپیت
- نمایشنامه‌نویسان نمادگرا
- اسکار وایلد
- موريس مترلینگ
- ویلیام باتلر ییتس

**(۱۳) درام اپیک و جنبش جوانان خشمگین**

- برتولت برشت
- آرمان گاتی
- داریو فو
- جنبش مردان جوان خشمگین و پیروان آن‌ها در انگلستان
- جان آزبورن
- جان وسکر
- ادوارد بوند

**(۱۴) درام غیر غربی**

- تحول ادبیات نمایشی در فرهنگ‌های غیر غربی
- آثار نمایشنامه‌نویسان آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین
- درک تأثیر جهانی شدن بر تئاتر معاصر
- آثار جهانی و خوانش پسا استعماری

**۱۵) نمایشنامه‌نویسی در ایران ۱**

- عصر قاجار
- از مشروطیت تا دهه ۱۳۴۰
- از آغاز دهه ۴۰ تا پیروزی انقلاب اسلامی
- نمایشنامه‌نویسان سنت‌گرا
- نمایشنامه‌نویسان نوگرا
- رادی، بیضایی، ساعدی

**۱۶) نمایشنامه‌نویسی در ایران ۲**

- نمایشنامه‌نویسی پس از انقلاب اسلامی

**د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

شناخت آثار نمایشی برجسته و شاهکارهای نمایشی جهان و تشخیص سبک‌ها و ژانرهای ادبیات نمایشی جهان و ایران

**ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- آشنایی با نمایشنامه‌نویسان بزرگ تاریخ و بازخوانی گزیده‌ای از آثار آنان.
- بهتر است در بخش‌هایی از کلاس، فیلم‌های اقتباسی از شاهکارهای نمایشی جهان و ایران و همچنین نمایش‌های تلویزیونی (تله تئاتر) آثار مشهور، ارائه گردد.

**و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی      |
|--------------|-----------|----------------|-------------|-----------------|
| حضور در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | تحقیق پایان ترم |
| ٪۲۰          | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰             |

**ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو فیلم‌های تئاتری

## ح) منابع و مراجع درسی

- براکت، اسکار (۱۴۰۲). *تاریخ تئاتر جهان* (چاپ دوازدهم). ترجمه: هوشنگ آزادپور، تهران: مروارید.
- زاریلی، فیلیپ بی؛ مک‌کوناچی، بروس و همکاران (۱۴۰۰). *تاریخ‌های تئاتر* (چاپ سوم). ترجمه: مهدی نصراله‌زاده، بیدگل.
- هولتن، اورلی (۱۳۹۸). *مقدمه بر تئاتر* (چاپ نهم). ترجمه: محبوبه مهاجر، سروش.
- خلج، منصور (۱۳۸۷). *درام‌نویسان جهان*. سوره مهر.
- بیضایی، بهرام (۱۴۰۱). *نمایش در ایران*. روشنگران و مطالعات زنان.
- خلج، منصور (۱۳۸۱). *نمایشنامه‌نویسان ایران*. اختران.
- امجد، حمید (۱۳۸۷). *تئاتر قرن سیزدهم* (چاپ سوم). نیلا.
- اسلین، مارتین (۱۴۰۲). *تئاتر افسورد* (چاپ سوم). ترجمه: منصوره وفایی و مهتاب کلانتری، آمه.
- حسینی‌مهر، ناصر (۱۴۰۰). *اکسپرسیونیسم، دادائیسیم، پست مدرنیسم*. نگاه.
- ملک‌پور، جمشید (۱۳۹۳). *گزیده‌ای از تاریخ نمایش در جهان*. افراز.
- ملک‌پور، جمشید (۱۴۰۰). *ادبیات نمایشی در ایران*. توس.

شماره درس

۱۲۱۰۴۲۴۵

Play Analysis

تحلیل نمایشنامه

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی درام                                   |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: پرورش دانش و بینش لازم برای تحلیل انواع نمایشنامه

اهداف ویژه: دستیابی به دانش و مهارت تحلیل آثار ادبیات نمایشی از دو جنبه‌ی بنیادین ساختار و مضمون، به گونه‌ای که زیرساخت‌های اندیشه در حوزه درام که مهم‌ترین شاخه آن در دوره معاصر فیلم‌نامه‌نویسی است، آشکار گردد.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* ادبیات نمایشی یکی از مباحث بنیادی در حوزه‌ی شناخت درام محسوب می‌شود؛ چنانکه انسان متفکر نخستین به واسطه‌ی آن، بنیادی‌ترین مسائل بشری را توصیف و بیان کرده است. از همین‌رو مباحث شناخت اجزای یک اثر نمایشی و تجزیه و تحلیل آن باید معطوف به راهی برای شناخت شاخه‌های جدیدتر این رشته مانند فیلم‌نامه‌نویسی باشد.

## ۱) تفاوت متن ادبی با متن تئاتری

- در این جلسه دانشجویان با تفاوت‌های یک متن ادبی با متن دراماتیک آشنا خواهد شد. تفاوت‌هایی که یک داستان کوتاه یا رمان با یک نمایشنامه دارند. در این جلسه پایه درسی بر روشن کردن این افتراق‌ها خواهد بود تا دانشجویان بتوانند در جلسات بعدی به شکلی تخصصی‌تر اجزای نمایشنامه را مورد بازشناسی و تحلیل قرار دهند.

## ۲) شیوه‌های ارسال و دریافت اطلاعات در متن دراماتیک

- در این بخش الگوی رومن یا کوبسن مورد بحث قرار می‌گیرد. با این توجه که بستر ارائه اطلاعات یک متن نمایشی است و اجزایی که ارسال‌کننده پیام یعنی نمایشنامه‌نویس تدارک می‌بیند با یک رمان‌نویس متفاوت است. شیوه‌های ارسال برای دستیابی به موضوع و تم که پیام اصلی نمایشنامه در آن نهفته در این جلسه مورد بحث واقع خواهد شد.



**۳) داستان و طرح در نمایشنامه**

- داستان و طرح در یک نمایشنامه وجوه متفاوتی دارد که می‌تواند با توجه به شیوه‌های مختلف نمایشنامه‌نویسی نیز متفاوت‌تر در نظر گرفته شود. در این جلسه دانشجو می‌آموزد چگونه می‌تواند طرح موجود در نمایشنامه‌ها را بازنمایی کرده و براساس آن نقشه‌راه نمایشنامه را در زمینه برخورد با مکان و زمان کشف و به هدف نمایشنامه ناظر آید.

**۴) شخصیت و شخصیت‌پردازی دراماتیک**

- این جلسه به تفاوت‌های شخصیت‌های عادی از شخصیت‌های دراماتیک می‌پردازد. شخصیت‌هایی که حتی می‌توانند نسبت به فیلم‌نامه وجوه متمایزتری داشته باشند. برای این مبحث جدا از نظریه‌های قهرمان، ضدقهرمان و ناقهرمان، الگوهای کلاسیک گرمس نیز می‌تواند مفید واقع شود.

**۵) زبان دراماتیک و زبان عادی**

- یکی از اجزایی که نمایشنامه را از متون ادبی دیگر مجزا کرده و وجه‌تمایز آن به‌شمار می‌آید، بحث زبان است. زبان در یک اثر دراماتیک چندوجهی بوده و مدرس این واحد درسی می‌تواند به فراخور کلاس با مثال آوردن از متون نمایشی این تمایز را برای دانشجو شرح داده و آن را بیان کند.

**۶) زبان و گفت‌وگو در نمایشنامه**

- در این جلسه به نقش و کارکرد زبان و گفت‌وگو در شکل‌گیری ساختار، معنا و شخصیت در نمایشنامه از یک سو، و شکل‌گیری جهان نمایشی و لحن و سبک از دیگر سو، پرداخته خواهد شد.

**۷) آشنایی با ساختار انواع نمایشنامه**

- در این جلسه الگوهای متداول نمایشنامه نویسی اعم از کلاسیک، نمایشنامه‌های مبتنی بر هرم گوستاو فریتاگ، اپیزودیک و موزائیکی و بدون ساختمان مورد بازنمایی قرار گرفته و این جلسه، نهایتاً دانشجو را آماده می‌کند تا با تجزیه و تحلیل ساختار و فرم یک نمایشنامه، وارد تحلیل متون نمایشی شود.

**۸) شیوه و تحلیل متون کلاسیک کمدی (۱)**

- در این جلسه ویژگی‌های متون نمایشی آریستوفان بحث خواهد شد و مدرس بنابر صلاحدید یکی از نمایشنامه‌های درام‌نویس را مورد بازخوانی و تحلیل قرار می‌دهد.

**۹) شیوه و تحلیل متون کلاسیک (۱)**

- در این جلسه ویژگی‌های نمایشنامه‌های اشیل به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسندگان را بر اساس قوانین تراژدی به بحث بگذارد.

**۱۰) شیوه و تحلیل متون کلاسیک (۲)**

- در این جلسه ویژگی‌های نمایشنامه‌های سوفکل به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسندگان را بر اساس قوانین تراژدی به بحث بگذارد.

**۱۱) شیوه و تحلیل متون نئوکلاسیک (۱)**

- در این جلسه ویژگی‌های نمایشنامه‌های مولیر به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسندگان را بر اساس قوانین کمدی در دوره نئوکلاسیک به بحث بگذارد.



**(۱۲) شیوه و تحلیل متون نئوکلاسیک (۲)**

- در این جلسه ویژگی نمایشنامه‌های ویلیام شکسپیر به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسنده را بر اساس قوانین تراژدی به بحث بگذارد.

**(۱۳) شیوه و تحلیل متون مدرن (۱)**

- در این جلسه ویژگی نمایشنامه‌های هنریک ایبسن به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسنده را بر اساس قوانین ملودرام به بحث بگذارد.

**(۱۴) شیوه و تحلیل متون مدرن (۲)**

- در این جلسه ویژگی نمایشنامه‌های آنتون چخوف به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسنده را بر اساس قوانین تراژدی و ملودرام به بحث بگذارد.

**(۱۵) شیوه و تحلیل متون مدرن (۳)**

- در این جلسه ویژگی نمایشنامه‌های آرتور میلر یا تنسی ویلیامز به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسنده را بر اساس قوانین تراژدی مدرن به بحث بگذارد.

**(۱۶) شیوه و تحلیل متون پست‌دراماتیک**

- در این جلسه به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های تحلیل نمایشنامه‌های معاصر پرداخته خواهد شد. ویژگی نمایشنامه‌های یکی از نویسندگان پست‌دراماتیک یا پست‌مدرن، همانند هاینر مولر یا تام استوپارد به بحث گذارده شده و مدرس می‌تواند یکی از نمایشنامه‌های این نویسندگان را بر اساس مباحث پست‌دراماتیک به بحث بگذارد.

**(۱۷) اخلاق در نمایش**

- مسئولیت‌های اخلاقی هنرمندان و دست‌اندرکاران عرصه نمایش و بررسی تأثیر جهان‌بینی و باورها و گرایش‌های شخصی بر خلق و تفسیر آثار نمایشی

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت مباحث دراماتیک و قدرت تجزیه و تحلیل دانشجو در برخورد با نمایشنامه‌های ادوار مهم ادبیات نمایشی.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس توأمان مفاهیم نظری و عملی در حوزه تحلیل نمایشنامه؛ این جلسات باید در ساعات استاندارد یک واحد نظری و یک واحد عملی ارائه شود تا استاد فرصت کافی برای پیوند مفاهیم نظری و عملی را داشته باشد.
- در هر جلسه علاوه بر تحلیل مباحث نمونه‌ای، استاد می‌تواند از دانشجو بخواهد موارد مشابه را نیز بررسی و در قالب تکلیف کلاسی ارائه دهد.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی                          | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                               |
|---------------------------------------|-----------|----------------|-------------|------------------------------------------|
| حضور و ارائه هفتگی<br>تحلیل نمایشنامه | -         | -              | آزمون کتبی  | تحلیل یک نمایشنامه<br>برجسته تاریخ نمایش |
| ٪۲۰                                   | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰                                      |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش با قابلیت دسترسی به کتابخانه دانشگاه و نمایشنامه‌های برتر جهان

### ح) منابع و مراجع درسی

- کات، یان (۱۳۹۲). تفسیری بر تراژدی‌های یونان باستان. ترجمه: منصور براهیمی و داود دانشور، تهران: سمت.
- کات، یان (۱۴۰۰). شکسپیر معاصر ما. ترجمه: رضا سرور، تهران: انتشارات بیدگل.
- یانگ، جولیان (۱۴۰۱). فلسفه تراژدی. ترجمه: حسن امیری‌آرا، تهران: انتشارات ققنوس.
- اشتاینر، جورج (۱۴۰۱). مرگ تراژدی. ترجمه: بهزاد قادری، تهران: انتشارات بیدگل.
- کاردولو، آرجی (۱۳۹۹). تحلیل نمایشنامه: راهنمای موردی درام مدرن غربی. ترجمه: احسان زیور عالم، تهران: انتشارات نیماژ.
- Fister, Manfred (1993). *The Theory and Analysis of Drama*. Translated by: Jhon Halliday. New York: Cambridge Press.
- Halliwell, Stephen (2009). *Aristotle's Poetics*. United Kingdom: Gerard Duck Worth.

## Feature Film Screenplay Analysis

## تحلیل فیلم‌نامه سینمایی

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با فرم، ساختار و روش‌های تحلیل فیلم‌نامه‌های داستانی |
| اهداف ویژه:                                                          |
| - شناخت فرآیند تحلیل فیلم‌نامه‌های داستانی سینمایی                   |
| - شناخت اجزاء، عناصر و ساختارهای پرکاربرد در فیلم‌نامه داستانی       |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب:

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که شناختی روشن از اصول، روش‌ها و رویکردهای تحلیل فیلم‌نامه سینمایی به دست دهند، بر اساس برنامه‌ی کلی رشته، مباحث تخصصی و تکمیلی در دروس جداگانه، به تفصیل تشریح و تدریس خواهند شد.

## ۱) تحلیل ساختاری

- ساختارگرایی در ادبیات
- مقدمه‌ای بر تحلیل ساختاری
- منتقدان و مدافعان خوانش ساختاری
- رویکردهای پسا ساختارگرا

## ۲) عناصر بنیادین ساختار فیلم‌نامه ۱

- شخصیت اصلی یا قهرمان
- حادثه محرک/ رویارویی
- کشمکش فزاینده/ پیچیدگی

## ۳) عناصر بنیادین ساختار فیلم‌نامه ۲



- بحران بزرگ
- نقطه اوج
- نتیجه/گره‌گشایی

**(۴) شخصیت اصلی یا قهرمان**

- نیاز، خواسته، هدف نمایشی
- رقیب یا حریف
- کنش نمایشی
- کشمکش

**(۵) حادثه محرک**

- تعادل جهان شخصیت اصلی
- طراح حادثه محرک
- کیفیت حادثه محرک
- شدت، عمق و ابعاد حادثه محرک
- تعیین محل وقوع حادثه محرک

**(۶) رویارویی**

- اصل تقابل یا رویارویی
- نیاز، ناگزیری یا ضرورت رویارویی
- انگیزه و نیاز حریف یا ضد قهرمان
- نظام معنایی حاصل از رویارویی

**(۷) کشمکش فزاینده**

- زنجیره کشمکش
- منابع کشمکش
- شدت، عمق و ابعاد کشمکش
- پیچیدگی نمایشی در برابر پیچ و خم

**(۸) بحران**

- طراح بحران بزرگ
- شدیدترین سطح کشمکش
- تعیین محل بحران در زنجیره کشمکش

**(۹) نقطه اوج**

- طراح نقطه اوج
- غافلگیری در نقطه اوج
- شخصیت در نقطه اوج
- رابطه نقطه اوج و درون‌مایه

**(۱۰) نتیجه/گره‌گشایی**

- انتظار و اقناع مخاطب
- رابطه گره‌گشایی و پایان
- تفاوت پایان و پایان‌بندی

**(۱۱) معماری پیرنگ ۱**

- وحدت ماجرا
- سرعت پیشرفت داستان
- ترکیب متوازن پیرنگ اصلی و پیرنگ(های) فرعی

**(۱۲) معماری پیرنگ ۲**

- ریتم و تمپو و توزیع اطلاعات
- ایجاد کنجکاوی و معما
- تعلیق و غافلگیری

**(۱۳) ساختار و معنا**

- رابطه ساختار و مضمون
- رابطه شخصیت و مضمون
- چرا تحلیل مضمون مهم است؟

**(۱۴) خوانش و تحلیل فیلم‌نامه**

- تحلیل ساختاری
- تحلیل مضمونی
- تحلیل فرهنگی
- تحلیل اجرایی

**(۱۵) تحلیل فیلم‌نامه‌سینمایی ۱**

- تحلیل فیلم‌نامه منتخب ایرانی با مشارکت دانشجویان

**(۱۶) تحلیل فیلم‌نامه‌سینمایی ۲**

- تحلیل فیلم‌نامه منتخب خارجی با مشارکت دانشجویان

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت نحوه تحلیل روشمند یک فیلم‌نامه سینمایی داستانی

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی تحلیل فیلم‌نامه سینمایی در کلاس درس.
- بهتر است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم ، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| حضور فعال در کلاس | ندارد     | ندارد          | ندارد       | تحقیق      |
| ٪۲۰               | -         | -              | -           | ٪۸۰        |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش.

## ح) منابع و مراجع درسی

- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). *داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- توبیاس، رونالد بی. (۱۴۰۰). *بیست کهن‌الگوی پیرنگ*. ترجمه: پوپک رحیمی، نشر نیماژ.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). *سفر نویسنده*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- لتوین، دیوید، استاکدیل، جو و رابین (۱۳۹۴). *معماری درام*. ترجمه: امیر راکعی، انتشارات ساقی.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). *راه حل داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- بونت، جیمز (۱۳۹۲). *سرقه آتش از خدایان*. ترجمه: ابراهیم رانه‌نشین، نشر ساقی.
- موریتز، چارلی (۱۳۸۴). *نگارش فیلم‌نامه داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- فیلد، سید (۱۳۷۸). *چگونه فیلم‌نامه بنویسیم*. ترجمه: عباس اکبری و مسعود مدنی، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۷۴). *خلق شخصیت‌های ماندگار*. ترجمه: عباس اکبری، مرکز گسترش سینمای تجربی.
- هورتون، اندرو (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی شخصیت‌محور*. ترجمه: ستاره پیرخدری، انتشارات سمت.
- آلساندر، پیلار (۱۳۹۹). *فیلم‌نامه‌نویسی برای پر مشغله‌ها*. ترجمه: نریمان افشاری، نشر بیدگل.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس*. ترجمه: مثنی خاکپور و فرهاد دعوت‌خواه، سمت.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). *چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم*. ترجمه: ابراهیم رانه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تامپسون، کریستین (۱۳۸۴). *داستان‌گویی در سینما و تلویزیون*. ترجمه: بابک تبرآبی، بنیاد سینمایی فارابی.
- بتی، گریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). *نویسندگی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- آرمر، آلن (۱۳۸۳). *فیلم‌نامه‌نویسی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات سوره مهر.
- کلویسی، دنیل پی. (۱۳۹۸). *ترسیم فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی*. ترجمه: ابراهیم رانه‌نشین، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۳). *فیلم‌نامه‌نویسی پیشرفته*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۴). *بازنویسی فیلم‌نامه*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات امیرکبیر.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۹۷). *دیالوگ*. ترجمه: ابراهیم رانه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تروبی، جان (۱۳۹۲). *آنانومی داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات ساقی.
- دانکن، استفن و. (۱۳۹۱). *فیلم‌نامه‌نویسی ژانر*. ترجمه: وحیداله موسوی، انتشارات ساقی.
- گالینو، پل جوزف (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: روش سکانس‌بندی*. ترجمه: کیکاووس زبیری، نشر افراز.
- فیلد، سید (۱۳۹۰). *چگونه مشکلات فیلم‌نامه را حل کنیم*. ترجمه: حمیدرضا گرشاسبی، بنیاد فارابی.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۴۷

TV Series Screenplay Analysis

تحلیل فیلم‌نامه سریال

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input checked="" type="checkbox"/>   | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش نیاز    | مبنای فیلم‌نامه                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با اصول تحلیل فرم، ساختار و سایر عناصر فیلم‌نامه‌های برجسته تلویزیونی                                                                                                                                   |
| اهداف ویژه: تفکیک تحلیل فنی عناصر مؤثر در فرم و ساختار فیلم‌نامه بر مبنای کارکرد آن‌ها و تحلیل محتوا بر مبنای ارزیابی درون‌مایه و زاویه نگاه فیلم‌نامه‌نویسی که هر کدام بر پایه مهندسی معکوس فیلم‌نامه صورت خواهد گرفت. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

۱) بررسی تفاوت فرم و ساختار فیلم‌نامه‌های سریال و سینمایی از روایت کلاسیک هالیوودی تا آنچه دیوید بردول آن را روایت پیچیده می‌خواند.

۲) شناخت و تحلیل بنیادی روایت در سریال‌های تلویزیونی، شناخت تحلیل خطی و تحلیل ساختاری

۳) تحلیل اصول گسترش الگوی روایت از منظر نحوه تقسیم اطلاعات و زاویه دید

۴) تحلیل نقاط عطف داستانی در هر قسمت و سنجش آنها با منحنی کشش کلی سریال

۵) تحلیل چگونگی گره‌گشایی و نقطه‌اوج سریال و نسبت آن با کل پی‌رنگ بیرونی و درونی سریال

۶) تحلیل و بررسی درون‌مایه سریال‌های تلویزیونی براساس مطالعات موردی

۷) تحلیل و بررسی طراحی شخصیت‌ها و انعکاس آن در شیوه‌های شخصیت‌پردازی سریال



(۸) تحلیل زمان، مکان و جهان داستان

(۹) تحلیل ترتیب، مدت و بسامد رویدادهای سریال در نسبت با ساختار

(۱۰) تحلیل لحن سریال و عناصر متشکله آن

(۱۱) اقتباس و سریال: تحلیل سریال براساس نوع رویکرد به مقوله اقتباس

(۱۲) مطالعه موردی تحلیل سریال الف (سریال خارجی)

(۱۳) مطالعه موردی تحلیل سریال ب (سریال خارجی)

(۱۴) مطالعه موردی تحلیل سریال ج (سریال خارجی)

(۱۵) مطالعه موردی تحلیل سریال د (سریال ایرانی)

(۱۶) مطالعه موردی تحلیل سریال ه (سریال ایرانی)

(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت اصول تحلیل فنی و کاربردی فیلم‌نامه و اصول تحلیل محتوا  
- شناخت تحلیلی کارکردهای فرم و ساختار و عناصر فیلم‌نامه به پرورش نگاه انتقادی منجر می‌شود و این دو مهارت نهایتاً بر توانایی فیلم‌نامه‌نویس در نگارش فیلم‌نامه تأثیر مثبت خواهد گذاشت.

(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس  
- استفاده از امکانات دیداری- شنیداری برای بررسی نمونه‌های برجسته فیلم‌نامه‌های تلویزیونی حسب موضوع جلسه

(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                |
|---------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------------------|
| تمرینات هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | تحلیل فیلم‌نامه یک سریال برجسته تلویزیونی |
| ٪۲۰           | -         | -              | -           | ٪۸۰                                       |

(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه



امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

### ح) منابع و مراجع درسی

- لمان، پیتر و لور، ویلیام (۱۳۹۷). تعمق در فیلم. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- شهباء، محمد و محسنی، مانیا (۱۳۹۹). *الگوهای بسط فیلم‌نامه سینمایی به مجموعه تلویزیونی*. نشر افکار.
- کوری، گریگوری (۱۳۹۵). *روایت‌ها و راوی‌ها* (چاپ دوم). ترجمه: محمد شهباء، انتشارات مینوی خرد.
- مارتین، والاس (۱۳۸۲). *نظریه‌های روایت*. ترجمه: محمد شهباء، نشر هرمس.
- عادل، شهاب‌الدین (۱۳۹۰). *تحولات معاصر در مفهوم زمان سینمایی*. دانشگاه هنر.
- ویتیلای، استوارت (۱۴۰۱). *اسطوره و سینما*. ترجمه: محمدگذرآبادی، نشر هرمس.
- آلتمن، ریک (۱۳۹۶). *فیلم / ژانر*. ترجمه: حمید طاهری، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- نیل، استیو (۱۳۹۸). *ژانر و هالیوود*. ترجمه: شیوا قنبریان، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۴۸

|            |                       |
|------------|-----------------------|
| Nonfiction | ناداستان (واقع‌نگاری) |
|------------|-----------------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                             |                                                      |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی                      | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:                    | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                             | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی نگارش                                  |                                             |                                                      |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                                      |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input checked="" type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                     |
|-----------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی اجمالی با ناداستان و نوشتن ناداستان |
| اهداف ویژه:                                         |
| - آشنایی با ناداستان و انواع آن                     |
| - شناخت قالب‌های نزدیک به ناداستان در ادبیات ایران  |
| - آشنایی با ناداستان‌های مطرح و کلاسیک ادبیات جهان  |
| - تکنیک‌های نوشتن ناداستان                          |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) چستی روایت

- روایت‌شناسی و کاربردها
- ژورنالیسم روایی
- هوش و ایجاز روایی

## ۲) ناداستان چیست

- تفاوت داستان با ناداستان
- بازآفرینی تجربه‌ی زیسته
- محتواها و فرم‌ها

## ۳) ژورنالیسم میدانی

- الزامات تحقیق میدانی
- پیدا کردن سوژه از میان مسایل اجتماعی

## ۴) ابزارهای روایت ناداستان



- مشاهده
- مردم‌نگاری
- مصاحبه و جایابی در متن

**(۵) تاریخچه‌ی ناداستان در ادبیات جهان**

- سنت اعتراف
- مروری بر ناداستان‌های کلاسیک
- درباره‌ی میشل دو مونتنی، همینگوی، الکسویچ و...

**(۶) تاریخچه‌ی ناداستان در ادبیات ایران ۱**

- سفرنامه‌ها
- روزنوشت‌ها
- متون تعلیمی

**(۷) تاریخچه‌ی ناداستان در ادبیات ایران ۲**

- زندگی‌نامه‌ها
- ادبیات تراسلی
- شکاریه‌ها، فتوت‌نامه‌ها و...

**(۸) پژوهش در مستندنگاری**

- منابع دست اول
- منابع دست دوم و سوخته
- مطالعه‌ی اسنادی

**(۹) دیتا ژورنالیسم**

- اهمیت دیتا
- انتخاب دیتای مناسب و پخش در متن

**(۱۰) عناصر داستانی برای نوشتن ناداستان**

- مضمون در متن داستانی و مستند تبدیل ایده به طرح
- تفاوت تکنیک‌های پلات‌نویسی
- شخصیت‌پردازی در ناداستان

**(۱۱) تکنیک‌های داستانی برای نوشتن ناداستان**

- انواع منظر روایت
- تعلیق و ریتم در متن مستند
- پایان‌بندی ناداستان

**(۱۲) ناداستان خلاق**

- روش نمایشی و خلاصه‌ای



- گشایش
- تکنیک‌های ناداستان خلاق
- صحنه‌نویسی

**(۱۳) زندگی‌نگاره‌نویسی**

- مموار چیست؟
- خاطره‌نویسی
- چطور راوی زندگی خود باشیم؟

**(۱۴) جستارنویسی**

- اندیشه در جستار شخصی
- بازیابی لحظه‌ی تغییر
- خودافشاگری در ناداستان خلاق

**(۱۵) پروفایل‌نویسی**

- نوشتن از دیگری
- میزان حضور نویسنده در متن
- چند صدایی در ناداستان

**(۱۶) فیلم‌جستار**

- تعاریف
- ناداستان‌هایی که مبنای فیلم سینمایی شدند.
- شهر در فیلم مستند

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

شناخت ناداستان و ارزیابی آثار ناداستانی، نوشتن ناداستان

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس و آشنایی با آثار برجسته ادبیات ایران و جهان در طول نیمسال؛
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم و تصاویر، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|



|               |                 |       |      |                |
|---------------|-----------------|-------|------|----------------|
| تمرینات هفتگی | آزمون‌های کوتاه | ندارد | دارد | نوشتن نادرستان |
| دارد          | -               | -     | %۵۰  | %۵۰            |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های مستند

### ح) منابع و مراجع درسی

- Zinsser, W. (2006). *On writing well: The classic guide to writing nonfiction*. Harper Perennial.
- Gutkind, L. (2009). *The art of creative nonfiction: Writing and selling the literature of reality*. Wiley.
- Strunk, W., White, E. B. & Angell, R. (2000). *The elements of style* (4th ed.). Longman.
- Miller, B., & Paola, S. (2003). *Tell it slant: Writing and shaping creative nonfiction*. McGraw-Hill.
- Gornick, V. (2001). *The situation and the story: The art of personal narrative*. Farrar, Straus and Giroux.
- Karr, M. (2015). *The art of memoir*. Harper.
- Gerard, P. (2011). *Creative nonfiction: Researching and crafting stories of real life*. Story Press.
- Forché, C., & Gerard, P. (2009). *Writing creative nonfiction*. Writer's Digest Books.
- Roach Smith, M. (2011). *The memoir project: A thoroughly non-standardized text for writing & life*. Grand Central Publishing.
- Kerrane, K., & Yagoda, B. (1997). *The art of fact: A historical anthology of literary journalism*. Touchstone.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۴۹

Short Story Workshop

کارگاه داستان کوتاه

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با مفاهیم، اصول و روش‌های داستان‌نویسی و داستان کوتاه              |
| اهداف ویژه:                                                                        |
| - آشنایی با فرم، عناصر و ویژگی‌های داستان کوتاه                                    |
| - آشنایی با مراحل و فرآیندهای طراحی و نگارش داستان کوتاه                           |
| - آشنایی با فرآیندهای طراحی شخصیت، موقعیت پیرنگ، دیدگاه و درونمایه در داستان کوتاه |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که آشنایی با مفاهیم، اصول و روش‌های داستان‌نویسی را چنان پوشش دهند که نیازهای یک دانشجوی کارشناسی را برای آموختن مهارت‌های طراحی، نگارش و تحلیل داستان کوتاه، برآورده سازند.

## ۱) آشنایی با فرم داستان کوتاه و عناصر آن

- تعریف داستان کوتاه
- تفاوت داستان کوتاه و رمان
- عناصر داستان کوتاه: طرح، شخصیت، موقعیت، دیدگاه، درونمایه و سبک
- خواندن و تجزیه و تحلیل یک داستان کوتاه کلاسیک به عنوان کار گروهی
- معرفی نمونه‌هایی از داستان‌های کوتاه معروف ایران و جهان

## ۲) ایده‌پردازی برای داستان کوتاه

- شگردهای خلق ایده برای داستان کوتاه
- تمرین‌هایی برای ترغیب خلاقیت و الهام
- آشنایی با انواع ساختارها در داستان کوتاه



**۳) اهمیت شخصیت در داستان کوتاه**

- نحوه خلق شخصیت‌های باورپذیر
- نقش شخصیت در پیشبرد طرح داستان
- شگردهای شخصیت پردازی: شخصیت پردازی مستقیم و غیر مستقیم
- نمونه‌هایی از شخصیت‌های جذاب و مؤثر در داستان‌های کوتاه

**۴) رابطه تنش و تضاد و ضرباهنگ در داستان کوتاه**

- درک نقش تنش و تضاد در داستان‌گویی
- انواع تنش و تضاد: درونی و بیرونی
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از تنش و تضاد در داستان‌های کوتاه
- تجزیه و تحلیل تنش و تضاد در داستان‌های کوتاه برجسته ایران و جهان
- تمرین‌هایی برای ایجاد تنش و تضاد در داستان
- رابطه تنش با ضرباهنگ و سرعت پیشرفت داستان
- چگونه سرعت یک داستان کوتاه را کنترل کنیم
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از ضرباهنگ در داستان‌های کوتاه

**۵) طرّاحی پیرنگ‌های قوی و پرتعلیق**

- درک ساختار اساسی یک داستان کوتاه
- نحوه ایجاد تعلیق در داستان کوتاه
- شگردهای ایجاد تنش
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از تعلیق در داستان‌های کوتاه
- تمرین ایجاد تنش و تعلیق در طرّاحی پیرنگ

**۶) نقش صحنه در داستان کوتاه**

- اهمیت فضا در داستان‌های کوتاه
- نحوه ایجاد یک فضای زنده در داستان
- اهمیت صحنه‌پردازی در ایجاد حال و هوا و لحن
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از فضا در داستان‌های کوتاه
- تمرین‌هایی برای توصیف صحنه‌های زنده، واقع‌گرا و جذاب

**۷) اهمیت آغاز جذاب و پایان غافلگیرکننده**

- اهمیت گشایش قوی
- شگردهایی برای نوشتن یک شروع جذاب
- نمونه‌هایی از شروع مؤثر در داستان‌های کوتاه
- اهمیت یک نتیجه‌گیری رضایت بخش
- شگردهایی برای نوشتن یک پایان مؤثر و غافلگیرکننده
- نمونه‌هایی از پایان‌های مؤثر و غافلگیرکننده در داستان‌های کوتاه
- تمرین‌هایی برای شروع یک داستان

**۸) اهمیت تصویرسازی و توصیف مؤثر در داستان**

- نحوه نوشتن توصیف‌هایی که حواس خواننده را درگیر کند
- نمونه‌هایی از توصیف‌های مؤثر در داستان‌های کوتاه
- شگردهایی برای نوشتن توصیف‌های مؤثر
- اهمیت جزئیات حسی در ایجاد یک فضای زنده
- نحوه استفاده از تصاویر برای ایجاد یک تجربه حسی برای خواننده
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از تصاویر و جزئیات حسی در داستان‌های کوتاه

**۹) چگونه گفت‌وگوی مؤثر بنویسیم؟**

- نقش گفت‌وگو در داستان کوتاه
- نحوه نوشتن گفت‌وگو با لحن طبیعی
- قواعد نقطه‌گذاری برای گفت‌وگو
- نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای جذاب و مؤثر در داستان‌های کوتاه
- تمرین‌هایی برای نوشتن گفتگوهای واقع‌گرا و جذاب

**۱۰) دیدگاه و صدای راوی**

- بررسی دیدگاه‌های مختلف در داستان‌های کوتاه
- بحث در مورد تأثیر دیدگاه بر داستان‌گویی
- شگردهای نوشتن از دیدگاه‌ها و صداها و صداهای مختلف
- تمرین‌هایی برای تجربه دیدگاه‌های روایی مختلف

**۱۱) بازگشت به گذشته و رجوع به آینده در داستان کوتاه**

- تعریف بازگشت به گذشته و رجوع به آینده
- نحوه استفاده مؤثر از بازگشت به گذشته و رجوع به آینده
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از بازگشت به گذشته و رجوع به آینده در داستان‌های کوتاه

**۱۲) کار با ژانر و سبک**

- شناخت ژانرها و سبک‌های مختلف در نوشتن داستان کوتاه
- تمرینات نوشتن برای آزمایش ژانرها و سبک‌ها
- تجزیه و تحلیل داستان‌های کوتاه منتشر شده در ژانرها و سبک‌های مختلف

**۱۳) استفاده از کنایه و طنز در داستان کوتاه**

- چگونه از کنایه و طنز برای جذب خواننده استفاده کنیم؟
- شگردهای نوشتن داستان‌های کوتاه طنز
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از کنایه و طنز در داستان‌های کوتاه

**۱۴) نوشتن داستان‌های بسیار کوتاه**

- درک چالش‌ها و فرصت‌های منحصر به فرد داستان‌های بسیار کوتاه (فلش)
- تمرین‌هایی برای نوشتن داستان‌های مختصر و مؤثر
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از داستان‌های بسیار کوتاه برجسته

**(۱۵) درونمایه و نماد در داستان کوتاه**

- شناخت درونمایه در داستان‌های کوتاه
- نماد و نمادگرایی و ارتباط آن با درونمایه
- شگردهای گنجانیدن استعاره و نماد در داستان
- چگونه از نماد برای تقویت مضمون و معنا استفاده کنیم
- نمونه‌هایی از استفاده مؤثر از نمادگرایی در داستان‌های کوتاه
- تجزیه و تحلیل درونمایه و نماد در داستان‌های برجسته ایران و جهان

**(۱۶) بازنویسی، ویرایش و نهایی کردن داستان**

- اهمیت بازنویسی و ویرایش در فرآیند نوشتن
- شگردهای خود ویرایشی و بهبود پیش نویس‌ها
- شگردهای نهایی کردن و پالایش پیش نویس داستان کوتاه
- راهنمایی برای ارائه، دریافت و کاربست بازخوردهای سازنده و دریافت آن
- نمونه‌هایی از بازنگری‌های مؤثر در داستان‌های کوتاه

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

شناخت اجمالی اصول، قواعد و روش‌های داستان‌نویسی و کسب مهارت در طراحی و نگارش داستان‌های کوتاه

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مباحث اصلی و آشنایی با مفاهیم، روش‌ها و نگارش داستان کوتاه در جلسات درس؛
- برای تعمیق مهارت‌های آموخته شده لازم است مباحث نظری این درس، با تمرین عملی در تمام جلسات همراه گردد.
- بررسی و تجزیه و تحلیل نمونه‌های برجسته در هریک از مباحث، می‌تواند کمک زیادی به تعمیق و تثبیت مفاهیم در روند آموزش برساند.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی  | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی            |
|---------------|-----------|----------------|-------------|-----------------------|
| تمرینات هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | نگارش یک داستان کوتاه |
| ٪۴۰           | -         | -              | -           | ٪۶۰                   |

**(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

## (ح) منابع و مراجع درسی

- اسکولز، رابرت ای. (۱۴۰۱). *عناصر داستان* (چاپ نهم). ترجمه: فرزانه طاهری، تهران: نشر مرکز.
- لاج، دیوید (۱۳۸۸). *هنر داستان‌نویسی*. ترجمه: رضا رضایی، تهران: نشر نی.
- فورستر، ادوارد مورگان (۱۳۹۱). *جنبه‌های رمان* (چاپ ششم). ترجمه: ابراهیم یونسی، تهران: نگاه.
- پرین، لارنس (۱۳۸۷). *تأملی دیگر در باب داستان* (چاپ هفتم). ترجمه: محسن سلیمانی، تهران: سوره مهر.
- حدّاد، حسین (۱۳۹۶). *زیر و بم داستان ۱ (تجربه‌های نویسندگان ایران و جهان)*. تهران: علمی و فرهنگی.
- حدّاد، حسین (۱۳۹۶). *زیر و بم داستان ۲ (تجربه‌های نویسندگان ایران و جهان)*. تهران: علمی و فرهنگی.
- حدّاد، حسین (۱۳۹۶). *زیر و بم داستان ۳ (تجربه‌های نویسندگان ایران و جهان)*. تهران: علمی و فرهنگی.
- اسکات بل، جیمز (۱۳۹۴). *طرح و ساختار رمان*. ترجمه: محسن سلیمانی، تهران: سوره مهر.
- می، چارلز ای. (۱۴۰۱). *داستان کوتاه (حقیقت هنر)*. ترجمه: راشین گلشن، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- بیشاپ، لئونارد (۱۳۹۰). *درس‌هایی در باره داستان‌نویسی* (چاپ چهارم). ترجمه: محسن سلیمانی. تهران: سوره مهر.
- اینگرمسن، رندی و اکونومی، پیتر (۱۳۹۳). *داستان‌نویسی* (چاپ دوم). ترجمه: سارا کاظمی‌منش، تهران: آوند دانش.
- اخوت، احمد (۱۴۰۰). *تفنگ چخوف*. تهران: جهان کتاب.
- میرصادقی، جمال (۱۳۹۲). *عناصر داستان* (چاپ هشتم). تهران: انتشارات سخن.
- آلوت، میریام (۱۳۹۸). *رمان به روایت رمان‌نویسان* (چاپ چهارم). ترجمه: علی محمد حق‌شناس، تهران: مرکز.
- موام، سامرست (۱۳۹۰). *درباره رمان و داستان کوتاه* (چاپ هفتم). ترجمه: کاوه دهگان، تهران: کتاب‌های جیبی.
- Gioia, D., & Gwynn, R. S. (2006). *The art of the short story*. Pearson.
- Burroway, J. (2010). *Writing fiction: A guide to narrative craft*. University of Chicago Press.
- King, S. (2000). *On writing: A memoir of the craft*. Scribner.
- LaPlante, A. (2007). *The making of a story: A Norton guide to creative writing*. W. W. Norton & Company.
- Truby, J. (2008). *The anatomy of story: 22 steps to becoming a master storyteller*. Faber & Faber.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۵۰

Playwriting Workshop

کارگاه نمایشنامه‌نویسی

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input type="checkbox"/> نظری: ۱             | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی درام                                   |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با اصول و فنون نمایشنامه‌نویسی و انجام تمرین‌های مرتبط با درس‌های هر جلسه |
| اهداف ویژه: رسیدن به ایده و طرح درام و نوشتن یک نمایشنامه کامل                            |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب:

(۱) اصول نگارش نمایشنامه و تفاوت‌های آن با دیگر نوشته‌ها اعم از داستان یا فیلم‌نامه

(۲) کلیات و تشریح عناصر اصلی درام:

شامل: Character- Complication- Conflict- Crisis- Climax- conclusion

(۳) مقدمه‌چینی (Exposition) و موقعیت نمایشی (Dramatic Situation) در درام

(۴) زمینه‌های خلق پی‌رنگ و روایت نمایشی

(۵) ویژگی‌های زبان نمایشی و چگونگی خلق زبان منحصر به فرد برای هر شخصیت

(۶) شگردهای آفرینش پروتاگونیست

(۷) شگردهای آفرینش آنتاگونیست

(۸) روش‌های خلق تعلیق و انتظار



(۹) تولید پیش‌داستان و پس‌زمینه

(۱۰) طراحی آغاز و پایان درام و تناسب طول نمایشنامه در پیوند با چگونگی پیرنگ

(۱۱) طراحی ساختار نمایشنامه، براساس ژانر و تعریف ژانر نمایشی

(۱۲) روایت‌سازی دراماتیک (خطی و غیرخطی) و تعریف درام روایتگر و غیر روایتگر

(۱۳) چگونگی ایجاد تحول در شخصیت و خلق نقاط ورق‌برگردانی در بحران‌های نمایشنامه

(۱۴) خلق شخصیت‌های غایب که پیش‌برنده پیرنگ نمایشنامه هستند و تأثیر آن‌ها بر روایت دراماتیک

(۱۵) روش‌های انتخاب نام نمایشنامه

(۱۶) شگردهای نوشتن نمایشنامه اقتباسی

(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

پرورش مهارت‌های نویسندگی خلاق نمایشی و توانایی دیالوگ‌نویسی

(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- آشنایی با ساختار درام و شناخت عناصر اصلی نمایشنامه
- تمرکز بر آثار برجسته نمایشی ایران و جهان و بررسی وجوه قوت و ضعف آن‌ها
- در هر جلسه دانشجویان، تمرین‌های کلاسی را می‌خوانند و استاد، نوشته‌هایشان را اصلاح می‌کند.

(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی         |
|--------------|-----------|----------------|-------------|--------------------|
|              | -         | -              | -           | نگارش یک نمایشنامه |
| ٪۲۰          |           |                |             | ٪۸۰                |

(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

در صورت امکان کلاس‌ها در فضایی برگزار گردد که دانشجویان بتوانند به صورت گرد بنشینند.

## ح) منابع و مراجع درسی

- دان، ویل (۱۳۹۲). راهنمای نویسندگان درام (برای نمایشنامه‌نویسان و فیلم‌نامه‌نویسان) (چاپ دوم). ترجمه: آزاده عالم‌فلکی، نشر قطره.
- اگری، لازوس (۱۴۰۱). فن نمایشنامه‌نویسی (چاپ دوازدهم). ترجمه: مهدی فروغ، انتشارات نگاه.
- گرگ، نوئل (۱۳۹۰). راهنمای عملی نمایشنامه‌نویسی. ترجمه: علی‌اکبر علیزاد، نشر بیدگل.
- ناظرزاده کرمانی، فرهاد (۱۳۸۵). درآمدی به نمایشنامه‌شناسی (چاپ دوم). انتشارات سمت.
- مکی، ابراهیم (۱۳۹۹). شناخت عوامل نمایش (چاپ پانزدهم). انتشارات سروش.
- پولتی، ژرژ (۱۳۹۸). سی‌وشش وضعیت نمایشی (چاپ هشتم). ترجمه: جمال آل‌احمد و عباس بیاتی، انتشارات سروش.
- حاجی‌ملاعلی، علی (۱۳۹۹). شگردهای نمایشنامه‌نویسی. نشر ساقی.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۵۱

## Writing Short Script Workshop

## کارگاه فیلم‌نامه کوتاه

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>هدف کلی:</b><br>آشنایی دانشجویان با نگارش فیلم‌نامه‌هایی با زمان کوتاه                                                                                                                                                                                               |
| <b>اهداف ویژه:</b><br>یکی از شکل‌های فیلم‌نامه‌نویسی که این روزها در جهان رایج است، نگارش فیلم‌نامه‌های فیلم کوتاه است که خود شامل گونه‌های دیگری همانند وب سری و شاخه‌های دیگری است. دانشجو در این کارگاه می‌آموزد که شیوه‌های نگارش این گونه آثار به تفکیک چگونه است. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

- ۱) تعریف فیلم‌نامه‌های کوتاه و دسته‌بندی‌های آن
  - دانشجو در این جلسه با تعاریف اصلی فیلم‌نامه فیلم کوتاه آشنا شده و استاد این وجه تمایزها را به شکلی کلی برای دانشجو بیان می‌کند.
- ۲) ایجاز و فشردگی
  - دانشجو در این جلسه با مفاهیم ایجاز و فشردگی و تاریخچه آن در حوزه روایت آشنا می‌شود.
- ۳) شخصیت‌پردازی
  - یکی از وجوه ممیزه میان فیلم بلند و انواع فیلم کوتاه در نحوه شخصیت‌پردازی در فیلم‌نامه است. در این جلسه ویژگی‌های این تفاوت به دانشجو آموخته می‌شود.
- ۴) طراحی پیرنگ
  - پیرنگ نیز همچون شخصیت در آثار کوتاه دارای عناصری خودویژه است که استاد در این جلسه با ذکر نمونه‌هایی این تفاوت‌ها را بیان می‌دارد.
- ۵) توصیف
  - این عنصر شامل توضیح در مورد صحنه‌های فیلم است. در این مرحله نویسنده به جزئیات موجود در صحنه و چگونگی آنها اشاره می‌کند.
- ۶) گفتار



- بیان کلیه مکالمات درونی و بیرونی یک داستان. این عنصر با حفظ کامل ویژگی‌های کلامی شخصیت‌های داستان نه تنها به محتوای مورد نظر اشاره می‌کند، بلکه با استفاده از ترفندهای خاص به نشان دادن ویژگی‌های شخصیتی گوینده نیز می‌پردازد.

#### ۷) ساختار خطی

- در این نوع ساختار، داستان فیلم از یک نقطه شروع شده، روال طبیعی زمانی خود را طی کرده و به انتها می‌رسد.

#### ۸) ساختار مدور

- در این نوع ساختار، داستان فیلم از یک نقطه شروع شده و مانند بومرنگ پس از طی چند مرحله دوباره به همان نقطه آغازین که در ابتدا نشان داده شده بود، باز می‌گردد.

#### ۹) ساختار منقطع

- در این نوع ساختار، هر بخش از فیلم‌نامه در زمان خاص و به صورت مجزا اتفاق می‌افتد و هر بخش نکته به خصوصی از داستان را ارائه می‌دهد.

#### ۱۰) ساختار مارپیچ

- در این نوع ساختار بیننده شاهد حرکت مارپیچی زمان است. داستان از میانه آن شروع می‌شود و به طرف گذشته حرکت می‌کند و سپس دوباره به سمت زمان حال به پیش می‌رود و بیننده دوباره قسمت‌های میانی داستان که یک بار در ابتدای فیلم دیده را با اطلاعات بیشتر خواهد دید و سپس جریان فیلم تا انتها به پیش می‌رود.

#### ۱۱) ساختار دووجهی یا چندوجهی

- در این نوع ساختار، حادثه‌های واقعی یا وقایعی که می‌توانستند جایگزین آنها بشوند، درهم می‌آمیزند. به طور مثال دیدگاه‌های چند فرد در مورد یک واقعیت و یا نقطه نظر یک فرد که در حال خواب دیدن (واقعیت خیالی) است، به موازات حادثه‌های اتفاق افتاده واقعی تصویر می‌شوند.

#### ۱۲) ساختار شکسته

- این ساختار مانند یک «کولاژ» از قسمت‌های مختلف تشکیل شده است. در این مدل وقایع و حوادث جداگانه به تصویر کشیده می‌شوند.

#### ۱۳) تحلیل فیلم‌نامه‌های دانشجویان (۱)

- در این بخش دانشجویان به دلیل کارگاهی بودن کلاس، از قبل براساس مطالبی که آموخته‌اند، فیلم‌نامه‌های کوتاهی می‌نویسند که توسط استاد روتوش می‌شوند.

#### ۱۴) تحلیل فیلم‌نامه‌های دانشجویان (۲)

- در این بخش دانشجویان به دلیل کارگاهی بودن کلاس، از قبل براساس مطالبی که آموخته‌اند، فیلم‌نامه‌های کوتاهی می‌نویسند که توسط استاد روتوش می‌شوند.

#### ۱۵) تحلیل فیلم‌نامه‌های دانشجویان (۳)

- در این بخش دانشجویان به دلیل کارگاهی بودن کلاس، از قبل براساس مطالبی که آموخته‌اند، فیلم‌نامه‌های کوتاهی می‌نویسند که توسط استاد روتوش می‌شوند.

#### ۱۶) تحلیل فیلم‌نامه‌های دانشجویان (۴)

- در این بخش دانشجویان به دلیل کارگاهی بودن کلاس، از قبل براساس مطالبی که آموخته‌اند، فیلم‌نامه‌های کوتاهی می‌نویسند که توسط استاد روتوش می‌شوند.

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد



شیوه‌های نگارش فیلم‌نامه فیلم کوتاه و وب سری

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

توأمأً بودن واحدهای نظری و عملی، برای حفظ تعادل یک کلاس

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                              |
|-----------------|-----------|----------------|-------------|-----------------------------------------|
| تمرین‌های هفتگی | ندارد     | ندارد          | دارد        | نگارش یک فیلم‌نامه کوتاه ۱۵-۳۰ دقیقه‌ای |
| ٪۲۰             | -         | -              | ٪۳۰         | ٪۵۰                                     |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

ح) منابع و مراجع درسی

- کوپر، پاتریسیا (۱۴۰۰). نوشتن فیلم‌کوتاه. ترجمه: پیمان فلاحی، انتشارات: آبان.

- Drennan, Marie; Baranovsky, Yuri & Baranovsky, Vlad (2018). *Scriptwriting for Web Series Writing for the Digital Age*. Routledge.
- Nash, Patrick (2012). *Short Films: Writing the Screenplay*. Creative Essentials.
- J. Cowgill, Linda (2005). *Writing Short Films: Structure and Content for Screenwriters*. Lone Eagle.
- Fandos, Diego (2019). *Writing for Short Film: In the Hollywood style*. In the European way. Archplot & Miniplot, Independently published.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۵۲

Idea Development Workshop

کارگاه ایده‌پردازی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

| هدف کلی: آشنایی با ایده‌پردازی و طراحی فیلم‌نامه‌های بلند سینمایی و سریال                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>اهداف ویژه:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- کاوش در ماهیت ایده‌های داستانی و شناخت و کسب مهارت در نگارش انواع ایده‌های داستانی و نمایشی</li> <li>- شناخت ساختار و اجزای ایده‌های داستانی و مراحل پردازش و طراحی فیلم‌نامه‌های سینمایی داستانی</li> </ul> |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجویان با مفاهیم، مراحل، اصول و روش‌های ایده‌پردازی و طراحی فیلم‌نامه‌های داستانی خصوصاً فیلم‌نامه‌های سینمایی و سریال آشنا شوند و مهارت‌های لازم برای ایده‌پردازی و طراحی فیلم‌نامه‌های داستانی را به دست آورند.

## (۱) ایده چیست؟

- خاستگاه و ماهیت ایده‌های داستانی
- آشنایی با انواع ایده‌های داستانی و نمایشی
- اهمیت ایده‌پردازی در بنا کردن فیلم‌نامه‌های جذاب و تأثیرگذار
- فرآیند دگردیسی ایده به داستان و فیلم‌نامه

## (۲) بستر زایش ایده‌ها

- دغدغه و اضطراب خلاق
- مواجهه، حساسیت و تمرکز
- تمرین در مشاهده و مواجهه حساس با پدیده‌ها و امور واقعی
- شگرد دگرگون‌سازی: چه خواهد شد اگر...؟

## (۳) طوفان فکری



- روش های طوفان فکری مختلف برای تولید ایده های فیلمنامه
- تمرین‌های گروهی برای تکنیک طوفان فکری
- راه‌های مؤثر برای شناسایی و جذب ایده‌ها

#### ۴) ایده‌ی اولیه/ایده‌ی جنینی

- اشکال مختلف ایده اولیه.
- بررسی منابع مختلف الهام برای ایده اولیه
- اعتبار و ظرفیت ایده اولیه یا ایده جنینی
- نقش مشاهدات واقعی، تجربیات شخصی، و تخیل در انگیختن ایده اولیه
- تمرین برای یافتن ایده اولیه فیلمنامه

#### ۵) ایده‌ی مفهومی

- شناخت تفاوت میان ایده‌ی اولیه و ایده‌ی مفهومی
- رابطه ایده‌ی مفهومی و مضمون یا درونمایه
- توسعه یک ایده‌ی مفهومی قوی، قانع‌کننده و جهان‌شمول

#### ۶) ایده موضوعی ۱

- عبور از انتزاع و یافتن قالب مادی
- ساختار و اجزای یک ایده موضوعی یا لاگ‌لاین
- خلق شخصیت اصلی و ماجرای اصلی: موضوع یا لاگ‌لاین
- بررسی نمونه‌هایی از لاگ‌لاین فیلم‌های برجسته سینما
- تمرین استخراج لاگ‌لاین چند فیلم برجسته توسط دانشجویان
- طوفان فکری پیرامون موضوع یا شخصیت و ماجرا
- تمرین طراحی ایده‌موضوعی یا لاگ‌لاین دانشجویان

#### ۷) ایده موضوعی ۲

- تاریخچه و کاربردهای لاگ‌لاین در صنعت سینما
- بررسی انتقادی ایده‌های موضوعی مستخرج از فیلم‌های منتخب توسط دانشجویان
- بررسی انتقادی ایده‌های موضوعی دانشجویان
- طوفان فکری پیرامون شخصیت و ماجرای آثار دانشجویان
- اصلاح، بازنویسی و تکمیل ایده‌های موضوعی

#### ۸) ایده دراماتیک ۱

- تفاوت ایده‌ی موضوعی/ لاگ‌لاین و ایده دراماتیک
- ساختار و اجزای ایده‌ی دراماتیک
- نقش ایده‌ی دراماتیک در ساختمان فیلمنامه
- بررسی ایده‌ی دراماتیک چند فیلم برجسته سینمایی
- تمرین طراحی ایده‌ی دراماتیک بر پایه‌ی ایده‌ی موضوعی

#### ۹) ایده دراماتیک ۲

- ویژگی‌های ایده‌ی دراماتیک: جذابیت، باورپذیری، معناداری



- بررسی انتقادی ایده‌های دراماتیک مستخرج از فیلم‌های منتخب توسط دانشجویان
- بررسی انتقادی ایده‌های دراماتیک دانشجویان بر پایه‌ی ایده‌های موضوعی
- تجزیه و تحلیل شخصیت، هدف/ نیاز، مانع، و نتیجه در ایده‌ی دراماتیک
- اصلاح، بازنویسی و تکمیل ایده‌های دراماتیک

#### ۱۰) کاوش در شخصیت، ماجرا و مضمون

- اهمیت تحقیق پیرامون شخصیت و ماجرا
- تحقیق اولیه پیرامون شخصیت
- تنظیم شناسنامه شخصیت
- اهداف و موانع شخصیت
- منحنی تغییرات شخصیت
- شخصیت همان ماجراست
- مضمون مولود مواجهه شخصیت و ماجراست

#### ۱۱) کاوش در گونه و لحن

- شناخت فضای پیرامون شخصیت و ماجرا
- استفاده از قواعد و چارچوب‌های گونه‌ها
- لحن روایت و ساخت شخصیت‌ها
- هماهنگی و یکپارچگی در لحن و روایت
- بررسی چند نمونه برجسته سینمایی

#### ۱۲) توسعه موقعیت دراماتیک/ سیناپس

- از ایده‌ی دراماتیک به خلاصه فشرده داستان فیلم‌نامه (سیناپس).
- تعیین دقیق قهرمان و ضد قهرمان، هدف و مانع
- تعیین دقیق حادثه محرک، نقطه اوج و گره‌گشایی
- گسترش ماجرای اصلی ایده‌ی دراماتیک و تعیین بخش‌های اصلی ساختاری (پرده‌بندی) فیلم‌نامه
- بررسی ساختاری خلاصه فشرده یا سیناپس یک فیلم سینمایی برجسته
- کار عملی روی ایده‌های دراماتیک دانشجویان برای تبدیل به سیناپس

#### ۱۳) توسعه ساختار دراماتیک/ طرح یا خلاصه داستان

- بازخوانی عناصر ساختاری یک طرح جذاب و تأثیرگذار
- از خلاصه فشرده داستان (سیناپس) به طرح یا خلاصه داستان فیلم‌نامه
- تعیین شخصیت‌های فرعی مهم و ماجرا یا پیرنگ فرعی و رابطه آن با ماجرای اصلی
- اهمیت گسترش تنش و کشمکش میان شخصیت اصلی و موانع (قهرمان و ضد قهرمان)
- گسترش ساختاری ماجرا و تعیین قطعات اصلی یا فصول ساختاری (سکانس‌بندی) فیلم‌نامه
- تعیین دقیق نقاط اصلی پیرنگ: حادثه محرک، نقاط عطف، نقطه میانی، نقطه اوج، گره‌گشایی
- کار عملی روی خلاصه‌های فشرده (سیناپس) دانشجویان برای تبدیل به طرح یا خلاصه داستان

#### ۱۴) طرح گام به گام یا خلاصه داستان صحنه به صحنه

- گسترش جزئیات داستانی و تعیین عناصر اصلی ساختاری (صحنه‌بندی) فیلم‌نامه
- اهمیت ترتیب، تناسب و ضرورت صحنه‌ها در استحکام ساختار روایی



- اهمیت روابط علت و معلولی صحنه‌ها در باورپذیری و جذابیت روایی
- اهمیت صحنه‌های آغازین و انجامین

#### (۱۵) تحلیل طرح گام به گام فیلم‌نامه‌های دانشجویان

- بررسی انتقادی طرح‌های گام به گام یا خلاصه‌فیلم‌نامه‌های صحنه به صحنه دانشجویان

#### (۱۶) تحلیل طرح گام به گام فیلم‌نامه‌های دانشجویان

- بررسی انتقادی طرح‌های گام به گام یا خلاصه‌فیلم‌نامه‌های صحنه به صحنه دانشجویان

#### (د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

کارگاه ایده‌پردازی فیلم‌نامه، به دانشجویان مشتاق کمک می‌کند تا ایده‌های خود را برای فیلم‌های بلند یا برنامه‌های تلویزیونی کشف و در یک چارچوب دراماتیک طراحی و نهایتاً در قالب یک طرح ساختارمند صورت‌بندی کنند. این فرآیند شامل مراحل و مهارت‌های زیر خواهد بود:

- یافتن و توسعه ایده/فرضیه نمایشی فیلم‌نامه
- شناخت شخصیت اصلی و ماجرای اصلی
- طراحی ژرف‌ساخت داستان فیلم‌نامه
- تکامل طرح و ساختار دراماتیک فیلم‌نامه

#### (ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

آموزش نظری و تمرین عملی توأمان، برای کسب نتیجه مطلوب در مهارت‌آموزی.

#### (و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                                |
|-----------------|-----------|----------------|-------------|-------------------------------------------|
| تمرین‌های هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | اجرای فرآیند تکامل ایده تا طرح گام به گام |
| ٪۲۰             | -         | -              | -           | ٪۸۰                                       |

#### (ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

#### (ح) منابع و مراجع درسی

- بورک، اریک (۱۴۰۰). ایده. ترجمه: محسن یآوری، نشر نیماژ.



- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). *داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- توبیاس، رونالد بی. (۱۴۰۰). *بیست کهن‌الگوی پیرنگ*. ترجمه: پوپک رحیمی، نشر نیماژ.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). *سفر نویسنده*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- لتوین، دیوید؛ استاکدیل، جو و رابین (۱۳۹۴). *معماری درام*. ترجمه: امیر راکعی، انتشارات ساقی.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). *راه‌حل داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- بونت، جیمز (۱۳۹۲). *سرقت آتش از خدايان*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- موریتز، چارلی (۱۳۸۴). *نگارش فیلم‌نامه داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- فیلد، سید (۱۳۷۸). *چگونه فیلم‌نامه بنویسیم*. ترجمه: عباس اکبری و مسعود مدنی، نشر ساقی.
- ایگلسیاس، کارل (۱۴۰۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس*. ترجمه: مثنی خاکپور و فرهاد دعوت‌خواه، سمت.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). *چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تامپسون، کریستین (۱۳۸۴). *داستان‌گویی در سینما و تلویزیون*. ترجمه: بابک تبرایی، بنیاد سینمایی فارابی.
- بتی، گریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). *نویسندگی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- کلویسی، دنیل پی. (۱۳۹۸). *ترسیم فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- تروبی، جان (۱۳۹۲). *آناتومی داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات ساقی.
- دانکن، استفن و. (۱۳۹۱). *فیلم‌نامه‌نویسی ژانر*. ترجمه: وحیداله موسوی، انتشارات ساقی.
- گالینو، پل جوزف (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: روش سکانس‌بندی*. ترجمه: کیکاووس زیاری، نشر افراز.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۵۳

## Character Development Workshop

## کارگاه شخصیت‌پردازی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با طراحی شخصیت و شخصیت‌پردازی برای فیلم‌نامه‌های بلند سینمایی و سریال |
| اهداف ویژه:                                                                           |
| - کاوش در ماهیت و ویژگی‌های شخصیت‌های داستانی و نمایشی                                |
| - شناخت و کسب مهارت در طراحی شخصیت‌های داستانی و نمایشی به یاد ماندنی                 |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجویان با اصول و روش‌های شخصیت‌پردازی و طراحی شخصیت‌های نمایشی برای فیلم‌نامه‌های داستانی، خصوصاً فیلم‌نامه‌های سینمایی و سریال آشنا شوند و مهارت‌های لازم برای طراحی و خلق شخصیت‌های نمایشی جذاب، باورپذیر و به یادماندنی را به دست آورند.

## ۱) مقدمه‌ای بر شخصیت‌های نمایشی

- درک اهمیت کیفیت طراحی شخصیت‌ها در یک فیلم‌نامه‌ی داستانی
- کاوش در شخصیت‌های مختلف داستانی و نقش آنها در روند داستان‌گویی
- تأمل در مفهوم خلق شخصیت یا نحوه خلق شخصیت‌های عمیق و جذاب داستانی و نمایشی
- تأمل در ماهیت شخصیت نمایشی: نیاز، ارزش، کنش، کشمکش
- تأمل در دو اصطلاح فیلم‌نامه‌ی شخصیت محور و فیلم‌نامه‌ی ماجرا محور

## ۲) شخصیت‌های داستانی و نمایشی از کجا می‌آیند؟

- نقش و کارکرد دغدغه‌های خلاقه نویسنده
- مشاهده، مواجهه، حساسیت و تمرکز بر اشخاص و امور
- تمرین در مشاهده و مواجهه حساس با شخصیت‌های واقعی، داستانی و خیالی
- شگرد دگرگون‌سازی: چه خواهد شد اگر شخصیت در موقعیت ... گرفتار شود؟



**۳) کهن الگوهای شخصیت و عمق روان‌شناختی**

- کاوش در جنبه‌های روان‌شناختی شخصیت‌های داستانی
- آشنایی با کهن‌الگوهای رایج شخصیت رایج در داستان‌گویی
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از شخصیت‌های معروف فیلم‌ها و آثار برجسته ادبیات داستانی
- الگوهای طراحی و پرداخت شخصیت‌های تأثیرگذار برای فیلم‌نامه‌های داستانی
- تمرین نوشتن شخصیت‌های تأثیرگذار بر پایه ویژگی‌های روان‌شناختی

**۴) پس‌زمینه و انگیزه شخصیت‌ها**

- درک اهمیت انگیزه‌ی شخصیت در معماری پیرنگ و پیش‌برد طرح داستانی
- خلق شخصیت‌های به یاد ماندنی بر اساس پس‌زمینه و انگیزه
- تأمل در نسبت انگیزه‌های شخصیت و درونمایه داستان
- طراحی پیشینه و اهداف شخصیت‌های اصلی فیلم‌نامه
- طراحی گام به گام شخصیت‌های فیلم‌نامه

**۵) روابط و رویارویی شخصیت‌ها**

- اهمیت پویایی روابط شخصیت‌ها در یک فیلم‌نامه
- ضرورت ایجاد تعامل و تقابل متقاعدکننده میان شخصیت‌ها
- نگاهی عمیق‌تر به شخصیت‌های آثار برجسته داستانی و نمایشی
- نگاهی عمیق‌تر به شخصیت‌های متضاد به عنوان سنگ بنای فیلم‌نامه نویسی

**۶) تنوع و تمایز شخصیت‌ها**

- درک اهمیت تنوع و تمایز شخصیت‌ها و نحوه‌ی بازنمایی آن‌ها در فرآیند خلق شخصیت
- تأمل و تمرین خلق شخصیت‌های جامع و اصیل با پس‌زمینه‌های گوناگون
- تأمل و تمرین مهارت‌های عملی الگوی «شخصیت، صحنه و داستان»
- تأمل و تمرین مهارت‌های عملی «طراحی شخصیت‌های متفاوت برای یک اثر تلویزیونی یا سینمایی»

**۷) منحنی تغییر و تکامل شخصیت‌ها**

- نظام ارزش‌های شخصیت و مضمون هویت در شخصیت‌پردازی
- درک اهمیت نقش نقاط ضعف و نقاط قوت در خلق شخصیت‌های پیچیده
- طراحی شخصیت‌های چند بعدی با چالش‌ها یا کشمکش‌های درونی و بیرونی
- تأمل در شگردهای شخصیت‌پردازی شامل: بیرونی‌سازی درون، عبور از قوانین، و وسوسه و لغزش
- طراحی و ترسیم منحنی شخصیت برای شخصیت‌های اصلی و فرعی، بر اساس روابط میان پیرنگ و شخصیت
- طراحی و ترسیم منحنی شخصیت بر اساس انگاره سفر قهرمان داستان

**۸) نگارش گفت‌وگو و توصیف شخصیت‌ها**

- نوشتن گفت‌وگوهای اصیل و متمایز برای هر شخصیت
- روش‌های موثر برای معرفی و توصیف شخصیت‌ها در یک فیلم‌نامه
- تأمل و تمرین مهارت‌های عملی "ساختن داستان از طریق شخصیت"
- تأمل و تمرین مهارت‌های عملی "طراحی شخصیت‌های متفاوت از طریق گفت‌وگوهای آن‌ها"

**۹) کاوش در روابط شخصیت، ماجرا و مضمون**

- اهمیت تحقیق پیرامون شخصیت و ماجرا
- تحقیق اولیه پیرامون شخصیت
- تنظیم شناسنامه شخصیت
- اهداف و موانع شخصیت
- منحنی تغییر/تحول شخصیت
- شخصیت همان ماجراست
- شخصیت نمایشی و کنش‌گری
- شخصیت یعنی تصمیم در شرایط بحرانی
- روابط شخصیت، نقطه‌ی اوج و مضمون
- اهمیت دگرگونی و بازشناخت شخصیت
- مضمون و معنا، مولود مواجهه شخصیت و ماجراست

**۱۰) طراحی ساختار دراماتیک بر اساس شخصیت‌ها**

- بازخوانی عناصر ساختاری یک طرح جذاب و تأثیرگذار
- نقش بحران در بازنمایی شخصیت‌های نمایشی و ایجاد همدلی
- اهمیت ایجاد همراهی، همدلی و هم‌ذات‌پنداری با شخصیت‌های نمایشی
- اهمیت تعیین دقیق دوگانه‌های «قهرمان و ضد قهرمان» و «هدف و مانع»
- اهمیت گسترش تنش و کشمکش میان شخصیت اصلی و موانع (قهرمان و ضد قهرمان)
- ویژگی‌ها و محدودیت‌های روایت‌های چند پروتاگونیستی و طراحی ارتباطات و خط کنش گروهی
- تعیین شخصیت‌های مهم فرعی و نقش آن‌ها در پیش‌برد پیرنگ فرعی و رابطه آن با ماجرای اصلی
- تعیین دقیق رابطه شخصیت اصلی و نقاط اصلی پیرنگ: حادثه محرک، نقاط عطف و میانی، نقطه اوج، گره‌گشایی

**۱۱) طراحی شخصیت به مثابه طراحی داستان**

- تأمل در مفهوم شخصیت‌پردازی به عنوان: هنر ساختن داستان از طریق شخصیت
- تأمل در مفهوم شخصیت‌پردازی به عنوان: هنر طراحی نقش برای بازیگران سینما و تلویزیون
- تأمل در مفهوم شخصیت‌پردازی به عنوان هنر طراحی شخصیت‌های خاص و متمایز در سینما و تلویزیون
- تمرین طراحی داستان از طریق طراحی شخصیت

**۱۲) نقش‌مایه‌ها و نمادها در طراحی شخصیت**

- استفاده از نقش‌مایه‌ها و نمادها برای افزایش عمق و معنای شخصیت
- ترکیب عناصر نمادین در طراحی و رشد و تغییر شخصیت
- طراحی و ساخت شخصیت‌های نمادین و استعاره‌های داستانی
- تأمل و تمرین بر اساس الگوی شخصیت‌پردازی نمادین

**۱۳) طراحی شخصیت در ژانرهای مختلف**

- بررسی قراردادهای و انتظارات طراحی شخصیت در ژانرهای مختلف درام، کمدی، حادثه‌ای و ...
- تجزیه و تحلیل نحوه طراحی و نوشتن شخصیت‌های بزرگ نمایشی در ژانرهای منتخب
- تجزیه و تحلیل تفاوت طراحی شخصیت‌ها در ژانرهای مختلف
- تأمل و تمرین بر اساس "هشت گونه‌ی شخصیت کمدی"

**(۱۴) طراحی توأمان شخصیت‌ها**

- درک ضرورت و اهمیت طراحی توأمان شخصیت‌ها در یک فیلم‌نامه
- همکاری با سایر نویسندگان برای خلق شخصیت‌های یک فیلم‌نامه (پروژه) مشترک
- تأمل و تمرین گروهی بر اساس الگوی طراحی گام به گام شخصیت‌های یک فیلم‌نامه

**(۱۵) طراحی شخصیت در عمل ۱**

- استفاده از اصول و تکنیک‌های آموخته شده برای طراحی شخصیت‌های یک فیلم‌نامه (پروژه عملی دانشجوی)
- طراحی عملی یک فیلم‌نامه با کاربرد دو الگوی «شخصیت‌های متضاد» و «سفر قهرمان»
- بررسی انتقادی پروژه‌ها و راهنمایی دانشجویان پیرامون طراحی شخصیت

**(۱۶) طراحی شخصیت در عمل ۲**

- استفاده از اصول و تکنیک‌های آموخته شده برای طراحی شخصیت‌های یک فیلم‌نامه (پروژه عملی دانشجوی)
- ادامه طراحی عملی با کاربری الگوهای «سفر قهرمان»، «قهرمان، ضد قهرمان» و «منحنی عاطفی شخصیت»
- بررسی انتقادی آثار دانشجویان به منظور نیل به خلق شخصیت‌های جذاب، خاطره انگیز و به یاد ماندنی

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

کارگاه شخصیت‌پردازی، به دانشجویان مشتاق کمک می‌کند با استفاده از الگوها و شگردهای شخصیت‌پردازی، بتوانند شخصیت‌های داستانی و نمایشی فیلم‌نامه‌های سینمایی یا سریال‌های تلویزیونی را طراحی و نهایتاً در قالب یک شخصیت جذاب، باورپذیر و به یادماندنی ترسیم کنند.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

آموزش نظری و تمرین عملی توأمان، برای کسب مهارت در شخصیت‌پردازی داستانی و نمایشی ضروری است.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|-----------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| تمرین‌های هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | دارد       |
| ٪۲۰             | -         | -              | -           | ٪۸۰        |

**(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

## (ح) منابع و مراجع درسی

- مک‌کی، رابرت (۱۴۰۳). شخصیت. ترجمه: مهدی فیاضی کیا، انتشارات نیماژ.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). سفر نویسنده. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- هورتون، اندرو (۱۳۹۰). فیلم‌نامه‌نویسی شخصیت‌محور. ترجمه: ستاره پیرخدری، انتشارات سمت.
- سیگر، لیندا (۱۳۷۴). خلق شخصیت‌های ماندگار. ترجمه: عباس اکبری، مرکز گسترش سینمای تجربی.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- لتوین، دیوید؛ استاکدیل، جو و رابین (۱۳۹۴). معماری درام. ترجمه: امیر راکعی، انتشارات ساقی.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). راه‌حل داستان. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- بونت، جیمز (۱۳۹۲). سرقت آتش از خدا/یان. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- تویبایس، رونالد بی. (۱۴۰۰). بیست کهن‌الگوی پیرنگ. ترجمه: پوپک رحیمی، نشر نیماژ.
- کری‌یر، ژان کلود و بونیتزر، پاسکال (۱۳۷۲). تمرین فیلم‌نامه‌نویسی. ترجمه: نادر تکمیل‌همایون، بنیاد فارابی.
- فیلد، سید (۱۳۷۸). چگونه فیلم‌نامه بنویسیم. ترجمه: عباس اکبری و مسعود مدنی، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۰). راهنمای خلاقیت فیلم‌نامه‌نویس. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات نیلوفر.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس. ترجمه: خاکپور و دعوت‌خواه، سمت.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- بتی، کریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). نویسندگی برای سینما و تلویزیون. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- کلویسی، دنیل پی. (۱۳۹۸). ترسیم فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۳). فیلم‌نامه‌نویسی پیشرفته. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۴). بازنویسی فیلم‌نامه. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات امیرکبیر.
- تروبی، جان (۱۳۹۲). آناتومی داستان. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات ساقی.
- فیلد، سید (۱۳۹۰). چگونه مشکلات فیلم‌نامه را حل کنیم. ترجمه: حمیدرضا گرشاسبی، بنیاد فارابی.
- Boutros, M. (2019). *The craft of character: How to create deep and engaging characters your audience will never forget*. Routledge.
- Halperin, M. (2013). *Writing great characters: The psychology of character development in screenplays*. Michael Wiese Productions.
- Lavandier, Y. (2011). *Plots and characters: A screenwriter on screenwriting*. StudioCaid.
- McKee, R. (2011). *Character and conflict: The cornerstones of screenwriting*. Twelve.
- McKee, R. (2016). *Character: The art of role and cast design for page, stage, and screen*. Twelve.
- Sedita, S. (2005). *The eight characters of comedy*. Scott Sedita Acting Studios.
- Selbo, J. (2019). *Screenplay: Building story through character*. Routledge.
- Sublett, S. W. (2012). *Screenplay character development: Step-by-step*. Michael Wiese Productions.
- Wright, H. (2019). *The science of writing characters*. Independently published.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۵۴

Dialogue Writing Workshop

کارگاه گفت‌وگونویسی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     |                                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با مهارت‌های گفت‌وگونویسی برای فیلم‌نامه‌های داستانی           |
| اهداف ویژه:                                                                    |
| - کاوش در ماهیت و ویژگی‌های گفت‌وگوهای داستانی و نمایشی                        |
| - کسب مهارت در طراحی و نگارش گفت‌وگوهای نمایشی طبیعی، باورپذیر و به یاد ماندنی |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجویان با اصول و روش‌های گفت‌وگونویسی برای فیلم‌نامه‌های داستانی، خصوصاً فیلم‌نامه‌های سینمایی و سریال آشنا شوند و از رهگذر تمرین‌های گوناگون، مهارت‌های لازم برای طراحی و نگارش گفت‌وگوهای نمایشی طبیعی، باورپذیر و به یادماندنی را به دست آورند.

## ۱) مقدمه‌ای بر گفت‌وگوی نمایشی

- مفهوم دیالوگ/گفت‌وگو در تاریخ اندیشه
- نسبت دیالکتیک و دیالوگ در ادبیات و فلسفه
- نقش گفت‌وگو در شیوه‌های مختلف داستان‌گویی
- مروری بر کارکرد و نقش گفت‌وگو در ادبیات داستانی
- مروری بر کارکرد و نقش گفت‌وگو در ادبیات نمایشی
- درک اهمیت کارکرد و کیفیت گفت‌وگوها در یک فیلم‌نامه‌ی داستانی
- تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای موثر در فیلم‌های برجسته سینمایی



**۲) مبانی گفت‌وگو نویسی**

- شناخت تفاوت مکالمه روزمره و گفت‌وگوی نمایشی
- شناخت اهداف، ویژگی‌ها و کارکردهای گفت‌وگوی نمایشی
- شناسایی انواع گفت‌وگوهای داستانی و نمایشی (تعریفی، توصیفی، کنشی و...)
- بررسی عناصر یک گفت‌وگوی مؤثر (زیر متن، تعارض، صدای شخصیت و غیره)
- استفاده از گفت‌وگو برای افشای شخصیت، هدایت کنش و پیش‌برد داستان

**۳) گفت‌وگو و شخصیت‌پردازی**

- پرداخت شخصیت‌ها از طریق گفت‌وگوی آنها
- استفاده از گفت‌وگو برای آشکار کردن ابعاد شخصیت
- استفاده از گفت‌وگو برای آشکار کردن انگیزه‌های شخصیت
- نوشتن گفت‌وگوهایی که دارای بار عاطفی و احساسی هستند
- خلق صدای منحصر به فرد و متمایز شخصیت‌ها از طریق گفت‌وگو
- خلق روابط پویا از طریق گفت‌وگوهای واقع‌نما و جذاب بین شخصیت‌ها
- تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای شخصیت محور در فیلم‌ها

**۴) نقش گفت‌وگو در تنوع و تمایز شخصیت‌ها**

- نوشتن گفت‌وگوهای اصیل و متمایز برای هر شخصیت
- روش‌های مؤثر برای معرفی و توصیف شخصیت‌ها از طریق گفت‌وگو
- تأمل و تمرین مهارت‌های عملی "پیش‌برد داستان از طریق گفت‌وگو"
- تأمل و تمرین مهارت‌های عملی الگوی «شخصیت، گفت‌وگو، صحنه و داستان»
- درک اهمیت تنوع و تمایز شخصیت‌ها و نحوه‌ی بازنمایی آن‌ها از طریق گفت‌وگو
- تأمل و تمرین مهارت‌های عملی "طراحی شخصیت‌های متفاوت بر اساس گفت‌وگوهای آن‌ها"

**۵) طراحی کشمکش از طریق گفت‌وگو**

- تأمل در روابط متقابل کشمکش و گفت‌وگو
- تکنیک‌های خلق تنش و کشمکش از طریق گفت‌وگو
- استفاده از گفت‌وگو برای برانگیختن احساسات در مخاطب
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای تنش/تعارض محور در فیلم‌ها
- تمرین نوشتن گفت‌وگوهای تنش/تعارض محور

**۶) خلق گفت‌وگوهای طبیعی و واقع‌نما**

- درک اهمیت گفت‌وگوهای طبیعی و واقع‌نما
- تکنیک‌هایی برای خلق گفت‌وگوهای اصیل و با صدای طبیعی
- درک نحوه استفاده نمایشی از زبان عامیانه، محاوره‌ای و گویش‌های محلی
- تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای طبیعی و واقع‌نما در فیلم‌ها
- تمرین نوشتن گفت‌وگوهای طبیعی و واقع‌نما

**۷) زیرمتن و گفت‌وگو**

- درک مفهوم زیرمتن در گفت‌وگو
- تکنیک‌هایی برای انتقال زیرمتن داستان از طریق گفت‌وگو
- استفاده از گفت‌وگو برای خلق لحن یا حالت خاص در فیلمنامه
- استفاده از زیرمتن در گفت‌وگو برای خلق تنش و کشمکش میان شخصیت‌ها
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای زیر متنی در فیلم‌ها
- تمرین نوشتن گفت‌وگوهایی که دارای چندین لایه‌ی معنایی هستند

**۸) نقش گفت‌وگو در سرعت روایت**

- درک چگونگی تأثیر گفت‌وگو بر سرعت پیشرفت داستان و فیلمنامه
- تکنیک‌های استفاده از گفت‌وگو برای کنترل ریتم و جریان یک صحنه
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای خوش آهنگ در فیلم‌ها
- تمرین نوشتن گفت‌وگو و کنترل شتاب و ضرباهنگ صحنه

**۹) گفت‌وگو و صحنه‌پردازی**

- شناخت نقش گفت‌وگو در خلق و تقویت موقعیت نمایشی یک فیلمنامه
- تکنیک‌های استفاده از گفت‌وگو برای خلق حس فضا و مکان در فیلمنامه
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای فضا/مکان محور در فیلم‌ها
- تمرین نوشتن گفت‌وگوهای فضا/مکان محور

**۱۰) گفت‌وگو و مضمون**

- چگونه گفت‌وگوی داستانی می‌تواند مضامین یک فیلمنامه را منتقل و تقویت کند
- تکنیک‌هایی برای استفاده از گفت‌وگو برای کشف و توسعه مضامین اصلی داستان
- نوشتن گفت‌وگوهای هم‌راستا و هماهنگ با مضمون و درنمایه داستان
- شناخت روابط گفت‌وگوی داستانی، گفت‌وگوی اخلاقی، و عبارات کلیدی
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای مضمون محور در فیلم‌ها
- تمرین نوشتن گفت‌وگوی مضمون محور

**۱۱) گفت‌وگو و ساختار**

- چگونه گفت‌وگو می‌تواند به ساختار کلی فیلمنامه کمک کند
- تکنیک‌های استفاده از گفت‌وگو برای پیشبرد طرح و توسعه روایت
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای مؤثر بر ساختار نمایشی فیلم‌ها

**۱۲) کاوش در روابط گفت‌وگو و ژانر**

- بررسی تفاوت گفت‌وگوها در ژانرهای مختلف (کمدی، درام، هیجان انگیز و غیره)
- تکنیک‌هایی برای تنظیم گفت‌وگوهای متناسب با لحن و سبک یک ژانر خاص
- تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگو در ژانرهای خاص سینمایی
- تمرین نوشتن گفت‌وگوی ژانر محور

**(۱۳) گفت‌وگو و داستان‌گویی بصری**

- بررسی رابطه میان گفت‌وگو و داستان‌گویی بصری
- استفاده از خودگویی درونی و جریان سیال ذهن
- تکنیک‌های استفاده از گفت‌وگو برای تکمیل و تقویت عناصر بصری یک فیلم‌نامه
- تحلیل نمونه‌هایی از داستان‌گویی بصری گفت‌وگو محور در فیلم

**(۱۴) ویرایش و بازنگری گفت‌وگو**

- درک اهمیت وضوح، ایجاز و دقت در گفت‌وگو
- تکنیک‌هایی برای پالایش و صیقل دادن گفت‌وگو از طریق فرآیند ویرایش
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای تدوین شده در فیلم‌ها
- تمرین ویرایش و بازنگری در گفت‌وگوهای نمایشی

**(۱۵) گفت‌وگو و همکاری**

- بررسی ماهیت مشارکتی گفت‌وگو نویسی در فرآیند نگارش فیلم‌نامه و ساخت فیلم
- تکنیک‌های کار با کارگردان، بازیگران و سایر همکاران برای اصلاح و بهبود گفت‌وگو
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از همکاری‌های موفق در گفت‌وگونویسی

**(۱۶) قالب‌بندی گفت‌وگو**

- اهمیت قالب‌بندی گفت‌وگو در فیلم‌نامه
- استفاده از توصیفات و نشانه‌های راهنمای بازیگر در پرانتز
- نوشتن گفت‌وگو به گونه‌ای که به راحتی قابل خواندن باشد
- درک قالب‌بندی و قراردادهای سبکی گفت‌وگو در فیلم‌نامه‌ها
- تکنیک‌هایی برای رعایت استانداردهای نگارش گفت‌وگو با حفظ خلاقیت و اصالت
- تجزیه و تحلیل نمونه‌هایی از گفت‌وگوهای قالب بندی شده حرفه‌ای در فیلم‌نامه‌ها

**(۱۷) طراحی و نگارش گفت‌وگو در عمل**

- استفاده از اصول و تکنیک‌های آموخته شده برای نگارش گفت‌وگوهای یک فیلم‌نامه (پروژه عملی)
- بررسی انتقادی آثار دانشجویان به منظور نیل به خلق گفت‌وگوهای جذاب، باورپذیر و به یاد ماندنی

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

کارگاه گفت‌وگونویسی، به دانشجویان مشتاق کمک می‌کند که با استفاده از شگردهای خاص گفت‌وگونویسی نمایشی، بتوانند گفت‌وگوهای فیلم‌های سینمایی یا سریال‌های تلویزیونی را به گونه‌ای طبیعی، باورپذیر و به یادماندنی ترسیم کنند.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

آموزش نظری و تمرین عملی توأمان، برای کسب مهارت در گفت‌وگونویسی نمایشی ضروری است.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                      |
|-----------------|-----------|----------------|-------------|---------------------------------|
| تمرین‌های هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | نگارش یک فیلم‌نامه کامل سینمایی |
| ٪۲۰             |           |                |             | ٪۸۰                             |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

### ح) منابع و مراجع درسی

- مک‌کی، رابرت (۱۳۹۷). دیالوگ. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، ساقی.
- وُمک، پیتر (۱۳۹۷). دیالوگ. ترجمه: مزده ثامتی، انتشارات سینا.
- نوبل، ویلیام (۱۴۰۰). راهنمای نگارش گفتگو (چاپ هفتم). ترجمه: عباس اکبری، انتشارات سروش.
- دیویس، ریب (۱۳۹۴). نگارش گفتگو (برای متون نمایشی). ترجمه: مسعود مدنی، انتشارات تابان خرد.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- سیگر، لیندا (۱۳۷۴). خلق شخصیت‌های ماندگار. ترجمه: عباس اکبری، مرکز گسترش سینمای تجربی.
- هورتون، اندرو (۱۳۹۰). فیلم‌نامه‌نویسی شخصیت‌محور. ترجمه: ستاره پیرخدری، انتشارات سمت.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس. ترجمه: خاکپور و دعوت‌خواه، سمت.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.

شماره درس ۱۲۱۰۴۲۵۷

## Screenplay Adaptation Workshop

## کارگاه فیلم‌نامه اقتباسی

## الف) مشخصات درس

|                  |                                                                               |                                             |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                                                 | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱                                   | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                                                      | عملی: ۶۴                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه، کارگاه ایده‌پردازی، کارگاه شخصیت‌پردازی، کارگاه گفت‌وگونویسی |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     |                                                                               |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس                                  | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با مهارت‌های لازم برای نگارش فیلم‌نامه‌های اقتباسی                                                                                                                                                                                     |
| اهداف ویژه:                                                                                                                                                                                                                                            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- کسب مهارت در شناخت و تحلیل ظرفیت‌های نمایشی آثار ادبی</li> <li>- کسب مهارت در دگرگون‌سازی و بازآرایی عناصر و مؤلفه‌های داستانی</li> <li>- کسب مهارت در طراحی و نگارش فیلم‌نامه‌های سینمایی اقتباسی</li> </ul> |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجویان بتوانند مهارت‌های شناسایی، ارزیابی و تحلیل آثار ادبیات داستانی و نمایشی را به منظور اقتباس، طراحی، نگارش و بازنویسی فیلم‌نامه‌های داستانی به دست آورند و با بهره‌مندی از پروژه‌های عملی درس‌های «کارگاه ایده‌پردازی و طراحی»، «کارگاه شخصیت‌پردازی» و «کارگاه گفت‌وگونویسی»، یک فیلم‌نامه‌ی سینمایی اقتباسی کامل با استانداردهای حرفه‌ای بنویسند و ارائه دهند.

## ۱) مقدمه‌ای بر اقتباس

- مروری بر اهداف، انتظارات و روش کار در کارگاه
- مروری بر مفاهیم اصالت و اقتباس در سینما و هنرها
- مروری بر چهار رویکرد در فرآیند اقتباس: انواع اقتباس
- مروری بر مفاهیم بینامتنیت و ترامتنیت در نظریه‌ی روایت
- شناخت حدود اقتباس، تقلید و گرت‌پردازی
- آشنایی با مفهوم داستان‌گویی فرارسانه‌ای



**۲) روایت و اقتباس**

- مروری بر روایت و روایت‌گری در ادبیات، تئاتر و سینما
- مروری بر انواع روایت: روایت داستانی، روایت دراماتیک، روایت سینماتیک
- اهمیت درک مفاهیم داستان، گفتمان و روایت‌گری از منظر روایت‌شناسی
- آشنایی با مفاهیم و فرآیندهای انتقال روایی و انتقال رسانه‌ای

**۳) منابع اقتباس**

- شناخت ویژگی‌های روایی و ظرفیت‌های اقتباسی منابع اقتباس
- منابع دیداری: فیلم مستند، فیلم داستانی، سریال داستانی، داستان مصور
- منابع داستانی: رمان، داستان بلند، داستان کوتاه، نمایشنامه
- منابع غیر داستانی: زندگی‌نامه، وقایع‌نگاری، موردنگاری، تاریخ‌نگاری
- انتخاب منبعی برای بررسی تحلیلی جهت اقتباس سینمایی توسط دانشجویان
- معرفی شماری از آثار برجسته اقتباسی در سینما برای مطالعه و تحقیق دانشجویان

**۴) انتخاب منبع/داستان مناسب**

- تحقیق در مورد منبع و نویسنده آن
- تحقیق پیرامون بافت تاریخی و فرهنگی داستان
- تحقیق عمیق پیرامون شخصیت‌های داستان و انگیزه‌های آنها
- تجزیه و تحلیل مضامین اصلی و لحن غالب در منبع اقتباس
- تجزیه و تحلیل ویژگی‌های روایی و ظرفیت‌های نمایشی منبع اقتباس
- مطمئن شوید که منبع اقتباس ظرفیت‌های نمایشی (دراماتیک) و بصری (سینماتیک) دارد.
- تعیین قالب مقصد برای اقتباس: فیلم کوتاه، فیلم بلند، مینی سریال یا سریال تلویزیونی
- بررسی تحلیل‌های دانشجویان در مورد ویژگی‌ها و ظرفیت‌های آثاری که برای اقتباس انتخاب کرده‌اند
- تجزیه و تحلیل فرآیند اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

**۵) عنصر غالب در داستان منبع**

- کدام عنصر در مرکز و مقصود اقتباس است؟ شخصیت، ماجرا (پیرنگ)، مضمون، فضا و جهان داستان
- عنصر غالب منبع مورد اقتباس چقدر نمایشی است و چقدر نیازمند دگرگونی و نمایشی‌سازی است؟
- بررسی تحلیل‌های دانشجویان و بحث در مورد عنصر غالب آثاری که برای اقتباس انتخاب کرده‌اند
- تجزیه و تحلیل فرآیند اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

**۶) تجزیه و تحلیل منبع ۱**

- تجزیه داستان منبع به فهرست فصل‌ها و صحنه‌های داستان
- تجزیه داستان منبع به فهرست لحظات، کنش‌ها و رویدادهای تأثیرگذار در ساختار داستان
- تنظیم شناسنامه شخصیت‌های داستان و مشخص نمودن شخصیت‌های مؤثر در ماجرای اصلی داستان
- بررسی تحلیل‌های دانشجویان و بحث در مورد تجزیه و تحلیل آثاری که برای اقتباس انتخاب کرده‌اند
- تجزیه و تحلیل فرآیند اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

**۷) تجزیه و تحلیل منبع ۲**

- آیا وفاداری به منبع اصلی لازم، و برای بازتولید داستان در مدیوم جدید مفید است؟
- کدام عناصر و بخش‌ها در فرآیند اقتباس حذف یا دگرگون خواهند شد؟
- کدام شخصیت‌ها در فرآیند اقتباس حذف خواهند شد؟
- کدام شخصیت‌ها در فرآیند اقتباس دگرگون یا ادغام خواهند شد؟
- کدام کنش‌ها و رویدادها یا صحنه‌ها در فرآیند اقتباس حذف خواهند شد؟
- کدام کنش‌ها و رویدادها یا صحنه‌ها در فرآیند اقتباس دگرگون یا ادغام خواهند شد؟
- تحلیل تغییرات لازم در عناصر و مؤلفه‌های منبع برای اقتباس سینمایی
- بررسی تحلیل‌های دانشجویان در مورد شخصیت و ساختار آثاری که برای اقتباس انتخاب کرده‌اند
- تجزیه و تحلیل فرآیند اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

**۸) ایده‌ی دراماتیک و طرح فیلم‌نامه‌ی اقتباسی**

- درک اهمیت بازنگاری خطوط کلی داستان در قالب ایده‌ی دراماتیک و طرح فیلم‌نامه‌ی اقتباسی
- تجدید ساختار و نگارش ایده‌ی دراماتیک بر اساس ضرورت‌های قالب مقصد: فیلم‌نامه سینمایی
- بسط ایده‌ی دراماتیک به طرح فیلم‌نامه (Story Outline) سینمایی
- بررسی کارگاهی و اصلاح و تکمیل ایده‌های اقتباسی دانشجویان

**۹) شخصیت اصلی یا قهرمان**

- تجزیه و تحلیل شخصیت اصلی منبع اقتباس
- تنظیم شناسنامه و خصوصیات کلیدی شخصیت قهرمان
- تعیین دگرگونی‌های ضروری شخصیت اصلی برای قالب مقصد
- ارزیابی نیاز، خواسته یا هدف نمایشی قهرمان
- تعیین مسیر کنش نمایشی قهرمان
- ارزیابی رشد و منحنی شخصیت
- ارزیابی نیروی رقیب یا حریف
- طراحي و توسعه‌ی کشمکش
- تجزیه و تحلیل و ارزیابی دیگر شخصیت‌های داستان
- تعیین اهمیت دیگر شخصیت‌های داستان برای قالب مقصد
- بررسی کارگاهی و اصلاح و تکمیل طرح‌های اقتباسی دانشجویان

**۱۰) ساختار بخشیدن مجدد به داستان**

- تجزیه و تحلیل ماجرا برای تنظیم در ساختار سه پرده‌ای
- توزیع و تفکیک خط داستان در قالب سکانس‌ها
- انتخاب و طراحي یک صحنه افتتاحیه جذاب
- شناسایی و تنظیم مفاصل کلیدی پیرنگ
- ارزیابی و بازنویسی خلاصه سکانس و خلاصه‌ی صحنه‌بندی فیلم‌نامه
- تجزیه و تحلیل فرآیند ساختاری اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

**۱۱) طراحي و تنظیم ساختار کنش**

- طراحی و تنظیم جهان روزمره داستان
- ارزیابی و تعیین مکان و انرژی حادثه‌ی محرک
- ارزیابی وضعیت شخصیت در نقطه میانی و نقاط عطف
- ارزیابی افزایش مخاطرات و تشدید کشمکش در پرده دوم
- ارزیابی تناسب زمان و انرژی نقطه‌ی اوج
- طراحی و تنظیم نقطه‌ی اوج رضایت بخش
- بررسی و ارزیابی منحنی رشد و تغییر شخصیت اصلی
- بررسی و ارزیابی گره‌گشایی و حل و فصل مسئله مرکزی
- جمع بندی و پایان‌بندی داستان به شیوه ای قانع کننده و معنادار
- بررسی کارگاهی و ارزیابی پیش‌نویس اول ( Treatment ) فیلم‌نامه‌های اقتباسی دانشجویان
- تجزیه و تحلیل فرآیند ساختاری اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

#### ۱۲) ضربه‌نگ داستان و صحنه‌ها

- مدیریت سرعت پیشرفت داستان در فیلم‌نامه
- ارزیابی توزیع اطلاعات در ساختار صحنه‌ها
- تنظیم و ترکیب اطلاعات و پیچش‌های پیرنگ برای ایجاد کنجکاوی و شگفتی
- بازاندیشی صحنه‌ها به منظور استفاده‌ی حداکثری از عناصر بصری در فیلم‌نامه
- بررسی کارگاهی و ارزیابی پیش‌نویس اول ( Treatment ) فیلم‌نامه‌های اقتباسی دانشجویان
- تجزیه و تحلیل فرآیند ساختاری اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

#### ۱۳) نگارش گفت‌وگو

- تجزیه و تحلیل ظرفیت‌های نمایشی گفت‌وگوهای منبع
- ویرایش و بازنگاری نمایشی گفت‌وگوهای منبع
- نوشتن گفت‌وگوهای اصیل و متمایز برای هر شخصیت
- کاربرد تکنیک‌های خلق تنش و کشمکش از طریق گفت‌وگو
- نگارش اولین نسخه فیلم‌نامه‌ی کامل اقتباسی با گفت‌وگو
- بررسی کارگاهی و ارزیابی گفت‌وگوهای فیلم‌نامه‌های اقتباسی دانشجویان
- تجزیه و تحلیل فرآیند ساختاری اقتباس در یک اثر برجسته سینمایی با مشارکت و مطالعه‌ی قبلی دانشجویان

#### ۱۴) ویرایش گفت‌وگو

- درک اهمیت وضوح، ایجاز و دقت در گفت‌وگو
- ویرایش و بازنگری زبانی و ارتباطی گفت‌وگوهای فیلم‌نامه
- ویرایش و بازنگری نمایشی و سینمایی گفت‌وگوهای فیلم‌نامه
- ویرایش و بازنگری گفت‌وگوها برای مدیریت ضربه‌نگ فیلم‌نامه
- کار با دیگران برای اصلاح و بهبود گفت‌وگو
- اولین بازنویسی فیلم‌نامه

#### ۱۵) تمرکز بر تنش و کشمکش

- درک چگونگی تأثیر تنش و کشمکش بر جذابیت شخصیت‌های فیلم‌نامه



- اطمینان از وجود تنش در تمامی صحنه‌ها و سراسر فیلم‌نامه
- ارزیابی کارآیی تنش در پیش‌برد صحنه‌ها و داستان
- توجه ویژه به تفاوت تنش با زد و خورد و مشاجره
- ارزیابی و در صورت نیاز اصلاح قواعد و منطق جهان داستان
- ارزیابی و فشرده‌سازی معرفی شخصیت‌های اصلی و کشمکش مرکزی
- دومین بازنویسی فیلم‌نامه
- تنظیم و صفحه‌بندی نهایی و قالب‌بندی استاندارد فیلم‌نامه

#### ۱۶) حقوق فیلم‌نامه اقتباسی

- آشنایی با جنبه‌های حقوقی و تجاری اقتباس
- بررسی قراردادها، حق امتیازها و حقوق مالکیت معنوی در فرآیند اقتباس
- بررسی روابط حرفه‌ای و حقوقی داستان‌نویس، فیلم‌نامه‌نویس، تهیه‌کننده و کارگردان

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

کارگاه فیلم‌نامه اقتباسی، به دانشجویان مشتاق کمک می‌کند که با استفاده از مهارت‌های خاص تجزیه و تحلیل داستان، ایده‌پردازی، پیرنگ‌سازی، شخصیت‌پردازی و گفت‌وگونویسی، بتوانند یک فیلم‌نامه سینمایی اقتباسی با استانداردهای حرفه‌ای بنویسند و حسب ضرورت به دفعات بازنویسی کنند.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

آموزش نظری و تمرین عملی توأمان، برای کسب مهارت در نگارش فیلم‌نامه‌های سینمایی ضروری است.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                              |
|-----------------|-----------|----------------|-------------|-----------------------------------------|
| تمرین‌های هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | نگارش یک فیلم‌نامه کامل سینمایی اقتباسی |
| ٪۲۰             |           |                |             | ٪۸۰                                     |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

#### ح) منابع و مراجع درسی



- هاجن، لیندا (۱۳۹۶). *نظریه‌ای در باب اقتباس*. ترجمه: مهسا خداکرمی، نشر مرکز.
- کریوولن، ریچارد (۱۳۸۵). *چگونه از هر چیزی فیلم‌نامه/اقتباس کنیم*. ترجمه: بابک تَبْرایی، بنیاد فارابی.
- لوتِه، یاکوب (۱۳۸۶). *مقدمه‌ای بر روایت در ادبیات و سینما*. ترجمه: امید نیک‌فرجام، مینوی خرد.
- گروه مؤلفان (۱۳۹۱). *راهنمایی بر ادبیات و فیلم (مجموعه مقالات)*. ترجمه: داوود طبایی‌عقدایی، فرهنگستان هنر.
- گروه مؤلفان (۱۳۸۴). *از ادبیات تا سینما (مجموعه مقالات)*. بنیاد سینمایی فارابی.
- اونسن، جی. ام. (۱۳۹۷). *شکسپیر برای فیلم‌نامه‌نویسان*. ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- گروه مؤلفان (۱۳۷۶). *شکسپیر و سینما (مجموعه مقالات)* (چاپ دوم). به کوشش منصور براهیمی، بنیاد فارابی.
- امینی، احمد (۱۳۷۰). *داستایفسکی و سینما*. انتشارات سروش.
- ..... (۱۳۷۳). *ده داستان، ده فیلم*. ترجمه: حمیدرضا منتظری و اسماعیل سلامی، مجله دنیای تصویر، چاپ اول، تهران.
- تامسون، جیم و هیل، والتر (۱۳۹۷). *رمان و فیلم‌نامه‌گزین*. ترجمه: شاهپور عظیمی، انتشارات علمی و فرهنگی.
- جانسون، ناتالی (۱۳۸۹). *خوشه‌های خشم*. ترجمه: علی زارع، نشر افکار.
- بلاک، رابرت (۱۳۹۵). *روانی*. ترجمه: شاهپور عظیمی، نشر چترنگ.
- لتوین، دیوید؛ استاکدیل، جو و رابین (۱۳۹۴). *معماری درام*. ترجمه: امیر راکعی، انتشارات ساقی.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). *راه‌حل داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- بونت، جیمز (۱۳۹۲). *سرقت آتش از خدا/یان*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- توبیاس، رونالد بی. (۱۴۰۰). *بیست کهن‌الگوی پیرنگ*. ترجمه: پوپک رحیمی. نشر نیماژ.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). *سفر نویسنده*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- موریتز، چارلی (۱۳۸۴). *نگارش فیلم‌نامه داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- فیلد، سید (۱۳۷۸). *چگونه فیلم‌نامه بنویسیم*. ترجمه: عباس اکبری و مسعود مدنی، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۷۴). *خلق شخصیت‌های ماندگار*. ترجمه: عباس اکبری، مرکز گسترش سینمای تجربی.
- هورتون، اندرو (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی شخصیت‌محور*. ترجمه: ستاره پیرخدری، انتشارات سمت.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). *داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس*. ترجمه: مشین خاکپور و فرهاد دعوت‌خواه، سمت.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). *چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تامپسون، کریستین (۱۳۸۴). *داستان‌گویی در سینما و تلویزیون*. ترجمه: بابک تَبْرایی، بنیاد سینمایی فارابی.
- بتی، گریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). *نویسندگی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- آرمر، آلن (۱۳۸۳). *فیلم‌نامه‌نویسی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات سوره مهر.
- کلویسی، دنیل پی. (۱۳۹۸). *ترسیم فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۳). *فیلم‌نامه‌نویسی پیشرفته*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۴). *بازنویسی فیلم‌نامه*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات امیرکبیر.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۹۷). *دیالوگ*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تروبی، جان (۱۳۹۲). *آناتومی داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات ساقی.
- دانکن، استفان و. (۱۳۹۱). *فیلم‌نامه‌نویسی ژانر*. ترجمه: وحیداله موسوی، انتشارات ساقی.
- گالینو، پل جوزف (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: روش سکانس‌بندی*. ترجمه: کیکاووس زیاری، نشر افراز.
- فیلد، سید (۱۳۹۰). *چگونه مشکلات فیلم‌نامه را حل کنیم*. ترجمه: حمیدرضا گرشاسبی، بنیاد فارابی.



- A Companion to Literature, Film, and Adaptation. (2014). United Kingdom: Wiley.
- Adaptation Studies: New Challenges, New Directions. (2013). India: Bloomsbury Academic.
- Authorship in Film Adaptation. (2009). United States: University of Texas Press.
- Bluestone, G. (1971). Novels Into Film. United States: University of California Press.
- Books in Motion: Adaptation, Intertextuality, Authorship. (2005). Netherlands: Brill.
- Bradley, H., Whelehan, I. (2010). Screen Adaptation: Impure Cinema. United Kingdom: Bloomsbury Publishing.
- Cahir, L. C. (2014). Literature Into Film: Theory and Practical Approaches. United States: McFarland, Incorporated, Publishers.
- Cartmell, D., & Whelehan, I. (2014). *Screen adaptation: Impure cinema*. Palgrave Macmillan.
- Craddock, J., Grant, B. K. (2018). Books to Film: Cinematic Adaptations of Literary Works. (n.p.): Cengage Gale.
- Desmond, J. M., Hawkes, P. J. (2015). Adaptation: Studying Film and Literature. United States: McGraw-Hill Companies.
- Elliott, K. (2020). Theorizing Adaptation. United States: Oxford University Press.
- Film and Literature: A Comparative Approach to Adaptation. (1988). United States: Texas Tech University Press.
- Griggs, Y. (2019). *The Bloomsbury introduction to adaptation studies: Adapting the canon in film, TV, novels and popular culture*. Bloomsbury Academic.
- Keller, J. R., & Stratyner, L. (Eds.). (2004). *Almost Shakespeare: Reinventing his works for cinema and television*. McFarland & Co.
- Leitch, T., Silva, E. D., Wilkins, C., Brown, S., Abbott, S., Britt, T., Pizarro, N., Boklund-Lagopoulou, K. (2020). New Approaches to Contemporary Adaptation. United States: Wayne State University Press.
- McFarlane, B. (1996). Novel to film : an introduction to the theory of adaptation. United Kingdom: Clarendon Press.
- Miller, R. (2011). *Mystery classics on film: The adaptation of 65 novels and stories*. McFarland & Co.
- Murray, S. (2012). The Adaptation Industry: The Cultural Economy of Contemporary Literary Adaptation. United Kingdom: Taylor & Francis.
- Richard, D. E. (2021). Film Phenomenology and Adaptation: Sensuous Elaboration. Netherlands: Amsterdam University Press.
- Rothwell, K. S. (2001). *A history of Shakespeare on screen: A century of film and television*. Cambridge University Press.
- Sanders, J. (2015). Adaptation and Appropriation. United Kingdom: Taylor & Francis.
- Sinyard, N. (2013). Filming Literature: The Art of Screen Adaptation. United Kingdom: Taylor & Francis.
- Snyder, M. H. (2011). Analyzing Literature-to-Film Adaptations: A Novelist's Exploration and Guide. United Kingdom: Bloomsbury Academic.
- Stam, R. (2004). Literature through film: realism, magic, and the art of adaptation. Oxford: Wiley.
- Telling and Re-telling Stories: Studies on Literary Adaptation to Film. (2016). United Kingdom: Cambridge Scholars Publishing.
- The Cambridge Companion to Literature on Screen. (2007). (n.p.): Cambridge University.
- The Literature/film Reader: Issues of Adaptation. (2007). United States: Scarecrow Press.
- The Oxford Handbook of Adaptation Studies. (2017). United States: Oxford University.
- Transforming Harry: The Adaptation of Harry Potter in the Transmedia Age. (2018). United States: Wayne State University Press.

شماره درس ۱۲۱۰۴۱۵۸

A Narratological Approach  
to the Qur'anic Stories

روایت‌شناسی داستان‌های دینی (قصص قرآنی)

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                           |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی داستان                                 |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

**هدف کلی:** آشنایی دانشجویان با قصه‌های دینی از رهگذر بررسی و تحلیل گزیده‌ای از قصص قرآنی از منظر دستور زبان روایت (narrative grammar) و روایت‌شناسی ساختارنگر (structural narratology) است؛ اینکه چگونه دستور زبان روایت و روایت‌شناسی به مثابه روش ممکن است به توصیف و تحلیل دقیق‌تر ساختار قصص قرآنی یاری برساند.

## اهداف ویژه:

- شناخت دقیق واحدهای کمینه روایت‌های دینی-قرآنی
- آشنایی با فروکاستن قصص قرآنی به ساختارهای روایی کمینه و تحلیل این واحدها در سطح خرد و کلان
- آشنایی با نحوه‌ی تحلیل عناصر روایی قصص قرآنی برای تبدیل به عناصر نمایشی و تصویری
- شناخت زمینه‌های اقتباس از آثار روایی دینی و به طریق اولی قصص قرآنی برای سینما و تلویزیون

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که چشم‌اندازی از برخی از داستان‌های دینی از منظر روایت‌شناسی و تحلیل روایی به دست دهد. البته «داستان دینی» گستره‌ای از ژانرها و گونه‌ها را دربرمی‌گیرد. از این رو، این سرفصل به طریق اولی به شاخه‌ای از داستان‌های دینی با عنوان کلی قصص قرآنی می‌پردازد.

## ۱) داستان‌های دینی و قرآنی

- مقدمه‌ای بر داستان‌های دینی
- داستان‌های دینی در کتب مقدس
- بوطیقای قصص قرآنی
- حدود و ثغور بررسی قصص قرآنی

## ۲) مبانی اعتقادی



- معناهای متعدد واژه قرآن
- سازگان صوری قرآن
- قرآن در مقام وحی
- دیدگاه گزاره‌ای بودن وحی
- دیدگاه تجربه دینی بودن وحی
- دیدگاه نظریه کنش گفتار و وحی
- وحی و ارتباط آن با اعجاز و ترجمه (نا)پذیری

### ۳) قرآن به مثابه متن

- گذار قرآن از کلام شفاهی به متن مکتوب
- قرآن چگونه کتابی است؟
- ساختار قرآن
- قرآن به مثابه ادبیات
- قرآن به مثابه متن
- قرآن به مثابه متن ادبی
- قرآن به مثابه متن روایی
- بلاغت قرآن: اعجاز زبانی و ادبی قرآن
- تفاسیر قرآن (دوران متقدم تا ابتدای قرن بیستم)

### ۴) مطالعات قصص قرآن

- درآمدی بر مطالعه قصص قرآنی
- پیشینه مباحث مرتبط با قصص قرآنی
- سیر مطالعات قرآن در غرب
- آثار مرتبط با قصص قرآنی در دوره معاصر
- آثار مرتبط با قصص قرآنی در کشورهای عربی
- آثار مرتبط با قصص قرآنی در زبان فارسی
- آثار مرتبط با قصص قرآنی در مغرب زمین
- مطالعه کتب عهدین به مثابه آثاری ادبی و روایی
- مروری بر روایت‌شناسی کتب مقدس (عهدین)

### ۵) مبانی نظری روایت در قرآن

- نگره‌های کهن غیرغربی درباره روایت
- بوطیقای ارسطو و نخستین نگره‌های غربی روایت
- وجوه مشترک و متمایز قصص قرآنی و بوطیقای ارسطو
- به سوی تعریف، تحدید و تعیین الگوی ارتباط وحیانی
- الگوی ارتباط روایی در قصص قرآنی

### ۶) روایت‌شناسی و قرآن

- نظریه‌های جدید غربی درباره دستور زبان روایت



- نگاهی کلی به نظریه‌های روایت در قصص قرآنی
- گذار از نظریه و دستور زبان روایت به روایت‌شناسی و سبک‌شناسی
- مروری بر نظریه‌های مهم روایت‌شناسی
- روایت‌شناسی ژرار ژنت: گفتمان روایت
- پیوند روایت‌شناسی با سبک‌شناسی

#### ۷) کاوش در مفهوم قصه

- تبار واژه قصص
- بسامد واژه قصص در قرآن
- واژه قصص در تفاسیر
- تبار واژه حدیث
- تبار واژه نباء
- تبار واژه روایت
- وجوه تفاوت قصص قرآنی با گزارش تاریخی، قصه عامیانه، افسانه و اسطوره
- سنخ‌شناسی قصص قرآنی
- قصص تصویری: بلاغت در خدمت داستان‌پردازی
- قصص مکافات محور

#### ۸) ویژگی‌های قصص قرآنی

- درآمدی بر سور مکی و مدنی
- ویژگی‌های صوری و محتوایی قصص در سور مکی
- شیوه بررسی قصص مکافات‌محور در سور مکی

#### ۹) تحلیل روایی قصص قرآنی ۱

- کارکرد دستور زبان روایت در تحلیل قصص قرآنی
- کارکرد دستور زبان روایت در داستان آفرینش
- تحلیل روساخت روایی داستان آفرینش بر اساس سیر تاریخی سوره‌ها
- تحلیل روساخت داستان آفرینش بر اساس مکی یا مدنی بودن سوره‌ها
- خرد-ساختار داستان آفرینش
- ترکیب‌بندی رخدادها در داستان آفرینش
- دستور زبان روایت در قصص مکافات‌محور اولیه مکی
- قصص مکافات‌محور در خوشه‌سور اولیه مکی

#### ۱۰) تحلیل روایی قصص قرآنی ۲

- دستور زبان روایت در قصص مکافات‌محور سور میانی و انتهایی مکی
- دستور زبان روایت و زنجیرمندی ساختاری و مفهومی در داستان نوح
- روایتگری داستان نوح در سور اربعه

#### ۱۱) تحلیل روایی قصص قرآنی ۳

- مؤلفه زمان روایی در قصص قرآنی



- نظم و ترتیب
- تداوم یا سرعت نقل داستان در متن
- بسامد روایی
- سنخ‌شناسی کارکرد زمان روایی در قصص قرآنی
- مؤلفه مکان روایی در قصص قرآنی

#### ۱۲) شخصیت در قصص قرآنی

- سنخ‌شناسی شخصیت در قرآن
- شیوه‌های شخصیت‌پردازی در قصص قرآن
- توصیف مستقیم اشخاص در قرآن
- توصیف غیرمستقیم اشخاص در قرآن

#### ۱۳) زاویه دید در قصص قرآنی ۱

- زوایای دید/ دوربین در قرآن
- سنخ‌شناسی زاویه دید/ کانونی‌شدگی در قصص قرآنی

#### ۱۴) زاویه دید در قصص قرآنی ۲

- درهم‌تنیدگی زاویه دید/ کانونی‌شدگی و صنعت قرآنی التفات
- تحلیل و بررسی زاویه دید در قصص قرآنی بر اساس شاخص‌های صنعت التفات
- سنخ‌شناسی انواع زاویه دید در قرآن بر اساس التفات

#### ۱۵) بازنمایی روایی در قصص قرآنی ۱

- سنخ‌شناسی بازنمایی گفتار و اندیشه در قصص قرآنی
- روایت محض کنش‌ها و اعمال
- روایت محض گفتار و اندیشه‌ها
- خلاصه کمتر داستانی همراه با اندیشه در قالب وحی

#### ۱۶) بازنمایی روایی در قصص قرآنی ۲

- سنخ‌شناسی بازنمایی گفتار و اندیشه در قصص قرآنی
- بازگفت غیرمستقیم محتوا
- سخن غیرمستقیم و تا اندازه‌ای محاکاتی
- سخن مستقیم و سخن غیرمستقیم آزاد
- حدیث نفس

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

این درس، دانشجویان را با شناخت عناصر و تحلیل روایی قصص قرآنی آشنا می‌کند و دانشجویان مجهز به این توانایی، ممکن است بتوانند با شناخت دقیق‌تر این عناصر، به خلق آثاری اقتباسی از قصص قرآنی دست بزنند.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف



- با ترسیم چشم‌اندازی کلی از دوره، دانشجویان از پیش مطالب مورد نظر را مرور و در بحث کلاسی شرکت می‌کنند.
- دانشجویان در هر جلسه رونوشتی از قصص قرآنی ارائه کنند و به ویژه آن قصص را در فضا و بافتار معاصر قرار دهند.

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی                   | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                   |
|--------------------------------|-----------|----------------|-------------|------------------------------|
| تحلیل عناصر روایی<br>قصص قرآنی | ندارد     | ندارد          | دارد        | اقتباس روایی از قصص<br>قرآنی |
| ٪۲۰                            | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰                          |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

پیداست استفاده از فناوری‌های تازه در فضاهای مجازی ممکن است به تبیین هرچه دقیق‌تر سرفصل یاری برساند.

## ح) منابع و مراجع درسی

- ابن جوزی (۱۳۸۶). قصه و قصه‌گویان در اسلام. ترجمه مهدی محبتی. تهران: چشمه
- اشرفی، عباس (۱۳۸۲). مقایسه قصص در قرآن و عهدین. تهران: انتشارات دستان.
- بستانی، محمود (۱۳۷۱). پژوهشی در جلوه‌های هنری داستان‌های قرآن. ترجمه محمد حسین جعفرزاده. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- پروینی، خلیل (۱۳۷۹). تحلیل عناصر ادبی و هنری داستان‌های قرآن. تهران: فرهنگ گستر.
- پروینی، خلیل و ناظمیان، هومن (۱۳۹۸). ادبیات داستانی عربی قدیم (گونه‌شناسی و تحلیل عناصر داستانی). تهران: سمت.
- پلا، شارل (۱۳۹۰). دامنه معنایی قصه در زبان عربی. در قصه در جهان اسلام. ترجمه: ابراهیم موسی‌پور. تهران: چشمه.
- تولان، مایکل جی. (۱۴۰۲). روایت از منظر زبان‌شناسی نقدانه. ترجمه: ابوالفضل حری. تهران: سیاه‌رود.
- جعفریان، رسول (۱۴۰۰). قصه‌خوانان در تاریخ اسلام و ایران. تهران: نشر علم.
- حری، ابوالفضل (۱۳۸۹). «سنخ‌شناسی و وجوه تمایز قصص قرآنی از سایر ژانرها». دوفصلنامه جهاد. صص. ۱-۲۸
- ..... (۱۳۸۸). «مولفه زمان و مکان روایی در قصص قرآنی». ادب پژوهی ش. ۷، صص. ۱۲۵-۱۴۱.
- حسینی، محمد (۱۳۸۴). ریخت‌شناسی قصه‌های قرآن: بازخوانش دوازده قصه قرآنی. تهران: ققنوس.
- ریمون-کنان، شلومیت (۱۴۰۱). روایت داستانی: بوطیقای معاصر. ترجمه: ابوالفضل حری. تهران: نیلوفر.
- معموری، علی (۱۳۹۲). تحلیل ساختار روایت در قرآن: بررسی منطق توالی پی‌رفت‌ها. تهران: نشر نگاه معاصر.
- مهران، محمد بیومی (۱۳۸۳). بررسی تاریخی قصص قرآنی (۵ ج.). ترجمه: سیدمحمد راستگو (جلد اول و دوم) و مسعود انصاری (ج. ۳ و ۴). تهران: علمی و فرهنگی.
- Abbot, H. Porter (2021). *The Companion Introduction to Narrative*. Cambridge University Press.
- Booth, Wayne C. (1961). *The Rhetoric of Fiction*. Chicago: University of Chicago press.
- Chatman, Seymour (1989) *Story and Discourse: Narrative structure in Fiction and Film*. Ithaca and London: Cornell university press.
- Genette, Gérard (1972). *Narrative Discourse: an Essay in Method*. Ithaca, New York: Cornell University Press, 1980 (tr. of 'Discours du récit', a portion of Figures III
- Toolan, Michael J. (1999). *Narrative: A critical linguistic introduction*. Routledge, London.



## A Narratological Approach to National Stories

## روایت‌شناسی داستان‌های ملی

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input checked="" type="checkbox"/> | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:            | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                     | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی داستان، آشنایی با ادبیات روایی ایران   |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                           |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار           | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

**هدف کلی:** آشنایی دانشجویان با چگونگی بررسی آثار منظوم و منثور روایی از منظر روایت‌شناسی است؛ اینکه چگونه روایت‌شناسی به مثابه روش ممکن است به توصیف و تحلیل دقیق‌تر این نوع آثار یاری برساند.

## اهداف ویژه:

- شناخت دقیق واحدهای کمنه روایت در داستان‌های ملی
- آشنایی با فروکاستن داستان‌های ملی به ساختارهای روایی کمنه و تحلیل این واحدها در سطح خرد و کلان
- آشنایی با نحوه‌ی تحلیل عناصر روایی داستان‌های ملی برای تبدیل به عناصر نمایشی و تصویری
- شناخت زمینه‌های اقتباس از آثار روایی و داستان‌های ملی برای سینما و تلویزیون

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که چشم‌اندازی از داستان‌های ملی از منظر روایت‌شناسی و تحلیل روایی به دست دهد. البته «ادبیات ملی» گستره‌ای بس پهناور از گذشته‌های دور پیشا-اسلامی تا دوران پسا-اسلامی را شامل می‌شود. به سبب همین گستردگی، سرفصل‌های این درس نیز با تمرکز بر شناخت حماسه سترگ ایران در شاهنامه، خواهد بود.

## ۱) مروری بر روایت‌شناسی

- آشنایی با تعاریف و رویکردهای روایت‌شناسی
- آشنایی با نظریه‌های و گرایش‌های روایت‌شناسی
- روایت‌شناسی ساختارنگر و پساساختارنگر
- مؤلفه‌های اصلی روایت‌شناسی ساختارنگر:
- فابولا، سیوژت، روایت‌گری

## ۲) ادبیات ملی

- تعاریف ادبیات



- ادبیات روایی و داستانی
- ادبیات ملی و ادبیات بومی
- ادبیات ملی و ادبیات عامه
- ادبیات ملی و ادبیات کلاسیک
- ادبیات ملی و ادبیات جهان
- ادبیات ملی و ادبیات تطبیقی
- ترسیم حدود داستان‌های ملی

### ۳) ادبیات ملی ایران دوره باستان ۱

- خاستگاه‌های حماسه ملی ایران
- عناصر روایی حماسه یا داستان‌های پهلوانی

### ۴) ادبیات ملی ایران دوره باستان ۲

- عناصر روایی آثار نظم و نثر مادی
- داستان‌های حماسی در کتاب پرسیکا از کتزیاس (پزشک مخصوص اردشیر دوم)
- داستان پارسوندس پارسی
- افسانه سمیرامیس
- افسانه اربق

### ۵) ادبیات ملی ایران دوره باستان ۳

- داستان‌های حماسی در تاریخ هرودوت
- داستان‌های اسطوره‌ای ایرانی
- داستان کوروش

### ۶) ادبیات ملی ایران دوره باستان ۴

- داستان‌های عاشقانه
- داستان ستیریا گلیوس و زرینیا
- داستان زریادرس و آداتیس

### ۷) ادبیات ملی ایران دوره باستان ۵

- عناصر روایی آثار نظم و نثر سکایی
- حلقه داستانی رستم
- حلقه داستانی نرت
- نمونه داستان‌های در تاریخ گزنفون و هرودوت
- عناصر روایی در بردیای دروغین
- عناصر روایی روایت داریوش در کتیبه بیستون

### ۸) ادبیات ملی ایران دوره باستان ۶

- عناصر روایی ادب گاهانی و اوستایی



- عناصر روایی اوستا به مثابه نخستین و کهن‌ترین روایت‌گری ملی ایرانی
- عناصر روایی اسطوره‌ها به مثابه تاریخ
- عناصر روایی داستان‌های مرتبط با کیانیان
- نمونه داستان‌های اوستایی
- داستان جم
- گزارش بیضایی از داستان جم در سه برخوانی

#### ۹) ادبیات ملی ایران دوره میانه ۱

- عناصر روایی گروه غربی: پهلوی اشکانی (پارتی و پهلوانی
- درآمدی بر گوسان‌ها و خنیاگران
- داستان‌های پهلوانی اشکانی
- عناصر روایی یادگار زریران
- عناصر روایی درخت آسوریگ
- عناصر روایی ارداویراف‌نامه: روایت‌گری آخرالزمانی
- عناصر روایی داستان‌های بلخی
- عناصر روایی متون مانوی
- عناصر روایی متون سغدی

#### ۱۰) ادبیات ملی ایران دوره میانه ۲

- عناصر روایی فارسی میانه
- کارنامه اردشیر بابکان
- هزار افسان
- خوتک یا خدای‌نامه‌ها: پیش‌متن شاهنامه فردوسی
- عناصر روایی داستان رستم و اسفندیار
- عناصر روایی داستان پیران ویسه
- عناصر روایی گروه شرقی
- داستان جنگ رستم و دیوان
- عناصر روایی داستان‌های ختنی
- داستان سیاوش

#### ۱۱) شاهنامه‌نویسی و شاهنامه‌سرایی ۱

- روایت‌گری شفاهی و گفتاری
- داستان سیاوش در تاریخ بخارا از نرشخی (وفات ۳۴۷ ق.)
- عناصر روایی ادب فارسی دری
- شاهنامه‌های منثور
- ابوالمؤید بلخی و ابوعلی بلخی
- شاهنامه ابومنصوری

#### ۱۲) شاهنامه‌نویسی و شاهنامه‌سرایی ۲

- شاهنامه‌های منظوم



- شاهنامه مسعود مروزی
- شاهنامه دقیقی

**(۱۳) شاهنامه و شاهنامه‌سرایی ۳**

- شاهنامه فردوسی
- تحلیل ساختاری و روایی یکی از داستان‌های شاهنامه

**(۱۴) شاهنامه و شاهنامه‌سرایی ۴**

- شاهنامه: سند روایی منظوم ایرانی
- عناصر روایت‌گری شفاهی در مقابل مکتوب در شاهنامه
- روایت‌گری شفاهی شاهنامه: نقالی
- تأثیر نقالی بر شاهنامه
- معیارهای صوری تأثیرگذاری
- معیارهای مضمونی تأثیرگذاری
- اشارات فردوسی به منابع و مأخذ

**(۱۵) ادبیات ملی دوره‌های پسااسلامی**

- آثار نظم و نثر فارسی تا سده چهارم
- سنت شفاهی در دوره‌های اولیه اسلامی

**(۱۶) تاریخ‌های حماسی پس از شاهنامه**

- منظومه‌های غنایی در عصر پیشاصفوی
- عناصر روایی اسکندرنامه‌ها
- عناصر روایی دارای‌نامه
- عناصر روایی حمزه‌نامه

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

این درس، ضمن ارائه خط سیری کلی از ادبیات ملی، دانشجویان را به طور دقیق‌تر با عناصر روایی ادبیات ملی از دوران پیشااسلامی تا پسااسلامی آشنا می‌کند و دانشجویان مجهز به این توانایی، ممکن است بتوانند با شناخت دقیق‌تر این عناصر، خود به خلق آثاری اقتباسی دست بزنند.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- با ترسیم چشم‌اندازی کلی از دوره، دانشجویان از پیش مطالب مورد نظر را مرور و در بحث کلاسی شرکت می‌کنند.
- مدرس می‌تواند از دانشجویان بخواهد که رونوشتی از داستان‌های معرفی شده ارائه کنند و آن داستان‌ها را در فضا و بافتار معاصر بازروایت قرار دهند.
- مدرس می‌تواند از دانشجویان بخواهد که خط سیر اصلی عناصر داستانی را به صورت تصویری و گرافیکی ارائه کنند.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم              | آزمون نهایی | پروژه عملی                |
|--------------|-----------|-----------------------------|-------------|---------------------------|
| ندارد        | ندارد     | تحلیل عناصر روایی داستان‌ها | پروژه نهایی | اقتباس روایی از داستان‌ها |
| -            | -         | ٪۳۰                         | ٪۴۰         | ٪۳۰                       |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

پیداست استفاده از فناوری‌های تازه در فضاهای مجازی ممکن است به تبیین هرچه دقیق‌تر سرفصل یاری برساند.

#### ح) منابع و مراجع درسی

- تولان، مایکل جی. (۱۴۰۱). *روایت از منظر زبان‌شناسی/انتقادی*. ترجمه: ابوالفضل حری. تهران: سیاهرود (ویراست دوم).
- توماس، برانون (۱۴۰۱). *مبانی روایت*. ترجمه: ابوالفضل حری. تهران: سیاهرود.
- حری، ابوالفضل (۱۴۰۱). *روایت‌پژوهی در نظر و عمل (مجموعه مقاله)*. قم: لوگوس.
- دوستخواه، جلیل (۱۳۸۴). *فرایند تکوین حماسه ایران*. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- ریمون-کنان، شلومیت (۱۴۰۱). *روایت داستانی: بوطیقای معاصر*. ترجمه: ابوالفضل حری. تهران: نیلوفر (ویراست دوم).
- زرشناس، زهره (۱۳۸۴). *میراث ادبی روایی در ایران باستان*. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- زرشناس، زهره (۱۳۸۲). *زبان و ادبیات ایران باستان*. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- زرقانی، مهدی (۱۴۰۰). *تاریخ ادبیات ایران و قلمرو زبان فارسی (ج ۱)*. تهران: فاطمی.
- نولدکه، تئودور (۱۳۲۷). *حماسه ملی ایران*. ترجمه: بزرگ علوی. تهران: سپهر.
- یارشاطر، احسان (۱۳۴۴). *داستان‌های ایران باستان*. تهران: بنگاه ترجمه و نشر تاب.
- \_\_\_\_\_ (۱۳۶۸). *تاریخ ملی ایران*. در *تاریخ ایران کمبریج*. ج ۳، بخش اول. تهران: امیرکبیر، صص. ۴۷۱-۵۸۷.

- Davidson, O. M. (1988). A Formulaic Analysis of Samples Taken from the *Shâhnâma* of Firdowsi. *Oral Tradition*, 3/1-2 (1988): 88-105.
- Julia Rubanovich (2013). The Shâh-nâma and Medieval Orality: Critical Remarks on the 'Oral Poetics' Approach and New Perspectives<sup>1</sup>, *Middle Eastern Literatures: incorporating Edebiyat*, 16:2, 217-226, DOI: [10.1080/1475262X.2013.843263](https://doi.org/10.1080/1475262X.2013.843263)
- Olga M. Davidson, *Poet and Hero in the Persian Book of Kings* (Ithaca & London: Cornell University Press, 1994).



- Eadem, 'The Crown-Bestower in the Iranian Book of Kings,' in Papers in Honour of Professor Mary Boyce, ed. H. W. Bailey et al. 2 vols. (Leiden: Brill, 1985), Acta Iranica 24, 25, vol. I, 61-148.
- M. Omidasalar, 'Review of Davidson 1994,' *Īrānshināsī*7 (1995): 436-57.
- M. Omidasalar, 'Unburdening Ferdowsi,' *JAOS* 116 (1996): 235-42.
- M. Omidasalar, 'Orality, Mouvance, and Editorial Theory in Shāhnāma Studies,' *Jerusalem Studies of Arabic and Islam (Studies in Honour of Shaul Shaked)* 27 (2002): 245-82.
- M. Omidasalar, 'Mutūn-i sharqī, shiv a-hā-yi gharbī, Shāhnāma va abcād-i id iūljik -i.
- *Shāhnāma-shināsī dar maghrib-zamīn* , ' *Ā īn a-yi mīr āth* 7, no. 17 (2009): 19-67.
- Mahmoud Omidasalar. Rostam's Seven Trials and the Logic of Epic Narrative in the Shāhnāma Author(s): Source: *Asian Folklore Studies*, Vol. 60, No. 2, (2001), pp. 259-293 Published by: Asian Folklore Studies, Nanzan University Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/1179057>
- Dick Davis. The Problem of Ferdowsi's Sources. *Journal of the American Oriental Society*, Vol. 116, No. 1 (Jan. - Mar., 1996), pp. 48-57.
- Published by: [American Oriental Society](#)
- Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/606371>
- Yamamoto, Kumiko. *The Oral Background of Persian Epics: Storytelling and Poetry*. Leiden: Brill, 2003.
- Hanaway, W. (1971). *Persian Popular Romances before the Safavid Period*. Columbia University, USA.



## The narratology of resistance stories

## روایت‌شناسی داستان‌های مقاومت

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input checked="" type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:             | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                                      | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی داستان                                 |                                            |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                            |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input checked="" type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

## هدف کلی:

- آشنایی تخصصی دانشجویان رشته فیلم‌نامه‌نویسی با آثار ادبی و دراماتیک حوزه مقاومت از منظر روایت‌شناسی.
- آشنایی با روایت‌شناسی به مثابه روشی برای توصیف و تحلیل دقیق‌تر داستان‌های مقاومت.

## اهداف ویژه:

- شناخت دقیق واحدهای کمینۀ روایت در داستان‌های مقاومت
- آشنایی با فروکاستن داستان‌های مقاومت به ساختارهای روایی کمینه و تحلیل این واحدها در سطح خرد و کلان
- آشنایی با نحوه‌ی تحلیل عناصر روایی داستان‌های مقاومت برای تبدیل به عناصر نمایشی و تصویری
- شناخت زمینه‌های اقتباس از آثار روایی و داستان‌های مقاومت برای سینما و تلویزیون

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* ادبیات مقاومت، گستره‌ای وسیع و پهن‌آور دارد. از این‌رو و به سبب همین گستردگی، سرفصل‌های این درس معطوف به کلیاتی در باب روایت‌شناسی، و با تمرکز بر شناسایی مفهوم «مقاومت» و «داستان‌های مقاومت» تنظیم شده است. اکنون ما برای شناخت دقیق و عمیق ابعاد ادبیات مقاومت و دفاع، نیازمند شناخت ساحت معنایی واژه‌هایی چون ادبیات مقاومت هستیم. بر این اساس در طراحی این درس، معرفی آثار زیر نیز در هر جلسه و در کنار فراگیری نکات تخصصی، پیش‌بینی شده است. پیشنهاد می‌شود کتاب‌های مذکور در پایان هر جلسه معرفی شده و دانش‌جویان ملزم شوند در طول هفته آن‌ها را مطالعه و چکیده‌ای از آن تهیه و ارائه کنند:

(۱) نقد ساختاری روایت در داستان‌های ادبیات مقاومت ایران (عبدالله حسن‌زاده‌میرعلی و علی ششتمدی)



- (۲) طوفان دیگری در راه است (سیدمهدی شجاعی)
- (۳) ادبیات داستانی ایران پس از انقلاب اسلامی (رضا رهگذر)
- (۴) شعر خورشید در مشت (عبدالرحیم سعیدی‌راد)
- (۵) جستاری دیگر؛ ادبیات داستانی مقاومت و پایداری و دفاع مقدس (فرخنده حق‌شنو)
- (۶) بهترین هدیه؛ مجموعه داستان کوتاه با موضوع ادبیات پایداری (فرخنده رضاپور)
- (۷) ادبیات مقاومت در ایران؛ از فروپاشی ساسانیان تا دوران مشروطه (فاروق صفی‌زاده)
- (۸) بازگشت دوباره؛ مجموعه ادبیات داستانی مقاومت اسلامی (فواد مرعی)
- (۹) نوشتن در سایه جنگ: کندوکاوی پیرامون ادبیات داستانی جنگ و دفاع مقدس (محمد و محسن حنیف)
- (۱۰) درباره مانایی و میرایی: مجموعه نقد ادبیات داستانی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس (احمد شاکری)
- (۱۱) ادبیات مقاومت در فلسطین اشغال شده (غسان کنفانی؛ ترجمه‌ی موسی اسوار)
- (۱۲) آشنایی با ادبیات مقاومت جهان (ضیاءالدین ترابی)
- (۱۳) قلم‌های قد بلند؛ سیری در ادبیات دفاع مقدس و مقاومت (محمد رضا سنگری)
- (۱۴) همسو با حماسه؛ سیری در ادبیات پایداری (محسن سیفی)

#### (۱) اهمیت روایت

- چیستی و اهمیت و ضرورت روایت
- عناصر بنیادین روایت (واقع‌شدگی؛ توالی رویدادها؛ جهان‌پردازی داستانی؛ هم‌بوم‌پنداری)
- مروری بر نظریه روایت و انواع روایت و راوی
- تداخل سطوح سه‌گانه روایی (دربرگیر؛ رویداد؛ درونه‌ای)
- انواع چهارگانه تداخل روایی (نویسنده؛ روایت؛ استعاره؛ تبدیل راوی به قهرمان یا بالعکس)

#### (۲) مروری بر داستان

- جایگاه روایت در داستان و روایت داستانی
- تفاوت بین داستان و گفتمان (چگونگی بیان داستان)
- روایت داستانی دراماتیک

#### (۳) صورت‌بندی روایت و داستان

- تعاریف، رویکردها، گرایش‌ها و عناصر اصلی روایت‌شناسی
- تعریف و مرور سطوح ادبی (عامه، کلاسیک، بومی، ملی، فراملی)
- تعریف و مرور لایه‌ها، قالب‌ها و رویکردهای ادبی (دینی، تاریخی، حماسی، پهلوانی، مقاومت، اسطوره، افسانه، ...)
- تعریف و آشنایی اجمالی با قصص قرآنی

#### (۴) ادبیات تطبیقی

- شناخت روابط موجود در سطوح و لایه‌های ادبی
- آشنایی با نقد ادبی
- آشنایی با پیوندهای ادبی در قالب و ساختارهای مرتبط با مقوله مقاومت
- تجزیه و تحلیل ارتباط و شباهت‌های ادبی مذکور

#### (۵) ادبیات مقاومت



- مفهوم‌شناسی مقاومت (بازشناسی مقاومت در بستر لغت و اصطلاح)
- شناخت طیفی گسترده از معناها و دلالت‌ها، با وجود مفهوم مشترکی از مقاومت
- شناخت مؤلفه‌های فرهنگی و ادبی گفتمان مقاومت
- مقاومت؛ مفهومی متداول در علوم انسانی و ادبیات

#### ۶) نظریه مقاومت

- مقاومت نظریه‌ای اثرگذار در عرصه ادبیات ملی و فراملی
- «نظریه مقاومت» راهبرد اصلی و پیشران حرکت جامعه اسلامی است.
- چگونگی شکل‌گیری و کاربرد نظریه‌های نارآمد مقاومت بر اساس فهم ناقص و یا اشتباه
- لزوم بازاندیشی نظریه مقاومت بر پایه فهم روش‌مند و صحیح نیازهای روز

#### ۷) «مقاومت» در ادبیات ملی

- مواجهه با مضمون مقاومت در ادبیات ملی
- بازتاب ارزش‌های بومی و فرهنگی در ادبیات مقاومت
- «مقاومت» مفهومی محوری در ادبیات و مطالعات فرهنگی

#### ۸) «مقاومت» در ادبیات دینی و قرآن (۱)

- معنای قرآنی واژه «مقاومت» و استخراج معنای جامع ریشه قرآنی «ق و م» در قالب واژه «مقاومت»
- لزوم بازطراحی نظریه مقاومت بر پایه فهم روش‌مند و پویا از مبادی قرآنی

#### ۹) «مقاومت» در ادبیات دینی و قرآن (۲)

- معرفی الگوهای مقاومت و پایداری در قرآن
- جلوه‌های ادبیات مقاومت در فرهنگ دینی (هجرت؛ شهادت‌طلبی؛ پایداری؛ جهاد و مقاومت؛ انتظار؛ ...)
- راهبردهای مقاومت در دوره انتظار از دیدگاه قرآن کریم

#### ۱۰) ادبیات «مقاومت» در سطح فراملی

- مؤلفه‌های مشترک مقاومت در آثار نظریه‌پردازان متأخر (بوردیو؛ گیدنز؛ فیسک؛ دوسرتو؛ اسکات؛ ...).
- رابطه گسترش فزاینده ادبیات مقاومت با گرایش محققان و نظریه‌پردازان به مقوله مقاومت

#### ۱۱) تجلی راهبردهای مقاومت در ادبیات

- راهبردهای بینشی و شناختی مقاومت در روایت‌های ادبی
- راهبردهای گرایشی مقاومت در روایت‌های ادبی
- راهبردهای کنشی و رفتاری در روایت‌های ادبی

#### ۱۲) داستان‌های مقاومت

- نوع‌شناسی و گونه‌شناسی داستان‌های مقاومت
- روایت‌شناسی داستان‌های مقاومت
- بازشناسی عناصر روایی داستان‌های مقاومت
- مهم‌ترین ویژگی‌های روایت در داستان‌های مقاومت

#### ۱۳) بازشناسی روایت‌های اسطوره‌ای



- شناخت مهم‌ترین ویژگی‌های روایت‌های اسطوره‌ای
- بازشناسی روایت‌های اسطوره‌ای در داستان‌های دینی
- بازشناسی روایت‌های اسطوره‌ای در داستان‌های ایرانی
- بازشناسی روایت‌های اسطوره‌ای در داستان‌های مقاومت

#### ۱۴) عناصر بنیادین داستان‌های مقاومت

- رابطه ادبیات مقاومت با آگاهی هستی‌شناسانه
- هویت و استکبارستیزی؛ دو رکن اساسی ادبیات مقاومت
- وقوع عینی کنش مقاومت‌آمیز در ادبیات مقاومت
- لزوم رعایت نسبت و تلازم قدرت و مقاومت در مضمون ادبیات مقاومت
- کارکرد معرفتی و ارزشی؛ راهبرد ادبیات مقاومت

#### ۱۵) آسیب‌شناسی ادبیات مقاومت

- تشنیت در تعریف و مفهوم‌شناسی
- فقدان نظریه‌پردازی مدون بومی در عرصه ادبیات مقاومت
- نقد روایت و چگونگی روایت‌شناسی در داستان‌های مقاومت
- آسیب‌شناسی محتوایی ادبیات مقاومت

#### ۱۶) فرصت‌ها و چالش‌های حوزه ادبیات مقاومت

- بررسی کمی گستره تولید و انتشار ادبیات مقاومت
- تأملی در اقبال مخاطب به تولیدات ادبی حوزه مقاومت
- واکاوی فرصت‌های سفارش تولید در حوزه ادبیات مقاومت
- هم‌افزایی ادبیات مقاومت با گفتمان انقلاب اسلامی

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

این درس، ضمن ارائه خط سیری کلی از ادبیات مقاومت، دانشجویان را به طور دقیق‌تر با عناصر روایی ادبیات مقاومت که ریشه در زیست تاریخی و انقلابی، و ادبیات ملی و دینی ما دارد آشنا می‌کند.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- با ترسیم چشم‌اندازی کلی از دوره، دانشجویان از پیش مطالب مورد نظر را مرور و در بحث کلاسی شرکت می‌کنند.
- مدرس می‌تواند از دانشجویان بخواهد که رونوشتی از داستان‌های معرفی شده ارائه کنند و آن داستان‌ها را در فضا و بافتار معاصر بازروایت قرار دهند.
- مدرس می‌تواند از دانشجویان بخواهد که خط سیر اصلی عناصر داستانی را به صورت تصویری و گرافیکی ارائه کنند.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم                         | آزمون نهایی | پروژه عملی                           |
|--------------|-----------|----------------------------------------|-------------|--------------------------------------|
| ندارد        | ندارد     | تحلیل عناصر روایی<br>داستان‌های مقاومت | پروژه نهایی | اقتباس روایی از<br>داستان‌های مقاومت |
| ٪۲۰          | -         | ٪۲۰                                    | ٪۴۰         | ٪۲۰                                  |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- بدیهی است استفاده از فناوری‌های تازه در فضاهای مجازی می‌تواند به تبیین هرچه دقیق‌تر سرفصل‌ها باری برساند.
- مسلماً لازم است کتاب‌های پیشنهادی برای مطالعه در هر جلسه، و منابع و مراجع پیشنهادی درسی، در طول زمان مورد بازنگری قرار گیرد و از نتایج مطالعات و پژوهش‌های جدیدتر در هر دوره‌ای نیز بهره‌برداری صورت پذیرد.

### ح) منابع و مراجع درسی

- پارسانیا، حمید و یوسفی، ظاهر (۱۳۹۵). بررسی/انتقادی مقاومت در اندیشه میشل فوکو. فصل‌نامه معرفت فرهنگی اجتماعی، شماره سوم، صص: ۴۷-۷۲.
- ترابی، ضیاءالدین (۱۳۸۹). آشنایی با ادبیات مقاومت جهان. تهران: نشر بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس.
- توماس، برانون (۱۴۰۱). مبانی روایت. ترجمه: ابوالفضل حری. تهران: سیاه‌رود.
- حسین‌زاده‌راد، کاوه (۱۳۸۸). آیا مقاومت امکان‌پذیر است؟. فصل‌نامه تخصصی علوم سیاسی، شماره هشتم، صص: ۱۱۹-۱۲۸.
- دوستخواه، جلیل (۱۳۸۴). فرایند تکوین حماسه/ایران. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- حسن‌زاده‌میرعلی، عبدالله و ششتمدی، علی (۱۳۹۲). نقد ساختاری روایت در داستان‌های ادبیات مقاومت ایران. تهران: نشر راه کمال.
- کنفانی، غسان (۱۳۹۵). ادبیات مقاومت در فلسطین/اشغالی. ترجمه: موسوی اسووار، تهران: سروش.
- میرقادر، فضل‌الله و کیانی، حسین (۱۳۹۵). بن‌مایه‌های ادبیات مقاومت در قرآن. فصل‌نامه ادبیات هنر دینی، شماره یک، صفحه ۷۵.
- نداء، طه (۱۳۸۳). ادبیات تطبیقی. ترجمه: هادی نظری منظم، تهران: نشر نی.

جدول شماره ۴: عناوین و مشخصات کلی دروس مهارتی - اشتغال‌پذیری و پروژه‌ی پایانی\*

[illegible]

\* واحدهای ردیف ۱ و ۲ این جدول، از نوع واحدهای کاربرینی هستند و اجرای آن‌ها مطابق آیین‌نامه مربوطه خواهد بود. واحدهای ردیف ۳ و ۴ این جدول، از نوع واحدهای کارآفرینی هستند و اجرای آن‌ها مطابق آیین مربوطه خواهد بود.

شماره درس ۱۲۱۰۵۳۶۱

Screenwriters and Directors Seminars

سمینار فیلم‌نامه‌نویسان و کارگردانان

## الف) مشخصات درس

|                  |                                   |                                             |                                            |                                                 |                                 |
|------------------|-----------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input checked="" type="checkbox"/> مهارتی | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input type="checkbox"/> نظری:    | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:          | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                             | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                   | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | کارگاه فیلم‌نامه سینمایی          |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     |                                   |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input type="checkbox"/> کلاس درس | <input checked="" type="checkbox"/> سمینار  | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی  | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با تجربیات فیلم‌نامه‌نویسان حرفه‌ای                                   |
| اهداف ویژه:                                                                           |
| - آشنایی با رویکرد و رویه‌های کاری فیلم‌نامه‌نویسان حرفه‌ای                           |
| - آشنایی با روابط کاری متقابل فیلم‌نامه‌نویس، کارگردان و تهیه‌کننده در چارچوب حرفه‌ای |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* در مجموعه سمینارهای این درس، دانشجویان با تجربیات و روش‌های کاری فیلم‌نامه‌نویسان حرفه‌ای، نحوه‌ی همکاری و تعامل آن‌ها با کارگردانان و تهیه‌کننده‌های حرفه‌ای آشنا می‌شوند و با آن‌ها به گفت‌وگو می‌پردازند.

## ۱) مقدمه‌ای بر حرفه‌ی فیلم‌نامه‌نویسی

- مروری بر اهداف، انتظارات و روش کار در کارگاه
- چه کسانی می‌توانند فیلم‌نامه‌نویس شوند؟
- فیلم‌نامه‌نویسی را چگونه باید یاد گرفت؟
- پیش‌نیازهای حرفه‌ی فیلم‌نامه‌نویسی

## ۲) آداب روزانه و برنامه‌ی کار فیلم‌نامه‌نویس

- عادات و آداب مؤثر بر کار فیلم‌نامه‌نویسی
- برنامه‌ی کاری روزانه یک فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای چگونه است؟
- یک فیلم‌نامه‌نویس چگونه می‌تواند خود را آماده و خلاق نگاه دارد؟
- فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای چگونه می‌تواند داستان خود را بگوید و در عین حال پیشنهادهای حرفه‌ای دریافت کند؟

## ۳) روش کار فیلم‌نامه‌نویس ۱



- یک فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای واقعاً کار را از کجا شروع می‌کند؟
- یک فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای چه مراحل را برای نوشتن یک فیلم‌نامه طی می‌کند؟
- یک فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای چگونه جذابیت و بداعت کار خود را تأمین می‌کند؟

#### ۴) روش کار فیلم‌نامه‌نویس ۲

- فیلم‌نامه تا چه اندازه متعلق به فیلم‌نامه‌نویس است؟
- یک فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای چگونه می‌تواند با دیدگاه و سلیقه‌ی متفاوت کارگردان و تهیه‌کننده کار کند؟
- درک تعارضات بالقوه‌ای که ممکن است در کار فیلمسازی وجود بیاید
- تحلیل راهبردهای حل تعارضات خلاقانه

#### ۵) روش کار فیلم‌نامه‌نویس ۳

- در فیلم‌نامه‌نویسی گروهی چگونه می‌توان به نتیجه‌ی مطلوب رسید؟
- ترتیبات و شیوه‌ی همکاری مؤثر در فیلم‌نامه‌نویسی گروهی چگونه است؟
- آیا فیلم‌نامه‌نویس نیاز به دستیار دارد؟ نحوه‌ی همکاری با دستیار چگونه است؟

#### ۶) همکاری در صنعت سینما و تلویزیون ۱

- بازخوانی نقش فیلم‌نامه‌نویس در فرآیند فیلمسازی
- بحث در مورد اهمیت همکاری و ارتباط مؤثر بین تیم خلاق
- درک نقش فیلم‌نامه‌نویس، کارگردان و تهیه‌کننده در فرآیند ساخت فیلم
- مطالعات موردی همکاری‌های موفق در سینما و تلویزیون

#### ۷) همکاری در صنعت سینما و تلویزیون ۲

- مثلث خلاق: فیلم‌نامه‌نویس، کارگردان و تهیه‌کننده
- بررسی پویایی و روابط بین فیلم‌نامه‌نویسان، کارگردانان و تهیه‌کنندگان
- بحث در مورد چالش‌ها و فرصت‌های منحصر به فرد در کار با یکدیگر به عنوان یک تیم خلاق
- تجزیه و تحلیل عمیق پروژه‌های مشترک موفق در سینما و تلویزیون

#### ۸) مشارکت در طراحی و توسعه خلاق ۱

- بررسی روند مشارکتی جلسات توسعه خلاق بین فیلم‌نامه‌نویسان، کارگردانان و تهیه‌کنندگان
- مطالعات موردی جلسات توسعه خلاق موفق و تاثیر آن‌ها بر روند فیلمسازی
- تمرینات عملی در برگزاری و شرکت در جلسات رشد خلاق توسط دانشجویان

#### ۹) مشارکت در طراحی و توسعه خلاق ۲

- چشم‌انداز شیوه‌های همکاری میان فیلم‌نامه‌نویس و کارگردان
- درک تلاش‌های مشترک میان فیلم‌نامه‌نویس و کارگردان در بازنویسی و زنده کردن یک فیلم‌نامه
- تجزیه و تحلیل مشارکت‌های موفق نویسندگان و فرآیندهای خلاقانه آن‌ها
- تمرینات عملی دانشجویان در داستان‌پردازی و طراحی و تجسم فیلم‌نامه به شیوه‌ی مشارکتی

#### ۱۰) کار خلاقه و محدودیت بودجه

- تجزیه و تحلیل تاثیر محدودیت‌های بودجه بر فرآیند خلاقیت فیلم‌نامه‌نویس



- نقش فیلم‌نامه‌نویس در تلاش‌های مشترک در بودجه بندی و تصمیم‌گیری‌های خلاقانه
- بررسی نمونه‌های موفق در تصمیم‌گیری مشترک در چارچوب محدودیت‌های بودجه

#### (۱۱) همکاری‌های پیش از تولید

- تحلیل نقش‌ها و مسئولیت‌های تیم خلاق در زمان پیش تولید
- درک تلاش‌های مشترک فیلم‌نامه‌نویس و کارگردان در پیش تولید برای توسعه یا بازنویسی فیلم‌نامه
- بررسی نمونه‌های موفق همکاری در پیش تولید و تصمیم‌گیری مشارکتی برای یک پروژه سینمایی

#### (۱۲) همکاری با فیلم‌نامه‌نویس از نگاه کارگردان و تهیه‌کننده

- از نگاه کارگردان: فیلم‌نامه‌نویس خوب چه خصوصیتی دارد؟
- از نگاه تهیه‌کننده: فیلم‌نامه‌نویس خوب چه خصوصیتی دارد؟
- ترجیحات یک کارگردان در کار با فیلم‌نامه‌نویس (فیلم‌نامه‌ی مشترک یا بازنویسی فیلم‌نامه)
- ترجیحات یک تهیه‌کننده در کار با فیلم‌نامه‌نویس (فیلم‌نامه‌ی پیشنهادی یا فیلم‌نامه‌ی سفارشی)

#### (۱۳) نقش فیلم‌نامه‌نویس در فرآیند تولید و پس از تولید

- درک تلاش‌های مشترک فیلم‌نامه‌نویس و کارگردان روی صحنه، از جمله ملاحظات کارگردانی، بازیگری و...
- بررسی همکاری‌های موفق سر صحنه و تاثیر آنها بر روند ساخت فیلم
- درک هم‌فکری و تلاش‌های مشترک در مرحله پس تولید، از جمله تدوین، طراحی صدا، و جلوه‌های بصری
- تحلیل همکاری‌های موفق پس از تولید و تاثیر آنها بر فیلم نهایی

#### (۱۴) رویکردهای حقوقی و مالی ۱

- شناخت صنعت سینما و بازار فیلم‌های سینمایی و سریال‌های تلویزیونی
- بررسی راه‌های مؤثر در فرآیند معرفی، ارائه و فروش فیلم‌نامه
- آشنایی با جنبه‌های حقوقی و تجاری فیلم‌نامه‌نویسی
- بررسی قراردادهای، حق امتیازها و حقوق مالکیت معنوی

#### (۱۵) رویکردهای حقوقی و مالی ۲

- تحلیل مدل‌های مختلف همکاری یک فیلم‌نامه‌نویس در صنعت فیلم
- درک جنبه‌های تجاری فیلم‌سازی، از جمله قراردادهای، حق امتیاز و تقسیم سود

#### (۱۶) توصیه‌هایی برای موفقیت

- توصیه‌های حرکت در صنعت به عنوان یک فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای
- بررسی مسیرهای شغلی مختلف برای فیلم‌نامه‌نویسان

(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد



سمینار فیلم‌نامه‌نویسان و کارگردانان، به دانشجویان کمک می‌کند با تجربیات فیلم‌نامه‌نویسان، کارگردانان و تهیه‌کنندگان حرفه‌ای آشنا شوند و برای ورود به عرصه‌ی حرفه‌ای آماده شوند.

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

تحقیق و بررسی دانشجویان پیش از هر جلسه سمینار، برای مشارکت مؤثر در بحث و گفت‌وگو ضروری است.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی                          | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                            |
|---------------------------------------|-----------|----------------|-------------|---------------------------------------|
| بررسی‌های هفتگی و مشارکت مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | ندارد       | تهیه خلاصه مباحث و تحقیق روی یک موضوع |
| ٪۲۰                                   | -         | -              | -           | ٪۸۰                                   |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

#### ح) منابع و مراجع درسی

- سیگر، لیندا (۱۳۹۴). *بازنویسی فیلم‌نامه*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات امیرکبیر.
- کلوپسی، دنیل پی. (۱۳۹۸). *ترسیم فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی*. ترجمه: ابراهیم رانه‌نشین، نشر ساقی.
- توبیاس، رونالد بی. (۱۴۰۰). *بیست کهن‌الگوی پیرنگ*. ترجمه: پوپک رحیمی. نشر نیماژ.
- فیلد، سید (۱۳۹۰). *چگونه مشکلات فیلم‌نامه را حل کنیم*. ترجمه: حمیدرضا گرشاسبی، بنیاد فارابی.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). *چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم*. ترجمه: ابراهیم رانه‌نشین، انتشارات ساقی.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). *داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). *راه‌حل داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). *سفر نویسنده*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۳). *فیلم‌نامه‌نویسی پیشرفته*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- آلساندر، پیلار (۱۳۹۹). *فیلم‌نامه‌نویسی برای پر مشغله‌ها*. ترجمه: نریمان افشاری، نشر بیدگل.
- دانکن، استفان و. (۱۳۹۱). *فیلم‌نامه‌نویسی ژانر*. ترجمه: وحیداله موسوی، انتشارات ساقی.
- هورتون، اندرو (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی شخصیت‌محور*. ترجمه: ستاره پیرخدری، انتشارات سمت.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس*. ترجمه: مثنی خاکپور و فرهاد دعوت‌خواه، سمت.
- گالینو، پل جوزف (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: روش سکانس‌بندی*. ترجمه: کیکاووس زیاری، نشر افراز.
- بتی، گریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). *نویسندگی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.

Seminar on Professional  
Rights and Ethics of Screenwriting

## سمینار حقوق و اخلاق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویسی

## الف) مشخصات درس

|                  |                                   |                                             |                                            |                                                 |                                 |
|------------------|-----------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه     | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input checked="" type="checkbox"/> مهارتی | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input type="checkbox"/> نظری:    | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:          | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                             | عملی: ۳۲                                    | کارگاهی:                                   | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | کارگاه فیلم‌نامه سینمایی          |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     |                                   |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input type="checkbox"/> کلاس درس | <input checked="" type="checkbox"/> سمینار  | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی  | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی با حقوق و اخلاق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویسی از منظر قوانین حقوقی و فیلم‌نامه‌نویسان حرفه‌ای

## اهداف ویژه:

- آشنایی با حقوق مادی و معنوی فیلم‌نامه‌نویس از منظر قانونی
- آشنایی با مسئولیت‌های اخلاقی و فرهنگی فیلم‌نامه‌نویس و حقوق معنوی مخاطب
- آشنایی با اخلاق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویسی و حقوق متقابل فیلم‌نامه‌نویس و سایر ذی‌نفعان
- آشنایی با حقوق متقابل فیلم‌نامه‌نویس، جامعه و نهادهای قانونی از منظر دینی، فرهنگی و اجتماعی

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* در این سمینارها، دانشجویان با حقوق و اخلاق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویسی آشنا و از مسئولیت‌ها، ملاحظات و رویکردهای فیلم‌نامه‌نویسان حرفه‌ای و نحوه تعامل آن‌ها با نهادهای قانونی، سازمان‌های تولیدی و تهیه‌کننده‌های حرفه‌ای آگاه خواهند شد.

## ۱) مقدمه‌ای بر حقوق حرفه‌ای و اخلاق فیلم‌نامه‌نویسی

- مروری بر اهداف، انتظارات و روش کار در سمینارهای درس
- اهمیت آگاهی از ملاحظات حقوقی و اخلاقی در فیلم‌نامه‌نویسی
- آشنایی با مفاهیم کلیدی حقوقی و اخلاقی در فیلم‌نامه‌نویسی

## ۲) حقوق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویس ۱

- درک حقوق مالکیت معنوی در فیلم‌نامه‌نویسی
- آشنایی با قوانین حقوق مالکیت معنوی در ایران
- آشنایی با قانون کپی رایت و کاربرد آن در حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویسی
- ابزارهای محافظت از مالکیت معنوی فیلم‌نامه در ایران

## ۳) حقوق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویس ۲



- آشنایی با جنبه‌های حقوقی و مالی فیلم‌نامه‌نویسی
- بررسی قراردادهای حق امتیازها و حقوق مالکیت مادی و معنوی
- تحلیل مدل‌های مختلف همکاری یک فیلم‌نامه‌نویس در صنعت سینما و تلویزیون
- تجزیه و تحلیل قراردادهای استاندارد سینما و تلویزیون و شیوه‌های مذاکره

#### ۴) فیلم‌نامه‌نویس و حقوق دیگر هنرمندان ۱

- حقوق یک فیلم‌نامه تا چه اندازه متعلق به فیلم‌نامه‌نویس است؟
- حقوق تهیه‌کننده و کارگردان، در هم‌فکری و مشارکت در طراحی یا بازنویسی داستان چگونه رعایت می‌شود؟
- درک تعارضات بالقوه‌ای که ممکن است در کار مشترک روی یک فیلم‌نامه به وجود بیاید

#### ۵) فیلم‌نامه‌نویس و حقوق دیگر هنرمندان ۲

- در فیلم‌نامه‌نویسی گروهی، چگونه می‌توان حقوق مادی و معنوی اعضای یک تیم را رعایت کرد؟
- ترتیبات و شیوه‌ی همکاری حقوقی مؤثر در فیلم‌نامه‌نویسی گروهی چگونه است؟
- بررسی تحلیلی راهبردهای حل تعارضات خلاقانه

#### ۶) فیلم‌نامه‌نویس و حقوق دیگر هنرمندان ۳

- بررسی عمیق مفهوم اصالت و بینامتنیت در داستان‌گویی
- بررسی عمیق مفهوم خاستگاه مشترک داستان‌ها و روایت‌ها
- وجوه تمایز کار نویسندگان مختلف روی یک موضوع واحد
- درک حدود سرقت ادبی و اصالت در فرآیند فیلم‌نامه‌نویسی
- بررسی موردی و سوابق حقوقی مرتبط با سرقت ادبی در فیلم‌نامه‌نویسی

#### ۷) حقوق معنوی جامعه و مخاطب ۱

- حقوق متقابل هنرمند و جامعه
- درک مسئولیت‌های فرهنگی و اجتماعی فیلم‌نامه‌نویس
- اهمیت محافظت فرهنگی از جامعه و گروه مخاطبان در سینما و تلویزیون
- مسئولیت‌های فرهنگی فیلم‌نامه‌نویس در به تصویر کشیدن موضوعات حساس

#### ۸) حقوق معنوی جامعه و مخاطب ۲

- درک مسئولیت‌های دینی و اخلاقی فیلم‌نامه‌نویس
- اهمیت محافظت اخلاقی از جامعه و گروه مخاطبان در سینما و تلویزیون
- مسئولیت‌های اخلاقی فیلم‌نامه‌نویس در به تصویر کشیدن موضوعات حساس
- بحث مالکیت عمومی عرصه اخلاق و فرهنگ و استفاده منصفانه از سرمایه‌ی عمومی در فیلم‌نامه‌نویسی

#### ۹) قوانین تولید محتوا ۱

- نهادها و مؤسسات ارزیابی محتوا در سینمای جهان
- آشنایی با نهادهای رسمی نظارت و ارزیابی محتوا در سینمای ایران
- آشنایی با مجوزها، آیین‌نامه و رویه‌های کاری شوراهای پروانه ساخت و پروانه نمایش در سینما

#### ۱۰) قوانین تولید محتوا ۲

- نهادها و مؤسسات ارزیابی محتوا در تلویزیون‌ها و شبکه‌های نمایش خانگی جهان
- آشنایی با مراجع و شوراهای بررسی فیلم‌نامه در تلویزیون و شبکه نمایش خانگی در ایران
- آشنایی با مجوزها و آیین‌نامه‌های بررسی فیلم‌نامه در تلویزیون و شبکه نمایش خانگی در ایران
- تحلیل تأثیر قوانین ارزیابی و ممیزی بر کیفیت و فرآیند فیلم‌نامه‌نویسی و تولید فیلم در سینما و تلویزیون

#### ۱۱) ملاحظات حقوقی نگارش فیلم‌نامه ۱

- بحث در مورد ملاحظات حقوقی و اخلاقی در آثار مستند و غیرداستانی
- تحلیل مسئولیت‌های فیلم‌نامه‌نویس در به تصویر کشیدن رویدادها و افراد واقعی
- بررسی مسائل حقوقی و اخلاقی نوشتن فیلم‌نامه‌های زندگی‌نامه‌ای و داستان‌های واقعی
- تحلیل ملاحظات حقوقی و اخلاقی در به تصویر کشیدن دقیق وقایع و شخصیت‌های تاریخی
- درک نقش فیلم‌نامه‌نویس در نحوه بازنمایی وقایع و شخصیت‌های تاریخی به عنوان یک تاریخ‌نگار آگاه و بصیر

#### ۱۲) ملاحظات حقوقی نگارش فیلم‌نامه ۲

- تحلیل مسئولیت‌های فیلم‌نامه‌نویس در خلق داستان‌های تخیلی و فانتزی
- بررسی مسائل حقوقی و اخلاقی نگارش فیلم‌نامه‌های علمی و علمی-تخیلی
- بحث در مورد ملاحظات قانونی و اخلاقی برای ژانرهای ترسناک و هیجان‌انگیز

#### ۱۳) ملاحظات حقوقی نگارش فیلم‌نامه ۳

- تحلیل مسائل حقوقی و اخلاقی برای فیلم‌نامه‌های کمدی
- بررسی ملاحظات فرهنگی و اخلاقی شوخی با اقوام، اقشار، آداب، عقاید، ارزش‌ها، گویش‌ها، مشاغل و افراد
- بررسی مرز طنز و توهین در فیلم‌نامه‌نویسی برای سینما و تلویزیون

#### ۱۴) ملاحظات حقوقی نگارش فیلم‌نامه ۴

- بحث پیرامون فیلم‌نامه‌نویسی و سلامت اخلاقی و روانی
- بررسی ملاحظات اخلاقی بازنمایی خشونت و موضوعات حساس در فیلم‌نامه‌نویسی
- بررسی مسائل حقوقی و اخلاقی استفاده از واژه‌های زشت و ناهنجار در سینما و تلویزیون
- بحث در مورد ملاحظات حقوقی و اخلاقی بازنمایی جنسیت، برهنگی و اغواگری در سینما و تلویزیون

#### ۱۵) ملاحظات حقوقی نگارش فیلم‌نامه ۵

- بررسی مسئولیت‌های اجتماعی فیلم‌نامه نویس پیرامون بازنمایی فرهنگی و هویت فرهنگی
- بررسی مسئولیت‌های اجتماعی فیلم‌نامه نویس پیرامون بازنمایی ملی و هویت ملی
- بررسی مسئولیت‌های اجتماعی فیلم‌نامه نویس پیرامون سیاست و هویت سیاسی
- بررسی مسئولیت‌های اجتماعی فیلم‌نامه نویس پیرامون حفظ محیط زیست

#### ۱۶) گفت‌وگوی آزاد انتقادی

- بررسی انتقادی رویکردها، رویه‌ها و آیین‌نامه‌های حقوقی و قانونی بررسی فیلم‌نامه
- بحث و پیشنهاد پیرامون مطالعات و بهینه‌سازی بسترهای قانونی و حقوقی مرتبط با فیلم‌نامه

## د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

سمینار حقوق و اخلاق حرفه‌ای در فیلم‌نامه‌نویسی، به دانشجویان کمک می‌کند با حقوق حرفه‌ای فیلم‌نامه‌نویسان، حقوق متقابل فیلم‌نامه‌نویس و مخاطبان، مسئولیت‌های اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی فیلم‌نامه‌نویس؛ و نهادها، روندها و آیین‌نامه‌های ارزیابی و نظارت بر فیلم‌نامه‌های تولیدی سینما و تلویزیون آشنا و برای ورود به عرصه‌ی حرفه‌ای آماده شوند.

## ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

تحقیق و بررسی دانشجویان پیش از هر جلسه سمینار، برای مشارکت مؤثر در بحث و گفت‌وگو ضروری است.

## و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی                          | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                            |
|---------------------------------------|-----------|----------------|-------------|---------------------------------------|
| بررسی‌های هفتگی و مشارکت مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | ندارد       | تهیه خلاصه مباحث و تحقیق روی یک موضوع |
| ۲۰٪                                   | -         | -              | -           | ۸۰٪                                   |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

## ح) منابع و مراجع درسی

- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم. ترجمه: ابراهیم رهنشین، انتشارات ساقی.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). راه‌حل داستان. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). سفر نویسنده. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- دانکن، استفان و. (۱۳۹۱). فیلم‌نامه‌نویسی ژانر. ترجمه: وحیداله موسوی، انتشارات ساقی.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس. ترجمه: مبین خاکپور و فرهاد دعوت‌خواه، سمت.
- بتی، گریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). نویسندگی برای سینما و تلویزیون. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- Beker, M. (2018). *Screenwriting with a conscience: Ethics for screenwriters* (2nd ed.). Routledge.
- Maras, S. (2015). *Ethics in screenwriting: New perspectives*. Palgrave Macmillan.
- Maras, S. (2019). *Ethics in screenwriting*. Routledge.

شماره درس ۱۲۱۰۵۲۵۵

Feature Film Screenplay workshop

کارگاه فیلم‌نامه سینمایی

## الف) مشخصات درس

|                  |                                                                               |                                             |                                            |                                                 |                                 |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                                                 | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input checked="" type="checkbox"/> مهارتی | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱                                   | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:          | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                                                      | عملی: ۶۴                                    | کارگاهی:                                   | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه، کارگاه ایده‌پردازی، کارگاه شخصیت‌پردازی، کارگاه گفت‌وگونویسی |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                                                             |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس                                  | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی  | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با مهارت‌های لازم برای نگارش فیلم‌نامه‌های سینمایی داستانی                                              |
| اهداف ویژه:<br>- کسب مهارت در طراحی، نگارش و بازنویسی فیلم‌نامه‌های سینمایی جذاب، باورپذیر و تأثیرگذار در مقیاس حرفه‌ای |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای این درس به گونه‌ای تدوین شده‌اند که دانشجویان بتوانند مهارت‌های طراحی، نگارش و بازنویسی فیلم‌نامه‌های سینمایی داستانی را به کار گیرند و با بهره‌مندی از پروژه‌های عملی درس‌های «کارگاه ایده‌پردازی و طراحی»، «کارگاه شخصیت‌پردازی» و «کارگاه گفت‌وگونویسی»، یک فیلم‌نامه‌ی سینمایی کامل با استانداردهای حرفه‌ای بنویسند و ارائه دهند.

## ۱) مقدمه ای بر فیلم‌نامه‌نویسی فیلم‌های بلند

- مروری بر اهداف، انتظارات و روش کار در کارگاه
- مروری بر نقش فیلم‌نامه‌نویس در فرآیند فیلمسازی
- مروری بر اصول و مراحل ایده‌پردازی برای فیلم‌نامه‌ی سینمایی
- مروری بر اصول و مراحل شخصیت‌پردازی فیلم‌نامه‌ی سینمایی
- مروری بر اصول و مراحل طراحی ساختار فیلم‌نامه‌ی سینمایی

## ۲) بسط و ارزیابی ایده‌ی دراماتیک و طرح فیلم‌نامه

- مروری بر ساختار، مؤلفه‌ها و ویژگی‌های ایده‌ی دراماتیک
- بسط ایده‌ی دراماتیک به طرح فیلم‌نامه (Story Outline)
- بررسی کارگاهی و اصلاح و تکمیل ایده‌ها و طرح‌های دانشجویان

## ۳) شخصیت اصلی یا قهرمان



- تحقیق پیرامون شخصیت اصلی
- ارزیابی نیاز، خواسته یا هدف نمایشی قهرمان
- تعیین مسیر کنش نمایشی قهرمان
- ارزیابی رشد و منحنی شخصیت
- ارزیابی نیروی رقیب یا حریف
- طرّاحی و توسعه‌ی کشمکش
- تنظیم شناسنامه شخصیت‌ها

#### ۴) کاربرد ساختار سه پرده‌ای

- تحلیل نمونه‌هایی از فیلم‌های موفق با ساختار سه پرده‌ای
- درک عمیق و نحوه‌ی استفاده‌ی دقیق از ساختار سه پرده‌ای
- شناسایی و تنظیم مفاصل کلیدی پیرنگ
- ارزیابی و بازنویسی طرح داستانی فیلم‌نامه

#### ۵) ساختار سکانس‌ها و صحنه‌ها

- توزیع و تفکیک خط داستان در قالب سکانس‌ها
- ارزیابی و بازنویسی خلاصه سکانس و خلاصه‌ی صحنه‌بندی فیلم‌نامه
- تجزیه و تحلیل نمونه‌ای از معماری مؤثر در ساختار نمایشی فیلم‌نامه

#### ۶) ضرباهنگ داستان و صحنه‌ها

- مدیریت سرعت پیشرفت داستان در فیلم‌نامه
- تنظیم و ترکیب اطلاعات و پیچش‌های پیرنگ برای ایجاد کنجکاوی و شگفتی
- ارزیابی توزیع اطلاعات در ساختار صحنه‌ها

#### ۷) طرّاحی و تنظیم ساختار کنش

- ارزیابی مکان و انرژی حادثه‌ی محرّک
- ارزیابی وضعیت شخصیت در نقطه میانی و نقاط عطف
- ارزیابی افزایش مخاطرات و تشدید کشمکش در پرده دوم
- ارزیابی تناسب زمان و انرژی نقطه‌ی اوج
- طرّاحی و تنظیم نقطه‌ی اوج رضایت بخش
- بررسی گره‌گشایی مسئله مرکزی و منحنی شخصیت
- داستان را به شیوه‌ای قانع‌کننده و معنادار جمع‌بندی کنید

#### ۸) مضمون و زیرمتن

- شناسایی و ارزیابی مضمون اصلی و نحوه بازنمایی آن در فیلم‌نامه
- بازاندیشی و اصلاح ساختار و شخصیت‌پردازی متناسب با مضمون
- گنجانیدن زیرمتن و لایه‌های معنا در روایت
- تنظیم پیش‌نویس اول فیلم‌نامه ( Treatment )

#### ۹) نگارش گفت‌وگو

- نوشتن گفت‌وگوهای اصیل و متمایز برای هر شخصیت



- طرّاحی شخصیت‌های متفاوت و روابط آن‌ها بر اساس گفت‌وگوها
- کاربرد تکنیک‌های خلق تنش و کشمکش از طریق گفت‌وگو
- استفاده از گفت‌وگو برای برانگیختن احساسات در مخاطب
- استفاده از گفت‌وگو برای خلق لحن یا حالت خاص در فیلم‌نامه
- استفاده از گفت‌وگو برای توسعه و پرداخت مضامین اصلی داستان
- نوشتن گفت‌وگوهایی که دارای چندین لایه‌ی معنایی هستند
- نگارش اولین نسخه فیلم‌نامه‌ی کامل با گفت‌وگو

#### ۱۰) ویرایش گفت‌وگو

- درک اهمیت وضوح، ایجاز و دقت در گفت‌وگو
- ویرایش و بازنگری زبانی و ارتباطی گفت‌وگوهای فیلم‌نامه
- ویرایش و بازنگری نمایشی و سینمایی گفت‌وگوهای فیلم‌نامه
- ویرایش جریان گفت‌وگو برای کنترل ریتم و کنش صحنه‌های فیلم‌نامه
- ویرایش گفت‌وگو برای ایجاد تمایز و هویت شخصیت‌های فیلم‌نامه
- کار با دیگران برای اصلاح و بهبود گفت‌وگو
- اولین بازنویسی فیلم‌نامه

#### ۱۱) بازاندیشی شخصیت و ساختار در چارچوب ژانر

- درک چگونگی تأثیر قراردادهای ژانر بر فضا، ساختار و شخصیت‌های فیلم‌نامه
- بازتنظیم فضا، ساختار و شخصیت‌های فیلم‌نامه بر اساس ظرفیت‌های ژانر
- متناسب کردن قراردادهای ژانر با نیازهای داستان و علایق نویسنده
- پرداخت و پالایش لحن فیلم‌نامه
- دومین بازنویسی فیلم‌نامه

#### ۱۲) تمرکز بر تنش و کشمکش

- درک چگونگی تأثیر تنش و کشمکش بر جذابیت شخصیت‌های فیلم‌نامه
- اطمینان از وجود تنش در تمامی صحنه‌ها و سراسر فیلم‌نامه
- ارزیابی کارآیی تنش در پیش‌برد صحنه‌ها و داستان
- توجه ویژه به تفاوت تنش با زد و خورد و مشاجره
- سومین بازنویسی فیلم‌نامه

#### ۱۳) تمرکز بر آغاز و پایان

- طرّاحی یک افتتاحیه جذاب که مخاطب را درگیر کند
- ارزیابی و در صورت نیاز اصلاح قواعد و منطق جهان داستان
- ارزیابی و فشرده‌سازی معرفی شخصیت‌های اصلی و کشمکش مرکزی
- کنترل سرعت روایت در پرده‌ی سوم و پایان‌بندی به هنگام
- چهارمین بازنویسی فیلم‌نامه

#### ۱۴) روایت بصری

- درک اهمیت وجود روایت بصری جذاب در فیلم‌نامه



- بازاندیشی صحنه‌ها به منظور استفاده‌ی حداکثری از عناصر بصری در فیلم‌نامه
- ایجاز روایی با استفاده از انتقالات بصری

**(۱۵) قالب‌بندی فیلم‌نامه**

- اهمیت قالب‌بندی استاندارد فیلم‌نامه
- استفاده از توصیفات و نشانه‌های راهنما در فیلم‌نامه
- قالب‌بندی شرح صحنه و گفت‌وگوها به گونه‌ای که به راحتی قابل خواندن باشند
- تنظیم و صفحه‌بندی نهایی فیلم‌نامه

**(۱۶) ارائه فیلم‌نامه**

- شناخت صنعت سینما و بازار فیلم‌های بلند
- بررسی راه‌های مؤثر در فرآیند معرفی و ارائه فیلم‌نامه
- آشنایی با جنبه‌های حقوقی و تجاری فیلم‌نامه‌نویسی
- بررسی قراردادهای حق امتیازها و حقوق مالکیت معنوی
- حرکت در صنعت به عنوان یک فیلم‌نامه‌نویس حرفه‌ای
- بررسی مسیرهای شغلی مختلف برای فیلم‌نامه‌نویسان

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

کارگاه فیلم‌نامه‌سینمایی، به دانشجویان مشتاق کمک می‌کند که با استفاده از مهارت‌های خاص ایده‌پردازی، شخصیت‌پردازی و گفت‌وگونویسی، بتوانند یک فیلم‌نامه‌سینمایی با استانداردهای حرفه‌ای بنویسند و حسب ضرورت به دفعات بازنویسی کنند.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

آموزش نظری و تمرین عملی توأمان، برای کسب مهارت در نگارش فیلم‌نامه‌های سینمایی ضروری است.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                      |
|-----------------|-----------|----------------|-------------|---------------------------------|
| تمرین‌های هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | نگارش یک فیلم‌نامه کامل سینمایی |
| ٪۲۰             |           |                |             | ٪۸۰                             |

**(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

**(ح) منابع و مراجع درسی**

- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). *داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- توبیاس، رونالد بی. (۱۴۰۰). *بیست کهن‌الگوی پیرنگ*. ترجمه: پوپک رحیمی. نشر نیماژ.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). *سفر نویسنده*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- لتوین، دیوید؛ استاکدیل، جو و رابین (۱۳۹۴). *معماری درام*. ترجمه: امیر راکعی، انتشارات ساقی.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). *راه‌حل داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- بونت، جیمز (۱۳۹۲). *سرقت آتش از خدا/یان*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- موریتز، چارلی (۱۳۸۴). *نگارش فیلم‌نامه داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- فیلد، سید (۱۳۷۸). *چگونه فیلم‌نامه بنویسیم*. ترجمه: عباس اکبری و مسعود مدنی، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۷۴). *خلق شخصیت‌های ماندگار*. ترجمه: عباس اکبری، مرکز گسترش سینمای تجربی.
- هورتون، اندرو (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی شخصیت‌محور*. ترجمه: ستاره پیرخداری، انتشارات سمت.
- آلساندر، پیلار (۱۳۹۹). *فیلم‌نامه‌نویسی برای پر مشغله‌ها*. ترجمه: نریمان افشاری، نشر بیدگل.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس*. ترجمه: مثنی خاکپور و فرهاد دعوت‌خواه، سمت.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). *چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تامپسون، کریستین (۱۳۸۴). *داستان‌گویی در سینما و تلویزیون*. ترجمه: بابک تبرایی، بنیاد سینمایی فارابی.
- بتی، گریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). *نویسندگی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- آرمر، آلن (۱۳۸۳). *فیلم‌نامه‌نویسی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات سوره مهر.
- کلویسی، دنیل پی. (۱۳۹۸). *ترسیم فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۳). *فیلم‌نامه‌نویسی پیشرفته*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۴). *بازنویسی فیلم‌نامه*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات امیرکبیر.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۹۷). *دیالوگ*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تروبی، جان (۱۳۹۲). *آناتومی داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات ساقی.
- دانکن، استفان و. (۱۳۹۱). *فیلم‌نامه‌نویسی ژانر*. ترجمه: وحیداله موسوی، انتشارات ساقی.
- گالینو، پل جوزف (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: روش سکانس‌بندی*. ترجمه: کیکاووس زیاری، نشر افراز.
- فیلد، سید (۱۳۹۰). *چگونه مشکلات فیلم‌نامه را حل کنیم*. ترجمه: حمیدرضا گرشاسبی، بنیاد فارابی.

شماره درس ۱۲۱۰۵۲۵۶

TV Series Screenwriting WorkShop

کارگاه فیلم‌نامه سریال

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                                            | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input checked="" type="checkbox"/> مهارتی | <input type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱                              | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:          | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                                                 | عملی: ۶۴                                    | کارگاهی:                                   | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | کارگاه ایده‌پردازی و طراحی / کارگاه شخصیت‌پردازی / تحلیل فیلم‌نامه سریال |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                                                        |                                             |                                            |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس                             | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی  | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با اصول طراحی ساختار و نگارش مینی‌سریال                                                                                      |
| اهداف ویژه: شناخت مدل‌های داستان‌گویی تلویزیونی با توجه ویژه به شیوه‌های جدید پیچیدگی روایی و کسب مهارت برای طراحی ساختارهای نوین مینی‌سریال |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) پژوهش سینمایی و تلویزیونی

- بررسی نقش پژوهش‌های سینمایی و تلویزیونی و تفاوت آن‌ها با پژوهش‌های متداول آکادمیک
- نحوه استفاده از نتایج پژوهش برای طراحی و باورپذیر کردن جهان داستان

## ۲) طراحی پیش‌داستان

- آشنایی با نوشتن زندگی‌نامه، شرح حال و جراحات پیش‌داستان،
- شناخت تفاوت‌ها و تمایزهای این سه مقوله،
- شناخت انواع جراحات پیش‌داستان

## ۳) طراحی شخصیت‌ها

- آشنایی و کسب مهارت در طراحی شخصیت‌ها بر پایه پیش‌فرض‌های گوناگون: تلفیق روان‌شناسی قدرت نیچه و روان‌شناسی سلطه اورت شوستر،
- آشنایی با کاربرد کهن‌الگوهای شخصیت و آراء جوزف کمبل و کارل گوستاو یونگ یا مکتب اینیگرام گرجی‌اف و یا آموزه‌های تحلیل رفتار متقابل و نظریه پیش‌نویس‌های زندگی
- تجزیه و تحلیل شبکه شخصیت‌های یک مینی‌سریال برجسته تلویزیونی



**۴) پی‌رنگ و اجزای آن (۱)**

- شناخت پی‌رنگ و اجزای آن به‌منظور تسلط بر روایت‌های پیچیده به‌مثابه گونه‌ای روایی و تشخیص تمایزهای پی‌رنگ روایت پیچیده با روایت کلاسیک هالیوودی، سینمای هنری و ماتریالیسم تاریخی
- تجزیه و تحلیل ساختار یک مینی سریال برجسته تلویزیونی

**۵) پی‌رنگ و اجزای آن (۲)**

- شناخت پی‌رنگ بیرونی معطوف به هدف قهرمان/ قهرمانان و پی‌رنگ درونی معطوف به نیاز قهرمانی/ قهرمانان، شناخت درون‌مایه، تفاوت‌های تضاد اصلی و درون‌مایه در فیلم‌نامه‌های سینمایی و فیلم‌نامه‌های سریال‌ها
- تجزیه و تحلیل ساختار یک مینی سریال برجسته تلویزیونی

**۶) پی‌رنگ و اجزای آن (۳)**

- آشنایی با بنیادهای روایت، انتخاب زاویه دید راوی، تفاوت زاویه دید و زاویه نگاه
- شناخت کنش و ماجرا، صحنه و مختصات صحنه، تضاد اصلی، تضاد فرعی
- تجزیه و تحلیل ساختار یک مینی سریال برجسته تلویزیونی

**۷) نقش ابزارهای درام در طراحی مینی‌سریال‌ها**

- استفاده از تعلیق، معما، غافلگیری
- تجزیه و تحلیل ساختار یک مینی سریال برجسته تلویزیونی

**۸) کار با قواعد ژانر ۱**

- بررسی ویژگی‌های مهم‌ترین ژانرها و نقش الگوهای ژانر در طراحی ساختار مینی‌سریال‌ها، قاعده‌های ژانر معمایی/ جنایی (و زیرمجموعه‌های آنها)، کمدی (و زیرمجموعه‌های آن)

**۹) کار با قواعد ژانر ۲**

- بررسی قاعده‌های ژانرهای وحشت (و زیرمجموعه‌هایش)، علمی-تخیلی، فانتزی، عشقی و ملودرام، تاریخی و حماسی

**۱۰) ساختار ۱**

- آغاز از لاگ‌لاین، موضوع چیست، شخصیت‌های مسحورکننده، زمان و مکان، جهان داستان، پیش‌رانه داستان مینی‌سریال
- بررسی طرح‌های دانشجویان
- تجزیه و تحلیل ساختار یک مینی سریال برجسته تلویزیونی

**۱۱) ساختار ۲**

- طراحی و شناخت هدف بیرونی و نیازهای درونی شخصیت‌ها، نقطه ضعف یا نقیصه مرگبار آن‌ها، پیش‌بینی قوس رستگاری، شناخت متحدان قهرمان و شخصیت‌های سایه، پیش‌بینی درون‌مایه
- بررسی طرح‌های دانشجویان
- تجزیه و تحلیل ساختار یک مینی سریال برجسته تلویزیونی

**۱۲) توزیع داستان**

- شناخت اصول و شگردهای تفکیک داستان به اپیزودهای مختلف
- شناخت شیوه‌های ایجاد کنجکاوی و اشتیاق به دیدن ادامه داستان
- شناخت ساختار هر اپیزود
- شناخت اصول پرده‌بندی هر اپیزود

**(۱۳) شناخت فرم و قالب ارائه داستان**

- بررسی و تحلیل فرم‌های استاندارد ارائه کتابچه طراحی مینی‌سریال

**(۱۴) نگارش پایلوت**

- نگارش اولین قسمت مینی‌سریال برپایه کاربست و تلفیق آموزه‌ها

**(۱۵) نگارش طرح اپیزودهای بعدی**

- طراحی قسمت‌های بعدی مینی‌سریال برپایه کاربست و تلفیق آموزه‌ها

**(۱۶) ارزیابی و بازخورد**

- ارزیابی انتقادی و بازخوردهای اصلاحی پروژه‌های فیلم‌نامه دانشجویان

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت اصول روایت و داستان‌گویی برای سریال‌های تلویزیونی
- پرورش مهارت نوشتن براساس شناخت روایت‌های کلاسیک تا روایت پیچیده

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی در جلسات درس
- استفاده از امکانات دیداری-شنیداری به‌منظور بررسی نمونه‌های برجسته مینی‌سریال‌ها حسب موضوع جلسه

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی    | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                         |
|-----------------|-----------|----------------|-------------|------------------------------------|
| تمرین‌های هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | نگارش یک فیلم‌نامه کامل مینی‌سریال |
| ٪۲۰             |           |                |             | ٪۸۰                                |

**(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه پرده نمایش

### ح) منابع و مراجع درسی

- بوردول، دیوید (۱۳۹۶). *روایت در فیلم داستانی* (جلد اول) (چاپ سوم). ترجمه: سید علاءالدین طباطبائی، انتشارات فارابی.
- بوردول، دیوید (۱۳۸۶). *روایت در فیلم داستانی* (جلد دوم) (چاپ دوم). ترجمه: سید علاءالدین طباطبائی، انتشارات فارابی.
- اوحدی، مسعود (۱۳۹۱). *روایت‌شناسی سینما و تلویزیون*. دانشکده صدا و سیما.
- شهبا، محمد و محسنی، مانیا (۱۳۹۹). *الگوهای بسط فیلم‌نامه سینمایی به مجموعه تلویزیونی*. نشر افکار.
- تامپسون، کریستین (۱۳۸۵). *داستان‌گویی در سینما و تلویزیون*. ترجمه: بابک ترابی و بهرنگ رجبی، انتشارات بنیاد فارابی.
- هابسون، دوروتی (۱۳۹۳). *سُپ‌پِر*. ترجمه: علی رجب‌زاده طهماسبی و مهدی رحیمیان و نرگس معارفی، دانشکده صدا و سیما.
- Richmond, Walter (2010). *Essentials of screenwriting: the art, craft, and business of films and television writing*. England: plume.
- Douglas, Pamela. *Writing The TV Dramas series* (3<sup>rd</sup> edition).

شماره درس ۱۲۱۰۵۲۶۳

|                |               |
|----------------|---------------|
| پروژه‌ی پایانی | Final Project |
|----------------|---------------|

## الف) مشخصات درس

|                  |                                                                             |                                             |                                            |                                                            |                                 |
|------------------|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                                               | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input checked="" type="checkbox"/> مهارتی | <input type="checkbox"/> اختیاری                           | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input type="checkbox"/> نظری:                                              | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۳ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:          | <input type="checkbox"/> کارورزی:                          |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                                                       | عملی:                                       | کارگاهی:                                   | کارورزی:                                                   |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | تحلیل فیلم‌نامه سینمایی، کارگاه فیلم‌نامه سینمایی، کارگاه فیلم‌نامه اقتباسی |                                             |                                            |                                                            |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | تحلیل فیلم‌نامه سریال، کارگاه فیلم‌نامه سریال                               |                                             |                                            |                                                            |                                 |
| روش آموزش        | <input type="checkbox"/> کلاس درس                                           | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی  | <input checked="" type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: سنجش دانش و خصوصاً توانش نگارش فیلم‌نامه‌های داستانی حرفه‌ای، در پایان تحصیل در رشته کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی. |
| اهداف ویژه: ارزیابی مهارت، خلاقیت و توانایی دانشجوی در تحقیق، طراحی، نگارش و بازنگارش یک فیلم‌نامه داستانی حرفه‌ای.     |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* پروژه پایانی رشته کارشناسی فیلم‌نامه‌نویسی مشتمل بر برنامه‌ریزی، تحقیق، طراحی، نگارش و بازنگارش‌های یک فیلم‌نامه‌ی بلند سینمایی داستانی (زنده یا انیمیشن) به مدت تقریبی ۱۲۰-۸۰ دقیقه؛ یا یک مینی سریال تلویزیونی ۴-۶ قسمتی به مدت کل ۲۴۰-۱۸۰ دقیقه (و هر قسمت حداقل ۴۵ دقیقه) خواهد بود که به راهنمایی یک استاد با تخصص و یا تجربه مرتبط اجرا خواهد شد.

فیلم‌نامه پروژه پایانی باید از جهات مختلف ایده‌پردازی، طراحی، تحقیق، پیرنگ‌سازی، شخصیت‌پردازی، گفتگو‌نویسی، روایت سینمایی، مضمون‌پردازی و تمهیدات نگارشی، قابلیت‌های یک اثر جذاب، خلاقه و حرفه‌ای را داشته باشد و بر همین اساس توسط استادان و خبرگان متخصص و کارآشنا، مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد. افزون بر این، ارائه و ارزیابی پروژه پایانی باید دربردارنده مراحل اصلی تکامل فیلم‌نامه نهایی باشد. به عبارت دیگر برای پروژه پایانی، لازم است موارد زیر در قالب یک کتابچه ارائه و مورد ارزیابی قرار گیرند:

خط داستانی (Logline)، ایده دراماتیک (Dramatic Idea)، خلاصه تحقیقات اولیه (Priority Research)، خلاصه فشرده داستان (Synopsis)، شناسنامه شخصیت‌ها (Characters Background and Description)، طرح یا چارچوب داستان (Story Outline)، خلاصه صحنه‌ها (Scene Outline)، فیلم‌نامه کامل اولیه (First Draft) و فیلم‌نامه نهایی (Final Draft)

توضیح ۱: اخذ این درس با اجازه آموزش دانشکده و ارائه طرح‌نامه توسط دانشجو و تعیین استاد راهنما امکان‌پذیر است.

توضیح ۲: فیلم‌نامه پروژه پایانی، باید فیلم‌نامه‌ای غیر از فیلم‌نامه پروژه‌های کلاسی دروس «کارگاه فیلم‌نامه سینمایی»، «کارگاه فیلم‌نامه سریال» و «کارگاه فیلم‌نامه اقتباسی» باشد.



د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

انتظار می‌رود دانشجو در پروژه پایانی به گونه‌ای از آموخته‌ها و مهارت‌های به دست آمده در این دوره استفاده نماید که بتواند مستقلاً یک فیلم‌نامه سینمایی یا تلویزیونی داستانی (با مشخصات پیش‌گفته) را در مقیاس حرفه‌ای ارائه دهد.

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تعامل مناسب، مستمر و مؤثر استاد و دانشجو به منظور راهبری پروژه در مراحل مختلف تا دستیابی به نتیجه نهایی.

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی   |
|--------------|-----------|----------------|-------------|--------------|
| ندارد        | ندارد     | ندارد          | ندارد       | یک فیلم‌نامه |
| -            | -         | -              | -           | ٪۱۰۰         |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضا و امکانات مناسب برای ارائه پروژه پایانی شامل: جایگاه ارائه دهنده، جایگاه مستمعان، میز داوران و امکانات استاندارد یک جلسه دانشگاهی شامل تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش

## (ح) منابع و مراجع درسی

- مک‌کی، رابرت (۱۳۸۲). *داستان: ساختار، سبک و اصول فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: محمد گذرآبادی، هرمس.
- تویباس، رونالد بی. (۱۴۰۰). *بیست کهن‌الگوی پیرنگ*. ترجمه: پوپک رحیمی. نشر نیماژ.
- ووگلر، کریستوفر (۱۳۸۷). *سفر نویسنده*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات مینوی خرد.
- لتوین، دیوید؛ استاکدیل، جو و رابین (۱۳۹۴). *معماری درام*. ترجمه: امیر راکعی، انتشارات ساقی.
- بورک، اریک (۱۴۰۰). *ایده*. ترجمه: محسن یآوری، انتشارات نیماژ.
- ادسون، اریک (۱۳۹۹). *راه‌حل داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- بونت، جیمز (۱۳۹۲). *سرقت آتش از خدایان*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- موریتز، چارلی (۱۳۸۴). *نگارش فیلم‌نامه داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- کری‌یر، ژان کلود و بونیتزر، پاسکال (۱۳۷۲). *تمرین فیلم‌نامه‌نویسی*. ترجمه: نادر تکمیل‌همایون، بنیاد فارابی.
- فیلد، سید (۱۳۷۸). *چگونه فیلم‌نامه بنویسیم*. ترجمه: عباس اکبری و مسعود مدنی، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۷۴). *خلق شخصیت‌های ماندگار*. ترجمه: عباس اکبری، مرکز گسترش سینمای تجربی.
- هورتون، اندرو (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی شخصیت‌محور*. ترجمه: ستاره پیرخداری، انتشارات سمت.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۰). *راهنمای خلاقیت فیلم‌نامه‌نویس*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات نیلوفر.
- آلساندر، پیلار (۱۳۹۹). *فیلم‌نامه‌نویسی برای پر مشغله‌ها*. ترجمه: نریمان افشاری، نشر بیدگل.
- ایگل‌سیاس، کارل (۱۴۰۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: برانگیختن احساس*. ترجمه: مثنی خاکپور و فرهاد دعوت‌خواه، سمت.
- هاوارد، دیوید (۱۳۹۹). *چگونه یک فیلم‌نامه محشر بنویسیم*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تامپسون، کریستین (۱۳۸۴). *داستان‌گویی در سینما و تلویزیون*. ترجمه: بابک تبرآیی، بنیاد سینمایی فارابی.
- بتی، گریگ و والدبک، زارا (۱۳۹۳). *نویسندگی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: محمد گذرآبادی، آوند دانش.
- آرمر، آلن (۱۳۸۳). *فیلم‌نامه‌نویسی برای سینما و تلویزیون*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات سوره مهر.
- کلویسی، دنیل پی. (۱۳۹۸). *ترسیم فیلم‌نامه سریال‌های تلویزیونی*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، نشر ساقی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۳). *فیلم‌نامه‌نویسی پیشرفته*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات بنیاد فارابی.
- سیگر، لیندا (۱۳۹۴). *بازنویسی فیلم‌نامه*. ترجمه: عباس اکبری، انتشارات امیرکبیر.
- مک‌کی، رابرت (۱۳۹۷). *دیالوگ*. ترجمه: ابراهیم راه‌نشین، انتشارات ساقی.
- تروبی، جان (۱۳۹۲). *آناتومی داستان*. ترجمه: محمد گذرآبادی، انتشارات ساقی.
- دانکن، استفان و. (۱۳۹۱). *فیلم‌نامه‌نویسی ژانر*. ترجمه: وحیداله موسوی، انتشارات ساقی.
- گالینو، پل جوزف (۱۳۹۰). *فیلم‌نامه‌نویسی: روش سکانس‌بندی*. ترجمه: کیکاووس زیاری، نشر افراز.
- فیلد، سید (۱۳۹۰). *چگونه مشکلات فیلم‌نامه را حل کنیم*. ترجمه: حمیدرضا گرشاسبی، بنیاد فارابی.

## ۳-۵. دروس تخصصی اختیاری

جدول شماره ۵: عناوین و مشخصات کلی دروس تخصصی/اختیاری\*

| پیش‌نیاز                                          | تعداد واحد |      |      | تعداد ساعت |      |      | عنوان درس                   |    |
|---------------------------------------------------|------------|------|------|------------|------|------|-----------------------------|----|
|                                                   | جمع        | نظری | عملی | جمع        | نظری | عملی |                             |    |
| مبانی کارگردانی                                   | ۳          | ۱    | ۲    | ۸۰         | ۱۶   | ۶۴   | کارگردانی فیلم ۱            | ۱  |
| کارگردانی ۱                                       | ۳          | ۱    | ۲    | ۸۰         | ۱۶   | ۶۴   | کارگردانی فیلم ۲            | ۲  |
|                                                   | ۲          | ۱    | ۱    | ۴۸         | ۱۶   | ۳۲   | مبانی طراحی هنری فیلم       | ۳  |
| کارگردانی ۱                                       | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | مبانی انتخاب و هدایت بازیگر | ۴  |
| مبانی کارگردانی فیلم                              | ۳          | ۱    | ۲    | ۸۰         | ۱۶   | ۶۴   | کارگردانی انیمیشن           | ۵  |
| کارگاه ایده‌پردازی و طراحی<br>کارگاه شخصیت‌پردازی | ۳          | ۱    | ۲    | ۸۰         | ۱۶   | ۶۴   | نویسندگی برای انیمیشن       | ۶  |
| آشنایی با موسیقی                                  | ۲          | ۱    | ۱    | ۴۸         | ۱۶   | ۳۲   | موسیقی و انیمیشن            | ۷  |
| زیبایی‌شناسی تصویر                                | ۲          | ۲    |      | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | تحلیل فیلم‌های انیمیشن      | ۸  |
| مبانی فیلم مستند                                  | ۳          | ۱    | ۲    | ۸۰         | ۱۶   | ۶۴   | مستندسازی ۱                 | ۹  |
| مستندسازی ۱                                       | ۳          | ۱    | ۲    | ۸۰         | ۱۶   | ۶۴   | مستندسازی ۲                 | ۱۰ |
| مبانی فیلم‌نامه                                   | ۲          | ۱    | ۱    | ۴۸         | ۱۶   | ۳۲   | کارگاه فیلم‌نامه مستند      | ۱۱ |
| مبانی فیلم مستند                                  | ۲          | ۲    | ۰    | ۳۲         | ۳۲   | ۰    | تاریخ و نقد فیلم مستند      | ۱۲ |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |
|                                                   |            |      |      |            |      |      |                             |    |

\* لازم است دانشجویان رشته فیلم‌نامه‌نویسی، ۱۰ واحد (۴ درس) از یکی از بسته‌های سه‌گانه دروس اختیاری جدول فوق را، بر اساس پیشنهاد گروه آموزشی یا دانشکده انتخاب نمایند.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۶۴

|                  |                  |
|------------------|------------------|
| کارگردانی فیلم ۱ | Film Directing 1 |
|------------------|------------------|

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input type="checkbox"/>              | مهارتی <input type="checkbox"/>                      | اختیاری <input checked="" type="checkbox"/>                | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:                    | <input type="checkbox"/> کارورزی:                          |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۶۴                                    | کارگاهی:                                             | کارورزی:                                                   |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی کارگردانی                              |                                             |                                                      |                                                            |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                                      |                                                            |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input checked="" type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input checked="" type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: دانشجویان به طور نظری و عملی با اصول کارگردانی فیلم‌های داستانی آشنا خواهند شد.                                                                                                                     |
| <b>اهداف ویژه:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- آشنایی با نقش‌های کارگردان</li> <li>- آشنایی با تکنیک‌های کارگردانی</li> <li>- تولید و کارگردانی یک فیلم کوتاه و یادگیری در میدان عمل</li> </ul> |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که در ادامه‌ی در س «مبانی کارگردانی» شناختی دقیق‌تر از مفاهیم، رویکردها و مسئولیت‌های کارگردانی فیلم به دست دهند. سپس به فرآیندهای تخصصی کارگردانی یک فیلم‌نامه داستانی پرداخته خواهد شد. دانشجویان برای پروژه‌ی پایانی این درس، یک فیلم کوتاه داستانی حداقل ۵ دقیقه‌ای خواهند ساخت و بر اساس برنامه‌ی کلی این رشته، مباحث تکمیلی در دروس جداگانه، به تفصیل تشریح و تدریس خواهند شد.

## الف) فرآیند تجسم

## (۱) تجسم

- هنرمند تجسم را چگونه به کار می‌گیرد؟
- هدف از تجسم در کارگردانی فیلم چیست؟
- مهم‌ترین کار کارگردان: تجسم یکپارچه جهان داستان
- بی‌واسطگی (تعیین محتوای نماها و ترتیب آن‌ها در هر سکانس)
- تأمل (استراحت کافی میان بازنویسی‌های متعدد فیلم‌نامه، اصلاحات استوری‌بود و جلسات تمرین با بازیگران)



**۲) طراحی تولید**

- پرورش و طرح‌ریزی بصری فیلم
- آشنایی با تحلیل و طراحی سبک دکورها، وسایل صحنه، لباس‌ها، تدوam نماها و اجزای دینامیک طراحی فیلم
- تصویرگری فیلم
  - تصاویر مفهومی و طرح نهایی
  - نقشه کف یا پلان/ نقشه نما/ نقشه صحنه
  - طراحی تدوamی و استوری‌برد

**۳) استوری‌بورد**

- طراحی پوشش دوربین
- طراحی تکنیک‌های دوربین

**۴) کارگردان و چرخه تولید**

- فیلمنامه
- تجزیه و تحلیل فیلمنامه
- تجسم صحنه‌ها و جهان داستان
- طراحی صحنه
- تمرین با بازیگران
- فیلم‌برداری
- پس از تولید

**ب) عناصر سبک تدوamی****۵) ساختن نماها**

- اندازه نماها
- خط‌فرضی
  - نظام مثلثی
  - ایجاد خط‌فرضی جدید یا خط‌دید جدید
  - خط‌فرضی در موضوعات و صحنه‌های پرتحرک
  - برون‌برش و نماهای انتقالی

**۶) تدوین**

- انگیزش روایی
- حرکت روایی
- تدوین یا پوشش
- تنظیم صحنه جهت تدوین
  - برش هنگام حرکت
  - ورودها و خروج‌ها
  - خالی کردن قاب

**ج) کارگاه**

**(۷) اجرای اصول**

- جریان نما
- تداوم نماها و صحنه‌ها
- جایگاه دوربین
- زاویه دوربین
- اندازه نما

**(۸) صحنه‌پردازی فصل‌های گفت‌وگو**

- بیان صادقانه روابط انسانی
- انتقال روابط انسانی به بیننده
- نمای اصلی
- پلان - سکانس
- خط‌دید و تماس چشم
- نظام صحنه‌پردازی
- الگوهای L و I و A
- موقعیت (جهت نگاه بازیگران در هر الگو)

**(۹) تنظیم صحنه‌های گفت‌وگو برای سه بازیگر**

- تأکید بر کانون توجه
- تأکید بر بخشی از گروه
- تأکید بر کل گروه
- استفاده از سه موقعیت دوربین
- استفاده از چهار موقعیت دوربین
- استفاده از هشت موقعیت دوربین

**(۱۰) تنظیم صحنه‌های گفت‌وگو برای چهار نفر و بیشتر**

- موقعیت‌های روبه دوربین برای تک‌نماها
- اجتماعات و گروه‌های بزرگ
- دوربین درون جمع
- دوربین بیرون جمع

**(۱۱) صحنه‌پردازی متحرک**

- حرکت دوربین
- حرکت سوژه
- کنش و واکنش
- حرکت دادن مرکز توجه
- نمایش غیرمستقیم

**(۱۲) عمق قاب**

- دایره دراماتیک

- پیش‌زمینه
- میان‌زمینه
- پس‌زمینه
- داخل و خارج رویداد
- صحنه‌پردازی در عمق
- عدسی‌های تله‌فتو

**(۱۳) زوایای دوربین**

- محل قرارگیری بیننده
- فضا در برابر موضوع
- پرسپکتیو

**(۱۴) نقطه‌دید و روایت**

- اول شخص
- سوم شخص محدود
- دانای کل

**(۱۵) نمایش و تحلیل چند اثر منتخب از منظر کارگردانی****(۱۶) ارزیابی پروژه عملی**

- بررسی و ارزیابی پروژه‌های عملی دانشجویان (یک فیلم کوتاه داستانی حداقل ۵ دقیقه‌ای)

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

دانشجو قادر خواهد بود به درک درستی از حرفه‌ای به‌عنوان «کارگردان» برسد.

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

تدریس مطالب در طول نیم‌سال توسط ابزار کمکی صوتی / تصویری، پیش‌برد آموزش سرفصل‌ها با بررسی نمونه‌های موردی، بحث‌های گروهی در کلاس و انجام تمرینات. بازدید از پشت صحنه فیلم‌های سینمایی یا سریال‌های تلویزیونی حرفه‌ای به تعمیق مفاهیم و آموزه‌های درس کمک می‌کند. راهبری و اجرای گام به گام پروژه عملی

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

|              |           |                |             |            |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|
| فعالیت کلاسی | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی |
|--------------|-----------|----------------|-------------|------------|



|                                         |       |       |       |                                        |
|-----------------------------------------|-------|-------|-------|----------------------------------------|
| حضور مؤثر در کلاس و انجام تمرینات هفتگی | ندارد | ندارد | ندارد | یک فیلم کوتاه داستانی حداقل ۵ دقیقه‌ای |
| ۲۰٪                                     | -     | -     | -     | ۸۰٪                                    |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو فیلم‌های تاریخ سینمای ایران و جهان

### ح) منابع و مراجع درسی

- تامپسون، روی و بوون، کریستوفر (۱۴۰۱). دستور زبان نما (چاپ چهارم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: ساقی.
- تراویس، مارک (۱۳۹۱). سفر کارگردان: کارگردانی فیلم‌های بلند داستانی. ترجمه: قاسمیان، تهران: مینوی خرد.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). نمابه‌نما (جلد اول) کارگردانی فیلم: از تصویر ذهنی تا تصویر سینمایی (چاپ هشتم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). نمابه‌نما (جلد دوم) کارگردانی فیلم: نمای متحرک. چاپ هشتم. ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- ون سی جل، جنیفر (۱۳۹۵). صد صحنه — صد قاعده روایت سینمایی: ۱۰۰ قاعده سینمایی که تمام سینماگران باید بدانند. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- کنورثی، کریستوفر (۱۳۹۴). صد صحنه گفتگو: ۱۰۰ الگو برای صحنه‌های گفتگو در فیلم‌های سینمایی. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- کنورثی، کریستوفر (۱۳۹۶). صد نمای معرف سینمایی: ۱۰۰ تکنیک استفاده از دوربین برای انتقال ایده اصلی صحنه. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- آریخن، دانیل (۱۴۰۰). چگونه کارگردانی کنیم (دستور زبان فیلم). چاپ هشتم. ترجمه: اکبری، تهران: نیلوفر.
- لومت، سیدنی (۱۳۹۴). فیلم ساختن. ترجمه: بهمن فرمان‌آرا، تهران: نشر چشمه.
- مکندرک، الکساندر (۱۳۹۸). در مسیر فیلم‌سازی: مقدمه‌ای بر مهارت کارگردان. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- پروفرس، نیکلاس (۱۳۹۴). اصول اساسی کارگردانی سینما. ترجمه: شاپور عظیمی، تهران: انتشارات بنیاد فارابی.
- دنسینگر، کن (۱۳۹۴). ایده‌ی کارگردان: راهی به سوی کارگردانی عالی. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- شرابیمن، مرل ای. (۱۳۸۹). کارگردان آماده می‌شود. ترجمه: محمد صدیقیان، تهران: نشر ساقی.
- بر، ریچارد ال. (۱۳۶۷). کارگردان فیلم (راهنمای عملی فنون سینما و تلویزیون). ترجمه: رکسانا بهرامی‌تاش، تهران: انتشارات سروش.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۶۵

|                  |                  |
|------------------|------------------|
| کارگردانی فیلم ۲ | Film Directing 2 |
|------------------|------------------|

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری                | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:                          |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۶۴                                    | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                                   |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | کارگردانی ۱                                  |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                            |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input checked="" type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: کمک به رشد مهارت‌های کارگردانی در فیلم‌های داستانی                        |
| اهداف ویژه:                                                                        |
| - کسب مهارت در درک مفهومی داستان و ساختار آن                                       |
| - ترجمه بصری روابط شخصیت‌ها و روش‌های کار با بازیگران                              |
| - اشراف زیبایی‌شناختی بر مراحل تولید فیلم داستانی، در جایگاه یک کارگردان           |
| - دانشجویان علاوه بر مباحث نظری، به صورت عملی پروژه داستانی خود را اجرا خواهند کرد |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که در ادامه‌ی درس «کارگردانی فیلم ۱» شناختی عمیق‌تر از مفاهیم، شگردها و آموزه‌های کارگردانی فیلم‌های داستانی به دست دهند. دانشجویان برای پروژه‌ی پایانی این درس، یک فیلم کوتاه داستانی حداقل ۱۰ دقیقه‌ای خواهند ساخت.

## الف) دوربین، حرکت، قاب

## ۱) زیبایی‌شناسی حرکت دوربین

- حرکات چرخشی
- حرکات تعقیبی
- حرکات جرثقیلی
- حرکات آزاد هوایی
- انگیزه دراماتیک قوی برای حرکت دوربین



**(۲) ماهیت حرکت در تصویر متحرک**

- حرکت مقطع
- تغییر زاویه دید به کمک حرکت
- استفاده از برون برش
- جهت حرکت خنثی
- بازیگر تغییر جهت حرکت را نشان دهد
- حرکت‌های متضاد در نیمه واحدی از پرده
- شرایط برش
- کجا برش دهیم؟
- برش روی حرکت
- برش بعد از حرکت

**(۳) حرکت در چارچوب قاب**

- چرخش
- برخاستن
- نشستن و افتادن
- راه رفتن و دویدن
- استفاده از نماهای معکوس بیرونی
- استفاده از محور بصری مشترک
- موقعیت‌های قائم‌الزاویه دوربین
- حرکت در طول قاب
- عبور از درگاه

**(۴) صحنه‌های پرتحرک**

- فرمول‌های استاندارد
- دیدگاه ذهنی
- پنج شیوه ارتقاء ماجرای بصری
- دستیابی به اوج بصری
- خرد کردن کنش نقطه اوج در چند نما
- حرکت آهسته و حرکت تند برای سکانس‌های پرتحرک
- فن تصحیح وضوح

**(۵) زیبایی‌شناسی انتقال‌ها**

- برش
- دی‌زالو
- روبش (واپ) (واپ)
- محو تصویر و ظهور تصویر
- ظهور تصویر از سفیدی و سفید شدن تصویر
- انواع نقطه‌گذاری

## (ب) چینش پلان‌ها و دیگر اقدامات مهم

## (۶) حل موقعیت‌های تدوینی مشکل

- حرکت بین دوربین و سوژه ساکن
- حرکت در ابتدای نمای دوم
- حرکت سوژه در آن‌سوی بازیگر ساکن
- استفاده از موقعیت‌های قائم‌الزاویه دوربین
- هر دو بازیگر حرکت می‌کنند
- پنهان کردن سوژه متحرک در نمای اول
- استفاده از یک حرکت قوی در پیش‌زمینه
- جایگزینی سوژه‌ی ساکن
- هدایت مجدد توجه
- استفاده از حرکت غیرانسانی
- جلوه بازگشایی پرده

## (۷) حرکت ورود به نما و خروج از آن

- حرکت‌های چندپاره
- حرکت سه پاره

## (۸) تدوین در دوربین

- طراحی مقدماتی
- مکث بین حرکات
- تغییر منطقه
- نزدیک شدن به دوربین یا فاصله گرفتن از آن
- تغییر حالت بدن بازیگر
- جایگزینی بازیگران در ناحیه‌ها
- تغییر نواحی پرده
- تضاد تعداد
- تدوین در قاب

## (۹) دوربین و عدسی

- انواع دوربین‌ها، معرفی دوربین‌ها و عملکرد آن‌ها
- کارگردانی و کاربرد هنری عدسی‌ها
- شخصیت‌پردازی از طریق دوربین

## (۱۰) فضاسازی

- معماری و دکور
- نورپردازی
- لباس و چهره‌پردازی

## (۱۱) گریم و لباس

- کارکردهای زیبایی‌شناختی گریم و لباس
- شخصیت‌پردازی از طریق گریم و لباس

## (۱۲) بازیگردانی

- بازیگری و بازی‌گردانی برای فیلم‌های سینمایی

## (۱۳) ایجاد همذات‌پنداری

- همذات‌پنداری از طریق راهبردهای داستانی و نمایشی
- همذات‌پنداری از طریق راهبردهای گرافیکی و بصری

## (۱۴) کارگردانی در مراحل پس از فیلم‌برداری

## (۱۵) نمایش و تحلیل چند اثر منتخب از منظر کارگردانی

## (۱۶) ارزیابی پروژه عملی

- بررسی و ارزیابی پروژه‌های عملی دانشجویان (یک فیلم کوتاه داستانی حداقل ۱۰ دقیقه‌ای)

## (د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

انتظار می‌رود دانشجویان بتوانند:

- درک کاملی از مفاهیم میزانشن و دکوپاژ در کارگردانی فیلم‌های داستانی داشته باشند و بتوانند به کار بندند.
- درک روشنی از نحوه همکاری کارگردان و دیگر عوامل تولید داشته باشند و نقش‌های متمایز عوامل را بشناسند.
- روش‌های آماده‌سازی، تمرین و کار با بازیگران را بدانند و درک خوبی از طرح‌ریزی تولید فیلم داشته باشند.

## (ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

تدریس مطالب در طول نیم‌سال توسط ابزار کمکی صوتی / تصویری،

پیش‌برد آموزش سرفصل‌ها با بررسی نمونه‌های موردی، بحث‌های گروهی در کلاس و انجام تمرینات.

بازدید از پشت صحنه فیلم‌های سینمایی یا سریال‌های تلویزیونی حرفه‌ای به تعمیق مفاهیم و آموزه‌های درس کمک می‌کند. راهبری و اجرای گام به گام پروژه عملی

## (و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی                            | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                              |
|-----------------------------------------|-----------|----------------|-------------|-----------------------------------------|
| حضور مؤثر در کلاس و انجام تمرینات هفتگی | ندارد     | ندارد          | ندارد       | یک فیلم کوتاه داستانی حداقل ۱۰ دقیقه‌ای |
| ٪۲۰                                     | -         | -              | -           | ٪۸۰                                     |

## ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ سینما

## ح) منابع و مراجع درسی

- تامپسون، روی و بوون، کریستوفر (۱۴۰۱). دستور زبان نما (چاپ چهارم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: نشر ساقی.
- تراویس، مارک (۱۳۹۱). سفر کارگردان: کارگردانی فیلم‌های بلند داستانی. ترجمه: رحیم قاسمیان، تهران: مینوی خرد.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). نمایه‌نما (جلد اول) کارگردانی فیلم: از تصویر ذهنی تا تصویر سینمایی (چاپ هشتم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). نمایه‌نما (جلد دوم) کارگردانی فیلم: نمای متحرک (چاپ هشتم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- ون سی جل، جنیفر (۱۳۹۵). صد صحنه - صد قاعده روایت سینمایی: ۱۰۰ قاعده سینمایی که تمام سینماگران باید بدانند. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- کنورثی، کریستوفر (۱۳۹۴). صد صحنه گفتگو: ۱۰۰ الگو برای صحنه‌های گفتگو در فیلم‌های سینمایی. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- کنورثی، کریستوفر (۱۳۹۶). صد نمای معرف سینمایی: ۱۰۰ تکنیک استفاده از دوربین برای انتقال ایده اصلی صحنه. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- آریخن، دانیل (۱۴۰۰). چگونه کارگردانی کنیم (دستور زبان فیلم) (چاپ هشتم). ترجمه: عباس اکبری، تهران: انتشارات نیلوفر.
- لومت، سیدنی (۱۳۹۴). فیلم ساختن. ترجمه: بهمن فرمان‌آرا، تهران: نشر چشمه.
- مکندریک، الکساندر (۱۳۹۸). در مسیر فیلم‌سازی: مقدمه‌ای بر مهارت کارگردان. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- پروفیس، نیکلاس (۱۳۹۴). اصول اساسی کارگردانی سینما. ترجمه: شاپور عظیمی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- دنسینگر، کن (۱۳۹۴). ایده‌ی کارگردان: راهی به سوی کارگردانی عالی. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- شرایبمن، مرل ای. (۱۳۸۹). کارگردان آماده می‌شود. ترجمه: محمد صدیقیان، تهران: نشر ساقی.
- بر، ریچارد ال. (۱۳۶۷). کارگردان فیلم (راهنمای عملی فنون سینما و تلویزیون). ترجمه: رکسانا بهرامی‌تاش، تهران: انتشارات سروش.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۶۶

The Basics of Production Designing

مبانی طراحی هنری فیلم

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input type="checkbox"/>  | مهارتی <input type="checkbox"/>                      | اختیاری <input checked="" type="checkbox"/>     | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:                    | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                             | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | -                                            |                                 |                                                      |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                                      |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input checked="" type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: آشنایی اجمالی با ماهیت و مراحل کار طراحی هنری در سینما و تلویزیون

## اهداف ویژه:

- آشنایی با وظایف و مسئولیت‌های طراح هنری در مراحل مختلف تولید فیلم‌های داستانی
- آشنایی مقدماتی با عوامل و فرآیندهای اجرایی طراحی هنری فیلم‌های داستانی

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که ابتدا نمایی کلی از طراحی هنری در سینما و تلویزیون ارائه شود و سپس طیفی از موضوعات این عرصه، از تحلیل مفهومی تا اجرای عملی را پوشش دهد. مباحث هر جلسه به گونه‌ای طراحی شده که مباحث جلسات قبلی را تکمیل کند و درک کاملی از نقش و مسئولیت‌های یک طراح هنری به دانشجویان ارائه دهد.

## ۱) مقدمه ای بر طراحی هنری

- پیشینه تاریخی طراحی هنری در هنرهای نمایشی
- مروری بر طراحی هنری و تحول آن در تاریخ سینما
- مفاهیم و اصطلاحات کلیدی در طراحی هنری در سینما
- مروری بر نقش طراحی هنری در زیبایی‌شناسی سینما و تلویزیون

## ۲) عناصر و مؤلفه‌های طراحی هنری

- مروری بر نقش طراحی هنری در شکل بخشیدن به فرم فیلم
- شناخت عناصر طراحی هنری، از جمله دکور، وسایل صحنه و لباس
- شناخت عناصر بصری در طراحی هنری مانند، رنگ، نور بافت و فضا
- بررسی نمونه‌های موردی طراحی‌های هنری موفق در سینما و تلویزیون



**۳) تجزیه و تحلیل فیلم‌نامه**

- اهمیت تحلیل فیلم‌نامه
- نقش طراح هنری در تحلیل فیلم‌نامه
- فرآیند تحلیل فیلم‌نامه از دیدگاه طراحی هنری
- تجزیه و تحلیل فیلم‌نامه برای تعیین الزامات طراحی هنری
- ترسیم یک چشم‌انداز مفهومی برای سبک بصری کلی یک پروژه
- همکاری با کارگردان و سایر عوامل خلاقه و کلیدی برای ایجاد یک چشم‌انداز بصری منسجم

**۴) تحقیق برای طراحی هنری**

- تکنیک‌های تحقیق و گردآوری الهامات بصری برای طراحی هنری
- استفاده از تابلوهای کولژ ایده‌ها (تابلوهای الهام‌بخش)، منابع و مراجع بصری و تحقیقات تاریخی
- اهمیت گنجاندن بافت فرهنگی و تاریخی در طراحی هنری
- پیش تجسم و ابزارها و فنون تجسم در طراحی هنری

**۵) داستان‌نما (استوری بورد) و طراحی هنری**

- اهمیت طراحی داستان‌نما (داستان بصری/ استوری بورد)
- نقش هنر مفهومی و داستان‌نما در طراحی هنری
- ایجاد مفهوم هنری و تابلوهای داستانی مؤثر
- فرایند تولید هنر مفهومی و داستان‌نما

**۶) داستان‌نما و فرآیند تجسم صحنه**

- تحلیل بصری صحنه و تهیه داستان‌نما
- کاربردهای داستان‌نما در فرآیند تولید فیلم:
  - تقطیع فیلم‌نامه
  - انتخاب نماها و کادربندی
  - کنترل فضا و ریتم بصری
  - کنترل تداوم بصری نماها
  - برنامه‌ریزی دقیق و صرفه‌جویی در اجرا
- نرم‌افزارهای طراحی داستان‌نما (استوری بورد)
- نمادها و قراردادهای داستان‌نما (استوری بورد)
- بررسی داستان‌نمای فیلم‌های مهم تاریخ سینما

**۷) طراحی هنری و بودجه‌بندی پروژه**

- درک جنبه‌های مالی و اجرایی طراحی هنری
- تأمین بودجه و زمان‌بندی مناسب برای تدارک عناصر طراحی هنری
- مذاکره با تأمین‌کنندگان و فروشندگان برای به حداکثر رساندن منابع پروژه
- نقش طراحی هنری در یافتن راه‌های خلاقه برای محدودیت‌های بودجه
- نقش طراحی هنری در مدیریت و تنظیم بودجه پروژه

**۸) هدایت هنری سایر گروه‌های پروژه**

- اهمیت هدایت هنری سایر گروه‌های یک پروژه سینمایی یا تلویزیونی در طراحی هنری
- فرآیند هدایت هنری و برقراری ارتباط با سایر گروه‌های پروژه، مانند فیلم‌برداری، طراحی لباس و صحنه و گریمر
- ایجاد جهت هنری مؤثر و هماهنگ ساختن کار گروه‌های مختلف برای اطمینان از تولید یک سبک بصری منسجم
- تکنیک‌های ارائه مفاهیم طراحی هنری به عوامل خلاقه کلیدی با استفاده از ابزارهای کمکی بصری
- انتقال دیدگاه و هدف طراحی هنری به بازیگران و عوامل کلیدی
- حل تعارضات و چالش‌های خلاقه در فرآیند هنری

#### ۹) طراحی و ساخت صحنه و وسایل صحنه

- نقش طراحی صحنه در طراحی هنری
- اصول و فرآیند طراحی و ساخت صحنه و وسایل صحنه بر اساس چشم انداز طراحی هنری
- ملاحظات اجرایی و ایمنی در ساخت و ساز صحنه‌ها و وسایل

#### ۱۰) جستجو، انتخاب و طراحی مکان‌های فیلم‌برداری

- نقش مکان‌یابی در طراحی هنری
- شناسایی مکان‌های مناسب برای فیلم‌برداری
- بررسی مکان‌های موجود برای تناسب با الزامات طراحی هنری
- طراحی‌های تکمیلی و ترمیمی مکان‌های موجود
- کار با مدیران مکان‌های فیلم‌برداری و صاحبان املاک

#### ۱۱) کارگردانی هنری و طراحی دکور

- نقش‌ها و مسئولیت‌های مدیر هنری و دکوراتور
- تکنیک‌هایی برای ایجاد صحنه‌های بصری قانع کننده و معتبر
- تلفیق داستان‌گویی و پرداخت شخصیت‌ها از طریق طراحی صحنه و دکور

#### ۱۲) طراحی هنری و طراحی لباس

- شناخت رابطه میان طراحی هنری و طراحی لباس
- همکاری با طراحان لباس برای ایجاد زیبایی بصری هماهنگ و یکپارچه
- استفاده از داده‌ها و تأثیرات تاریخی و فرهنگی در طراحی لباس
- فرآیند طراحی لباس

#### ۱۳) آرایش و طراحی مو

- نقش آرایش و طراحی مو در طراحی هنری
- فرآیند اجرای آرایش و طراحی مؤثر مو

#### ۱۴) طراحی نور و رنگ

- نقش طراحی روشنایی در طراحی هنری
- درک تأثیر نور و رنگ در طراحی هنری
- تکنیک‌های ایجاد فضا و حال و هوا از طریق نور و رنگ
- همکاری و هماهنگی با فیلم‌بردار برای دستیابی به جلوه‌های بصری و طرح‌های نورپردازی مؤثر

**(۱۵) جلوه‌های ویژه و جلوه‌های بصری**

- نقش جلوه‌های ویژه در طراحی هنری
- شناخت جنبه‌های فنی و خلاقانه جلوه‌های بصری
- استفاده از ظرفیت‌های جلوه‌های ویژه و جلوه‌های بصری در طراحی هنری
- هماهنگی با تیم‌های جلوه‌های ویژه برای رسیدن به نتایج مطلوب و ایجاد جلوه‌های ویژه مؤثر در طراحی هنری
- نقش طراحی هنری در مراحل پس از تولید
- فرآیند طراحی هنری در مراحل پساتولید

**(۱۶) استانداردها و رویه‌های حرفه‌ای**

- رابطه طراح هنری با تهیه‌کننده
- رابطه خلاقه طراح هنری با کارگردان
- ایجاد روابط سازنده با کارگردان و تهیه‌کننده
- بحث و بررسی ملاحظات عملی و اخلاقی طراحی هنری
- آشنایی با استانداردهای حرفه‌ای و شیوه‌های عملی موفق در طراحی هنری
- تجزیه و تحلیل و نقد نمونه‌هایی از طراحی‌های هنری برجسته در سینما و تلویزیون

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- آشنایی با مراحل، عناصر و ابزارهای طراحی هنری در سینما و تلویزیون
- آشنایی با وظایف و مسئولیت‌های طراح هنری در مراحل مختلف تولید فیلم‌های داستانی

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- تدریس مفاهیم اصلی، عناصر و ویژگی‌های طراحی هنری در سینما و تلویزیون در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- بازدید از پشت صحنه‌ی هنری یک فیلم سینمایی یا سریال داستانی و گفتگو با طراحی هنری، کارگردان و سایر عوامل اصلی به آشنایی عمیق دانشجویان با روند حرفه‌ای طراحی هنری در سینما و تلویزیون کمک خواهد کرد.

**(و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی**

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰               | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰            |

**(ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه**

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: وایت‌برد، رایانه‌ی مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده‌ی نمایش دسترسی به آرشیو منابع کمک آموزشی که در بخش شرح درس اشاره شده است.

### ح) منابع و مراجع درسی

- تامپسون، روی و بوون، کریستوفر (۱۴۰۱). *دستور زبان نما* (چاپ چهارم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: نشر ساقی.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). *نمابه‌نما (جلد اول) کارگردانی فیلم: از تصویر ذهنی تا تصویر سینمایی* (چاپ هشتم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- کاتز، استیون د. (۱۳۹۶). *نمابه‌نما (جلد دوم) کارگردانی فیلم: نمای متحرک* (چاپ هشتم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- ون سی جل، جنیفر (۱۳۹۵). *صد صحنه - صد قاعده روایت سینمایی: ۱۰۰ قاعده سینمایی که تمام سینماگران باید بدانند*. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- کنورثی، کریستوفر (۱۳۹۶). *صد نمای معرف سینمایی: ۱۰۰ تکنیک استفاده از دوربین برای انتقال ایده اصلی صحنه*. ترجمه: مسعود مدنی، تهران: انتشارات تابان خرد.
- لومت، سیدنی (۱۳۹۴). *فیلم ساختن*. ترجمه: بهمن فرمان‌آرا، تهران: نشر چشمه.
- مکندریک، الکساندر (۱۳۹۸). *در مسیر فیلم‌سازی: مقدمه‌ای بر مهارت کارگردان*. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- پروفیس، نیکلاس (۱۳۹۴). *اصول اساسی کارگردانی سینما*. ترجمه: شاپور عظیمی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- دنسینگر، کن (۱۳۹۴). *ایده‌ی کارگردان: راهی به سوی کارگردانی عالی*. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- شرایبمن، مرل ای. (۱۳۸۹). *کارگردان آماده می‌شود*. ترجمه: محمد صدیقیان، تهران: نشر ساقی.
- Alk, J. (2012). *Set Design: Theatrical, Film, and Television*. Routledge.
- Blandford, S. (2017). *Production Design for Screen: Visual Storytelling in Film and Television*. Bloomsbury Publishing.
- Bode, S. (2016). *Lighting for Cinematography: A Practical Guide to the Art and Craft of Lighting for the Moving Image*. Bloomsbury Visual Arts.
- Ettegui, P. (2013). *Production Design: Architects of the Screen*. Wallflower Press.
- Hurrell, S. (2016). *Film and Television Design Yearbook 2016: The International Annual of Scenography and Production Design*. Prague Quadrennial.
- Rose, S. (2012). *The Art Direction Handbook for Film*. Focal Press.
- Shand, P. (2014). *The Set Designer's Art: The Academy Award Nominees for Best Art Direction*. McFarland.

## Basics of Casting and Directing Actors

## مبانی انتخاب و هدایت بازیگر

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه                                         | تخصصی                           | مهارتی                                    | اختیاری <input checked="" type="checkbox"/>     | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی اجمالی با کار انتخاب و هدایت بازیگران در سینما و تلویزیون |
| اهداف ویژه:                                                               |
| - آشنایی با مسئولیت‌ها و مراحل مختلف انتخاب بازیگر در سینما و تلویزیون    |
| - آشنایی با اصول و روش‌های کارگردانی و هدایت بازیگران در فیلم‌های داستانی |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که ابتدا نمایی کلی از حرفه و مسئولیت «انتخاب بازیگر» در سینما و تلویزیون ترسیم شود و سپس طیفی از موضوعات مرتبط، شامل فرآیند انتخاب بازیگر، تمرین و کار با بازیگران و نابازیگران، هدایت بازیگران در ژانرهای مختلف، تفاوت‌های بازیگری در سینما و تلویزیون، و شیوه‌های کارگردانی و هدایت بازیگر مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

## ۱) مقدمه ای بر بازیگری و کارگردانی

- مقدمه ای بر اصطلاحات و مفاهیم کلیدی
- اهمیت و نقش بازیگران در سینما و تلویزیون
- درک نقش کارگردان در کار با بازیگران

## ۲) فرآیند انتخاب بازیگر

- آشنایی با فرآیند انتخاب بازیگر
- آشنایی با مناسبات بازیگران با عوامل خلاقه و کلیدی: تهیه‌کننده، کارگردان و نویسنده
- تجزیه و تحلیل چند نمونه موفق و ناموفق در انتخاب بازیگر

## ۳) مدیر انتخاب بازیگر ۱

- مدیر انتخاب بازیگر (Casting Manager) کیست؟



- نقش مدیر برنامه‌ی بازیگر، تهیه‌کننده، مدیر تولید و دستیار کارگردان در سنجش و انتخاب بازیگران
- سنجش بازیگران، مذاکره، و تصمیم‌گیری در مورد انتخاب بازیگران
- نقش کارگردان در انتخاب نهایی بازیگران
- انتخاب بازیگر برای نقش‌ها و شخصیت‌های خاص
- ملاحظات قانونی و اخلاقی در انتخاب بازیگر

#### ۴) مدیر انتخاب بازیگر ۲

- اهمیت تحلیل شخصیت‌های نمایشی در انتخاب بازیگر
- ضرورت کاوش و کشف ابعاد روان‌شناختی بازیگران
- آشنایی با تکنیک‌ها و سبک‌های مختلف بازیگری
- اهمیت ایجاد رابطه مؤثر و فضای اعتماد با بازیگران

#### ۵) تجزیه و تحلیل فیلم‌نامه و ساخت شخصیت

- تحلیل فیلم‌نامه از منظر یک بازیگر
- درک منحنی و انگیزه‌های شخصیت
- کار با بازیگران برای شناخت و ساخت شخصیت‌ها
- اهمیت ایجاد یک محیط پویا و مشارکتی برای ساخت شخصیت

#### ۶) روند تمرین با بازیگران

- اهمیت تمرین با بازیگران در سینما و تلویزیون
- تکنیک‌های مختلف تمرین با بازیگران
- شناخت و ایجاد شیمی میان بازیگران
- بررسی بداهه‌گویی و خودانگیختگی در تمرینات بازیگران

#### ۷) روند اجرای نقش توسط بازیگر

- درک فیلم‌نامه و تحلیل شخصیت
- تجزیه‌ی نقش به بلوک‌های اجرایی
- تمرین و آمادگی بازیگر برای اجرا
- اجرای نقش در هنگام فیلم‌برداری

#### ۸) کارگردانی و هدایت بازیگر ۱

- اهمیت برقراری ارتباط مؤثر با بازیگران
- شناخت فضای فیزیکی و عاطفی بازیگر
- رویکردهای متفاوت برای کارگردانی بازیگران
- نقش بازی‌گردان و دستیاران کارگردان در کار با بازیگران

#### ۹) کارگردانی و هدایت بازیگر ۲

- کارگردانی بازیگران برای دوربین



- کنترل ریتم و تداوم اجرای بازیگران در اندازه نماهای مختلف
- تأثیر میزانشن و دکوپاژ صحنه‌ها بر کار بازیگران
- بررسی و تجزیه و تحلیل روابط میزانشن، دکوپاژ و اجرای بازیگر در چند نمونه برجسته

#### ۱۰) روابط پویا با بازیگران روی صحنه

- مدیریت فضای صحنه
- نحوه‌ی کار با عوامل و بازیگران به طور همزمان
- اهمیت حفظ جو مثبت و سازنده در صحنه
- مدیریت چالش‌ها و درگیری‌ها در صحنه

#### ۱۱) کارگردانی و هدایت بازیگران در ژانرها و سبک‌های مختلف

- شناخت سبک‌های مختلف بازیگری
- کارگردانی بازیگران در سبک‌های مختلف
- درک نکات ظریف کارگردانی بازیگران در ژانرهای مختلف (کمدی، درام، اکشن و...)
- اهمیت تطابق تکنیک‌های کارگردانی متناسب با ژانر
- شناخت تأثیر ژانر بر انتخاب بازیگران

#### ۱۲) کار با نابازیگران

- درک چالش‌ها و فرصت‌های کار با بازیگران غیرحرفه‌ای
- تکنیک‌هایی برای برانگیختن و گرفتن اجراهای مؤثر از غیر بازیگران
- اهمیت ایجاد اعتماد و رابطه مؤثر با غیر بازیگران

#### ۱۳) کار با بازیگران کودک

- ملاحظات خاص هنگام انتخاب و کارگردانی بازیگران کودک
- ملاحظات قانونی و اخلاقی در کار با خردسالان
- ضرورت ایجاد محیط امن و حمایتی برای بازیگران کودک

#### ۱۴) انتخاب و هدایت بازیگران برای سینما

- درک چالش‌ها و فرصت‌های منحصر به فرد انتخاب و هدایت بازیگران برای فیلم
- شناخت ویژگی‌های کار در سینما با برنامه‌های تولید طولانی‌تر و بودجه‌های بیش‌تر
- شناخت تأثیر داستان‌گویی سینمایی در انتخاب و هدایت بازیگران
- بررسی و تجزیه و تحلیل بازیگری در چند نمونه موفق سینمایی

#### ۱۵) انتخاب و هدایت بازیگران برای تلویزیون

- درک تفاوت میان بازیگری و کارگردانی برای سینما و تلویزیون
- کار در چارچوب شرایط و محدودیت‌های تولید برنامه‌های تلویزیونی
- ضرورت ایجاد توازن میان داستان‌گویی اپیزودیک و فرآیند رشد شخصیت
- بررسی و تجزیه و تحلیل بازیگری در چند نمونه موفق تلویزیونی

#### ۱۶) انتقال تجربه و تحلیل

- دعوت از متخصصان عرصه‌ی بازیگری (مدیران انتخاب بازیگر، بازیگران، کارگردانان) برای انتقال تجربیات خود
- تجزیه و تحلیل و بحث در مورد انتخاب و کارگردانی موفق بازیگران در سینما و تلویزیون
- ارزیابی نمونه‌هایی از صحنه‌ها و اجراهای خاص
- پرسش و پاسخ با سخنرانان مهمان

#### د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- آشنایی با مراحل و روش‌های انتخاب بازیگر در سینما و تلویزیون
- آشنایی با فنون و شیوه‌های کارگردانی و هدایت بازیگران در مراحل مختلف تولید در سینما و تلویزیون

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم و مباحث اصلی انتخاب و هدایت بازیگران در سینما و تلویزیون، در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- بازدید از پشت صحنه‌ی یک فیلم سینمایی یا سریال داستانی و گفتگو با کارگردان و بازیگران اصلی به آشنایی عمیق دانشجویان با روند حرفه‌ای انتخاب و کارگردانی بازیگران در سینما و تلویزیون کمک خواهد کرد.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰               |           |                | ٪۴۰         | ٪۴۰            |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: وایت‌برد، رایانه‌ی مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده‌ی نمایش دسترسی به آرشیو منابع کمک آموزشی که در بخش شرح درس اشاره شده است.

#### ح) منابع و مراجع درسی



- کتلیف، سوزی (۱۳۹۶). *راهنمای انتخاب بازیگر برای سینما، تلویزیون و تئاتر*. ترجمه: مسعود نقاش‌زاده، تهران: انتشارات ویژه نشر.
- کین، مایکل (۱۴۰۰). *راهنمای بازیگری برای سینما* (چاپ دوم). ترجمه: مسعود مدنی، تهران: تابان خرد.
- پودوفکین، ف. ا. (۱۳۹۶). *فن سینما و بازیگری در سینما* (چاپ هفتم). ترجمه: حسن افشار، تهران: نشر مرکز.
- تاکر، پاتریک (۱۳۹۳). *بازیگری در برابر دوربین‌های سینمایی و تلویزیونی* (چاپ چهارم). ترجمه: غلامرضا طباطبایی، تهران: سمت.
- برنارد، یان (۱۳۹۴). *بازیگری در سینما و تلویزیون* (چاپ دوم). ترجمه: محمد گذرآبادی، تهران: هرمس.
- تیرار، لوران (۱۳۹۸). *کارگاه پیشرفته فیلم‌سازی با فیلمسازان بزرگ*. ترجمه: صوفیا نصرالهی، تهران: انتشارات چتر فیروزه.
- لومت، سیدنی (۱۳۹۴). *فیلم ساختن*. ترجمه: بهمن فرمان‌آرا، تهران: نشر چشمه.
- مکندریک، الکساندر (۱۳۹۸). *در مسیر فیلم‌سازی: مقدمه‌ای بر مهارت کارگردان*. ترجمه: نفیسه سادات، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- پروفرس، نیکلاس نی. (۱۳۹۴). *اصول اساسی کارگردانی سینما*. ترجمه: شاپور عظیمی، تهران: انتشارات بنیاد سینمایی فارابی.
- شرایبمن، مرل ای. (۱۳۸۹). *کارگردان آماده می‌شود*. ترجمه: محمد صدیقیان، تهران: نشر ساقی.
- Hirsch, S. (2009). *Acting and performance for film and television*. Routledge.
- Shurtleff, M. (2009). *Audition: Everything an actor needs to know to get the part*. Bloomsbury Publishing USA.
- Sherman, B. (2013). *Now casting: A-list directors*. Michael Wiese Productions.
- Taub, D. (2014). *Acting in film: An actor's take on movie making*. Michael Wiese Productions.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۶۸

|                   |                     |
|-------------------|---------------------|
| کارگردانی انیمیشن | Directing Animation |
|-------------------|---------------------|

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری     | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی:                                       | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی کارگردانی                              |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با نقش کارگردان و مسئولیت‌های او در فرآیند تولید انیمیشن                                         |
| اهداف ویژه:<br>- آشنایی با وظایف اصلی، دانش و مهارت‌های لازم برای کار در استودیوی انیمیشن به‌عنوان کارگردان هنری |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

\* محورهای مطالب این درس به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که نمایی کلی و اجمالی از حرفه و مسئولیت‌های کارگردان انیمیشن ترسیم شود و سپس طبیفی از موضوعات مرتبط با کارگردانی انیمیشن مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

## الف) کارگردانی فنی

- ۱) تعریف نقش و جایگاه کارگردان فنی در گروه تولید انیمیشن
- ۲) تحلیل فنی و تکنیکی کارگردانی فیلم‌های انیمیشن
- ۳) اصول برگزاری جلسات بازبینی فنی در فرآیند تولید
- ۴) حلقه ارتباطی میان هنرمندان و برنامه‌نویسان
- ۵) آشنایی با فن‌آوری‌های معاصر در عرصه تولید انیمیشن
- ۶) ارزیابی و سازماندهی تجهیزات و ملزومات کارگاهی استودیوهای انیمیشن
- ۷) مشاوره در طراحی تولید



۸) آشنایی با نرم‌افزارهای کاربردی تولید انیمیشن، جلوه‌های بصری، گرافیک و نظایر آن

۹) آشنایی با رندر فارم‌ها و آموزش ایجاد یک رندر فارم کوچک

۱۰) آشنایی با جدیدترین سیستم‌ها و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در حوزه سینما و انیمیشن

ب) کارگردانی هنری

۱۱) بازخوانی اصول کارگردانی فیلم (زوایای دید، خط فرضی، حرکت، ریتم، زمان‌بندی و میزانشن)

۱۲) شناخت طیفی از سبک‌های بصری در انیمیشن دوبعدی و سه‌بعدی و کارکرد آن‌ها

۱۳) آموزش طراحی و اجرای مراحل مختلف سبک‌های بصری و اجزای سبک در انیمیشن دوبعدی و سه‌بعدی

۱۴) شناخت جایگاه خلاقه و اجرایی کارگردان هنری در ارائه یک خروجی یک‌دست و حرفه‌ای

۱۵) درک تفاوت‌های کار کارگردان هنری در خط تولید فرمت‌های کوتاه، بلند، سریال، وب‌سری

۱۶) شناخت و آموزش مهارت‌های هنری و اجرایی مدیریت تیم تولید؛ از جمله نحوه گفت‌وگو و بیان مؤثر نظرات، نحوه ارائه بازخورد به اعضای تیم برای اجراء اصلاح و ارائه کار و شیوه تعیین استانداردهای ارائه نهایی

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت و توانایی تحلیلی با دانش کارگردانی فنی در فرآیند تولید انیمیشن
- شناخت نظری و عملی جایگاه کارگردان هنری در انواع خط تولیدهای متفاوت در فرمت‌های متنوع انیمیشن و آموختن مهارت‌های تعیین شده در سرفصل آموزشی

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

تجزیه و تحلیل انیمیشن‌های کوتاه و بلند داخلی و خارجی، بازدید از استودیوهای انیمیشن، حضور در جشنواره‌های فیلم و انیمیشن و کارگاه‌های مربوط به رشته.

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰               | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰            |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه



امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های انیمیشن

### ح) منابع و مراجع درسی

- ویندر، کاترین و دولت‌آبادی، زهرا (۱۳۹۲). تولید/انیمیشن. ترجمه: ناصر گل‌محمدی، دانشگاه صداوسیما.
- سعیدی، مریم (۱۳۹۳). کارگردانی/انیمیشن. ساکو.
- ویندر، کاترین و دولت‌آبادی، زهرا (۱۳۸۱). تهیه‌کنندگی/انیمیشن. ترجمه: فاطمه نصیری‌فرد، سوره‌مهر.
- فرنیس، مورین (۱۳۸۴). زیبایی‌شناسی/انیمیشن. ترجمه: اردشیر کشاورزی، دانشکده صداوسیما.
- تیلور، ریچارد (۱۳۹۳). دایرةالمعارف تکنیک‌های/انیمیشن. ترجمه: مهیار جعفرزاده، سوره‌مهر.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۶۹

Screenwriting for Animation

نویسندگی برای انیمیشن

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری     | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی:                                       | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | کارگاه ایده‌پردازی، کارگاه شخصیت‌پردازی      |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: به‌کارگیری اصول و مبانی و مهارت‌های پیشرفته برای رسیدن به فیلمنامه انیمیشن (بلند و سریال) |
| اهداف ویژه:<br>- آشنایی با اصول نگارش فیلمنامه انیمیشن و طراحی فیلمنامه مصور بر اساس آن            |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

- ۱) مروری بر روش‌های ایده‌یابی برای فیلم‌نامه
- ۲) ژانرشناسی سینمایی و تأثیر آن بر فیلم‌نامه‌نویسی
- ۳) اصول نگارش، عناصر و مراحل شکل‌گیری فیلمنامه انیمیشن
- ۴) اصول نوشتن و به‌کارگیری دیالوگ (گفت‌وگو) برای انیمیشن
- ۵) اصول نوشتن و به‌کارگیری نریشن (گفتار) برای انیمیشن
- ۶) اصول خلق شخصیت دراماتیک در فیلمنامه انیمیشن
- ۷) اصول و چگونگی استفاده از شیرین‌کاری و اغراق در فیلمنامه‌های انیمیشن
- ۸) اصول طراحی فیلمنامه مصور
- ۹) قواعد ترکیب‌بندی در فیلمنامه مصور

۱۰) ویژگی‌های حرکت، رنگ، حجم، خط، بافت، اثرات صوتی

۱۱) ویژگی‌های سریع و آهسته کردن، بزرگ و کوچک کردن، خلاصه‌نگاری، انواع انتقال‌ها، پس‌زمینه

۱۲) قواعد پایه

۱۳) طراحی فیلمنامه مصور/ استوری‌برد

۱۴) تهیه استوری‌ریل

۱۵) فیلمنامه‌نویسی برای انیمیشن‌های آموزشی

۱۶) تبادل نظر پیرامون پروژه عملی (فیلمنامه سینمایی یا سریالی انیمیشن)

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

|                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| - شناخت تخصصی قواعد و اصول ایجاد انواع فیلمنامه‌ها برای ارائه به بازار کار حرفه‌ای و تولیدات رسانه‌ای |
| - مهارت در نگارش فیلمنامه کوتاه و طراحی استوری‌برد برای فیلم‌های انیمیشن                              |

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

|                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| - تدریس مفاهیم و مباحث اصلی انتخاب و هدایت بازیگران در سینما و تلویزیون، در کلاس درس.                  |
| - لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد. |

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                         |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|------------------------------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | ندارد       | نگارش یک فیلم‌نامه سینمایی انیمیشن |
| ٪۲۰               | -         | -              | -           | ٪۸۰                                |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

|                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو آثار انیمیشن |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

ح) منابع و مراجع درسی



- اسکات، جفری (۱۳۹۳). *فیلم‌نامه‌نویسی/انیمیشن*. ترجمه: امیرمسعود علمداری و پریسا کاشانیان، هنر نو.
- هیوارد، استن (۱۳۹۴). *فیلم‌نامه‌نویسی/انیمیشن*. ترجمه: سارا خلیلی، دانشگاه هنر.
- وبر، مریلین (۱۳۹۱). *راهنمای فیلم‌نامه‌نویسی/انیمیشن*. حسین فراهانی، ساقی.
- بگلیتر، مارس (۱۳۸۹). *از کلمه تا تصویر (استوری‌بورد و فراگرد فیلم‌سازی)*. ترجمه: مسعود مددی و میترا تیموریان، سمت.
- فهیمی‌فر، اصغر (۱۳۹۰). *استوری‌بورد*. مارلیک.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۷۰

Music and Animation

موسیقی و انیمیشن

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری     | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی:                                       | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | آشنایی با موسیقی                             |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: فراگیری مباحث کاربردی نظری و عملی موسیقی و کاربرد آن در فیلم انیمیشن

## اهداف ویژه:

- آشنایی با سیر تحول موسیقی در سینمای انیمیشن
- آشنایی با نحوه انتخاب موسیقی و تبدیل زمان‌های موسیقی به قالب‌های فیلم انیمیشن و کاربرد این فن در همگام‌سازی موسیقی و انیمیشن.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

- ۱) شناخت مفاهیم ضرباهنگ، ریتم و زمان‌بندی در موسیقی
- ۲) سازشناسی رنگ صدا و روان‌شناسی سازها
- ۳) آشنایی با انواع سبک‌ها و فرم‌های موسیقی ایران و جهان به شکل کاربردی
- ۴) اصول و قواعد انتخاب موسیقی برای فیلم انیمیشن
- ۵) میزانس‌های ساده
- ۶) انواع میزانس‌های ترکیبی و مختلط
- ۷) تبدیل کشش‌های مختلف موسیقی به قالب‌های فیلم انیمیشن
- ۸) سیر تحول موسیقی در آثار انیمیشن



۹) تفاوت‌های موسیقی فیلم‌های داستانی (زنده) و انیمیشن

۱۰) چگونگی ساخت، اجرا و ضبط موسیقی انیمیشن

۱۱) وزن خوانی

۱۲) نقش و کاربرد قطعات آوازی در فیلم‌های انیمیشن

۱۳) موسیقی تصویری و اصوات مصنوعی

۱۴) موسیقی و فیلم‌های کارتون

۱۵) شخصیت‌پردازی و فضا سازی نمایشی به کمک موسیقی

۱۶) موسیقی در فیلم‌های انیمیشن ایرانی

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

شناخت مفاهیم و کارکرد موسیقی در انیمیشن و توانایی اولیه برای آفرینش و هماهنگ‌سازی ملودی بر روی انیمیشن.

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم و مباحث اصلی انتخاب و هدایت بازیگران در سینما و تلویزیون، در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-------------------|-----------|----------------|-------------|----------------|
| حضور مؤثر در کلاس | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰               | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰            |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو آثار انیمیشن

ح) منابع و مراجع درسی

- کیمی‌ین، راجر (۱۳۹۷). درک و دریافت موسیقی. حسین یاسینی، چشمه.
- آزاده‌فر، محمدرضا و همکاران (۱۳۹۳). بنیان‌های نظری و عملی موسیقی فیلم. سوره مهر.
- خواجه‌نوری، شاهرخ (۱۳۷۳). موسیقی فیلم. بنیاد سینمایی فارابی.

## Analyzing Animation Films

## تحلیل فیلم‌های انیمیشن

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری     | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی تحلیل فیلم                             |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: شناخت مسائل مربوط به زیبایی‌شناسی اثر هنری و تجزیه و تحلیل آن اثر

## اهداف ویژه:

- آشنایی با رویکردهای مهم در درک فرم و زیبایی‌شناسی انیمیشن
- توانایی تحلیل فرمالیستی و تا حدودی مضمونی آثار متنوع انیمیشن
- تمرکز بر فرم انیمیشنی و نمایش آثار برجسته انیمیشن در کلاس و توجه دادن به شباهت‌ها و تفاوت‌های فرمت‌های متنوع انیمیشنی (کوتاه، بلند، سینمایی و سریال و انواع دیگر)

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

- (۱) هندسه تصویر و مبانی هنرهای تجسمی
- (۲) درک تصویر به‌عنوان نماد و نشانه بصری
- (۳) ویژگی‌های بصری یک تصویر از جنبه‌های ارتباطی
- (۴) قوانین عام زیبایی‌شناسی و تفسیر و تأویل هنر و نیز مفاهیم زیبایی‌شناسی در تصویر متحرک
- (۵) درک انیمیشن به‌عنوان فیلم دارای ساختاری مشابه هر فیلم دیگر
- (۶) درک تفاوت‌ها و تشابه‌های اصلی انیمیشن و فیلم زنده در تحلیل فرم و زیبایی‌شناسی و درک معنا و مفهوم
- (۷) درک مفهوم فرم و تقسیمات آن به مباحث «روایت» و «سبک» در انیمیشن
- (۸) آشنایی با انواع فرمت‌ها و رویکردها (با نگاهی به تاریخ انیمیشن) برای انتخاب روش‌های مناسب تحلیل

۹) آموزش روش تحلیل فرمالیستی انیمیشن به شیوه بوردول و تامپسون در کتاب «هنر سینما»

۱۰) درک مفاهیم مرتبط با بستر و زمینه تاریخی، جغرافیایی، اجتماعی، تکنولوژیک و اقتصادی ظهور اشکال مختلف انیمیشن در تحلیل آن

۱۱) رابطه متقابل شکل و مضمون در هنرهای دیجیتال؛ رایانه و نرم‌افزار ابزار دخالت در شناخت طبیعت

۱۲) واقعیت قلب و واقعیت تاریخی در انیمیشن

۱۳) تابعیت و تأثیر متقابل (حرکت‌های زنده و حرکت‌های کامپیوتری در هنرهای دیجیتال)

۱۴) آفرینش جدید و بازنمایی تاریخ بشری در انیمیشن

۱۵) رئالیسم و بازسازی واقعیت در عصر نرم‌افزارها

۱۶) چگونگی انعکاس اصول زندگی در اصول انیمیشن (تفاوت‌های اساسی میان تخیلات هنری و واقعیت)

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- توانایی تحلیل فرمالیستی و زیبایی‌شناختی انواع انیمیشن و نگارش یک مقاله تحلیلی با فرمت استاندارد.

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم و مباحث اصلی انتخاب و هدایت بازیگران در سینما و تلویزیون، در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- توصیه می‌شود دانشجو را به مشاهده دقیق و تحلیل انیمیشن و نگارش تحلیل‌های کوتاه در طول ترم واداشته تا برای پایان ترم آماده نگارش یک مقاله تحلیلی شوند.
- 

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی          | آزمونک‌ها | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                               |
|-----------------------|-----------|----------------|-------------|------------------------------------------|
| تحلیل‌های کوتاه هفتگی | ندارد     | ندارد          | دارد        | یک مقاله تحلیلی<br>انیمیشن بلند یا سریال |
| ٪۲۰                   | -         | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰                                      |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش



و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ انیمیشن

### (ح) منابع و مراجع درسی

- تامسون، کریستین (۱۳۷۷). هنر سینما. ترجمه: فتاح محمدی، نشر مرکز.
- بوردول، دیوید و تامسون، کریستین (۱۳۸۳). تاریخ سینما (تاریخ‌نگاری و پژوهش). ترجمه: روبرت صافاریان، نشر مرکز.
- اندرو، دادلی (۱۳۹۳). تئوری‌های اساسی فیلم. ترجمه: مسعود مدنی، رهروان پویش.
- هیوارد، سوزان (۱۳۸۱). مفاهیم کلیدی در مطالعات سینمایی. ترجمه: فتاح محمدی، هزاره سوم.
- وولن، پیتر (۱۳۶۹). نشانه‌ها و معنا در سینما. ترجمه: بهمن طاهری، سروش.
- کیسبی‌یر، آلن (۱۳۶۵). درک فیلم. بهمن طاهری، مجله فیلم.
- عامری‌مهابادی، علی (۱۳۸۵). زیبایی‌شناسی سینمای دیجیتال. تهران: فارابی.
- فرنیس، مورین (۱۳۶۷). هنر در حرکت، زیبایی‌شناسی/انیمیشن. ترجمه: سارا سعیدان و شهرزاد اکرمی، تهران: فارابی.
- فرنیس، مورین (۱۳۸۴). زیبایی‌شناسی/انیمیشن. ترجمه: اردشیر کشاورزی، انتشارات دانشکده صداوسیما.
- بیردزلی، مونرو و هاسپرس، جان (۱۳۸۷). تاریخ و مسائل زیبایی‌شناسی. ترجمه: محمدسعید حنایی‌کاشانی، تهران: هرمس.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۷۲

Documentary Filmmaking 1

مستندسازی ۱

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | پایه <input type="checkbox"/>                | تخصصی <input type="checkbox"/>              | مهارتی <input type="checkbox"/>           | اختیاری <input checked="" type="checkbox"/>     | جبرانی <input type="checkbox"/> |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی:                                       | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم مستند                             |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: شناخت و فراگیری اصول اولیه کارگردانی فیلم مستند و روش‌های کنترل و برخورد با موضوع

## اهداف ویژه:

- ایجاد مهارت و توانایی لازم برای تهیه و کارگردانی یک فیلم مستند ۱۵-۱۰ دقیقه‌ای با موضوع غیرقابل کنترل

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) مستندشناسی

- ارکان فیلم مستند
- انواع طبقه‌بندی فیلم مستند
- گونه‌شناسی فیلم مستند

## ۲) ساختار در سینمای مستند

- کدهای فنی و نشانه‌های ساختاری فیلم‌های مستند
- ایده‌یابی برای خلق ساختار در فیلم مستند

## ۳) کهن‌الگوهای فیلم مستند

- مستند سنتی یا متعارف
- مستند محض
- مستند بازسازی
- بررسی و ارزیابی ایده‌های دانشجویان برای پروژه‌ی عملی

## ۴) روش‌های بازسازی (بازآفرینی) در مستند



- مستندهای بازسازی اسنادی
- مستندهای بازسازی نمایشی (اجرای مجدد)

**(۵) شیوه‌شناسی مستندسازی**

- دوربین مخفی
- مستند توصیفی (توضیحی)
- مستند تعاملی

**(۶) بازنمایی واقعیت در فیلم مستند**

- کلامی
- بصری
- صوتی
- بیان جسمانی (حرکات بیانی بدن یا میم انسان-بازیگر)
- بازنمایی ترکیبی

**(۷) بازنمایی اسناد در مستندسازی**

- بازنمایی مستقیم
- بازنمایی غیرمستقیم

**(۸) مستند گردآوری**

- شیوه‌های ترکیب مواد آرشیوی
- گفتار در مستندهای آرشیوی
- مقدمه‌سازی در مجموعه‌های مستند آرشیوی

**(۹) سبک‌های کهن و نوین مستند**

- اصول «سینما-چشم»
- «سینما-چشم» و مستند شاعرانه
- «سینما-حقیقت» و سینمای مستقیم

**(۱۰) سبک‌های کهن و نوین مستند**

- مستند مشاهده‌ای
- ویژگی‌های شکلی و ساختاری مستند مشاهده‌ای
- ویژگی‌های کارگردانی و تصویربرداری مستند مشاهده‌ای
- مستند انعکاسی
- فرامستند و فرامستند انعکاسی

**(۱۱) مستندهای دورگه**

- ترکیب و تلاقی سینمای مستند با سینمای داستانی (مستندهای روایتی)



- مستند داستانی
- درام‌مستند
- انواع درام‌مستند
- ویژگی‌های درام‌مستند
- مستند جعلی (ماکیومنتری)

**(۱۲) مستندهای دورگه**

- پسامستند، تلویزیون واقعیت‌نما و پست‌مدرن
- مستند وبی (مستند چندرسانه‌ای)

**(۱۳) محتوا و پژوهش در سینمای مستند**

- رابطه محتوا با شکل در سینمای مستند
- خوشه‌های موضوعی و محتوایی فیلم‌های مستند
- پژوهش محتوایی و فنی برای تولید فیلم مستند
- پژوهش محتوایی
- پژوهش فنی با بصری
- منابع پژوهش محتوایی و فنی

**(۱۴) مقدمه‌سازی برای فیلم مستند**

- گفتار در فیلم مستند
- شیوه‌های به‌کارگیری گفتار
- مراحل تولید فیلم مستند به شیوه‌ی گفتار «راوی حاضر در صحنه»

**(۱۵) انسان‌شناسی تصویری و سینمای مستند**

- انسان‌شناسی
- انسان‌شناسی تصویری
- مباحث پژوهش‌های رسانه‌ای در حوزه فیلم مستند مردم‌نگار

**(۱۶) مستند مردم‌نگار**

- دوره شکل‌گیری
- دوره تثبیت و رشد
- سینمای مردم‌نگار و فعالیت‌های سینمایی ژان روش
- ساختار و ویژگی‌های فنی فیلم مستند مردم‌نگار
- مستند مردم‌شناسی در ایران

**(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت مفاهیم و مؤلفه‌های فیلم مستند



- شناخت شکل، گونه و مضمون انواع فیلم مستند
- شناخت شیوه‌های گوناگون مستندسازی

#### ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- تدریس مفاهیم اصلی سینمای مستند در کلاس درس.
- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به‌عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- در این درس می‌بایست یک فیلم مستند به‌عنوان پروژه عملی تحویل گردد.

#### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمون‌ها        | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی          |
|-------------------|-----------------|----------------|-------------|---------------------|
| حضور مؤثر در کلاس | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | یک فیلم کوتاه مستند |
| ٪۲۰               | -               | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰                 |

#### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ سینما

#### ح) منابع و مراجع درسی

- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۴). شکل‌شناسی و گونه‌شناسی فیلم مستند. مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۴۰۰). نظریه‌ها و گفتمان‌های سینمای مستند. نشر قلم شاملو.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۷). فیلم مستند دورگه (فیلم‌های هیبرید). نشر رونق.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۵). پژوهش‌ها و اندیشه‌های سینمایی (بخش مقالات فیلم مستند). رونق.
- نیکولز، بیل (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر فیلم مستند. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کیلبرن، ریچارد و آیزود، جان (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر مستند تلویزیونی. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، انتشارات اداره کل پژوهش‌های سینما.
- بارنو، اریک (۱۳۹۰). تاریخ سینمای مستند. ترجمه: احمد ضابطی جهرمی، انتشارات سروش.
- مک‌لین، بتسی (۱۳۹۴). تاریخ نوین سینمای مستند. گروه مترجمان، مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کوران‌برنارد، شیلان (۱۳۹۰). قصه‌گویی در فیلم مستند. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- وارد، پل (۱۳۹۱). مستند: حواشی واقعیت. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- روتمن، ویلیام (۱۳۷۹). آثار کلاسیک سینمای مستند. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- میران‌بارسام، ریچارد (۱۳۶۲). سینمای مستند. ترجمه: مرتضی پاریزی، انتشارات فیلمخانه ملی ایران.
- نفیسی، حمید (۱۳۵۷). فیلم مستند (جلد ۱ و ۲). دانشگاه آزاد ایران.

شماره درس ۱۲۱۰۶۲۷۳



## Documentary Filmmaking 2

## مستندسازی ۲

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی              | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری     | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input checked="" type="checkbox"/> عملی: ۲ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری:                                        | عملی:                                       | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مستندسازی ۱                                  |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                             |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار             | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با روش‌های پیشرفته کارگردانی فیلم مستند (روش‌های مستندسازی)                                                                                                                                     |
| اهداف ویژه:                                                                                                                                                                                                     |
| - دانشجو باید بتواند یک مستند کوتاه (۱۰ الی ۱۵ دقیقه‌ای) با موضوع قابل کنترل و در اختیار (مثلاً معرفی معماری یک بنای باستانی، یک کارخانه صنعتی، یک اثر هنری، فرآیند تولید یک محصول و...) کارگردانی و تولید کند. |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) روایت در فیلم مستند

## ۲) طراحی قصه

- درون‌مایه
- پیرنگ و شخصیت اصلی
- قصه‌گویی دراماتیک

## ۳) قصه‌گویی مستند

- «یافتن» داستان در جریان تولید
- ارزیابی ایده داستان
- تجسم و تصویرسازی
- قلاب
- پرداخت قصه و روایت یک قصه پویا

## ۴) نگرش به موضوع یا روش پرداخت

- مستند یا حمله بی‌رحمانه

- گونه‌های مختلف مستندسازی

#### ۵) پژوهش در سینمای مستند

- پژوهش محتوایی و فنی برای تولید فیلم مستند
- پژوهش محتوایی
- پژوهش فنی با بصری
- منابع پژوهش محتوایی و فنی
- پژوهش برای خلق شخصیت مستند
- پژوهش برای بازسازی یک واقعه مستند
- پژوهش برای بازسازی یک مکان

#### ۶) انتخاب بازیگر

- زمان انتخاب بازیگر
- انتخاب شخصیت‌ها
  - انتخاب آدم‌های غیرکارشناس
  - انتخاب بازیگر ظاهراً اتفاقی
  - انتخاب دیدگاه‌های مختلف
  - انتخاب شخصیت‌ها به نیت ایجاد توازن
  - گسترش چشم‌انداز
  - مهمان و گوینده گفتار متن

#### ۷) دستکاری در زمان

- بیان یک داستان با نظم زمانی، اما به شکلی نامنظم
- درهم‌شکستن و کش دادن زمان
- دنبال کردن موضوع در طول زمان
- خرد کردن مصاحبه

#### ۸) فیلم‌برداری مستند

- تعداد نفرات گروه تولید
- فیلم‌برداری با توجه به روایت
- فیلم‌برداری با توجه به تدوین
- خلق عناصر تصویری
- حال و هوا و سبک
- مصاحبه
  - اجرای مصاحبه
  - آرایش مصاحبه
  - سبک مصاحبه

#### ۹) تدوین

- ورود به مرحله تدوین اولیه



- تدوین اولیه تا تدوین نهایی
- تدوین نهایی تا بستن تصویر
- زمان فیلم

**(۱۰) مستندانیمیشن**

- ریشه‌های انیمیشن در مستند
- ویژگی‌ها، کاربردها و امکانات مستندانیمیشن
- مستندانیمیشن‌های کوتاه مدرن
- انیمیشن در مستندهای بلند

**(۱۱) مستند آینده‌نگر**

- فانتزی مبتنی بر واقعیت
- ویژگی‌های مستند آینده‌نگر
- انواع مستند آینده‌نگر بر اساس فرم و محتوا
- ساختار مستند آینده‌نگر و ویژگی‌های پیرنگ‌وار روایت آن

**(۱۲) فیلم مقاله**

- تعاریف و موقعیت معاصر فیلم مقاله
- امکانات و مدل فیلم مقاله
- انیمیشن مقاله: امکان بیانی جدید

**(۱۳) مستند تعاملی (مستند تحت‌وب، مستند چندرسانه‌ای)**

- تفاوت‌های این گونه با دیگر گونه‌های فیلم مستند
- ویژگی‌ها، امکانات و کاربردهای مستند تعاملی
- آموزش و مستند تعاملی

**(۱۴) استفاده از گرافیک، نوشته، انیمیشن، طراحی، عکس، نقاشی و نقشه در فیلم مستند****(۱۵) پیش‌بینی و تأمین وسایل و تدارکات بر پایه تصویرنامه و پژوهش****(۱۶) تنظیم برآوردهای زمانی، مالی، تجهیزاتی و نیروی انسانی برای برنامه‌ریزی تولید مستند****(د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد**

- شناخت مفاهیم و مؤلفه‌های فیلم مستند
- شناخت شکل، گونه و مضمون انواع فیلم مستند
- شناخت شیوه‌های گوناگون مستندسازی

**(ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف**

- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به‌عنوان آموزش مکمل همراه گردد.



- در این درس می‌بایست یک فیلم مستند به‌عنوان پروژه عملی تحویل گردد.

### و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها       | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی    |
|-------------------|-----------------|----------------|-------------|---------------|
| حضور مؤثر در کلاس | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | یک فیلم کوتاه |
| ٪۲۰               | -               | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰           |

### ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ سینما

### ح) منابع و مراجع درسی

- ضابطی‌جهرمی، احمد (۱۳۹۴). شکل‌شناسی و گونه‌شناسی فیلم مستند. انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- ضابطی‌جهرمی، احمد (۱۴۰۰). نظریه‌ها و گفتمان‌های سینمای مستند. نشر قلم شاملو.
- ضابطی‌جهرمی، احمد (۱۳۹۷). فیلم مستند دورگه (فیلم‌های هیبرید). نشر رونق.
- ضابطی‌جهرمی، احمد (۱۳۹۵). پژوهش‌ها و اندیشه‌های سینمایی (بخش مقالات فیلم مستند از گزیده مقالات سینمایی: ۱۳۹۵-۱۳۸۵). رونق.
- نیکولز، بیل (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر فیلم مستند. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کیلبرن، ریچارد و آیزود، جان (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر مستند تلویزیونی. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، انتشارات اداره‌کل پژوهش‌های سینما.
- بارنو، اریک (۱۳۹۰). تاریخ سینمای مستند. ترجمه: احمد ضابطی‌جهرمی، انتشارات سروش.
- مک‌لین، بتسی (۱۳۹۴). تاریخ نوین سینمای مستند. گروه مترجمان، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کوران‌برنارد، شیلان (۱۳۹۰). قصه‌گویی در فیلم مستند. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- وارد، پل (۱۳۹۱). مستند: حواشی واقعیت. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- روتمن، ویلیام (۱۳۷۹). آثار کلاسیک سینمای مستند. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- میران‌بارسام، ریچارد (۱۳۶۲). سینمای مستند. ترجمه: مرتضی پاریزی، انتشارات فیلمخانه ملی ایران.
- نفیسی، حمید (۱۳۵۷). فیلم مستند (جلد ۱ و ۲). دانشگاه آزاد ایران.

## Documentary Screenwriting Workshop

## کارگاه فیلم‌نامه مستند

## الف) مشخصات درس

| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی   | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری     | <input type="checkbox"/> جبرانی |
|------------------|----------------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۱  | <input type="checkbox"/> عملی: ۱ | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۱۶                                     | عملی: ۳۲                         | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم‌نامه                              |                                  |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                  |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار  | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

|                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| هدف کلی: آشنایی با اصول و مبانی پژوهش و نویسندگی برای فیلم مستند                                         |
| اهداف ویژه: شناخت شیوه‌ها و روش‌های نویسندگی برای مستند و تأکید بر اعتبار پژوهش در روند تولید فیلم مستند |

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

- ۱) اهمیت و جایگاه پژوهش در اعتبار محتوا و طراحی تولید فیلم مستند
- ۲) مستندساز در جایگاه پژوهشگر
- ۳) شیوه‌های پژوهش در فیلم مستند
- ۴) تجسمی کردن مفاهیم (تصویری-صوتی) موجود در پژوهش
- ۵) شناخت شیوه‌های روایت در فیلم مستند
- ۶) انتخاب ایده، طرح موضوع و چگونگی نگارش طرح اولیه مستند
- ۷) انطباق طرح گسترده‌ی مستند با موقعیت‌های زمانی، مکانی شخصیت‌ها و رویدادها
- ۸) نگارش تصویرنامه [سکانس‌بندی شده] مستند
- ۹) نگارش تصویرنامه مستند با فرمت‌های «وویس اوور» و «ماستردویس»
- ۱۰) اهمیت و کارکردهای گفتار در فیلم مستند
- ۱۱) شیوه‌های مختلف گفتارنویسی برای فیلم مستند



۱۲) ویژگی‌های متن و گفتارنویسی برای مستندهای خبری، گزارشی، توصیفی و آموزشی

۱۳) گفتارهای تک‌صدایی و چندصدایی

۱۴) انتخاب گوینده، نحوه‌ی اجرا و ضبط گفتارمتن

۱۵) رابطه گفتار با دیگر صداهای فیلم (افکت و موسیقی)

۱۶) کار عملی شامل تهیه یک فیلمنامه مستند کوتاه (از مرحله انتخاب ایده تا فصل‌بندی فیلمنامه) به انضمام پژوهش و نگارش گفتار متن

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

دانشجویان طی این درس با اصول و مبانی پژوهش و نویسندگی برای فیلم مستند آشنا می‌شوند و در پایان ترم قادر خواهند بود یک فیلمنامه مستند به انضمام پژوهش مربوط به آن، به‌همراه گفتار متن، به نگارش در بیاورند.

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

- لازم است این درس به صورت دیداری - شنیداری ارائه شود و با نمایش فیلم، به‌عنوان آموزش مکمل همراه گردد.
- در این درس می‌بایست یک فیلمنامه مستند به‌عنوان پروژه عملی تحویل گردد.

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمون‌ها        | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی                      |
|-------------------|-----------------|----------------|-------------|---------------------------------|
| حضور مؤثر در کلاس | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | ندارد       | تحقیق و نگارش یک فیلمنامه مستند |
| ٪۲۰               | -               | -              | -           | ٪۸۰                             |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌برد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ سینما

ح) منابع و مراجع درسی

- کوران‌برنارد، شیلان (۱۳۹۰). قصه‌گویی در فیلم مستند. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- روزنتال، آلن (۱۳۹۶). مستند؛ از فیلمنامه تا تدوین (چاپ سوم). ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، ساقی.

- سویین، دوايت وی. و سویین، جوی آر. (۱۳۹۷). نگارش فیلمنامه مستند (چاپ چهارم). ترجمه: عباس اکبری و امیر پوریا، نشر ساقی.
- داس، تریشا (۱۳۹۱). چگونه برای فیلم مستند فیلمنامه بنویسیم؟. ترجمه: زهره زاهدی کرمانی، جامعه نو.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۵). پژوهش‌ها و اندیشه‌های سینمایی (بخش مقالات فیلم مستند از گزیده مقالات سینمایی: ۱۳۹۵-۱۳۸۵). رونق.
- نیکولز، بیل (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر فیلم مستند. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کیلبرن، ریچارد و آیزود، جان (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر مستند تلویزیونی. ترجمه: محمد تهامی‌نژاد، انتشارات اداره کل پژوهش‌های سینما.
- مک‌لین، بنسی (۱۳۹۴). تاریخ نوین سینمای مستند. گروه مترجمان، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- وارد، پل (۱۳۹۱). مستند: حواشی واقعیت. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- روتمن، ویلیام (۱۳۷۹). آثار کلاسیک سینمای مستند. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- میران‌بارسام، ریچارد (۱۳۶۲). سینمای مستند. ترجمه: مرتضی پاریزی، انتشارات فیلمخانه ملی ایران.

شماره درس ۱۲۱۰۶۱۷۵

Documentary Film History and Criticism

تاریخ و نقد فیلم مستند

## الف) مشخصات درس

|                  |                                              |                                 |                                           |                                                 |                                 |
|------------------|----------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------|
| نوع درس          | <input type="checkbox"/> پایه                | <input type="checkbox"/> تخصصی  | <input type="checkbox"/> مهارتی           | <input checked="" type="checkbox"/> اختیاری     | <input type="checkbox"/> جبرانی |
| نوع و تعداد واحد | <input checked="" type="checkbox"/> نظری: ۲  | <input type="checkbox"/> عملی:  | <input type="checkbox"/> کارگاهی:         | <input type="checkbox"/> کارورزی:               |                                 |
| ساعت آموزش       | نظری: ۳۲                                     | عملی:                           | کارگاهی:                                  | کارورزی:                                        |                                 |
| دروس پیش‌نیاز    | مبانی فیلم مستند                             |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| دروس هم‌نیاز     | -                                            |                                 |                                           |                                                 |                                 |
| روش آموزش        | <input checked="" type="checkbox"/> کلاس درس | <input type="checkbox"/> سمینار | <input type="checkbox"/> بازدید/ سفر علمی | <input type="checkbox"/> کار در کارگاه/ استودیو |                                 |

## ب) اهداف درس

هدف کلی: دانشجویان ضمن کسب شناخت از تحولات تاریخی فیلم مستند با مبانی تحلیل و نقد فیلم مستند آشنا می‌شوند.

## اهداف ویژه:

- در این درس دانشجویان به فراخور زمان با نظریه‌ها، مکاتب، شخصیت‌ها و آثار کلیدی آنان آشنا می‌شوند.

## ج) سرفصل مباحث و محورهای مطالب

## ۱) مستندهای اولیه (از لومیر تا فلاهرتی):

- پیدایش فیلم مستند خبری
- پیدایش فیلم مستند سیاحتی و سفرنامه‌ای (تراولوگ)

## ۲) ژانرهای ژانر و استرئو:

- پیدایش فیلم مستند گزارشی و آرشیوی (نظریه سینما-چشم، نظریه سینما-حقیقت)

## ۳) رابرت فلاهرتی:

- پیدایش فیلم مستند قوم‌نگار (مردم‌شناسی)

## ۴) جان گریسون:

- تئوری و بیانیه فیلم مستند (جنبش سینمای مستند انگلستان)

## ۵) مستند تبلیغی و سیاسی:



- یوریس ایونس
- لنی رایفنشتال
- پرلورنتس
- رومن کارمن

#### ۶) مستند شکل‌گرا و انتزاعی:

- والتر روتمن
- آلبرتو کاوالکانتی
- آلن رنه
- برت هانسترا
- ژرژ فرانژو
- کریس مارکر
- فردریک روسیف

#### ۷) مستند جنگی و آرشویی:

- فرانک کاپرا
- همفری جنینگر
- الکساندر داوژنکو
- لئویندوارلوف
- پیتر دیویس
- گارسیا اسپینوزا
- کریس مارکر

#### ۸) احیاء مستندهای قوم‌نگار و سینما حقیقت نو:

- رابرت گاردنر و جان مارشال
- ژان روش

#### ۹) مستند بی‌واسطه یا مستقیم:

- رابرت درو
- ریچارد لیکاک
- آلبرت مایزلس
- دان آلن پنی‌بیکر
- فردریک وایزمن

#### ۱۰) مستند شکل‌گرای نو (نئوفرمالیسم در مستند):

- گادفری رگیو

#### ۱۱) مستندهای اجتماعی نو:

- مایکل مور

#### ۱۲) سینمای مستند در کشورهای جهان سوم (۱۹۷۰-۲۰۰۰)



۱۳) عصر پیدایش مستندهای تلویزیونی (۱۹۶۵-۲۰۰۰)

۱۴) تاریخچه سینمای مستند ایران ۱

۱۵) تاریخچه سینمای مستند ایران ۲

۱۶) تاریخچه سینمای مستند ایران ۳

د) مهارت‌ها و توانایی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

- شناخت مقاطع و تحولات مهم سینمای مستند
- شناخت شرایط تولید فیلم با توجه به زمینه‌های تاریخی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فنی سینمای مستند
- شناخت فیلم‌ها و فیلم‌سازان برجسته سینمای مستند که بر زبان و زیباشناسی و ایده‌پردازی فیلم تأثیرگذار بوده‌اند
- تقویت قوه نقد، بررسی، خلاقیت و ادراک و ارزشیابی سینمایی

ه) راهبردهای یاددهی - یادگیری بر اساس اهداف

معرفی فیلم‌های مطرح تاریخ سینمای مستند و همچنین نمایش، نقد و بررسی برخی از آن‌ها، در کلاس الزامی است.

و) راهبردهای پیشنهادی ارزیابی

| فعالیت کلاسی      | آزمونک‌ها       | آزمون میان ترم | آزمون نهایی | پروژه عملی     |
|-------------------|-----------------|----------------|-------------|----------------|
| حضور مؤثر در کلاس | آزمون‌های کوتاه | ندارد          | دارد        | یک تحقیق کوتاه |
| ٪۲۰               | -               | -              | ٪۴۰         | ٪۴۰            |

ز) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

امکانات استاندارد یک کلاس درس شامل: تخته وایت‌بورد، رایانه مجهز به اینترنت و بلندگو، دستگاه و پرده نمایش و دسترسی به آرشیو تصاویر و فیلم‌های تاریخ سینما

ح) منابع و مراجع درسی



- بارنو، اریک (۱۳۹۰). تاریخ سینمای مستند. ترجمه: احمد ضابطی جهرمی، انتشارات سروش.
- مک‌لین، بتسی (۱۳۹۴). تاریخ نوین سینمای مستند. گروه مترجمان، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- وارد، پل (۱۳۹۱). مستند: حواشی واقعیت. ترجمه: حمیدرضا احمدی‌لاری، نشر ساقی.
- روتن، ویلیام (۱۳۷۹). آثار کلاسیک سینمای مستند. ترجمه: محمد گذرآبادی، نشر هرمس.
- میران‌بارسام، ریچارد (۱۳۶۲). سینمای مستند. ترجمه: مرتضی پاریزی، انتشارات فیلمخانه ملی ایران.
- نفیسی، حمید (۱۳۵۷). فیلم مستند (جلد ۱ و ۲). دانشگاه آزاد ایران.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۴). شکل‌شناسی و گونه‌شناسی فیلم مستند. انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۴۰۰). نظریه‌ها و گفتمان‌های سینمای مستند. نشر قلم شاملو.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۷). فیلم مستند دورگه (فیلم‌های هیبرید). نشر رونق.
- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۹۵). پژوهش‌ها و اندیشه‌های سینمایی (بخش مقالات فیلم مستند از گزیده مقالات سینمایی: ۱۳۹۵-۱۳۸۵). رونق.
- نیکولز، بیل (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر فیلم مستند. ترجمه: محمد تهمی‌نژاد، انتشارات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی.
- کیلبرن، ریچارد و آیزود، جان (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر مستند تلویزیونی. ترجمه: محمد تهمی‌نژاد، انتشارات اداره‌کل پژوهش‌های سیما.